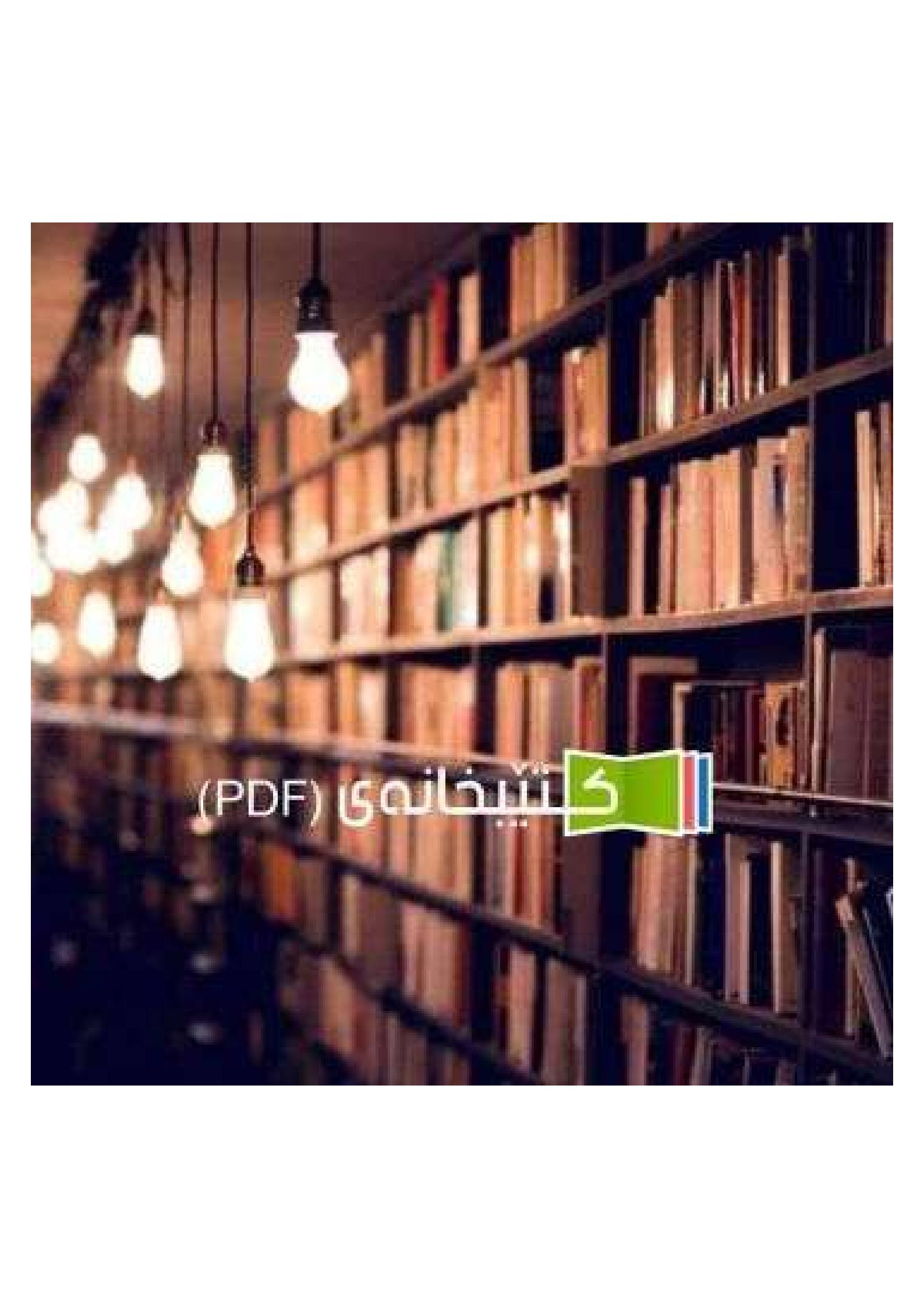

نېبەز گۇدان

شازادى كەى ئورفا

رۆمان

The background image shows a library interior with wooden bookshelves filled with books. Several vintage-style light bulbs hang from the ceiling by thin cords. The lighting is warm and focused on the shelves.

(PDF) கலைநூல்கள்

نېبېز گۇرلان

شازادەكى ئورفا

(زستانی_۱۹۴۹)

بەفریئکی زۆر باری بwoo.

ئاسمان سامال، سەر لە ئىوارە كە تەماشات دەكىد ھەموو
شويىنېك سېي دەنواند، تارىك داھات، ئەستىرەكان دەركەوتىن، جگە لە
دەنگى وەپىنى سەگەكانى مالى ئاغا و كويىخا، لە گوندى ئامارا گوينت
لە دەنگىكى دىكە نەدەبwoo. كتوپىر، نيوهشەو، چرايەك ھەلکرا، هاوارى
ژنېك بىسترا، دواى هاوارەكە، چرايەكى تر ھەلکرا، دەنگىكى تر بىسترا،
گوندەكە لە كېيى و خاموشىي بەئاگا ھات، چراكان داگىرسان، خەلکەكە
بەرهو پووى يەكەم هاوار پۇيىشتىن، زۆرى نەبرد دانىشتowanى گوند،
لەبەردهم مالى ئاپى ئۆچەلان كۆبۈونەوە، ھەوالى لە دايىكبوونى كورىنك
گەيشتە گوئى ھەمووان. لەناو ئەو بەفر و سەرمایەدا، گەرمىيەك
كەوتە دلى خەلکەكەوە. پىاوان پىكەنин، ژنان بەھەمان شىوه، مندالان
لەبەردهم شەوقى چراكاندا، دەستىانكىد بە يارىكىرن. لە درەنگانىكى
ئەو شەوهدا، شازادەي شەوه بەفرىنهكە، لە دايىك بwoo.

سەرييکى خىپ، رەنگىكى تۆخى ئەسمەر، برقى پىر، چاوى بز و تىئ،
پەنجەي خىپ، دەستەكانى توند نوقاند بwoo. خستيانە ناو پەرقىيەكى

سووره وە، بىرىدیانە ھەيوانى مالەكە، لە ناوه راستدا دايىان نا. پىاوان لىتى وردىبوونە وە، ئۇرۇش بە دەم جولانى دەست و قاچە خىرپە كانىيە وە تە ماشاي بنمېچى ھەيوانە كەي دەكرد. جارجارە پادەچلەكى و پۇوى وەردى كەيىرا بەلا يكدا. نە دەگریا، پىتنە دەچوو ناپازى بىت لە هاتنە ناو دونيا وە. باوکى كەيىف خۇش، چاوه رېتى نەكىد ژنان سەرۇوكارى میوانە كان بىكەن، بە پەلە پۇيىشت، سىينىيەك ھەنجىرى وشىكى هيئا وە خىشىيە وە، ھەمووان دەميان شىرىيەنكرد. ئاگرى سۇپاکە داگىرسابۇو، چراكان بە دەورى مالەكەدا دەدرە وشانە وە، مندالە كان يەك يەك خۇياندە كەردى بە ھەيوانە كەدا، تە ماشايە كى شازادەي شەوه بە فەرينىڭ كەيان دەكرد، كە چۈن لە ناوه راستى مەجلىسە كەدا بە بىتەنگ، دەست و قاچى بۇ ژيان پادە وەشىتتىت.

سەرماؤسۇلەي شەوه كە لە بىركرىا، مالەكە هيئىدەي تر گەرم داھات. بە و درەنگانى شەوه، ئاگىردانە كانى ناندەكە پاكىرانە وە، مەنچەلە مسە كان شۇران، ژنان و كچانى گورجو گۇل، بە دەستوبىرد، خۇيان ئامادە كەردى بۇ دروستكىرىدى خوان. پىاوان بە دەم گفتۇرگۇكىردىن و تە ماشاكرىدى شازادەي ناو بە فەرە وە، كە وەك گولىنگ لە ناوه راستى مەجلىسە كە لە سەر پەرۇيەكى سوور دانزابۇو، كەوتىنە با سوخواسى ئەو وەرزە و هەرىيەك لە لاي خۇيە وە ناوىيەكى ھەلدە بىزارد. ئاپىن ئۆچەلان بىتەنگ، تەنها سەرى پادە وەشاند و دلخۇشىي خۇى پىشاندەدا و چاوى لە كورە كەي لا نە دەدا. دەستى بۇ دەبرد و مشتە توند نوقاوه كەي دەگرت و بەوردى سەرنجى دەدا: «پىسام، چاوى لە من دەچىت، وانىيە پىسام.» بە دەم ئەو قسانە وە سەرنجى پىاوانى مەجلىسە كەي پادە كەيشا، تا باشتى لىتى وردى بىنە وە، بىزانن كويى لە باوکى و كويى لە دايىكى دەچىت.

ژنان لە كاتى ھاتووجىدا، بە هەمان شىيە كەمىك دەۋەستان، نىگايە كىيان لىتە كەردى، «مشتە نوقاوه كانى توند كەردوو، لە دەستى دايىكى

نڪ prez گُرانه

ده چيت.» ئەو قىسىم بە پىتكەننەوە دەكىد، تا بەبىرى ھەمووانى بەيننەوە، ھەسارە خاتۇونى دايىكى چەندە بەھېزە. ھۆدەي ژنان پر لە دەنگە دەنگ و، پىتكەننەن و پارانەوە و سوپاسېگۈزارى خودا بۇون. پىاوان بە كفتوكق، مەندالان بە يارى و گالتەكىردن، بەشىكى دىكەي ژنان و كچان سەرقالى ئىش، لەناو ئەو ھەلايەدا، دەنگى ھەسارە خاتۇون ھات، ھۆدەي ژنان و ھەيوانى پىاوهكان، سەرتاپا بىتەنگ بۇون. لەسەر نويتەكەيەوە فەرمانىكىرد، بەخۇشى ھاتنى ئاپقى كورپىيەوە، گىسكىك سەربېن بىكەنە قوربانى، كەس نەچىتەوە مالى خۇى، نىكەراندەبىت كەسىك لەو قوربانىيە نەخوات. پاش فەرمانەكە، ھەمووان زانىيان ناوى شازادەكەي ناو بەفر نراوە، ئىدى كەس باسى ناوىكى ترى نەكىد. خىرا دوو پىاوا ھەلسان بەرەو گەورەكە پۇيىشتن، گىسكىكىيان پاكىشايە دەرەوە، لەناو بەفرەكە دايىان بە زەھىداو گىرىدانە قوربانى، خويىنى گىسكەكە پەنگى بەفرەكەي سوور كىد، وەك پەرق سوورەكەي ژىر ئاپق.

ئەستىرەكانى ئاسمان دەدرەوشانەوە. جىڭ لە مالى ئاپى ئۆجهلان كە بە چرا دەور درابۇو، تەواوى مالەكانى تر خاموش بۇون. كزەبايەك لە كىۋەكانەوە دەھات. ئاگر لە ناو ئاگىدانەكان بەرزبۇونەوە، مەنجەلە مسەكان خرانە سەر، قىچەيى پۇن و بۇنى پىاز ئەو ناوهى تەنى. گەورە و بچووک خەوى زپا، وەك پۇزىكى پۇوناڭ، بەخۇشىي لە دايىكبۇونەكەوە لە درەنگانىكى شەودا ژيان دەستى پىكىردهوە. نەرىت بۇو، ھەركاتىك مەندالىك بەباتايەتە دونىاوە، مىڈەي ژيانىكى نۇى، دانىشتowanى گوندەكەي سەرلەنۇى كۆ دەكردەوە. پىاوه پىرەكان وەك شانا زىيەك دەستىيان بە سەمەلە سېپىيەكانىاندا دەھىتى، تەماشاي نەوەكانى خوييان دەكىد. ژنه پىرەكان، كەمېك سەرپۇشە سېپىيەكانى سەريان پىك دەكىد و، بەچاۋىنەكى پر لە نىانىيەوە، لە خىزان و بنەمالەكانى خوييانىيان دەرۋانى. ئەو مالەيى مەندالەكەيان ھاتبۇويە

دونیاوه، ئارهزوویان دەکرد، لە ساتەدا چى لە خەزنه كەياندایە بىھىتتە دەرەوه و بىخەنە بەردهمى میوانەكان، بۇ ئەوهى سوپاسگوزارىي خۆيان پېشان بىدەن، دلخۆشىيەكەيان بە بەخشىندەبىي دەرخەن.

جىئى سەرنج بۇو، نە ئاغاي گوند و نە كويىخا ديارنەبوون، گەرچى هەوالىان پىدرابۇو. گوماندەكرا بەھقى هەسارە خاتوونەوه بىت، هەميشە كىتشەي ھەبۇو لەگەلىان، لەسەر زەويۇزار، لەسەر باج وەرگرتەن، ماندووکردى جوتىارەكان، نەيدەويسىت فەرمانەكانيان جىئىجى بىكەت. ئاپى ئۆجهلان پىاويڭى كەم دۇو، بىتەنگ و ئىشكەر، ھاوينان بەكارى جوتىاري و زستانان بە هيتنانى دارى وشك خىزانەكەي دەزىياند. تا حەزكەي خودا پەرسىت و گوپرايەل. بىھىتە بەرچاوت، جوتىارىڭى پوخسار لاۋاز، مەچەكى دەماراوى و رەش، خۇر پېستى هەلقرچاندېت، جامانەيەك بەسەرىيەوه، سەمىلە پەشەكانى پەبابن بەسەر ليوھ ئەستۇورەكانىدا. نە گلهىي لە ژيانى هەبىت، نە لە ماندووېتى، بەردهوام بە پىزەوه لە ھەموولايەكى دەپروانى. هەسارە خاتوون ئەو هيمنى و بىتەنگىيە بەلاوازىي دەبىنى، بە ئاشكرا و دەنگى بەرز ھاوارىدەكەد بەسەرىدا، «مرۆ نابىت ھىنەنە هيمن و بەپىز بىت، چونكە دەكەويتە ژىر پېيان.» سالانە كاتى باجدان، بەردهرگاي مالىان دەبۇو بە دەنگە دەنگ، لەگەل پىاوانى ئاغا و كويىخادا، دەكەوتە چنگە كېرى، دەنگى بەرزدەكىردهو و ئاخ و كەسەرى بۇو: «برىا پىا و بام. نە مەدەھىشت يەكىكتان پۇز بکاتەوه.» بەو قسانەي تانەيەكى لە بىتەنگىيەكەي پىاوهكەي خۆى و پىاوانى دىكە دەدا، ورەيەكى دەخستەوه ناو دانىشتowanى گوندەوه، كە نابىت رەنجى خۆيان بە ئاسانى بخەنە بەردهستى ئاغا و كويىخا.

چەندجارىك جەندىرمه بانگىرانە سەريان، ئەمما لەسەر داخوازىيەكانى خۆى پىتى دادەگرت. پىاوانى گوند بە شاژنى مال ناويان

نڪ prez گُوران

دهبرد، راستييه‌که‌ي که‌ميک له توندي و به‌هينزيه‌که‌ي خويان لادهدا. سه‌رپوشينيکي سپي دهدا به‌سه‌ريدا، کراسه کوردييه‌که‌ي هله‌ده‌کرد و به به‌نيک له‌ناو قه‌ديدا ده‌بيه‌ست، به ده‌ست و پل و گورجوگول. پوخسارينيکي ئه‌سمه‌ر، چاوي تىز و دهنگيکي که‌ميک گر. به‌وه ناسرابوو زور پياوانه هله‌لکه‌وتوروه. نازانم چون پيکه‌وتبوو له‌گەل ئاپي ئوجه‌لان ژيان بيه‌نه سه‌ر، يه‌کيان بيده‌نگ و هيمن، يه‌کيان به‌هينز و در و ملکه‌ج نه‌کردن. له شه‌وي له دايکبۇونەكەدا، دياربۇو كى مال به‌پريوه ده‌بات، کاتيک له‌و ديو فەرمانىكىردى، كەس کاردانه‌وھيئەكى پېچەوانەي پيشان نه‌دا.

نان پيگەيىشت، ده‌ستكرا به خواردن. له‌گەل يه‌کەم پاروو، مەلا بانگى به‌يانى دا. ئاپقى بچكولە برایه هۆدهى ژنان. هەسارە خاتۇون لاي ژنه‌كان باسى كردىبوو، له‌ناو سكيدا زور هيمن بwoo، هيچ نەجوللاوه و ئازارى نه‌داوه، به‌لام کاتى لە دايکبۇونەكە به تەكانيكى به‌هينزه‌وھ خۆى فرىداوه‌تە ناو ژيانه‌وھ. «مندالىكى ئارام، به سروشىتىكى ئارامه‌وھ لە سكمدا، لەو دەچوو بىه‌ويت به هەنگاونىك پى بخاته ناو دونياوه.» به‌دهم نانخواردن و نويزكىردن و گفتوكۇوه شه‌وه‌كە به‌پى ده‌كرا. لاي ژنان جىڭەي سه‌رنج بwoo، مندالەكە نە دەگریا، تەنانەت هەموو مندالان، كە دەكەونە ناو ژيانه‌وھ، به‌شىوه‌يەكى كتوپر دەگرین به‌بى ئەوهى نە برسىيان بىت، نە ئازارىكىان هەبىت، ئەمما شازادەي به‌فر، وەك به‌فر كپ و بيده‌نگ.

لەو شه‌ودا سەگەكانى گوند نا، سەگەكانى مالى ئاغا و كويخا، سەرهتا دەوەپىن، پاش لە دايکبۇونەكە دەيان لوراند. لوراندىك وات هەستدەکرد شتىكى خەمگىن پوویدابىت، يان بيانه‌ويت دەوروبەر ئاكادار بکەنەوە، شتىك به‌پريوه‌يە. پىرە پياوه‌كان ئەو لوراندەي سەگەكانىان دەگىزپايدەوە بق سەرسامبۇون. به قسەي ئەوان، هەركاتىك

مانگ دەردەكەۋىت سەرەتا پىتى دەۋەرن، كە دەدرەوشىتەوە، سەگەكان سەرسام دەبن پىتى و پۇوى تىدەكەن و دەلورىتن. بەس بۆچى تەنها سەگى ئەو دوومالە؟ بۇوه پرسىيارىڭ لە نىوان پياواندا، خاونە ئەزمۇونەكان شتاتىكى سەيريان باسىدەكىد، ژنان شتاتىكى دىكە. بە قسەي ژنان بىت، سەگەكان حەزىيان لە بۇنى مندالە، بۆيە دەيانەۋىت بە شىوازى جىاواز خۇيان دەرخەن، ھەتاکو لىتى نزىك بىنەوە. بەلام بۆچى تەواوى سەگەكانى دىكە بىدەنگ، لە دەورى مالەكە لەناو بەفرەكەدا راڭشابۇن و تەماشاي چراڭانىيان دەكردى؟ ئەي بۆچى سەگەكانى ئەو دوومالە نەدەھاتنە ناويانەوە؟ ئاپى ئۆجهلان بۆ ئەوەي ترس و قسەي جۇراوجۇر لەسەر بابەتكە بگۈرىت، بە دەنگىكى بەرز تا ھەمووان گۈتىيانلى بىت: «سەگەكان ھەوالى نىگەرانىي ئاغا و كويىخامان پىتەكەيەنن.» بەو قسەيەي پىكەنینىكى خستە ناو ھەمووان.

پاش مەلابانگدان، مەلای گوند لە دەنگبەرى مزگەوتەكەوە بە زمانى توركى، كەوتە باسکردنى لە دايىكبۇون. دلىيائى دا، «ناپىت مرقۇش نىگەران بىت، دەست لە شوکرانەي زھۇي و ئاسمان ھەلگرىت، خوداوهند ھەمېشە ھەوالىنى خۇشى پىتىه. جوتىارەكان، ئەي دانىشتowanى گوند، ئىتوھ سەدان سالاھ لەسەر ئەم زھۇيىھ دەزىن، گۈيدراون بە زھۇي و ئاسمانەوە، بەردەۋام ھەولەدەن نەوە دواي نەوە وەچە بخەنەوە. هاتنى مندالىك واتاي ئەوەيە، ژيان لە شوينىكدا ناوهستىت. ھەردوينى پېرىتىك لەناوماندا گەپايەوە بۆ ئاسمان و ئەمشەو لەناو ئەم بەفرە سېپىيەدا، مندالىك ھاتە ناومانەوە و مژدەي بەردەۋامىي پىداين.» داخوازى لە خىزانەكەي كرد، ناوىكى پېرۇزى بۆ ھەلبىزىرن. پاش نويىزكىرىنى كە گەيشتە مالى ئاپى ئۆجهلان، بەپىزەوە لەبەرى ھەلسان، داوايلىتىوردى كرد نەيتوانىوە بە زمانە پاڭ و پۇونەكەي كرمانجى لە مزگەوتەوە قسە بىكت، سىننېك خواردىيان بۆ ھىتىا، نانى خوارد و داوايىكىد مندالەكە بەھىتن بانگ بىدا بە گوئىدا.

لەناو پەرق سوورەكەدا شازادەي ناو شەۋى بەفرەكەيان ھىنا. مەلا خستىيە باوهشىيەوە، كەمىك لىپى وردىبوويمە، ئەويش دەستە خرپەكانى بۇ جولاند، چاوهپىتى ناو بۇو. ئاپى ئۆجهلان ناوەكەي پېڭۈوت، ناوىتكى زور كوردانە، پىندەچوو مەلا كەيفى بەناوەكەي بىت، بە پىتكەنинەوە كە دلخوشىي لى دەبارى، بەرزىكىرددەوە، دەمى لە گوئى نزىك خستەوە، بە دەنگىك تا خۆى و خەلکەكە بىبىستن، بانگى دا بە گوئىدا. «تۇ ئاپقى، كورپى ئەم مالە جوتىارەي، كورپى ئەم كەلەيت، شەقىمهندانە گەورەبە، بەپىزەوە سەيرى دەوروبەرت بکە، ئەركەكانت جىبەجى بکە. باش گوئ بىرە ئەم مەندالى شىرىينى ناو ئەم شەۋە سېپىيە، تۇ ناوت ئاپقى، رەگورپىشەت لەناو ئەم خاكەبە، بىرت نەچىت، ئەم ژيانە ھى توپى، بەخىربىتىت بۇناومان، خىرت ھىتابىت بۇ خىزانەكەت و گوندەكەت، خىرت ھىتابىت بۇ ھەمووممان.» پاش ناو لىنانەكە ھەمووان دەميان شىرىينكىرددەوە، شەۋەكە پېرۋەز كرا.

مەلا مەنداڭەكى لەبەردەم خۆى دانا، بە چاوه نىوه كراوهەكانىيەوە تەماشاي دەكرى، وەك بلىتىت، گوئى ليپۇھ ناوى لېنراوه. بە ھىمنىيەوە دەست و قاچى بۇ پادەوەشاند، مەلاكە بۇ ئەوهى ھەستى خۆى بۇ دەربىرىت، پەنجەي شايەتومانى خستە ناو دەستىيەوە، ئەويش بە پەنجه خرپىن و بچوکەكانىيەوە گىرتى و توند دەيگوشى.

بەو جۆره، لەو شەۋە بەفراوېيەدا، بە ديار هاتنى مەنداڭىك بۇناو گوندەكە، دانىشتوانەكەي دلخوش بۇون. نانخورا و شتەكان كۆكراانەوە، چايەكى گەرم ئامادەكرا، چايەكە خورايەوە، ئەستىرەكانى ئاسمان بەرەو كىزى دەچوون، سەرەتاي پۇزىكى نوى دەستى پىتىرد. پۇزىك بۇ گوندەكە و بۇ ئەو مەنداڭەي هاتبۇويە ناوېيەوە، پۇزىك بۇ خىزانى مالى ئاپى ئۆجهلان و ھەسارە خاتوون، نوى بۇو. ھەريەكە و لە شوينى خۆيەوە پېرۋەزبايى كرد، بە پۇويەكى پەلە زەردەخەنەوە مالثاواييان كرد و گەرانەوە مالەكانى خۆيان.

وا دهرده‌که‌وت گوندی ئامارا، قولترين گوندی دونيابه. كه‌وتبویه ناو شيویکه‌وه به دوو کیتو گه‌مارق درابوو، قه‌دپالى کیتوه‌كان له خواره‌وه بق سره‌وه، خانووه‌كان پېيدا هەلشاخابوون. چەمینك به ناوه‌پاستیدا تىدەپەری، هەتا چاو بېركات زھوی نیوه كىڭراو، زھوی كىڭراو و زھوی دەست لىنەدراو. وەرزى بەهار لهو گوندەدا، وەرزىكى تەپى باراناوى بۇو، تەواوى دەوروبەری دەبۈويه سەوزايى و گول و بۇنى گياكان، چرقى لقى درەختەكان، ھاڙھى ئاو، گرمەئى ھەورەكان، پۇانى تەم بەسەر كیتوه‌كاندا، تەقىنى كانييەكان و چەندىن دىمەنلى دىكە، شىوه‌ئى گوندەكەئى پى دەناسرايەوه. بەجۇرىك ھەلکەوتبوو، ھەستت دەكىد ھىننە قولە، لهو سەرزمىنەدا گوندېكى دىكە نېيە بەو جۇرە. زستانەكەئى سارد و بەفراوى، ھاوينەكەئى پۇزانى كې و شەوانى فينک. مالباتى ئاپى ئۆجه‌لان كه‌وتبوونە تەنيشت ئەو شارپىگەيە لە ئورفاوه دەچۈو بق خەلفەت و لەويتە بق ناو گوند.

پىگايەكى خۇلاويى گوندەكەئى دەبەستەوه به دونيابى دەرەوه. زۇربەئى دانىشتوانەكەئى خزم بۇون، چەند مالباتىكى لىدەزىيان. پەيوەندىيەكان وەك زۇر شوينى دونيا ساردى و گەرمى تىدەكەوت.

نڪھر لڳانه

ژیانی خەلکە کەی گریدرابوو بە کشتوكالەوە، بۇنى خاک و تىكەلبۇون بە كىلگە كان لە روخسارى يەك بە يەكىاندا دەردەكەوت. بە پىتى قىسى پېرەكانىيان مالباتى ئۆجهلانىيەكان كۆنترىنەكان، پىشتر شەپىكى خوتتاۋىيان لەگەل مالباتى يەكىن لە گوندىيەكان ھەبۇوه. ھەلگىرسانى شەپەكە لە سەر پاوانىكىرىدى زەھىر چۈچىدۇر. يەكىن لە نەيارەكانىيان بە كوشتنى كەسىك لەو مالباتە، ئاگرى دوژمنايەتىيەك دادەگىرسىتىت، ئەو ئاگرە بە كوشتنى چەند كەسىك لە ھەردوولا كېپە دەگات، دەگاتە ئاستىك شەونخۇنىي بە دىيار ھەلکوتانە سەر يەكترى، ھەل دۆزىنەوە بۇ تولەكردنەوە، پاسەوانىكىرىدى مالەكان، دەبىتە ژیانى ھەردوولا. پىاوانى دونىادىدە دەكەونە نىوانىيان، ئاگرە كەمىك خامقۇش دەكەن. ھىشتا رېكە ماوه و بەتەواوەتى كۆتايى نەھاتۇوه، شەپەكە لە كوشتنەوە گوازراوەتەوە بۇ رق لىبۇنەوە و پەيوەندى ساردوسر لە نىوانىياندا. لەو خويىن رىستەدا، پىاوانى پىش سې عەلەوى ھەولىكى زور دەدەن، ھەتاڭو چارەسەرىتكە بۇ دوژمنايەتىيەكە بىدۇزىنەوە. بە زەھىر و باخ كىشەكە كې دەكەنەوە، ئەو كەسەي يەكەم جار خويىنەكەي رىستۇوه، بە كۆي دەنگى ھەردوو گوندىشىنەكە گۇشەگىر دەكەيت.

نهریته کونهکهی گوندی له سهه په یېرهو ده کهنه. یه کیک له
پیش سپییه کان هله لده ستیت به رديکی دریژ له به ردهم ده رگای مالی
هله لکیرسینه ره کهدا ده چه قیتنیت. ئه و به رده ئامازه یه بو ئه وهی
که سه که گوشه گیر کراوه، ئیدی هیچ که سیک، له خزم و نزیک، له
دانیشتوانی گوند، هاتو و چوی ناکهنه، کاری پیشادهنه، له هره وه زیدا
به شداری پیشادهنه و که سه شتی لیناکرپی و شتی پیشافروشیت. له
هموو په یوه ندییه کی ناو گوندنشینی ته ریک ده کریت. ئه و سزا یه
به پیش دو خه که له خوله کیکه وه بو چه ند سالیک دریژه ده کیشیت،
ته نانهت در او سی و نزیکه کانی سه لام له خوی و خیزانه کهی ناکهنه.
مالی، کوژ سه رهتا ده خه نه په راویزه وه، یان ده بیت داوای دانیشتنيکی

دیکه بکات بقئه وهی له به ردهم پیران و خهلکی گوند توبه بکات، که جاریکی دیکه بچووکترین کیشه نانیته وه، یان گهه رده ده وام ببو له سهه برگریکردن له خوی، سزاکهی بق دریز ده کنه وه، تائه و ساتهی ناوچه که جی بهیلیت، یان ناچار ده بیت په شیمان ببیته وه، هیج که س له گوندیه کان به رگهی ئه و گوشه گیریه ناگرت.

سزادراوه که له کوتاییدا په شیمان ده بیته وه. دواي ئه و شهره و خاموشکردن وهی، له نیوان هردوو گوندکه دا هیج ناکوکیه ک نیه، به لام نه وهی مالباتی هلکیرسته ری شه په که هیشتا گوندشینه کان به سار دیه وه لگه لیان هلسوکه و ده که ن، چونکه بونه هوی دریز کردن وهی شه پیک چهندین که سی بیکوناه له و نیوانه دا له ناوچوون. نه وه کانی ئه و دوو مالباته، له پیکهی چیروکه کانی ماله وه، هیشتا سه رده می کونیان به بیر ده هینه وه. به شیکی بق ناسینی یه کتریه، به شیکی وهک وانه یه که، تا دووباره نه بیته وه. هر چهنده هه ساره خاتوون مه بهستی دیکهی هه بwoo. منداله کانی خوی هانده دا له نه وهی مالباتی بکوژه که نزیک نه بنه وه و ئه و خوینه بق هه میشه له و نیوانه دا ناسریت وه، بریکجار که میک به تو ندیه وه، ته نانه ت له به رجاوی در او سیکان، به زمان، ئاپی نوجه لانی ده خسته گوشیه کی بیتدہ نگیه وه: «پیتم سه یره تو نه وهی نوجه لانیه کان بیت. مالباتی ئیوه ناوه کهی هلکری توله سینه، که چی تو نه ک توله ناکهیت وه، ژنان باسی ئه وه ده که ن زستانان داری وشك بق نه وهی کونه دوژمنه که تان ده بیت.» بـه و قسانه خزمانی دنه ده دا، تولهی خویان ژبیرنے که ن و نه وه کانیان له سهه ری رابهیتن.

ده گوترا مالباتی هه ساره خاتوون به ره چه له ک له تورکه هاوردہ کان. پیشتر دهوله ت نه خشیه هه بwoo بق کورپینی گوند و ناوچه کور دیه کان. له دواي کومه لکوژیه کهی دیرسیمه وه، ئالو گوری

نڪر گوران

مالباته کان دهستی پیکرد. ئیواره دەخەوتن بەيانى هەلدهستانه وە، مالباتيکى تورك دەھېنرانە سەر زەويى و مالەكەيان، بە هيزي جەندىرمەكان مالباته كوردەكان دەركران. لە چەندىن شوين بەو جۆره كوردەكان لەسەر خاک و ئاوى خۆيان رادەگۈززان بۇ شارە گەورەكانى توركىيا، لە گۇشەيەك فرىيەدران، وەك كىتىوى و نەزان تەماشا دەكران، لە شوينى ئەوان مالباته توركەكان لەسەر مال و زەويىيەكانىيان دادەنىشتەن. كاتىك دەبرانە شارەكان، شوينيان پىنەدەدرا، بە تىشوهكەي پشتىيانه وە، لە كەنارىتك فرىييان دەدان، لەسەر خاكىكى وشك، لە ناو شارنىشىنە غەريبەكان، كەپرىييان دروستدەكىد، بەناو شارەكەدا بلاودەبۇونەوە، بۇ ئىشىكىن و خزمەتكردى توركان، هەتا يەكىكىيان ئىشى پىتەدرا، سەد كەس نەفرەتى لىتەكىدەن و بە پىس و چەپەل ناويان دەبردن، دۆخى قەرەجىكىيان ھەبۇو، رېڭەيان پىنەدەدرا بۇ باکوور بگەرىنەوە.

كوردان پەريشان بۇون لەو ئالوگۇرە، ناچار فيلىتكىيان دۆزىيەوە بۇ مانەوە. هەلدهستان ژن و ژىخوازىيان دەكرد، يان كچىكى خۆيان دەدا بە توركە هاوردەكان، يان لەوان كچىكىيان دەخواست، ئىدى بەو هاوسەرگىرييە پېگەرىييان دەكىد لە راگواستن، چونكە بە پىنى ياساكانى دەولەت ھەموو توركىك دەتوانىت خاوهن زەوى و مولكىك بىت، كە خۆى دەيەويت و كەس بۇي نىيە مولكى توركىك داگىربىكەت و خۆى بە خاوهنى بزانىت. پىتەچىت هاوسەرگىرييەكەي ئاپى ئۆجهلان لەگەل هەسارە خاتوون وىنەيەكى لەو جۇرەبىت. بە هەلسوكەوتىاندا بە باشى دەرددەكەوت، هەسارە خاتوون بەھۆى رەچەلەكىيەوە، زور بالادەست بۇو بەسەر ئاپى ئۆجهلاندا. ئەوە تەنها بۇ مالى ئەوان پاست نەبۇو، بۇ ھەموو ئەو مالانە راستبۇو، كە يەكىكىيان تورك و، يەكىكىيان كورد بۇون، ھەميشە كوردەكە، چ پىياو بايە، يان ژن، لە مالەوە بە ژىرددەستە تەماشا دەكرا.

ئاغا و كويىخاكان لەو بېرىارەت دەولەت دووربۇون، نەك بېرىارەكە نەيدەگىتنەوە، بەلكو بە جۇرىك خزمەتىان دەكرد، گوندى زياتر و زھۆرى زياترىيان پىددەدرا. مالەكانىيان گەورە، خزمەتكارىيان ھەبو، باجگريان ھەبو، سەگ و پاسەوان، بەشىكىيان دەولەت كۆمەلىك چەكى پىتابۇون بۇ چاودىرىيەرنى سىنورەكەيان، ئەركى جەندىرمەكانىيان ئاسانتى دەكرد. فشارىتكى زۇرىيان دەخستە سەر جوتىارەكان، ناچارىيان دەكردن بەباشى گوپرايەلىان بکەن. ھېزى ھەسارە خاتۇون دېزى پياوانى ئاغا و كويىخاى گوندەكە، سەرسۈرھېتىر بۇو، بەھېزى بۇو، سلىان لىدەكىرددەوە، گەر ئەوهى ھەسارە خاتۇون دەيىرد ھەرژىنىكى دىكەى كورد بىكىردايە، بە قىز رايىندەكىشايە گەورەكانەوە و پياوهكەى فەلاقەيەكى باش دەكرا. ئەو چەندىجارەتى جەندىرمەيان بىردى سەريان، كاتىك دەيانزانى رەگۇپىشەتى سەر بە مالباتىكى تۈركە و باكى بە دەسەلات نىيە، چاوبۇشىيان لىدەكىرددە و لېتى خۇش بۇون، قسەتى كويىخا و ئاغا بە ھەدرە چوو.

تا دەھات فشارى دەولەت لەسەر كوردى گوندىشىنەكان زياتر دەبۇو. گەنجەكان لەناو كىڭىكە و ھەرەۋەزىيەكاندا خۇيان دەخواردەوە. دەنگوباسىيان پىددەگەيىشت لە شارەكاندا ناپەزايەتى دەستى پىكىردوو، گروپى گەنجان دروستكراوه، ھەمووان لە گوندى ئامارا چاوهرى بۇون يەكىن بىت لە گوندەكان ئەوكارە بىكەت، تاكو لە دەورى كۆ بىنەوە. لە بەرامبەردا ئاغا و كويىخا ھەولىاندەدا ناكۆكىيەكان زۇر بکەن و تەنانەت شەرە كونەكان نوى بکەنەوە. بە جىا داوهتى نەوهكانى ھەردوو بەرەيان دەكرد، دەنەياندەدان دېزى يەك بن، قسەيان دەگواستەوە، بە تايىبەت گەنجە تازە پىگەيىشتووھەكانىيان پىرەكىردى لە پق، نەياندەھېشىت ئەو ساردىيەتى نىوانىيان كەم بىتەوە. ھەسارە خاتۇون لايەكى ئەو فەرشەتى بە ھەلدىراوى ھېشىتەوە، دەستەلگرنەبۇو.

هاتووچق، کاری هەرەوهزى، يارمه تىدانى يەكترى، پىزى گەورە و بچوک، گويىگرتىن لە چىرۇكە كۈنەكان. دانىشتنى شەوان و شەوچەرە خواردن، بە تايىبەت دواى وەرزى چىنىھە و ھەلكردىنى باى پايسىز. زستانان خەزنهى مالەكان پېردىكىران، كەنۋەلەيەك پېر لە چەلتۈك، چەند كەنۋەلەيەك ئارد، وشكىرىدىنى مىوه شىرىينەكان، پېركىرىدىنى مەنجەلە مسەكان، لە نۆك و گەنم و ترخىنەي وشك و كەشك و كەرە و پۇنى خۆمالى و ھەنگوين. دوورىنەوهى لىفە جاجىمەكان. چىنى دەستكىش و پۇزەوانە و كلاۋو، ھەلچىنى دارە وشكەكان، بۇونى ئاوانىتكى بەردىن لەبەردىرگائى ھەموو مالىيەك، بۇ كوتىنى چەلتۈك و گەنم. كولاندىنى گەنم، دەنگى تەقە تەقى ئاسىنگەرەكەي گوند كاتىك داسىنەك، تەورىنەك، تەورىزىنەتكى دروست دەكىرد. ھارەي ئاشەكەي خوارەوهى تەنيشت كانى ئامارا، كە بەنۋە فەردى گەنميان بۇ دەبىزد، تاكو بىكەت بە ئارد، هاتنى دەنگى سترانىك لەسەر تولەپىي باخىك، لەرىنەوهى دەنگى بانگ، پۇزى پېنج جار.

گەرانەوهى كچانى سەبەتە لەسەر، لەناو كىلەگەكان. فەرينى پۇلىتىك چۈلەكە لە دارتۇويەكەوه بۇ دارتۇويەكى تر. كەوتىنە خوارەوهى زەپنەقوتەيەك لە ھىللانەكەي لە دەمەو بەھاردا و كۆبوونەوهى چەند مندالىتىك لە دەورى. ھاربۇونى دايىكى زەپنەقوتەكە و جريوھ جريوکىدىنى. دەنگى بەرخىك لە گەورېكدا، بۇرەي گايەك دواى تىرбۇونى. بەلاكان كەوتىنەپەلەيەك وينجە، پاش هاتنى شىنەبايەك. ھەلۋەرىنى گەلاكان و پۇوتبوونەوهى درەختەكان لەگەل هاتنى يەكمە باى پايسىز. بۇنى دوكەلى سىغارىيەك، لە دارجىھەرەي پىاوېكى پىردا، هاتنى ھەورىنەكى سېپى و دانانى سوقپاى دارەكان و پېشىبىنى خەلکى گوند بۇ بارىنى بەفرىيەكى نوى.

تىپەپىنى دەستەيەك جەندىرمە بەناو پېڭا خۇلاوېيەكەدا بۇ مالى ئاغا يان كويىخا. قورسکوھورى سەگەكانى بەردىرگائى مالىيان، كاتىك

جەندرمەكان بە پۇتىنە رەشەكانيان شەقىكىيان لە قەپقۇزىيان دەدا. خىرا
پاکىدىنى مەندالىك لە بەردەم مالىاندا لە ترسى سەگەكانيان. لىدانى فيكەي
شوانىتكە لە دەمە و ئىوارەدا، كاتىك مەپەكان دەگەپېتىتەوە. سەيركىدىنى
بنارەكان و پۇيىشتىن بۇ ھېنانى گولە چنور بۇ دۇى ھاوينان، ھېنانى
پېواس بۇ خوارادنى ئىواران. چىنى گۈيىز و بەخشىنەوهى بەسەر
مالەكاندا، ھاتنى پېشۆلەكان لە سەرەتاي دەركەوتى بەھاردا. ھاتنى
پۇلى ئايىھەملە بال رەش و سنگ خۆلەمېشىيەكان كاتىك دەزانن تۇو
پېنگەيشتۇوە.

سىسبۇونى ھەنجىرىك دواى ئەوهى ھەنجىرە خۆرەيەك لەتىكى
لىكىدوەتەوە. دەركىدىنى زەردەوالەيەك بەسەر ھېشۈنک ترىتۇه.
خوراندىنى چاۋ كاتىك دوكەلى ئاگرىك ئەوناوه دادەپۇشىت. دانىشتنى
پياوه سەمىئىل گەورەكانى گوند، لە قەراخ دیوارىكى قوراوى و قسە
و باسەكانيان و تەماشاكردىنى دەستە زېرەكانيان. شۇرۇنى مەندالىك
لەناو تەشتىكدا. بانگىرىدىنى دايىكىك كاتى خواردىنى نىوھەرق. بۇنى
قاژىكىدىنى خەيار و شۇوتى و كالەك، لە گەرمائى ھاويندا. ھەوالى
گەپانەوهى كورپە سەربازىك، پاش سالىك دوورى لە مالباتەكەيان.
دەنگۇى خۇشەويىستى نىوان كور و كچى دوو مالبات. تەنيا دانىشتنى
دوكانى وشكە فرۇشەكە و چاوهپوانىكىرىدىنى بەديار ھاتنى كېپارىيەكەوە.
زېھى پىالەي تاقە چايخانەكە، زەپىنى گويدىرېزىك بە بارىكى سوکەوە،
خرمەي پىى نالى ھېستىرىك بەسەر بەردى سەر پېڭايەك، گەرمى
سۇپاى چايخانەكە لەورزى زستاندا. ئەوانە و چەندىن دىمەنلى دىكە،
بە پىى وەرزەكان و مانگەكان، لە گوندى ئامارا دەبىنران و سەرنجى
خەلکەكەي پادەكىشى، تېرنه دەبوون لە دووبارە يىننەوهى دىمەنەكان.
لە ھەمووى بەردەوام تر، دانىشتنى ئىوارانى ئاغا و كويخا لە سەر
كورسىيەكانيان و دەوردانيان بە پياوهكانيان و جەندرمەكانى قەلاكەي
نزيك گوندەكە، يان كتوپر دەركەوتى جىيېتكى خۆلەمېشى سەربازى،

نصبز گرانه

که بهرهو گوند توزی دهکرد و پاش دابه زینی سه رنشینه کانی، بپیاری
بانگهیش تکردنی چهند گهنجیکیان دههینا که بهرهو سه ربا زی برقن و
دوای ئهوه دایک و خوشکه کانیان دهیانکرد به شیوهن.

زستان پویشت، به فری دهوروبه‌ری گوند توایه‌وه، سه‌رما نه‌ما.
 خله‌کی گوند که وتنه خق، لیفه ره‌نگاوه‌نگه‌کان برانه ده‌ره‌وه، هه‌ندیکیان
 ده‌دران به‌سهر دیواره‌کاندا، تا خور لیباندا، هه‌ندیکیان شوران. په‌ردی
 په‌نجه‌ره‌کان لادرانه‌وه بق ئه‌وهی تیشکی خور بچیته ژووره‌وه.
 گولدانه‌کان شوران، به‌تانی و دوشکه‌کانیش. هه‌یوان و حه‌وشکان
 گسک دران. له‌گه‌ل بارینی هر بارانیکدا، تزوی گیاکان ته‌قین و په‌لکه
 که‌سکه کاله‌کانیان سه‌ریان ده‌ره‌ینا. لایه‌کی کیوه‌کان سپی، لایه‌کیان
 که‌سکیکی کال. پووباره‌که که‌فی ده‌کرد. ئاپقی خروخه‌پان برایه
 هه‌یوانه‌که، ده‌ستیکرد به گروگال، به‌سکه خشی فشاری خسته سه‌ر
 خوی که‌میک بروات. وه‌رزیکی نوی ده‌ستی پیکرد، شازاده‌ی شه‌وه
 به‌فرینه‌که، به چاوه په‌ش و گه‌شه‌کانی به‌ژداریکرد له بینینی ئه‌وه
 وه‌رزه.

هوده‌که‌ی جیهیشت، له هه‌یوانه‌که ده‌رکه‌وت. کاتیک باران ده‌باری،
 به حه‌په‌سانه‌وه، له‌سهر دوشکه بچوکه‌که‌ی به ده‌ما ده‌که‌وت
 و له خوره و که‌وتنه خواره‌وهی دلوقه بارانه‌کان ورد ده‌بوویه‌وه.
 ده‌سته‌کان و قاچه‌کانی بق راده‌وه‌شاند. دایکی به‌دهم ئیشکردنه‌وه

نصلح گزران

له دهوری دهخولایه وه باوکی به یانیان زوو، له گه ل ده نگی مه لادا،
له خه و پاده په ری. لیفه و دوشکه کانی خوی کو ده کرد وه، ده قی
ده کردن، ده یخسته سه ر دو لابه قاوه بیه که. دو لابیکی کون، له سه رووی
هوده که وه دانرا بwoo. جن خه وه کانی له سه ر هله لدگیرا و جاجمیکی پیدا
ده درا. دو لابه که سی ده رگای هبwoo، ده رگایه کیان جله کانی هه ساره
خاتوون، یه کینکی تریان جله کانی ئاپی ئوجه لان، سیه همیان جله بچوک
و تازه درواوه کانی ئاپقی بچکوله.

باوکی له جیگاوه گوره ویه کانی له پی ده کرد. شه رو اله که ه ده کرد
به سه ر بیجامه سپیه کانیدا. جامانه یه کی ره شو سپی عه له ویانه ه ده پیچا
به سه ر بیمه وه. ده ستیکی ده هیننا به سمیله کانیدا، به ره و مزگه وت هه نگاوی
ده نا. ده ستنویژی ده گرت و نویژی به یانی ده کرد، ده گه رایه وه. گه ر
سه ره تای به هار بوایه، بیلله که ه ده یخسته سه ر شانی، تیشویک و دوو
نان و که میک هه نجیری وشك، یان هه ر شتیکی هه لدگرت. ده پیشست
بوق سه ر کیلگه که. وه ک زوربه ه جوتیاره کانی دیکه، زه وی ده کیلا،
که پوژ ده بwoo ویه وه، نانیکی ده خوارد. چاوه پیه هه ساره خاتوونی
نه ده کرد، چونکه به هه وی منداله که وه پیی نه ده کرا به و زوویه بچیت
یارمه تی بdat.

له گه ل به ئاگا هاتنی باوکی، ئاپقی خنجیلانه له خه و هه لدھستا.
له ناو بیشکه که وه که میک گروگالی ده کرد. تیر خه و، که یفی ساز
بوق یاریکردن. باوکی هه ندیک یاریی له گه ل ده کرد و ده ستیکی له ناو
ده سترازه بیشکه که ده رده هیننا، دوای دوو ماج، جیی ده هیشت. ئاپق
به دهم ته ماشا کردن وه گروگالی بوق ده کرد. هینده ده جولا و ده که وته
کفه کغ، دایکی له خه و هه لدھستا. فشاری له خوی ده کرد ده سته که هی
تری ده ربھینیت. دایکی به دهم سه رو قز چاک کردن بیه وه ماچیکی لا
پوومه تی ده کرد، ده سته که هی دیکه هی ده رده هیننا، تا پشویک بdat، به ر

نیازاره کلکی نورفا

لهوهی ده موچاوی بشوات تیزشیری ده کرد. له ناو بیشکه که ده ری
ده هینا، جلو به رگی ده گوپی و ده بیرده هه یوانه که.

به هاریکی ته، به پریزنه باران ده باری. کهژ و کیوه کان به ره و
سه وزی ده پویشتن. پووباره که خورهی ده هات. هه ساره خاتون،
سه ریکی گهوره کهی ده دا، دلی لای هه یوانه که بتو، پرپولهی بز
مریشکه کان ده کرد و به ریده دان، ده رگای گهوره کهی ده کرد و
بزنه کانی به ره و قه تپاله که ده برد، به خیرایی ده گه رایه و چاوی بز
هه یوانه که ده گیترا، ئاپق که چاوی به دایکی ده که وت به دهم هاوار کردن
و دهست و قاج پاوه شاندنه وه دیمه نیکی دروست ده کرد، که دایکی
خوی نه گریت و بیخاته باوه شی.

هه لیده گرت، توند ده یگوشی به خویه وه، به دهم ماق کردن و یاری کردن
به دهسته خرپنه کانییه وه، ئاگری ده کرد وه، کتریه کی ده خسته سه.
نان و چای به یانی ئاماده ده کرد، دهمه و خورهه لات، تیشوی پرده کرد
له پیداویستی ئه و پوژه و منداله کهی ده بست به کولییه وه و ده چوو
بز سه رکیلکه که. له ژیر دره ختی قه راخ جوگه که کیلکه که جولانه یه کی
بز دروست کر دبوو، ده یخسته جولانه که وه، ده که وته بزار کردن. هه تا
نزیکی. نیوه رق به وجوره له گه ل ئاپی ئوجه لاندا کاریان ده کرد. دهمه و
نیوه رق هه ساره خاتون ده هاته وه لای منداله کهی، له جولانه که
دایده گرت و به دهم له باوه شکر دنییه وه نانیکی ئاماده ده کرد. له سه
دوشه کیک دایده نا، به یاری کردن له گه لیدا نانیکیان ده خوارد. نه ده گریا،
یان ده خه وت، یان یاری ده کرد، یان به دهم دهست و قاج پاوه شاندنه وه
بز خوی سه رقال ده بتو به جوله که شتیکه وه و که یفی ده نواند.

به وجوره تا نزیک ئیواره ده مانه وه، پاشان ده گه رانه وه گوند.
شتیکی نوئ له ژیانیاندا نه بتو، کیلکه و ناو گوند. شه وان گه
میوانیکیان بهاتایه، هه تاکو کاتی خه و که میک قسه و باس ده کرا و

نصبەز گۈزانى

لەگەل رۇيىشتى مىوانەكە دەخەوتىن. بەهارەكە تىپەرى. كىلگەكە كىلرا و تۇوى ئەو سالە چىتىرا. لەگەل باران بىرلاندا، لە قەراغ كىلگەكە ژىر دارەكە تەخت كرا. بەدىيار چاوه روانىكىرىنى پىنگەينى بەرھەمى ئەو سالەوە، هاوينەكە تىدەپەرى. باوك چاوى لە كىلگە و مال و كورپە و ژنەكەي، دايىك بەھەمان شىتوھ. لە وەرزى دروينە و پىنگەيشتندا، گوندەكە كارى هەرھۆزىييان دەكىرد. ئىدى توتن، مەرھەزە، گەنم، نۆك، بامىيە، هەرشتىك بایە، گەنجان لە كورپە و كچ، كودەبوونەوە و هاوکارى يەكدىيان دەكىرد بۇ كۆكىرىنىھەوە بەرھەم.

ئاپى ئۆجهلان، يان چەلتوكى دەكىرد، يان گەنم. توانى نەبوو گاجوت بەھىتىت بۇ كىللان، بە خەرجىيەكى زىيادەي دەزانى، بۇيە خۇى و ھەسارە خاتۇن پىنگەوە بە بىتل، لە سەرەتاي بەھارەوە دەكەوتتە زەۋى كىللان و بىزاركىردن، بەبى ماندووبۇون، كارى خۆيان دەكىرد و بەرھەمى باشىيان دەدورىيەوە. بەشىكى دەفروشت بۇ پىداويسىتىيەكانى مال و بەشىكى ھەلددەگرت بۇ زستان.

بەهار و هاوين تىپەرىن، شىنەبائى پايىز دەستى پىكىرد. مالە گوندىيەكان كەوتتە كۆكىرىنىھەوە بەرھەمەكەيان. ئاغا و كويىخا ئىواران لەسەر كورسىيەكانىيان دادەنىشتىن، لەو بەرزايىيەوە تەماشاي ھىنانەوە بەرھەميان دەكىرد. يەك يەك دەيانزىمارد بىزانن ھەرمالە و چەند فەردهى ھەيە. لە ژىرىيىشەوە پىاوه كانىيان دەنارىدە سەر كىلگە و شويىنەكان، نەبادا جوتىارەكان لىتىان بشارنەوە. راپۇرتى خۆيان بەرز دەكرىدەوە بۇ دەولەت و بەرھەمى ئەوسالەي باج وەرگىتنەكەيان دەخستە بەرددەميان. سەرۇھختى باج دان پىاوه كانىيان دەنارد و بەشى خۆيان و بەشى دەولەتىان لىتەرەدەگرتىن.

ئاپقۇ لە كۆتايىي وەرزى پايىز و سەرەتاي زستاندا، بەرھە كاگولكىكىردىن دەرۇيىشتى. چاوه پېتى زستانىكى ساردى دەكىرد، جارىكى

دىكە بگەرىتەوە ھۆدەكە و لە تەنىشت سۆپا گەرمەكە، بەجلى زۇرەوە دايپۇشىن. زستانى دووهەمى تىپەراند. زۇر دەرەوەي نېبىنى، مەگەر لەو كاتانەدا نېبىت، خزمان دەچۈون بۇ مالىان، كچەكان دەيانگىرته باوهشىان و لەگەل خۇيان تا بەردهم ھەيوانەكە دەيانبرد، سېپىيەتى وەرزەكەيان پىشان دەدا. ئەويش بە پەنجە خەركانى ئامازەي بۇ چەند لايمەك دەكرد، لەبەر خۇوە كۆمەلىك قىسى دەكرد، كەس لىنى تىنەدەگەيشت چىدەلىت، تەنانەت بە بەفرەكەي دەگۇوت جوجو.

لە باوهشى كچە خزمەكانىدا، ھەولىدەدا لە دىمەنەكان تىيگان و دەست و پەنجەي بۇ رادەكتىشان، شتى تىكەلاۋى بەسەريەكدا دەرەبىرى. كچەكان بە خۇشحالىيەوە وەلاميان دەدایەوە، لىنى تىدەگەيشتن و دەيانزانى مەبەستى لە چىيە. مندالە بىدەنگەكە، زستانان لە سەروەختى كاركرىندا دەبەسترا بە كۆلى دايکىيەوە، جلى زۇرى لەبەر دەكرا، بە سەرپۇشىك سەرى دەبەسترا و كلاۋىك دەكرايە سەرى. ھەلتەك ھەلتەك بە كۆلى دايکىيەوە، بەزمانە تايىەتىيەكەي مندالىي شتى دەگۇوت و دەستى رادەوشاند. پاش وەرزى زستان، جارىتكى كە هيئرايەوە ھەيوانەكە، لە ويۋە بۇ دەرەوە، وەرزىكى نوپىي بەهار و ھاوينى بىننېيەوە، لە نىوان مالەوە و كىلگەكەدا، تەواوى ژيانى مندالەكە بۇو، تەنها يەكجار بەھۆكارى بىردنە لاي پزىشك، لەگەل دايکى و باوكى برا بۇ شارى خەلقەت.

لە پىگا لە باوهشى باوكى، بەناو جادە خۇلاوييەكەدا لە بەيانىيەكى زۇودا پىيان دەكىرد. پىش نىوهپۇق گەيشتنە شارەكە. مندالەكە چاوى دەگىرپا، دىمەنەكان تازەبۇون لەلائى، خەلكى زۇرتىر، دوكان و بازار، ئەسپ و عەرەبانە، مالى گەورە و بچوک، ئۆتۈمبىل، پىزە دارەكانى بەردهم دوكانەكان، دەنگى فروشىارەكان، هاتووچۇي پىيوارەكان، پوخسارى نوى. ئەوانە نىگاىي مندالەكەيان لەگەل خۇياندا دەبرد و ھەر ساتە و تەماشاي شويىنىكى دەكىرد.

برایه بهردم پیاویکی بهرگ سپی. جله کانی له بهر داکه نرا، پیاوه بهرگ سپیه که دهستی هینا به ورگه نه رمه که یدا. منداله که ته ماشای ده کرد و به یاری کردن تینگه یشت، به ده مییه وه پینکه نی. پیاوه بهرگ سپیه که پارچه ئاسنیکی خری ساردي خسته لای چه پی، ته زویک هات به گیانیدا و ده موچاوی گرژ کرد. له سه ر لا خستی، پارچه ئاسنه کهی به پشتیدا گه راند، ختووکهی هات، دهستی کرد به پینکه نین، که میک له جیگا کهی خوی به رووتی مایه وه، جله کانی له به رکرایه وه و دایکی خستیه وه باوه شی. پزیشکه که دلنيایی به دایک و باوکی دا که سه لامه ته و نه خوش نییه. به ئاسایی گه شهی کرد و به هیز بwoo، له و کاته وهی هاتبوویه ناو دونیاوه، تنهها دووجار نه خوشی ئاسانی گرتبوو، دایکی خه یار چه مه ری بق کردبwoo بیخوات و باش بیته وه.

به هه مان پیگادا گه رانه وه، ماندوو بwoo، به ده م پیوه له باوه شی باوکیدا خه وی لینکه وت، له نزیک گوند به ئاگا هاته وه. له هه یوانه که داینا، دهستی کرد به گاگولکی کردن، دهیتوانی که میک بروات دهست بق شته کان ببات. دایکی له ترسی ئه وهی نه بادا دهستی بگاتئی، منه جه ل و کتریه گه رمه کانی له دووره وه داده نا. به رده وام به ئاماژه دهست و دهنگ، ئاگاداری ده کرده وه بقیه دهست له و شتانه نه دا مه ترسین بقی. به و جوره و هرزه کان و ساله کانی تیده په راند. ئاسایی گه شهی کرد. به دهنگی سه گه کان راده چله کی، دهستی به رزده کرده وه و دایک و باوکی ئاگادار ده کرده وه دهنگیک دیت، ئه وانیش به شیوازی خویان و هلامیان ده دایه وه دهنگی توتیه.

له و سالانه دا له ناوچه کهیان پووداویکی مه ترسیدار و گه وره رووینه دا. ژیان به شیوازه گوندیه که تیپه پی. له ناو شاره گه وره کاندا گروب و دهسته دروست بوون. له شه ویکی به فراویدا، وه ک شه وی له دایکبونه کهی سارد و کپ، بق یه که مجار به زمانیکی پهوانی کرمانجی،

بانگی دایکی کرد. هر لهو شهودا که ئاپق زمانی کرايەوه، سهروک کوماري دهولەتى توركان له سەر جىنگەكەی خۆى بە نەخۆشىيەكى كوشىنده مىد. باوکى كەيف خۆش، داوايلىكى دىكە بانگى دايىكى و باوکى بکات، دووبارەي كردىوه. مەنالەكە دەيەويىست و شەكان فيربىت، ناوى شتەكان بزانىت، گۈئى لە دەنگەكان و بانگى كەن بىرىت. لە لايمەك باوکى ھەولىدەدا كرمانجى فيربکات، لە لايمەك دايىكى فيرى دەكرد ناوى بەھىتىت. لە نىوانەدا مەنالەكە بۇو بە جۇلانەي دوو جىهان، ھەريەكەيان و شەى خۆى دەخستە ناو جۇلانىكەوه.

بۇ بەيانىيەكەي باوکى دەيويىست لە مزگەوت باسى زمانى مەنالەكەي بکات، چۈن يەكم و شەى بە كرمانجىيەكى پەوان لە ناوى دايىكىيەوه دەست پېتىرىدووه، مەلائى مزگەوتەكە بە دەنگىكى بەرز تا نويىز خويىنەكان گۈييان لېتىت، ھەوالى مەرگى سەرۋەك كوماري پاگەياند، بەلام خۆى خەمگىن و پەريشان پىشان نەدا. ئاپتى ئۆجهلەن كە گۈيى لى بۇ زەردەخەنەيەكى كرد، دەستى گرت بە دەمەيەوه نەكا بىيىن، بە چې بەھاوندىيەكەي تەنيشتى گووت: «دونيا وادەپروات پىمام، سەرۋەك كومار تەواوى ژيانى تەرخانكىد بۇ نەھىشتى زمانى كورد، كەچى لە شەۋىكدا مىد، كورپەكەي من لەو شەھەدا يەكم و شەى كوردى لە زمانىيەوه هاتە دەر.»

٤

دانیشتوانی گوندی ئامارا، عەلەوى بۇون. گەنچەكان نا، پىرەكان ترسىتكى پۇچۇوبۇويە ناخيانەوە، بەردەوام چاودەپىسى پۇوداۋىكى خراپىان دەكرد. چەند سالىتكى بۇو لەناو خوينى دېرسىم ھاتبۇونە دەرەوە، بەشىكىيان سەر بە بەرگىيەكە و، بەشىكى دىكەيان بەچاوى خويان كۆمەلکۈزۈيەكەيان دىبىوو. ھەولىان دەدا، گەنجان و تازە پىڭەيشتowan تىيگەيەنن، عەلەوى بۇون، مالىتكە ھەپەشەى لەسەرە، توركەكان دەيانەويت چراى ئەو مالە بکۈژىتنەوە و، بۇ ھەميشه بىخەنە ناواتاريكييەوە. بپروايىان بە دەولەت و تورك نەبۇو، ئىتواران دواىي كاركىدىن دەگەرانەوە، لە قەراخ دیوارى تاقە دوکان و چايخانەكەى گوند دادەنىشتەن، دەستيان دەھىتىا بە سەمىئەكانىياندا و دەكەوتتە گىترانەوەي چىرۇكى ژيانيان. چاوىيان لەسەر شارپىگاكە بۇو، ھەركەسىتكى بچوبايەتە گوند ھەمووان دەيانزانى. مالەكان وا دروستكراپۇون لەوەدەچۇو ھەموويان رۇوييان كردىتە لايەك، تاكو شارپىگاكە بىيىن. پىرەكان كە ئۇتۇمبىلىتكى سەربازىيان دەبىىنى، دەستيان دەھىتىا بە رىشە سېپىيەكەياندا و موجىركىيەك دەھات بە گيانىياندا، لەبەرخۇوە: «ھەوالىتكى ناخوش بۇ گوندى مە دېت.»

پىنەدەچوو كەسيان ياده وەرييەكى خۆشى ھېيت. خۇيان گوتەنى: «عەلەوى بۇون، ھەلسانەوهى لهناو گۈردا.» باپيرانيان ھەمان چىرۇكىان ھېبوو، نەوهەكانىيان، كە ئىستا پىرن، چىرۇكە تالەكان دووبارە دەكەنەوە. كەسيان توركى نەدەزانى، بە كرمانجىيەكى پاك دەدوان، كاتىك كارىتكىان دەكەوتە لاي دەولەت، پەريشان دەبۇون، دەبايە توركى زانىك لەگەل خۇيان بىهەن. زۇر بەكەمى پىرەكان دەچوونە شارى ئورفا، لەۋى زمانى كرمانجى قەدەغە كرابۇو. بۇ ئىشوكارەكان، گەنجەكان ھاتووچۇيان دەكرد، دەيانزانى پىرىكى توركىي نەزان، گەيشتنى بەشار، بانگىردىيەتى بۇ زىندان. دەولەت ھەمانكارى لە گوندەكان پىنەدەكرا، نەيدەتوانى ئەو ھەموو پاسەوانە زمان دابىتىت، شارەكانى كردىبوو بە تەلەي گرتى زمانە كوردىيەكە.

لە دانىشتتەكانىاندا گفتوكۇيان لەسەر پرسە رۇزانەيىھەكان و ياده وەرييەكان دەكرد. ئەو گەنجانەي دەيانويسىت زىاتر لەسەر پەگورپىشەي خۇيان بىزان، گوپىيانلى دەگرتىن. بەشىكىان ئايىنەكەيان دەگەپاندەوە بۇ دىريين و دەيانبەستەوە بە مىترايىھە كۆنەكانى ناوجەي زاگرۇس و سەرئى كانى. تەنانەت ئايىنى زەردەشتىان بە تەواوکەرى ئايىنە دىريينەكە دەزانى. وەك مەلاي گوندەكەيان باسىكىردىبوو: «خۇ بەستەوە بە ئىمام عەلىيەوە، تەنها پىزگاركىدى گەلەكەمانە لە تواندىوە.» قىسەكەي بۇويە جىڭاى گفتوكۇي گەنجان. خويىندهوارەكانىيان بەدواي مىژۇوەكەياندا دەگەپان. پىش شەپرى چالدىران مىرەكانىيان دەكەونە شەپ لەگەل عوسمانىيەكان. سەفەوييەكان ھاوكارىيان دەكەن لەو بازنهى دەسەلاتە بچە دەرەوە، بەلام سەركەوتۇونابىن و شىكست دىتىن.

سەرهەتاي ھەولەكە دەرچوون بۇوه لە دەسەلاتى بىگانە، لى كە ناتوانى بەدەستى بەھىن، ناچار خۇيان دەخزىتنە ناو ئايىنى

سەفەوییەكانەوه و دەسکارى باوھەرە كۆنەكەی باپیرانىيان دەكەن. لەو دەسکاريىكىرىدەدا ويئەيەك بۇ ئايىنەكە دادەتاشن، ھەم دەبىتە ھۆى مەترسى لەسەريان، بە ديوىتكى دىكەدا ھاوكارىيان دەبىت لەوهى بە تەواوهتى لەناو نەچن. سروتەكان و نەريتەكانىيان، ھەمان سروت و نەريت بۇون لەناو ئايىنەكەدا پەيرەو دەكران، بەلام شىوهن و لىدان لەخۇق، كە بە بنچىنەي سروتى سەفەوییەكان دەناسرىت، لەناو عەلەوییەكاندا پەيرەو نە دەكرا. بەشىك لە ھېلە گشتىيەكانى ھىتنىدەي بەسترابۇون بە زەردەشتى و مىترايىھەو، نەبەسترابۇون بە ئايىنى سەفەوییەكانەوه. ئاگركرىدەنەو و نەريتى خىزان و رېزگرتىن، ھىتمائى ھەتاو، خۇ بەدەستەوە نەدان و پاراستىن پاibrدوو، خەمى گەورەي پېر و جەوانىيان بۇو. فىردىكىران پەنهان بن، ھىزى مانەوه بە ھىزى پەنهانكىردىن بىزانن.

ئامۇزگارى گەنجەكانىيان دەكىرد، سەرهەتا دەبىت كوردبىن، پاشان عەلەوى. مەلای گوندەكە، گەرچى بە زمانى توركى لە مزگەوتدا دەئاخافت و بە جۇرىك خۆى دەنواند، نزىكە لە جەندىرمەكانى قەلاو ئاغا و كويىخاوه، بەلام لە ژىرەوه لە گوشەيەكى مزگەوتەكە حوجرەيەكى بچۈلانەي دروستكىردى بۇو، وانەي ئايىنى بە كومەلىك گەنج و مندال دەگوتەوه. لەوانەكانىدا فيرى دەكىردىن بىنەچەيان چىيە و لە كويىوه ھاتۇون، ئەو خاكەي لەسەرى دادەنىشىن ھى كىيە و بۇچى توركان دەيانەويت لەناويان بىبەن. تەنانەت چىرۇكە تەوراتىيەكانى بۇ بىاس دەكىردىن، كە پەيامبەر ئىبراھىم خەلکى ناوجەكەيان، لە شارى ئورفا ژىياوه، پووبەررووى پاشا نەمرۇد بۇھەتەوه و سەرزەمەينى خزمانى جىهەيشتۇوه و خاكى پىرۇزى بۇ كورده ھاو ئايىنەكانى دۆزىيەتەوه. لەناو كىيى يەكەميدا ئامۇزگارى كورەكانى دەكەت بگەپتەوه بۇ شارى حەران، خزمەكانىيان نىشته جىتى ئەويتن، ھاوسەرگىرى لەگەل كچەكانىيان بىكەن. مەبەستى لەو چىرۇكانە سەرنجراكتىشانى گەنجان

بوو بوقا بردوویکی دیرین، تاكو بچن لەبارهی شاری حەرانە وە پرسیاربکەن و بزانن، هەرسى ئايىنه كوردىيەكە، عەلەوى و ئىزىدى و كاكەر، بىنەجەمان دەگەرىتىھە وە بوقا ئەو شارە، يان نا.

له و قوناغه‌دا مهلايکه هينده ئاگاداري پاپيراني بwoo،
به شاي خويتنده‌وارى ناوچه‌كه داده‌نرا. خەلکەكە زور بپروایان پىي
ھەبwoo، پىزىيان دەگرت؛ دەيانزانى نهتىننەم پاستەقىنەكە لە ناخيدايم
و ئامادە نىيە بقۇ نەناسىيىكى ئاشكرا بکات. كە لەگەل بەشىتكە لە
پياوه‌كان دەكەوتە گفتۇگۇوه، زور نىگەراندەبwoo بەو قسانەي باسيان
لەوه دەكىرد، عەلەويىه‌كان دواي شەپى كەربەلا دروست بۇون
و ھەلھاتوفن بقۇ ناوچەي باکوور. بە دەنگى بەرز و توند وەلامى
دەدانەوە: «دوژمنەكانمان چۈنیان دەھۆيت، ئىتوھ بەو جۆرە قسە دەكەن.
باپيراني ئىتوھ، لەم كىتونە ژياون، گوندەكانيان دروستىرىد، شارەكانيان
دروستىرىد، هەتاڭو سەدەي يانزەي خاچې رىستەكان تۈركىتىك لەسەر
ئەم خاكە نەبwoo، كەچى ئىستا گويم لىتەبىت، كرمانجىيىكى خاوهن
پەگۈريشە قسەي تۈركە هاتووه‌كان دووبارە دەكتەوه و بىروا بە
درۆكانيان دەكات. گوئيان لىتمەگىرن، قسەكانيان مەلىتەوه، مەنالەكتان
وا گوش مەكەن باپيراني خۆيان نەناسن. خوداي گەورە ھەر كەلىكى
بەزمان و شىۋەي خۆى دروستىرىد، دەيتوانى ھەموو كەلەكان
بەيەك زمان و شىۋە دروست بکات، نەيكىرد، ئىتمەي كرد بە كورد، لەم
خاكە پىرۇزە بە كەشتىيەكەوه مەرقۇي دابەزاند، خۆى ھاوار دەكات،
با كەشتىيەكە لەسەر خاكىكى پىرۇز بىنىشىتەوه، ئەم خاكەي ھەلبىزار،
بىرتان نەچىت، خاكى باپيراني ئىتوھە.»

بهو قسانه‌ی لای پیره‌کان ترسیکی دروست کرد. به تکاو پارانه‌وه داوايان ليکرد ئاگاي له خۇي بىت، له هەموو شويىنىك ئەو قسانه نەكات و، گەنجه‌کان وا لىتنەكات بخروشىن و، گوندەكە به لايەكى

نڪڪز گُزران

به سه رداديٽ، به رده وام چاوى ئاغا و كويٽخا و پياوه كانيان له سه ره.
و هك دوو نوكه رى خاوهن مال، له سه ركورسييٽه كانيان داده نيشتن، بق
خاليٽ ده گه ران بيكمه راپورت و بيدنه جهندرمه كان ده ستخوشيه كيان
بق بيته وه.

مهلا وازى نه هينا، له مزگه وٽ، له كولان، له دانيشتنه كانيدا باسه كانى
ده برددهوه سه ركورد و عهله وى بوون. ده چوو له ناو كتيبة ئايينبيه كاندا
ده گه را بزانيت له چ گوشيه كه وه كورد دياره، ده يدقزييه وه و به ناو
گونددا بلاوى ده كردهوه. شورشه كه ي شيخ سه عيدى پيران، شورشى
ئاگرين، شورشه كه ي سه يد رهزا و عهله وى يه كانى ديرسيم، گروپى
خويى بوون، شورشه كه ي سمكى شراك، كوماره كه ي قازى محمد
تيكوشانه كه ي شيخ مه حمود، تيكوشانى نه هرييٽه كان و هاوكارييٽه كانى
بارزانىيٽه كانى ته ريقه ته كونه كه. ئهوانه و چهند بابه تيكتى ديكه بوونه
و يردى سه رزمانى.

سه ردانى خه لفه تى ده كرد، دقستيٽكى خويىنده وارى له شاره بوو.
له پىگه يه وه زانيارى له سه ركورداني پارچه كانى ديكه كق ده كردهوه.
شهوان پيتكه وه به ديار چرايىه كه وه داده نيشتن گفتوكويان ده كرد. بويان
بوو به پرسيار، بوقچى ئىزىدييٽه كان و كاكه ييٽه كان و عهله وى يه كان،
هرسيٽكيان رهمزه كه يان سمىلە. كەلانى ناوجچە ي دوو پووباره كه سه ره
بې يه كولتوورن، له ناو كولتووره كه ياندا نه ريتى پيش هيشتنه وه
هه بوو، ئه و سى ئايىنه بق جيا بوونه وه رهمزه كه ي خويان گوريوه.
دقسته كه ي برواي وابوو: «پەيوهندى به ره گوريشه كونه كه ي شارى
سه رى كانىيٽه هېيە. له ديريندا ميترايىٽه كان هەمان رهمزيان هەبووه.
له هوريايىٽه كانه وه وەريانگرتووه، چونكە شارى حەران هوريايىٽه كان
دروستيانكردوه و سمىل وەك رهمزىكى شکۈمىندانه و ئازايانه
تە ماشاكاراوه. باپيرانمان به سمىل هيىز و پياوه تى خويان پيشانى

شارنشینه کانی خوارووی، میزقپوتامیا پیشانداوه.» به لام مهلای گوندەکە ئەو بۆچوونەی بە بنەما وەرنە گرت و ھەولیدەدا بنەوانە کەی بدۇزىتەوە.

ئیوارەیەک دواى گفتۇگۆی بن دیوارى تاقە دوکانەکە، بەرەو مزگەوت پۇیشت. لە تەنیشت حەوزەکە دانیشت، قولى ھەلکرد دەستنويىز بگرىت، يەكىن لە دواوه دەستى خستە سەر شانى، لاي بۆکردهوھ پیاوېتکى ئاغا بۇو. دواى لېكىد لەگەلى بچىت بۆ مالى ئاغا، دەستنويىزەکەی گرت و شوينى كەوت. ئاغا لە دیوەخانەکەی شانى لەسەر باليفىكى خېرى پې لە پەرى كەو دادابۇو. بەبى ھەلسانەوە دواى لېكىد دانیشت. مەلا زۇرى پېناخۇش بۇو لە مالەكەيدا رېنىزى نەگرت و ھەلەنساوه لەبەرى، ئەوھە نەريتى خىزانى عەلهوی نىيە بۇ جۇرە ھەلسوكەوت لەگەل میوان بکەن.

ئاغا كەمىك تەزىيە قەزوانەکەی بادا و بەخۆرازىبۇونەوە كۆمەلېتىك قسەى تالى كرد. گوايە ئاگاى لېتىھ مەلا مىشكى كەنچەكان ژەھراوى دەكات و باسى كورد و مىزۋوی كورد و عەلهوبيان بۇ دەكات. تېگەيىشت كەسىتىك قسەى بۆ گىپراوه تەوە، نەكەوتە بەرگرىيەوە وەلامى دايەوە، ئاغا عەلهوبيە و كوردە، شەرمە بۆ كەسىت پېشىت لە بەنەچەی خۆى بکات. قسەى مەلاكەي پىن ناخۇش بۇو، شانى لەسەر باليفەكە بەرزىكىردهوھ و چوارمىشقى دانىشت. بە پەنچە ھەرەشە لېكىد، گەر واز لەو كارانەی نەھىيەت لە گوندەکە توشى كېشە دەيىت و تۈركەكان لېتى قبول ناكەن.

بە دلىكى شكاوهوھ گەپايەوە. ئاغا و اخۇي پیشاندا قسە كانى لەبەر بەرژەوەندى گوند و مەلاكەيە، بەلام لە راستىدا بەو جۇرە نەبۇو دەست تېكەلكرىنەکەی لەبەر دەم تۈركاندا سەرى نەويى كەردىبۇو. ھەمان شەو، كاتى مەلا بانگدانى بەيانى، مەلا لە مزگەوت بۇو

خانووه قوره کهی تهニشتی، که هۆدە و هەیوانیک بwoo، کۆمەلیک کتىب و فەرسىيکى كۈن و چەند قاپ و قاچاخىكى تىدا بwoo، لە سەرۇھختى نويژى بەيانىدا، گېرى تىبەربwoo. نويژخويىنان دەستىيان لە جەماعەت ھەلگرت و ھەولىاندا بىكۈژىتنەوە، مەلا دەيزانى ئىشى كىتىھ، خۆى تىك نەدا و دەستى لە نويژەكە ھەلنىگرت. پاش سەلام دانەوە، بە ھېمنى لە مزگەوت چۈويە دەرەوە. بىنى ھىچى نەماواھ، ھەمووی سوتاوه.

خەلکى گوند كۆبوونەوە. پرسىياريانكىد بۆچى و كى سوتاندو يەتى؟ مەلا نەيوىست چىرۇكە كە گەورە بىت، سوتاندنه كەى خستە ئەستقى خۆى، كە بىرى چووه سۆپاکە بکۈزۈننەتەوە. لەو شەوهدا بەتاني و فەرش و قاپ و قاچاخى بۆ كۆكرايەوە، دەستىكىان هيئا بە مالە كەيدا و پاكىان كردەوە. پياوانى ئاغا و كويىخا دەركەوتىن، نىكە رانىي خۇيان پېشاندا، هەرەشەيان لە سوتىنەرە كە كرد. لەو دەمەو بەيانەدا پېش ئاگر تىبەردانە كە، ئاپقۇ خنجىلانە بەئاگا هات، بىرسى بۇو، بەتانييە كەى دايىكى راكىشا و خەبەرى كردەوە. دايىكى ھەلسا. لەو كاتەي دايىكى خەريكى تىركردى بۇو لە پەنجەرە كە وە سىتىبەرى پياوينى بىنى بەرەو مزگەوتە كە دەپروات، چاوى لەسەرى بۇو، ئاگرى بەردايە خانووه كە و بە خىرايى گەپايەوە بۆ لاي مالى ئاغا. بۆ بەيانىيە كەى لەناو ژناندا باسىكىرد، ئاپقۇ ھەلىساندۇھ خەريكى شىردان بۇوە پېيى، بەچاوى خۇرى سىتىبەرى پياوينى بىنیوھ خانووه كەى سوتاندۇھ و گەپاوهتەوە بۆ مالى ئاغا. قىسە كە بەناو گونددا بلاوبۇويەوە. ئاغا ژن بۆ بىتەنگىردى مالى ئاغا. قىسە كە بەناو گونددا بلاوبۇويەوە. ئاغا ژن بۆ بىتەنگىردى هەسارە خاتۇون بە تورە كە يەك ديارىيەوە سەردانى مالىانى كرد، ليتى وەرنە گەت و بە داشكاوى گەپايەوە.

ئاپى ئۆچەلانى ماندوو، لە كىياڭەوە بەرەو مال دەگەرايىھە، ئاغا
بانگى كىرد، لە بەردىم حەوشەكەدا ھەرەشەي لېكىرد ڙنەكەي بىتەنگ
بىكاش. بەرىزەوە وەلامى دايىھە، كەرايىھە مال و تكاي لە ھەسارە

خاتوون کرد، دهست له و باسه هلگریت. به قسەی نه کرد، جهندرم چوونه سه ریان، داوایان لیکرد گهر ده توانیت شاهیدی بداد، له گلیان بچیت بق شاری خلفهٔت، به بی پرس دوایان که وت. له به ردهم والی خلفه‌تدا سویندی خوارد به چاوی خوی بینیویه‌تی. له والیه وه فه رمانیک ده رچوو، مه لای مزگه وته که بگوازن وه گوندی ئه و بهر و مه لایه کی نوی بخیریت شوینه که‌ی. هه ساره خاتوون په شیمان بwoo له و کاره‌ی کردی، نه فره‌تی له والی کرد چون له بهر خاتری ئاغایه ک چاوبقشی له کاری خراپه ده کات.

پیره کان و گنه کان گواستن وهی مه لاكه يان پيتاخوش بwoo. ملا سووننه تازه که ئه لقه له گويي ئاغا و موختار، هاته ناو گوند. تنهاب قسەی ئه وانی ده کرد و له دانیشتنه کاندا به هیچ شیوه‌یه ک باسی کورد و عهله ویه کان نه ده هات به زاریدا. پیره کان بق دور خستن وهی کیش له گوند که يان، شه وان له ماله وه چیرۆکه تاله کانی ژیانی خویان باس ده کرد. پاش ماوه‌یه ک هه وال گه یشت به خه لکی گوند، مه لای پیش وو، له سه رهوزی مزگه وته که‌ی گوندی ئه و بهر قاچی خزاوه و که و توه ناو حه وزی ئاوه که، تنهانه ت به قولی هلکراوه وه خنکاوه، پيده چېت ده ستنتویزی گرتبیت.

پوژگار تیپه‌پری، منداله ئەسمەره خرپنەکەی شەوی بەفرە زۆرەکە،
ھەنگاوی بەرەو گەورەبۇون نا. گاگولکىٰ تى پەپاند، پىشى گرت، زمانى
پژا، سنورى مالى جىتەپەت و چووه كۈلان. تىكەل بە مندالان بۇو.
ورىا و پېچولە، كەم دۇو، ئەمما دەستوھشىن. لەگەل باوکە بىتەنگەكەي
دەچوویە ناو كەژوكتۇھكان، لەگەل مندالان دەچوونە ئەو تەپۆلکە و
شويىنە كونانەي، پاش بارانىكى زور ئاسەوارى پېشىۋىيان دەردەكەوت،
پېشىۋو، مەبەست لە دىرىينە، كە گوند و مالى لېتىووه. لەناو ئەو كەلاوه
دىرىينانەدا يارىييان دەكرد، شەپەريان دەكرد، لە چەمەكەي خوارەوەي
گوند، بە هاۋىنان مەلهيان دەكرد، زستانان شەپە تۆپەل.

سەرى بىرده ناو سەرانەوە، وەك تەواوى مندالان، دەمىڭ لە يارى
و شەپەكىندا سەردەكەوت، دەمىڭ شىكستى دەھىتىنا. ھەسارە خاتۇون
لىيى رازى نەدەبۇ شىكست بەھىتىت. يەكىن لە رۇزەكانى سال، بەسەرى
شكاوهوھ گەرايەوە مال، ئاپى ئۆجەلان دەيويىست بىرىنەكەي تىمار
بىكەت، كەچى ھەسارە خاتۇون لىتەگەپا و دۇو بەردى خستە دەستى،
بە دەنگىكى گېھوھ ھاوارىكىد بەسەرىدا، «نايەيتە مالەوە تا تۆلەي
ئەو خويىنى سەرت نەكەيتەوە.» ناچار چوو بۇ ھاپىكەي، بىنى

لە بەردەرگای مال دانىشتوووه خەريکى دروستكىرىنى مالۇچكەيەك بە قور، دووبەردەكەي كىشا بەسەريدا، بەدياريەوه وەستا، هەتاڭو دلىيا نەبوو شكاوه و خويىن ھاتە خوارەوه، جىئى نەھىشت. بەوكارەي بۇيە جىڭكاي رەزامەندى دايىكى. بەخۇشىي تولەكردىنەوهى بۆ ئىتوارە ئەو چىشتەي بۆ لىتىا حەزى لى دەكىد، ئاپى ئۆجه لان گلەيى لە خاتۇون كىرىد، كە مندالەكە بەرەو شوينىتىكى مەترسىدار دەبات، ئەمما ھەسارە خاتۇون دلىيىي پېتىا بەوجۇرە بەھىزى دەكتات. فەقيانەكەي باش پېچايەوه، وەك بلىتىت خۇى گورج دەكتاتەوه، مشتەكولەي توندكىرى، پىشانى پياوهكەي دا، بە دەنكىكى كېرى بىروا بەخۇبۇونەوه: «باوكم ئاوا گوشى كردووم،» مەبەست لە باپيرى ئاپقۇيە لە سەرى دايىكەوه، «سەرددەمەكە بۆ كەسانىتكە ھىزىيان ھەبىت، كەسىك نەتوانىت ھىزى خۇى بەگەر بخات، لەناو تەپوتۇزەكاندا وندەبىت.»

كاتى خويىندىن دەستى پېكىرىد، تورەكەيەك بە شانىيەوه، نىزىدراپ بەر خويىندىن. يەكەم پۇزى چۈونى، بەيانى زۇو دايىكى ھەلىساند، ئەو جىل و پىتلاوه تازەيەي بۆي كېرىو لەبەرى كىرىد، قەزە پەق و پەشەكانى بەشانىيەكى تەختە داهىتىا، تورەكەكەي كردى شانى و دەستى گرتۇو ھەتا بەردەرگاي خويىندىنگەكە لەگەللى پۇيىشت. چ خويىندىنگەيەك، مالىنلى قورپىنى دووهەۋەدە و ھەيوانىك. ھۆدەيەك مامۇستاكانى تىدا دادەنىشت و ھۆدەيەك خويىندىكارەكانى گوند. لە ناو پۇلەكەدا بە دیوارە قورپىنەكەوه تەختەيەكى پەش ھەلواسرابۇو، چەند مىزىك بۆ دانىشتن. كورپەكانى ئاغا و كويىخا لە پىزى پىشەوە دانىشىتىران، مامۇستايەكىان دەستى ئاپقۇي گرت و بىدىيە پىزى دواوه. دەمۇچاوى دابە يەكەيدا، حەزى لە شوينەكە نەبوو. كاتى مامۇستاكە پۇلەكەي جىتەيىشت، ھەلسا چۈدە پىشەوە، كورپى كويىخا كەي دەركىرىد، لە شوينەكەي دانىشت.

كورپى كويىخا دەستىكىرىد بە گريان. دەنكى بەرزىكىرىدەوه، مامۇستا چۈدە پۇل وانەي زمانى توركى بلىتەوه. بىنى شوينەكان گۈرپاون،

کوری کویخای ئاشتكردهوه، جىڭوركىي پىتىردن و بىرىدە و شويىنى خۆى. ئاپق بەمە نىگەران بۇو، بوغزى كرد و گوئى لەوانەكە نەگرت. چەند كچۆلەيەك لە پۇلەكە بۇون. ھەر يەكمە رۇز بۇو بە ھاۋپىتى يەكىكىان. پاش تەواوبۇونى وانەكە رۇيشتە دەرەوه، لەبەردىم خويىندىنگەكە كچۆلەكە و دوو مەندالى ترى كۆكىردىم يارى بىن. كورپەكە ئاغا و كورپەكە ئوپىخا دەيانويسىت بېنە ناو يارىيەكەوه، پىنگەيانى پىتنەدا. مەرجى بۇ دانان، يان دەبىت يەكىكىان بېجىتە دواوه لەناو پۇل، يان ناهىلىت يارى بىن، مەرجەكە ئىقۇل نەكرا.

كتىبى سالى يەكمى وەرگرت، زمانى تۈرك و ناسىنى شتەكان بە تۈركى. وشەكان بۇي غەریب بۇون، دوو مامۆستاكە تەواوى وانەكانىيان پى دەگوتىن. خەلکى گوندەكە نەبۇون، لە شارى ئورفاوه چووبۇون، بەيانىيان نان و ماستى بۇ دەبرىن، بەشىكى دىكە ئوپىخانەكان هەمان كارىيان دەكىردى، لەناو گوندەكاندا كرابۇو بە نەرىت، كە مامۆستاكان لە شارەوه دەچۈون خزمەتىان دەكىردىن، لە دەوريان بۇون، سەرداش و ھاوكارىيان دەكىردىن، تاكو باشتىر مەندالەكانىيان فيرە خويىند بىن.

ئىوارەي يەكمە كەپايەوه مال، پىشوازىيەكى گەرمى لېكرا. باوك و دايىكى يەك لەسەر يەك پرسىيارىيان لىتەكىد، دەيانويسىت تىبگەن مەيلى بۇ خويىندىن چۈنە. لەناو تۈرەكە كەكتىبەكانى دەرهەتىن، داواى پىنۇوس و تىانووسى كىد، بۇ بەيانى باوكى لەبرى چۈون بۇ نوېئ، ملى پىنگە ئىقۇل ئەتكەن، چۈچۈن بۇ شارى خەلەفت، پىنۇوس و تىانووسى بۇ كېرى. فريا نەكەوت لە مالەوه بىداتى، چۈچۈن بۇ خويىندىنگەكەيان، لەوانەي دووهەمدا بۇون، دايى لە دەرگاكە و مامۆستاكە كردىوه. بە تىانووس و پىنۇوسەوه چۈچۈن بۇلەكە، ئاپق دلخۇشبوو، تەماشاي ھاۋپۇلەكانى دەكىردى و پىتىدەكەنى. باوكى خويىندىكارەكانى دىكە هەمان كارىيان بۇ مەندالەكانىيان كردىبوو.

مامۆستا زمانى كوردى نەدەزانى، لە قسە وباسە كانى نىوان خويىندكارەكان تىنەدەگە يشت، كاتىك لە نىوان خويياندا دەكەوتىنە كفتۇڭو. سەرەتا پىتى ناخوشبوو بە زمانى كوردى قسە بىكەن، دواتر پاھات دەبىت قبولى بىكەن. كەسىكى نەتەوەپەرسىت نەبۇو، ھەولىدەدا لە كوردىكان و ژيانە گوندىيەكەيان و لە نەرىت و ئايىنى عەلەوېيەكان تىبىگات. دەولەت بۇ زوربەي گوندە كوردىيەكان و بە تايىبەت عەلەوېيەكان، لاى خويەوە ئەو مامۆستايانە دەنارد، بپوايان بەگەلى دىكە و زمانى دىكە نەبۇو. بەشىك لە نىردراؤەكان زور بە توندى دىزى خويىندكارە كوردىكان دەجولانەوە، ھەولىان دەدا بە تەواوهتى داييان بىرن لە زمانيان و بەشىكىيان بە پىتچەوانەوە، دەيانويسىت فيرى بىن و بزانن ئەو زمانە چىيە. مامۆستاكەيان يەكىك بۇو لەوانە، گەرچى لە خويىندنگە تەنها توركى خويىندبۇو، تەنها مىئۇووی توركىي دەزانى و لەسەر قسەكەي سەرۆك كۆمار: «يەك گەل و يەك زمان لەم خاكەيە.» پەروەردە كرابۇو. زمانەكەي بۇ بۇو بە پرسىيار، لە كويىوھاتووه و چەند لە توركى دەچىت؟ بۇچى ئەو مندالانە لە مالەوە گۇش دەكرين بەو زمانە؟

سالى يەكەمى بەسەركە وتۈۋىيى تىپەراند. تەنها كىشەيەك لەو سالەدا پۇويىدا، شەرىكى كرد لەگەل كورپى كويىخادا، باش كوتى. كويىخا بەو كارە دەھرى بۇو، ئاپىن ئۆجهلانى بانگىكىد تەمىي كورپەكەي بىكەن، وەلامى دايىھە مندالان و شەپ دەكەن و ئاشت دەبنەوە، حەق نىيە گەورەكان خوييان بخزىتنە ناو بابەتى مندالانەوە. كويىخا قسەكە نەچوو بە گوئىدا، بە زمانىكى ناخوش بەرسىي دايىھە: «شەۋى لە دايىكبوونەكەي سەگەكانم دەوەپىن، دەيانزانى چى لە گوندەكە لە دايىك بۇوە.»

گوندەكە تا پۇلى شەشى سەرەتايى تىدابۇو، با لەبىرى نەكەين، لەسەر داخوازى ئاغا و كويىخا ئەو خويىندنگەيە كرابۇويەوە. چونكە

کورپه کانیان گه يشتبونه ته مهنيک ده بايه بخويتن، حه زيان ده کرد دووريان نه خنه وه و له بر چاويان بن، تا قوناغي سره تايي ته واو بکه ن. پيشتر گوند خويتنديگه تيدا نه بيو، مندالان يان ده نيردران بق شار بخويتن، يان ده خرانه حوجره مزگه وته وه و به شيكان به نه خويتنده واري ده مانه وه. لئي ئاغا و كويخا هولياندا له بر خاتري منداله کانى خويان سه ردانى والى خلفه بکه ن، راز ييانکرد فهرمانى کردنده وه خويتنديگه بذات. خويان ماله که يان بق دروستکرد، به دل فراوانیه وه رېگه ياندا له پال منداله کانیاندا، مندالانی گوند بخويتن. دوو مامؤستاكه به شيكى خه رجي و هاتو و چوکردنیان له سه ر ئاغا و كويخا بيو. به ناچارى کورپه کانى هر دوو کييان له پيشه وه داده نيشاند و له كوتايى سالدا ده کرانه يه کم و دووهه مى پوله که.

ئاپق خويتنديكارىكى به ئه ده ب و زيره ک، به لام هه تاكو قوناغي سره تايي ته واو کرد، پله يه کم و دووهه مى پينه درا. هه ساره خاتوون له قوناغه دا چه ندجارىك سه ردانى خويتنديگه که يى کرد، به ناوى سه ردانه وه، به لام بق مه بستى ناره زا يه تى ده چوو، مامؤستاكان ئارامييان ده کرده و دلنياييان پيده دا کورپه که لى كورپى ئاغا و كويخا زيره كتره، به لام له بر خاتري خويتنديگه كه ناچارن پله يه کم و دووهه مى پينه دهن. له كوتايى سالدا، ئاهه نگى ده رچوون ئاما ده ده کرا، ئاغا و كويخا و پياوه کانى پيزىك كورسييان بق دانرا، کورپه کانیان له پيزى پيشه وه خويتنديكاره کان و هستان، ئه و ئالا يه يه به دار چنارىكى سپىيە وه له بر ده م خويتنديگه كه هلکرابوو، ده هيئرا يه خواره وه. ده ست ده کرا به وتنه وه سرودى نيشتمانى توركىا، يه کيک لى دوو کورپه که ئالا كه يه بەرز ده کرده و ئه وى ديكه يان سلاوى بق ده کرد.

ئاغا و كويخا به شانا زىيە وه ته ماشاي ئه و ديمه نه يان ده کرد. پاش سرود و هلکردنى ئالا كه، نمره يه خويتنديكاران ده خويتنرا يه وه، و هك

ئەوهى لهسەرى پىكە وتبۇون، ھەرسالە و يەكىك لە دوو مەدالەكەي ئاغا و كويىخا دەكران بە يەكەم. ديارى دەبەخشرايە وە بەسەر دوو خويىندكارەكەدا و مامۆستاكان خەلات دەكران.

قۇناغى سەرهتايى بەو جۇرە تىپەپى. ئاپۇي خويىندكار بەبى كەوتىن كەيشتە پۇلى شەش. خۇي ئامادەكىد بۇ ناوەندى. سەرهتايەكى دېكە لەبەردەمیدا بۇو، ئەو يارىيائەي لەگەل كچ و كورە ھاوبۇلەكانىدا دەيكىردىن، ھىشتاتەواو نەبووبۇون. بەردەۋام بىرى لەو كچە ھاورىيە دەكردەوە، لە نزىك مالى خويان چاوى پىكە وتبۇو، بانگى كرد يارىيەك بىھن، باوکى كچە چاوى لى بۇو، نەيەيشت يارىيەكە بىھن. خۆزگەي دەخواست قۇناغى خويىندىن لە گوند درىژەي بىكىشايە بۇ ئەوهى ئەو يارىيە تەواو بىھن.

پىش چوونى بۇ ناوەندى، ھاورىيەكى نويىي ناسى. ھاورىيەكى نەوهى دوژمنە دېرىنەكانى بىنەمالەكەيان بۇو. ھەسارە خاتۇون بەو كارەي زانى، ھەپەشەي لېكىد لىتى نزىك نەبىتەوە. گوئى بە ھەپەشەكان نەدا، ئاپى ئۆجهلان بە شىوازە نەرمەكەي ئامۇڭگارى كرد، تىكەلى ئەو بىنەمالەيە نەبىت، چونكە دوژمنى دېرىنیيانن و شتىكى بەسەر دەھىتن. بە قسەي كەسيانى نەكىد. لەمال بۇو بەشەپ، بۇ بەرگىرەكى دەھاتبۇو، شەرمى دەكىد بچىتە ژۈورەوە، كتوپىر يەكىك لە كورانى ئامۇزاي چووه دەرەوە، بىنى لەئىر دارتۇوهكەي بەرمالىيان سىيەرىك ديارە، خۇي لى نزىك كردەوە، ئاپۇي بىنى. پرسى چىدەكەت لەو؟ وەلامى دايەوە لە مال ھەلھاتوو.

شەوهەكەي دايىك و باوکى هاربۇون، خويان نەگىرت، تەواوى مالەكانى گوند گەران نەياندۇزىيەوە، چوون بۇ گوندەكەي ئەوبەر، لە مالى ئامۇزاكەي دانىشتبۇو. تكايان لېكىد بگەريتەوە، بەو مەرجەي چىند

نېبىز گۈزانى

پىگىرى لىتاكەن ھاۋپىتى ھەركەسىك بىكەت. بەلام ھەسارە خاتۇون بە دلسۇزىيە وە پىسى گووت: «ئەوهندە دلسۇز مەبە بۇ ھاۋپىكانىت، پۇزىك دىيت بە تەنبا دەمەنچىتە وە.»

گەرایە وە مال. ھاوينە كەى لەگەل باوکى سەرقال بە كشتوكال. لەو پۇزانە ئىشيان نەبوو، لەگەل ھاۋپىكانى يان دەچوون بۇ مەله كىردىن لە چۆمەكە، يان دەچوونە ئە شويىنەوارە كۆنانە ئە دەوروبەرى گوند. لە شويىنەوارە كۆنەكان بەدواي بەردى رەنگاورەنگدا دەگەران. كۇونيان دەدقۇزىيە وە خۆيان پىادەكرد، پارچە ئىسقانە كان و ئىسقانە كانيان كۆدەكردە وە. يەكىك لەو يارىيانە زۇرى پېتۇشبوو، كۆكىردىنە وە پارچە ئىسقانى مەرۇفە كان بۇو. لەگەل ھاۋپىكانى گەھەر دەكىردى، دەتوانىت تەواوى بەشەكانى ئىسقانە كانى مەرۇف كۆبکاتە وە لە تەنيشت يەك لەسەر زەھۋىيە كە دايىان بىنیت و مەرقۇقىنى ئىسقانىلى دروست بىكەت. ھەمووجارىك سەرددەكەوت و بە ماوهەيە كى كەم، پەنجە، كەلەسەر، پەراسوو، ئىسقانى دەست و قاچى لەناو گۆزەكان دەردەھەتىنا و لەسەر زەھۋىيە كە پىكىيانى دەخست و مەرقۇقىنى لى دروست دەكىردىن. ناوابيان نابۇون، مەرقۇقە ئىسقانىيە كانى ئاپق، پېرەكان و ئىماندارە كان ئامۇزىگارىيان دەكىردىن، دەست لە ئىسقانە كان نەدەن، گوناھە. وازيان لىتەھەتىن، مەرقۇقىيان لى دروست نەكەنە وە، چونكە تەنها خودا دەتوانىت مەرقۇق دروست بىكەتە وە. ئاپق، بە بىتەنگى: «ئەو مەرقۇقە مەردۇوانە دروست ناکرىنە وە، ئەوھى من دروستى دەكەم، لەوانە ناچىت.» هىچى لەبارەي مەردۇوهكانە وە نەدەزانى، بەلام ئارەزۇوى سەرلەنۇي پىكىخستنە وە بەشەكانى ئىسقانى مەرقۇقە كان بۇو، بىزانىت بە ج جۇرىك دەردەچىت.

٦

خەلھەت شارىنىكى گەورە نەبۇو. لە ناوه‌پاستى شارەكەدا، جادەيەكى
 دوو تەرەفه ھەبۇو، دوکانەكان كەوتۈونە قەراخى دووبەرەي جادەكەو،
 كەرەكەكانى شار كۆلانەكانىان خۆل، زستانان قور و ھاوينان تۆز.
 دانىشتوانەكەي كورد، نیوه عەلەوى نیوه سوننە. والى شارەكە كورپى
 يەكىن لە ئاغاكانى ناوجەكە بۇو، باپىرى بەناوبانگ بۇو لە نزىكايەتى
 تۈركەكان. نەوهى دىاب ئاغا، ئەو پياوهى نەيەھىشت كوردەكانى دېرسىم
 لە بۆسەيەكدا سەرۆك كۆمارى تۈركان بکوژن. نەوهەكانى لە چەندىن
 شوين دەسەلاتيان پىتىراپۇو، بە پالپىشى جەندرەكان مەملەكەتىكىان
 بەپىوه دەبرد، بە كەيفى خوييان، ئالوگۇرپىان بە ژيانى خەلکى دەكرد.
 كاتى كردىنەوهى خويىندىنگاكان ئاپق خۆى پىچايەوە. توېشۇوېك
 خۆراكى وشك و نان، توېشۇوېك جلوپەرگ. لەگەل دايىكى لە بەيانىيەكى
 زوودا گوندى ئامارايان جىھىشت. بەسەر پىيگا خۆلەكەدا بە دلىكى
 خۆشەوە، يەكى توېشۇوېك بە كۆليانەوە و بەرەو شار پۇيىشتىن. بە ۲۵۵
 پىوه قسەو ئامۇزگارى، گالتە و پىكەنин. ھەسارە خاتۇون بەرددەوام
 دەيويىست وزەى بىراتىن، متمانە بەخۆبۇونى لا دروست بىكەت. دەستى
 لى بەرنەدا، تاكو لە خويىندىنگەكە وەرگىرا و شويىنى حەوانەوەي بىن

دیارىكرا. شوینەكە لەگەل دوو گەنجى سەر بە گوندىكى دىكە بە كرييان گرت. مالىكى بچوکى دوو ھۆدەيى، ھوشەيەكى بچوکى ھېبوو. لە ھۆدەيەك دەخەوتىن و ھۆدەكەي دىكەيان كرده شوينى چىشت لىتىان، لە دەستپىكى خويىندىنەوە تا كوتايى سال، دايىكى سى خويىندكارەكە ھەفتانە بە كۆلىك كەلوپەلەوە سەردانىان دەكردن، مالەكەيان بۇ پاك دەكردنەوە و چىشتىكىان بۇ لىتەنان و پاشان دەگەرانەوە.

لەو خويىندىنگەيە ئاشنای كۆمەلىك خويىندكاربۇو، چىنىكىيان سەر بە رەگەزپەرسىتكەن، چىنىكىيان سەر بە چەپ نوئىيەكان. كورانى دوو چىنەكە لەناو خويىندىنگەكە كۆدەبۈونەوە. ئەو تىكەلاۋى رەگەز پەرسىتكەنەكى نەكىد، چونكە رقىان لە كورد و زمانەكەي دەبۈويەوە، بەھۆى بىرۇكە كانىانەوە نزىكايەتى ئەو كورانەيى كرد باوكىيان چەپ بۇون. لە پىنگەيانەوە كۆمەلىك نامىلەكەي دەست كەوت، باسى چىنى كرىكار و ھەزارى دەكرد. بىرى لە گوندەكەيان و باوک و دايىكى دەكردەوە، كە چۆن بە زەممەتىيەكى زۇر دەژىن. غەربىيايەتى گوندەكە لايەكى خەيالى شەوانى داگىركرد، يەكمە شەوى چەند فرمىسىكىكى پەزىند بۇ دوورى مال.

سەرهەتاي ناوەندى، سەرەتاي دابرەنلى بۇو لەو ژيانە خىزانى و گوندىيەي لەسەرەتاي پەھاتبۇو. پۇز دواي پۇز بەرەو ئارامى و ھېمنى دەچوو. لەوانەكانىدا پۇز، كتىبى دەخويىندەوە. گروپىك خويىندكارى لە دەورى خۆى كۆكردنەوە بۇ كتىب خويىندىنەوە و گفتۇگۇ. زانىارىيەكانى لەسەر كۆمار و چىنى كرىكار و گوند، سەرهەتايى بۇون. مامۇستاكانى ناوەندى پتەوتىر و توندتربۇون. ھەوشەي ناوەندىيەكە گەورە، پۇلەكان لە تەنيشت يەك، پۇزانى كوتايى ھەفتە پىز دەكران و سرودى تۈركىيائىان پىتىدەوتىن و ئالاي كۆماريان پى بەرز دەكردنەوە، ئەمما ھىچ كات يەكتىك نەبۇو لە دوو خويىندكارەي لەپىزەكە دەرى بەھىنەن و ئالاي پى بەرز بەكەنەوە، لەوانەيە پەيوەندى بە شىۋە و جلوبەرگىيەوە بىت.

جلوبه‌رگیکی ساده، هەلسوکه‌وتی گوندییانه. لەسەرهەتای سالەوە تا کۆتاپی سال ئەو جلوبەرگەی دەپوشى بۇيان دەکپى، ئىدى نەيدەتوانى نويييان بکاتەوە. بالاي بەرز بۇو، پوخسارىيکى ئەسمەرى توخ، قىزى پەش و چاوى گەش و بىز. خولىياتى فېربۇون خەمە گەورەكەی بۇو. لە يەكىن لە پۇزەكاندا بە تەنيشت دوو خويىندكاردا تىپەپى، باسى كورده شاخاوييەكانىيان دەكرد. قىسەكەی لا گران بۇو، هەلگەپايدە وەلامى دانەوە و پىنگۈوتىن: «ئەو شارەي ئەوانى تىدا دەزىن شارى كوردانە، گەر شاخاويين بۇ جىيى ناھىلىن و بگەپىنه‌وە مەملەكتى خوتان.» دوو خويىندكارەكە لە بەرىۋەبەرايدەتى شاكتيان لېكىردى، بەرىۋەبەر بانگى كرد، ئامۇزگارى كرد دەست لە كاروبارى سىاسى وەرنەدات، چونكە خويىندنگە شويىنى سىاسەت نىيە.

بۇي بۇو بە پرسىيار، بۇچى بۇ توركەكان ھەبىت قىسە لەسەر كورد بىخەن، بەلام بۇ كورد نەبىت وەلاميان بىاتەوە. ھاوارى چەپەكانى بەو جۇرە تىنگەيشتن، پەيوەندى بە چىنایەتىيە‌وە ھەيە، چىنى دەسەلاتدار و خاوهن سامان، بەرددەوام بە چاوتىكى كەمترە‌وە لە چىنى كريتكار و ھەزار دەپروانن، توركەكان خوييان بە چىنى خاوهن سامان و دەسەلات دەبىن و كوردهكان بە چىنى كريتكار و ھەزار. بەدەم گفتوكۈركەنە‌وە لەگەلىياندا، خەيالى چۈويە‌وە لاي باوک و دايىكى، كە لەناو گوندچ ماندووبۇون و ھىلاكىيەك دەبىن بۇ پەيداكردى نان و گەورەكردىنى مندالىك. ھەستىكى بەرپرسىيارانە رۇوى تىكىردى.

ھېنەدە كەم دەست بۇون، سالانە كە دەچۈوه خويىندن تا کۆتاپى سال نەدەگەپايدە‌وە. مەيلى گەرانى بەناو بازاردا نەبۇو. بە كەمىسى دەپۇيىشته شويىنە پەلە خەلکەكان. پۇزانى پشۇو، سەردانى كۆلان و مال و جىڭا كۆنەكانى دەكرد. لەگەل يەكىن لە ھاپپىكانى پرسىيارى لەو شويىنە كۆنانە و دۇزىنە‌وەي وەلام بۇيان بۇو بە ئارەززوپيان.

پیاوانی پیر و کهسانی ناو شاریان دهداوند. قسه کانیان که مترين زانیاری تیدابوو له سه ر شوینه کونه کان. ههولیانده دا له مامؤستای میژوو نزیک ببنوه، دهیان خسته به ردهم چهندین پرسیار. مامؤستا خولیاکه یانی به و جوره هله لده سه نگاند خویندکارن و دهیانه ویت له سه ر ناوچه میژوو بیه کان شتیک فیربن. پیشیاری بۆ کردن کومه لینک کتیب بخویننه وه، که له بهشی میژووی کتیبخانه که دانراون. له پال وانه کاندا، به چپی دهستیانکرد به خویندنه وهی کتیبه کان. سه ر تاپایان باس له میژوو و دیرۆکی تور کانیان ده کرد و قسه یه کیان له بارهی کورده وه تیدا نه بwoo. له مامؤستا که پرسی بۆچی کتیبه کان هیچ له سه ر کورد نالین؟ له وەلامدا کورده کانی به تیره یه کی تورک ناوبرد.

نه خیز وەلامی پرسیاره کانی و هرنه گرت. قوناغی ناوهندی سه رده می دروستبوونی هیزه چه په کان بwoo. سه ره تایه ک بwoo، تورکیا ک کوماری له نیوان چهپ و راسته کاندا ململانیه کی راسته قینه دهستی پیکر دبwoo. کومه لگه دابه شبوو به سه ر دووبه رهدا، به رهیه ک باسی یه کسانی و سیستمی سۆسیالیستی ده کرد و، به رهیه ک کوماری ده بهسته وه به یه ک ره گهز و یه ک زمان و یه ک ده سه لاتی به هیزه وه. له ناو گوندە کان بیئاگاییه کی زور له سه ر ئه و دووبه رهیه هه بwoo. شاره کان شوینی پووبه پووبونه وه کان بوون. له ناوه راستی قوناغی ناوهندیدا بwoo به چه پیکی سه ره تایی و به چهپ بوونه وه گه رایه وه گوند.

باوکی پیی سه ره بwoo کورپه که نویژی ته رک کردوه، دایکی لیی نه ده پرسی. هاواری دیرینه کانی گوندی به سه ر ده کرده وه، ده که وته کفتوك لە گەلیان له بارهی چهپ و چینی هه ژاره وه. دژی ئاغا و شیخ و کویخا قسه ی ده کرد. له و هرزی هاویناندا جگه له هاوا کاری باوکی، بۆی بلوا یه له بنداریک داده نیشت ئه و کتیب و نامیلکانه ی ده خویندنه وه، له گەل خۆی له شاره وه هینابوونی.

جىيگىر نەبوو، نەيدەزانى چى دەكتات و چى دەھىت. سەردەمى دروستبۇونى پرسىيارەكان بۇو لە خەيال و بىركردنەوهىدا. گەرانى بەناو كەلاوه و شويىنە كونەكاندا، بۇو بە خوليايەكى گەورەي. بۇون لە هەركەسيك دەكىد زانىارييەكى پېيدات، زانىارييەكانى هيتنىدە نەبوون ئاسوودەي بکات. ھەمان خويىندىنگەي شارى خەلۋەت كورپەكەي ئاغا و كورپەكەي موختارى ليپۇون، بەلام ھىچ سالىنگ نەدەبۇون بە يەكم و دووهەم، زۆربەي خويىندىكارە يەكم و دووهەمەكان، كورپى مامۆستاكان و بەرىيەبەرى خويىندىنگەكە بۇون. لە كۆتا سالەكانى ناوهەندىدا، ئاشنايەتى لەگەل مامۆستايەك پەيداكرد، ئەو مامۆستايە لە خويىندىنگەيەكى دىكە وانەي دەوتەوه. عەلهۇي بۇو، لە يەكىك لە گوندەكانى دىرسىم ھەلھاتبۇو. مىزۇوی ناوچەكە شارەزا بۇو، ئاكاى لە شۇرپشەكانى پېشىو بۇو.

لە پىگاي ئەو مامۆستايەوه، سەرەتايەكى گرنگى مىزۇوی كوردى باکوور فيرپۇو. ئىواران دواي خويىندىن، دەيزانى لە يەكىك لە چايخانەكانى قەراخ جادە دوو تەرفەكە دادەنىشىت، دەچۈوه لاي. پرسىيار لەسەر پرسىيارىلى دەكىد. وەلامى بەشىكىيانى وەردەگىرت و وەلامى بەشىكىيان لاي خۆى دەمانەوه. مامۆستاكە هانىدا، لەسەر مىزۇو ھونەر زياتر بخويىنەتەوه. گەيشتە شۇرپشى دىرسىم، مەركى سەيد پەزا بۆى سەرنج راکىش بۇو، لە يەكىك لەو ئىوارانەدا بىز يەكەجار گووتى: «ئەو تەپلەكەي سەيد پەزا لەزىز پېيەكانىدا شەقى لىدا بىز ئەوهى بە پەتكەوه ھەلۋاسرىت، ئەو تەپلەكە كۆمارى توركىا بۇو، ژيانى شىكۈمىندانە و ئازاد بۇو، پىكەي نەدا مەركى بە دەست تۈركەكان بىت، مەرقۇنى ئازاد تەنانەت مەركىشى بەدەست خۆيەتى». مامۆستاكە قسەكەي پى نوى بۇو، دەستى خستە سەرشانى و سى جار بەنەرمى پىايىدا كىشا، ئاماژەيەك بىز ئافەريين.

كەوتە خويىندەوه و بىركردنەوه، بەردەوام زانىارييەكانى كەلەك دەكىد. رۇڭنامەكان، كتىبەكان، نامىلەكانى دەخويىندەوه. دوو ھاوبېنگى

نڪ prez گُزران

سەريان دەخستە سەرى، بۆچى كاتى نىيە بۆ پىاسەكىدىن و گەپان، بۆ بەردەوام دەخويىتىهەوە. لە هەمان خويىندىنگە هەلىان بۆ ھەلکەوت سەردانى شارى ئورفا بىكەن، سەردانى كەمىيەتلىكى خويىندىنگە پېيغۇشبوو، يەكەمچارى بۇو دەچۈوه ئەو شارە. بە گەشتىكى خويىندىنگە رۇيىشتىن. نەكەوتە شوين خويىندىكارەكان بۆ ناو پارك و بازارەكان، بە تەنبا بە دەورى قەلاكان و شويىنه دىرىينەكاندا دەگەپا. لە زمانى دوكاندارىكەوە بەرەو گۇرپى باپپىرانى پەيامبەرەكان رۇيىشت.

حەوشەيەكى گەورە، دارزەيتۈونىكى پىير لە ناوهەپاستىدا. ھۆدەيەك بەبەردى سېپى گەورە دروستكراپپو، لە دەرگائى ھۆدەكەوە چۈوه ژۇورەوە و بە پەليكانەكاندا بۆ خوارەوە، لە ژىئر زەمینىكىدا گۇرپىك دەركەوت، پەرپۇي سەوز و سېپى بە بىشىكەكەيەوە گىرى درابۇون. ئەو گۇرپى ئىبراھىم پەيامبەر بۇو. دواى سەردانى كە تەوراتى دەست كەوت، خويىندىيەوە، ئىنجلى خويىندەوە، قورئانى خويىندەوە، سەرسام بۇو بە قورئان، لاي ھاپپىكانى نەيدەشاردەوە، «كتىيەكى چىرقۇك ئامىزە، گىپانەوە و بەسەرھاتەكانى مەرۆف رادەگەرن.»

لەو رۇزە لە ئورفا بۇون، تا ئىوارە شويىنه دىرىينەكانى بەسەر كەردىنەوە. تىڭەيشت يەكىنەكە لە شارە زۇر كۆنەكان. پرسىيارى لە ھەركەسىڭ دەكىردى زانىيارى بىداتى، كەمىك قىسى لەسەر مىزۇوى شارەكە دەكىردى. بە شارى باوکى پەيامبەرەكان دەناسرا، خۇشحالبۇو لەسەر ناسنامەكەى نووسىرابۇو شارى ئورفا، گوندى ئامارا. لە گفتۇگۆيەكى لەگەل ھاپپىكانى، خۇى بە نەوهى باوکى پەيامبەرەكان دەناساند، بەلام پرسىيارى لە مامۇستاكە كىرىپىۋە، ئایا ئىبراھىم كىتىيە؟ لە وەلامدا: «دوو چىرقۇك ھەيە، چىرقۇكە راستەكە دەلىن كورىپىۋە، لەم شارە ژیاوه و دىرى پاشا تىكۈشىۋە، لە كۆتاپىيدا لەگەل كۆمەلىك لە شويىنگەوتوانى شارەكە بە جىددەھېلىن و بۆ سەرزەمەنلىكى پېرۇز و

ئازاد دەگەرتىن. ئەم چىرۇكەيان پاستترە، چىرۇكى دووهەم تۈركەكان دروستيان كردۇ. گوايە باپىرە گەورە ئەوانە، لە شاخەكانى قەوقازەوه هاتووه و پەلامارى شارى ئورفای داوه دېزى پاشا شەرى كردۇ و سەرنەكەوتتۇوه، بە سوپاکەيەوه بەرەو ئۆرسەلىم رۇيىشتۇوه. ئەم چىرۇكە پىتكەنیناۋىيە، بەلام لە مىژۇوى خويىندى تۈركىا دەيخوين و ناتوانى پەدى بىھەيتەوه، چونكە خراوەتە ناو پرۇسەى پەروھەدەوه، خويىندكارانى پىگۇش دەكەن، تەنانەت چىرۇكى كىتىبە ئاسمانىيەكان دەكەن بە ھى خۆيان.»

ئاپقەنگاۋ بە ھەنگاۋ پىتىدەگەيشت، گەيشتە قۇناغى كۆتاىيى ناوهندى. بەسەركەوتوانە تىىپەراند، ئەو چەند سالە بۇويە ئەزمۇونىكى نوی بۇيى، ئاشنايى كرد بە كۆمەلەتكەن كەس و كتىب. تا پادەيەك هوشىار بۇويەوه كورد كىتىب؟ مىژۇوهكەي چىيە؟ تۈركەكان چىان دەۋىت و لە كويىوه هاتوون. بەلەنلىكى زىاتر لەو بارەوه رۇبچىتە ناوهەوە فۇرمى بەشى ھونەرى پەكىرددەوه، لە خەيالىدا نەخشەي كىشا، لە پىگەي چوونە بەشى ھونەرەوه بچىتە ناو بنج و بىنەوانى مىژۇوى ناوجەكەوه، ئاشنايى ھونەر و تەلارسازى و پابردووی دىريين بىتت. چون بە توېشىووهكەوه رۇيىشت بۇ خويىندىن، بە ھەمان توېشىووه لە كۆتايدا گەپايەوه. دايىك و باوكى پىشوازىييان ليڭىردى. ئەندامانى خىزانەكەيان لەو چەند سالەدا كەسىكى ترى بۇ زىاد بۇو، حەواي بچىكولە ئاوهدانىي خستە ناو مالەكەوه. بە چەمۇلە و قەزە كورتەكانى و پىتكەنин و قىزەكانىيەوه، بىتەنگىي لە مالەكە نەھىشت. كاتىك ئاپقەنلىكى خەرىكى خويىندەوهى كىتىبەكان بۇو، حەوا دەسىنى پادەواشاند بۇ چوونە باوهشى براكەي و خويىندەوهكەي لى تىنگىدەدا. دلى نەدەھات دوورى بخاتەوه، دەيختە باوهشى و دەكەوتە يارىكىدەن لەگەلى. بە دەمۇچاوه خەرە ئەسمەرەكەي بۇيى پىتىدەكەنلى، دەيقىزىاند و كەيىفي بە باوهشى براكەي دەھات.

گەنجىيەتى دەركەوت، قەدو بالايەكى بارىك، نە زور بەرن، نە كورت.
 سەمىلە بۆزەكانى ھەوالى ھاتنى قۇناغىتكى دىكەيان پىتىدەدا. لە بەشى
 ھونەرى ئەستەنبول وەركىرا. ئاپى ئۆجهلان بە ھېمنىيەك، نەبادا دلى
 كورپەكەي گەرد بىگەيتىت، حەزىدەكرد لە بەشى ئايىنى بىخويىندايە و لە
 كوتايىدا بىگەرەتەوە بى گوند، ببوايە بە مەلايەكى عەلهۇى نمونەيى.
 دايىكى بىرۇكەي نەبوو، تەنها دەيەویست كورپەكە بخويىنتىت و لەناو
 ژنانى گونددا شانازارى پىتوه بکات.

بە جانتايەكەوە گوندى جىتەيشت. لە پىڭا چەندجارىك لايىكىدەوە،
 دلخۇشبوو بەرەو شارىتكى دوورتر و گەورەتر دەپروات. لە خەلفەتەوە
 چۈوه ئورفا، لە گاراجى گەورەي شار، بلىتىكى بىرى و بە پاسىك
 بەرەو ئەستەنبول كەوتە پى. لە نىوهى پىڭا دابەزىن، دەستى بەو
 پارانەوە دەگرت لە مالەوە ھىتابۇونى، گۈزلەمەيەك و چايەكى خوارد.
 سەرنجى پىڭاكانى دەدا، لەناوچەيەك تىپەپىن باخ و سەوزاينى و
 رازاندنهوە دەستى پىتىرىد، پرسىيارى لە سەرنشىنەكەي تەنيشتى كرد
 بۆچى تا ئىزەوشك و وىرانەيە، كەچى لەو سەنۋورەوە سەوزاينى و
 جوانى دەستى پىتىرىد؟ سەرنشىنەكە كوردىكى ئورفایى بۇو، پرسىيارى

لیکرد خەلکى كويىه؟ ناوى خۇى و گوندەكەى پىنگووت. زانى كورده، بە ئەسپايى تا ئەوانى دىكە گوئيان لىنە بىت: «لىرەوە خاكى توركە»، بىرى كردهوە تەنانەت لە سەوزايىدا توركەكان جياكارى دەكەن لە نىوان ئەو دووخاکەدا، لەلايەك دەلىن: يەك خاك و نەتهوهىن، لە لايەكى دىكە ئەو خاكە بە هى خۇيان نازانن كوردان لەسەرى نىشتە جىتن و خزمەتگوزاري بق نابەن.

زۇربەى سەرنشىنەكان خەويان لىكەوت، ئەمما ئاپقى گەنج لە تەماشاكردن ماندوو نەدەبۈو. دىمەنى نوى، شويىنى نوى، بالەخانە و جادەي نويى دەبىنى. درەنگانى ئىوارە گەيشتنە ئەستەنبول، شارىكى گەورە، خۇى ئالاندبۇو لە دەريايەك. لە پاسەكە دابەزى. جانتايەك بە كۆلۈھە، رۇخسارە گوندىيەكەى نە دەشارايەوە. ناونىشانىكى هيتابۇو، هەتا لە گاراجەكەوە گەيشتە ناو بازارى بەشى رۇزىھەلات شەو داهات. لای عەرەبانىيەك لەفەيەكى خوارد. شەرمى لە خۇى هات بەو شەو بچىت بق ناونىشانەكە، لە يەكىك لە پاركەكاندا دانىشت، كىتىپكى دەرهىتىنا و لەژىر كلۇپىتكىدا دەستىكىد بە خويىندەوە. رۇشتبوویە ناو كىتىپكەوە، گەنجىكى سەر خېر و كەمىك گوشتن هاتە لايەوە، بە زمانى كرمانجى سلاۋىكى لىكىد، سەرى سورپما لەو شارە گەورەيەدا بەو شەو كىيە سلاۋى لىتەكتە. وەلامى دايەوە، لىيى پرسى چۈندەزانى كوردم؟ گەنجه گوشتنەكە بە پىكەنینەوە: «جە لە كرمانجىكى گوندى، كى لەم شارە گەورەيەدا لەناو پاركىك دادەنىشىت و جانتاكە دەكانە سەرينى.» گەنجه كە ناوى عەلى بۇو، بە عەلى قەيتان دەناسرا. عەلەوى سەر بە گوندىكى دىرسىم. لەو شەوەدا دوو كوردى كرمانجى لەناو پاركى شارىكدا يەكىان ناسى، ناسىنېك بق ھەمىشە دوقست و ھاوبىنى يەك مانەوە.

قسەيان كرد، لەبارەي خۇيان، گوندەكانيان، هاتنىان بق شار خويىندەن. ھەريەكەيان لە بەشىك وەرگىرابۇون، غەریب بە شارەكە»

نصبەز گۇزانى

بەلام دوو كوردى يەك ئايىن و زمان و كولتۇر. شەوهەكى بەسەرە خەوتى، نەبادا خراپەكارىيەك زەھەريان پېپىات و جانتاكانيان بىذىت. بۇ بەيانى شويىنىكىان دىيارىكىد بۇ يەكتىر بىينىنەوە، يەكىان بۇ كولىيژى خۆى، يەكىان بۇ بەشى هونەر.

ئاپۇ چوو يە بەردەم بالەخانەيەكى گەورە، حەوشەيەكى گەورە دوو گۇرەپانى يارى و باسکە و يارى تۆپى پىسى تىدابۇون، بەشىتكى چىمەن و درەخت. لاي راستىيەوە بالەخانەيەكى دوو نەقمى، لەسەر دەرگاڭەي نووسراپۇو، هونەرەكانى ئەستەنبول. كاروبارى وەرگرتىنى لە بەرىۋەبەرایەتى تەواو كرد، نزىكەي دەمەوۇعەسran دەستى بەتال بۇو. گەپايدە بۇ شويىنى مەبەست. عەلى قەيتان گەيشت، پىنكەوە لە يەكىك لە بەشە ناوخۇيەكان ژوورىكىان بەكرى گرت. بەشە ناوخۇى دەريايى ناو بۇو، ھى كوردىكى خاوهەن سامان. ھەفتەيەكى پىنەچوو تىكەيشتن كەوتونەتە ناو قۇناغىكى ھەستىيارەوە. كۆمەلگەي تۈركى بەسەر دوو بەرەدا دابەش بۇوبۇون، بەرەي چەپەكان و بەرەي كۆمارىيەكان، ھەركام لەو بەرانە سەربىكەوتايە، چارەنۇوسى كۆمەلگەك بەو ئاپاستەيەدا دەپقىشت. تەماشاي دەكىد لە چايخانەكان، لە شەقامەكان، لە تەواوى شويىنهكان، گفتۇگۈكان لەسەر داھاتووى تۈركىيان، كەس لەبارەي كوردەكانەوە قىسىيەكى نەدەكىد.

لە مانگى يەكەمدا بىزازىي بەرامبەر بەشى هونەرەكان دەربى. بەشويىنىكى ساختە هاتە بەرچاوى، نە هونەرېك، نە گفتۇگۈيەكى پۇزىد، نە بەرھەم، نە بىينىنى باش و گرنگ. خويىندكارىيەكى پۇزىد بۇو، دەستى بىدایەتە ھەركارىيەك، دەيەوېست بە كۆتايسى بگەيەنىت. لەگەل گروپە چەپەكان تىكەل بۇو، عەلى قەيتانى ھاپپىي گەنجىكى قىسە خۇشى دەم بە پىتكەنин، ئەھلى كتىب خويىندەوە نەبۇو، ئەمما ئاپۇ كارى تىكىرد سەربخاتە سەر كتىب، تەنانەت لە ژوورەكەيان كاتى دانا بۇ ئىشىكىردن، خويىندەوە، گفتۇگۈكىردن، عەلى بە گالتەكىردنەوە

دهیگووت: «پسماں ئەمە بەشە ناخۆیی نییە، ئەمە سەربازگەی،
ھەموویت کردوووه بە دیسپلین.» زۆر پىئەدەکەنى، گالتەی ھاولېتکەی
بەپاستى وەردەگرت و بىرواي بە پىكخىستى ژيان و دیسپلین ھەبوو.
تىيىنى دەكرد، ھاولەددات ئەركەكان و خويىندەۋەكانى
بەھەند وەرنەگرىت، بىانویك دەدۇزىتەوھ بۇ تەمەلى. جىڭگاي تىپامانى
بۇو، بۆچى ئەو مرقۇھە ھەولەددات بەشە زۆرەكەي ژيانى بە تەمەلى
پېبكاتەوھ. پرسىيارى لىدەكرد، دەيوىست تىيگات لە كەسايەتى
ھاولېتکەي. لە پىگەي ئەوھوھ، كەوتە كەردىن بەشويىن كەسايەتى
خەلکى گوندەكەيان، كەسايەتى خويىندكارانى بەشى ھونەر، نزىكەكانى
خۆى لە ئەستەنبول. لەوكاتەدا پەشىمانى پىوه دەركەوت، كە ھاتووھ
بۇ شار، لەسەر تيانووسىك لەسەر مرقۇقى شارى و مرقۇقى گوندى
چەند لاپەپەيەكى نووسى. بە پىئى نووسىنەكە بىت، «كەسايەتى شار،
كەسايەتىيەكى شىتوپىنراوە، پارچەپارچەكراوە بەسەر كۆمەلېتک دىاردە
و پووداو و كالا و كارى پۇزانەدا، ئەم كەسايەتىيە لەلايەن دەسەلاتەوھ
بە ئاسانى دەگىريت، چونكە جىڭگىرنىيە. شارەكان پايەي يەكەمى
دەسەلاتن، بەلام مرقۇقى گوندى ، كەسايەتىيەكى ھەيە، لە دەرەوەي
بازنەي دەسەلاتە، چاوهپۇانى بۇ دەسەلات نىيە و لەسەر بىنەماي ھىز
و وزەي خۆى ھەولى بونيادنانى ژيانى دەددات، ئەگەر ئەو چاوهى
دەسەلات تەرخانىكىردووھ بۇ كۆنترۆلكردىنى شار، بۇ كۆنترۆلكردىنى
گوندىش همان چاو تەرخان بىكەت، وزەيەك لەناو سنورى
دەسەلاتەكەدا نامىتىت بۇ دەستكاريكردىنى دونيا چەق بەستووھكە و،
ژيان پارچەپارچە قورس دەبىت.»

عەلى چاوى بەو پارچە تيانووسە كەوت، خويىندىھەوھ. بەنيازى
فەراموشىكىردىنى دەيەويىست لەسەر پىرەوھكەي خۆى بىروات. لېنى
نەگەرا، بەشىوازى جىاواز جىاواز لەگەلى ھەنگاوى نا، ھىنایە ناد
دونيا نويىھەوھ. عەلى قەيتانى قسە خۆش گۆپا بۇ چەپىكى خويىنەن.

پيڪهوه ناميڪه، رٽنامه و كتبييان دهخويٽندهوه، پاشان دهكه و تنه گفتوكو له سهه رى. سوودى له تيبيينه ورده كانى ئاپقى هاوپى ده بىنى، پيڪهوه نزيكبوونهوه له گروپيڪى گهنج. به شدارى كۆرپو دانىشته كانىيان كرد، ئه وهى لاي ئاپق پرسياي بwoo، لاي گروپه كه نه پرسياي بwoo، نه بيريان ليكردبوو يهوه. نه يشاردهوه گروپه كان كيشه يه كيان تيدايه، نايانه ويٽ بق گورپيشه پرسه كان بگهرينهوه، شوين موديله چووسىيە كه و تون.

لهاو زانكۆكان و خويٽندىگاكاندا رٽانه خۆپيشاندان ده كرا. پوليس ده رژايە سهه قامه كان و خويٽندكاران رووبه پروويان ده بىونهوه. ماھير چايان په يدا بwoo، يه كيڭ له رەمزە كانى چەپ، له شارى ئەنقەره داده نىشت. سهه رجهم گهنجە نوييە كان ئارەزوو يان ده كرد بىيىن، بwoo بە ئەستىرە گهنجان، وەك تىكوشەرىيک و يەكسانى خوازىك تەماشاي ده كرا، وينه كانى بە سهه دیوارە كانه وە هەلدەواسرا، جەندرمه و پوليسە كان دهيان دراندن. ده مامك لە سهه كان، ئه و گهنجانه بوون، شەوان بە پەمپ لە سهه دیوارە كان دروشمىان دەنۈسى و وينه چايانيان ده كيشا، عەلى كەيفى بە وە دەھات بچىتە ناو ئه و گروپه وە، ئاپق پيگرى ليكرد، ئامؤرگارى كرد: «خەبات بە و شىوه يە ناكريت، ئىتمە ئىستا لەناو دلى ورچە كە دايىن، نابىت بچىنە بەردىم ورچە كه و هاواربىكەين بلېيىن: ئه وە تايىن، وەرە بمان بىنە. گەر وابكەين دىت بە يەك چەپق دەمانكۈزىت و كوتايى بە چىرۇكە كە دىت.»

نەخشەي هەبwoo، پيش و سميلى دەرھاتن، عەلى قەيتان بە هەمان شىوه. به شدارى بەشىك لە خۆپيشاندانه كانىيان كرد. تا را دەيەك بەشى هونەرى بە كاريڪى لاوهكى دە بىنى. تىگە يشت لەناو شوينىتكايە هونەرى تىدانىيە، بەلكو گورپەپانىكە بق خۆدەرخستن. لەناو كۆي خويٽندكارە كاندا تەنها سيانىيان توانييان لىتى نزيك بکەونهوه، بە كورپە مۇن و پڙدە كەي

ناو خويىندىگە ناسرابۇو. كېتىيىك لە بن دەستىدا، كراس و پانتولى پاڭ و خاوىن، قىزى دادەھىتىن و پىتلاوه كانى پاڭ دەكردەوە، دەستى لە خۆى ھەلنى دەگرت. پەخنەى زورى لە گروپانە دەگرت خۆيان بە وجودى دەزانى و ژيانىيان لا پوج بۇو، بە پىتكەننەوە دەكەوتە قىسە كىرىن لەسەريان. «مرۆڤ ھىتنىدە لاوازىيەت ئەم ژيانە شىقىمەندە پوج بىكەن، لەراستىدا باشتىرە گۈپىك بۇ خۆى ھەلبەننەت و بچىتە ناوى، نەك ئەوەندە بىن ھىزبىيەت بىھەۋىت بەو پوچىيەوە شىقى ژيان بشىۋىننەت. تەنانەت ئەو جۆرە كەسانە، جەسارەتى جىتەيشتنى ژيانە پوچەكەيان نىيە.» نۇمنەكانى لەسەر بەردەوامى ژيان، بىروا بەخۆ بۇون، خۆنەدانە دەست نائۇمىدى، لەسەر باوک و دايىكى دەھىتىيەوە. كە چۈن دوو كەسى نەخويىندەوارى ناو گۈندىك، بۇ يەكجار لە مالەكەياندا بىزارى و نارەزايەتى خۆيان لەسەر ژيان دەرنەبىرى.

پاش نيوھەرۇيەك لە خۆپىشاندانىك گەپانەوە. نارەزايەتىيەكە لەسەر بەرگىيىرىنى ئەوكۇمەلە كرىتىكارە بۇو، كە لە يەكىن لە كارگەكان دەركراپۇون، تەواوى گروپە چەپەكانى ئەستەنبول بەياتنامەيان بلاوكردەوە، ھېرىشىكى زورىيان كرده سەر بۇرجوازى و وردد بۇرجوازىيەكان، تۈركىيەيان بە تۈنۈلىك دەچواند، شەمەندەفەرەكەي تا دىت بەرهە تارىكايى تۈنۈلەكە دەپروات. ھەلەنەبىم بېرۇكەي گەپانەوە بۇ پرسى كورد، لەدواى ئەو خۆپىشاندانەوە لە نەخشەي بېركرىدىنەكانىدا سەرى ھەلدا، چونكە لە گەپانەوەياندا پرسىيارى لە عەلى قەيتان كرد، سەيد رەزا چۈن دەناسى، شتىكى واى نەدەزانى شايەنى قىسە لەسەر كردن بىت. بە مۇنۇيەكەوە تەماشايەكى كرد و پىنى كۈوت: «ھە قال دەكىيت مرۆڤ گەلەكەي نەناسىت، بىھەۋىت بە ناسىنى گەلانى دىكە خۆى بىناسىت؟» وشەى ھە قال زۇر كرمانجى بۇو، عەلى شاگەشكە كرد، خۆى ئاسا: «ئەم ھە قالە جوانە، خوادەزانىت لە ھە گۈپىكى زمانى كرمانجىدا دەرت ھىنابىت.»

نەرۋىيىشتنەوە بەشە ناوخۆيىھەكى، پىاسەيەكى قەراخ دەريايىان كرد، تەماشى ماسىگەكان و پىرە مەشروعخۇرەكانىيان دەكىد. دەستى بۇ راکىشان، «تەماشاكە، دوو جۆر مەرقۇ، يەكىان چىز لە راوكىدىن دەبىنىت، يەكىان چىز لە خۇ مەستكىرىنى، هەردووکىيان چۈونەتە ناو چىزەوە، ژيان بەشىكى فراوانى چىز داگىرى كىردووە، سىستەمە سىاسىيەكان ھەولەدەن پۇوبەرى چىزەكان بۇ مەرقەكان گەورەتىر بىكەن، بە گەورەكىرىنى دەيانخەنە ناو دۇنيا يەكەوە بە چىز گەمارق دراوە. ئەز ناخوازم ژيان بى چىز بىكەم، ئەمما دەخوازم ژيان پېكىخىرىتەوە. لە گۇندەكەى مە، چىزەكان جۇرىيکى دىكەن، بەلام بەھاى ژيانەكە و پەيوەندىيەكان و ئازادىيەكان لەم چىزانە گەورەتىن.» عەلى قەيتان ئاگای لە قسەكانى نەبوو، سەرنجى دىمەنەكانى دەدا. كورىيکى بىنى لە كچىك نزىك دەكەوتەوە، بى ئەوهى مەبەستى بىت پىنى گۇوت: «ئەو زۆلە خەرىيکى فربودانى كچەكەيە.» ئاپقۇ قسەكەى پېناخۇش بۇو، توند قولى گرت: «تۇ ھەقالى منى، پىش ھەمووشتىك پېتىيەتە زمانت پاڭ بکەيتەوە، ئەو زمانە ھى دايىك نىيە، زمانى دەرەوەي مالە. زمانى دايىك شىقىمىند و بەرزە، وشەي نزم و ناشىرىنى تىدا نىيە، ئىتمە پېتىيەتە خۇمان پەرەرەدە بکەين لەسەر زمانە شىقىمىندەكەى دايىك، دووركەويىنەوە لە زمانى دەرەوەي مال، كە ئەز پېتىيەتە زمانى كولانە. زمانى كولان زمانىكى نىترانەي تىزە، زمانىكى ھېرش بەرە، دايىك بەم زمانە دەشىيەت، سەركۆنەي خۇى دەكتات پەرەرەدەي مەندالەكەى لاوازە. ھەقال واز لەو زمانە بىتە، ھىزىت ژەھراوى دەكتات. دواى ئەوهە، تۇ ج کارت بە ژيانى تايىەتى خەلکەوەيە، بۇ ناگەپېتەوە بۇ ناو ژيانى خوت، بىزانى خەوشەكانى، كېشەكانى، گەنگەكانى چىن، كارى تۇنیيە چاودىرىي ژيانى كەسى دىكە بکەيت. ھەقال ئەم كارانە مەكە.» رايەشاند: «كەمەتك بۇ خوت بگەپى.»

نالىم عەلى دلتەنگ بۇو، چونكە پۇچە پاڭ و سادە و گۈندىيەكەي
پىنگەي نەدەدا بىتۈرىت. تا ئاستىك شەرمى كرد، كەوتە بەراوردىكىرىنى
خۆى و ئاپقۇي ھەۋالى. سەرسام بۇو پىتى، ئەمما ھېشتا دەرى نەپەپبۇو،
پىتى سەيربۇو گەنجىك لەو گوندە دوورە دەستەوە ھاتووە، بەنەخشە
و بە پەرنىسىپ، وشەيەك، دەربېرىنېك، سەرنجىك بەسەريدا تىنابەرىت
و ھەولەدەت چى لە دەوروبەری پۇودەدا بىانخاتە ناو نەخشەي
بىكىرىدىن وەكانى و پەخنەيان بکات. لە يەكەم شەۋى ڈوورى بەشە
ناوخۆيىيەكە، لەسەر دىوارەكەي پىستەيەكى ھەلۋاسىبۇو، نۇوسىبۇوى:
«مرۆف بە پەخنە لە خۆگرتىن، دەتوانىت دۇنيايى دەرەوە پۇوناك
بکاتەوە.»

۸

پۆزگاریکى ئالقۇن، پېلە ھاوار و خۆپىشاندان. شەقامى تەقسىم جەمى دەھات. لايەك خۆپىشاندەر، لايەكى جەندرە و پۆلىس. دروشەكان دەوترانەوە، ھاوار دەكرا، نەفرەتىان لە يەكترى دەكىد، دەبۇو بە تەقە، چەند كەسىك بىرىندار دەبۇون، شەپە بەرد دەستى پى دەكىد، لايەك بە بەرد و لايەك بە فيشەك، كەسانىك دەكۈزان، خۆپىشاندەران تەرمى كۈزراوەكانىيان لە شەقامەكە دوور دەخستەوە. پۆزىنامەنۇوسەكان خۆيان يەكلايى كردىبوويمەوە، بەرھى كۆمارىيەكان لايى جەندرە و پۆلىس دەھەستان و ھەوالەكانىيان وەك ئازاوهىك بلاودەكردەوە، بەرھى پۆزىنامەنۇوسە چەپەكان لە ناو خۆپىشاندەكانەوە و ھەوالەكانىيان لەسەر بىنەماي دەستپىز و كوشتن و بېرىن دىزى كۆمار بلاودەكردەوە. كە ئالقۇزىيى دروست دەبۇو، پاش كوشتن و بىرىندارىرىن و دەستىگىرلىكىرىن، دەمامكۈشەكان بەناو كۈلانەكاندا بلاوهىيان دەكىد، شەقام چۈل دەبۇو، شارەوانى شار دەستىدەكىد بە پاكىرىنى وەي شويىنەكە، دوكانەكان دادەخرا، پۆلىسە داربەدەستەكان، لەبەرددەم دوكانىكى كۆدەبۇونەوە، هەتا تارىكى دەكىد، بەو جۆرە دەگۈزەرە.

كەم هەفتە ھەبوو دوو سى خۆپىشاندان پۇونەدەن. وەزىر و سەرۆك كۆمار بە زمانى ھەرەشەوە گوتاريان دەدا، دەستى سۆقىيەتىيان بە دەستىكى چەپەلى تىكىدەرى كۆمارى زىپىنى توركىا ناو دەبرد. چەپەكان بە پىچەوانەوە، داھاتووى ولاتىان لەزىر دەستى كۆمارى خوازەكان بە مەترسى دەزانى و بەنۆكەرى ئىمپېرىالىزم بانگىان دەكردىن. رۇزىنامەكانى ھەردوولا پر لە تۆمەت و يەكتىر شىكاندن، سوکايەتى و ھېرىشكىرىدە سەر رەمزەكانى يەكتىر، دامەزراوه كريكارىيەكان و خويىندكاران دايىنەمۇى كۆى ناپەزايەتىيەكان بۇون. شاعير و نووسەر و ئەدىبەكان نەيان دەتوانى بىلايەن بن، بەھەمان شىۋە دابەش بۇون.

ئاپقۇ و ھەفالەكەى لە خۇرا بەشدارىييان نەدەكرد، پرسىك گەورە و گۈنگ نەبووايە، نە دەچۈونە ناوىيەوە. سەردانى چايخانە چەپەكانىيان دەكرد، تا لەنزىكەوە ئاگایان لە بلاوکراوهكانىيان بىت. كەمىك بە خۆگرىيەوە لەگەلىان دەجولانەوە. پرسى گەلى توركىا چەقى بىركردنەوە چەپەكان بۇو. لەو پۇزىگارەدا ماھىر چاييان وتارىكى بلاوکردنەوە، باسى پرسى كوردى خستە ناو بىركردنەوە چەپەكانەوە، لە چەند لايەكەوە ھېرىشى كرايە سەر، ئەمما ئاپقۇ و عەلى ھەفالى بەخۇشحالىيەوە وەريانگرت، تەنانەت وتارىكى كورتى نووسى بۇ پشتىگىرى كردنى وتارەكەى چاييان، لە وتارەكەيدا پرسى كوردى خستە بەرباسەوە. نىگەرانىيى دەربىرى بەشىك لە چەپەكان ھېشتا توانييان نىيە، گەلىك و شوناسەكەى، گەلىك و مىزۇو و زمان و كولتۇورەكەى بىيىن، پىييان وايە پرسى گەلىكى لەو جۆرە لادانە لە پەرنىسييە چەپايەتىيەكە و تەنها گەلى تورك لەناو چوارچىوەي چەپدا جىنگەى دەپىتەوە.

پاش وتارەكەى لە يەكىك لە پۇزىنامە چەپەكان، ناوبانگى لەناو بەشىك لە كۆمل و پىكىخراوهكان بلاوبۇويەوە. بانگھېشتىيان كرد بۇ گفتوكىيەك، لە كۆپەكەدا داوايان لېكىرد سەرپەرشتى كۆمەلەيەك بىكان.

دوااكه‌ي قبول‌کرد، زورى نه برد کشایه‌وه، کيشه‌ي فیکری و بنچینه‌يی لەگەل گروپى كۆمەلەكە هەبۇو. لە دوو كۆبۈونەوهدا گفتوكۆيەكى توند لە نیوانیاندا پوویدا. بنه‌ماي کيشه‌كەيان لەسەر پرسى كوردبۇو، ئاپقى گەشتبوویە شويتنيك بەدواي هيلى خۆيدا بگەريت، بەلام هيستا بە تەواوه‌تى بەرچاوى پوون نەبۇو، پېۋڙەكەي پىتنەگەشتبوو، پىتويسى بە زياتر خويىندنەوه و زياتر پۇچوون بۇو. لەو گفتوكۆيانەي كۆمەلەكەدا وەك گەنجىكى چەپ، سەرسەختانە بەرگرىيى لە گەلى كورد دەكرد، توركە چەپەكانى ناو كۆمەلە، ئەوهيان بە دوااكه‌وتۈويى دەبىنى، پۇوبەپوويان دەبۇويەوه، «گەر بەرگىيىردىن لە گەلىك دوااكه‌وتۈويى بىت، كەوايە بۇ ئىتوھ بەرگرى لەگەلى تورك دەكەن.» تىياندا بۇو لهناو زىهن و خەيالدانىدا فاشىيەتىك نۇوستبوو، لە دەرهەوهى كۆمار نە مرۆغىنىكى دىكە و نە گەلىكى دىكە نەدەبىنى.

ئەو ئاوه‌زووكردنەوهى چەپە، ئازارى بە ئاپقى گەياند. تىدەگەشت كۆمارىيەكان چەندە پىتويسىيان بە هوشيارىكردنەوهى، تا لە دۆخى فاشىزم بچنە دەرەوه، بەشىكى زورى چەپەكان لە هەمان دۆخدان و لەزىر بەرگىكى دىكەدا خۆيان دەنويىنن. لە كۆبۈونەوهى دووهەمدا يەك دوو چەپى چەتۇونى چەقۇ وەشىن ويستيان هەلسەنەوه بۇى، كاتى زانىيان عەلى و دوو گەنجى دىكەي لەگەلە، پەشيمان بۇونەوه. ئاپقى خۆى بىباڭ و بەھىزىن، كتىب نەيتوانى ناسكى بکاتەوه، ناوكتىكى پەقى گوندىيانە لە ناخىدا گەشەي دەكرد. هىزەكەي دايىكى و ئارامىيەكەي باوکى ھەلگرت. لهناو پرۇسەي چەپ بۇوندا، ئەو دوو هيلىي گەشە پىستان. بەوردى تەماشاي كۆى ديمەنەكەي دەكرد لە شارە كەورەكاندا. تەنانەت لەگەل كۆمارىيەكان و هەوادارانى گورگەكاندا دەكەوتە گفتوكۇ. بپروايەكى تەواوى لەسەر گفتوكۇ ھەلدەچنى. جاريتك لە چايخانە بۇ كۆمەلەنەكەي باس كرد: «نەريتى گفتوكۇ نەريتىكى دىرىينە، گەلى سۆمهرى لە مىزقپۇتاميا، نەريتى گفتوكۆيان داهىينا، لهناو سىستەمى

دەولەت شارەكانىاندا دوو ئەنجومەن ھەبۇو، ئەنجومەنى پېران و گەنجان، ئەركى ئەو دوو شويىنە يەكم گفتۇڭۇ بۇو، پاشان پاپەرەندى ئەركەكانى دىكە. ئەو نەريتە لە پىگەي گەرىدەكانەوە گواسترايەوە بۇ يۇنان و تىورىزە كرا، يۇنانىيەكان گەشەيان پىتاو لە چوارچىتوھەكى فەلسەفیدا دايابىزىشتەوە. ئىستا ئىمە بە نەريتى سوکراتى ناوى دەبەين، بەلام راستىيەكەي پەگۈرىشەي گفتۇڭۇ لەناو مىزۇپۇتامىيابىيە، ھەق بە نەريتى سۆمەرى ناو بېرىت.»

ماندوو نەدەبۇو لە گفتۇڭۇ، بىئاگايى بەشىكى مرۇققى كوردى دەبەستەوە بە نەبوونى گفتۇڭۇوە. شارى خەلەتى كردىبوویە جىنگاي بېرકىرنەوە، شارىك مروققەكان كەمترىن گفتۇڭۇ دەكەن، گۈى دەگىن، گۈى لە ئامۇزىڭارى مەلا، گۈى لە پادىق، گۈى لە تەلەفزىيون و وتارى سىاسىيەكان، راھىنراون بە كەسى گوينگەر، يان كەسى قسە كەر، ناچنە ناو گفتۇڭۇوە. چونكە پرسىيار دروست دەبىت و پىويسىتى بە وردىبوونەوە و ئاگايىيە، پىتاگىرى هوشىارىي خۇرئاواي لە گوشە نىڭاي گفتۇڭۇوە ھەلدەسەنگاند، بىرواي بەوە بۇو، يۇنانىيەكان بناغانەي پېرۇزە خۇرئاوايىيە، ئەو بناغانەي لەسەر بىنەماي گفتۇڭۇ بونىاد نراوه.

عەلى بەگالىتە پېكىرنەوە لىيى دەپرسى: لە شتەكانى دىكە گەرى، حەوسەلەي ئەو ھەموو گفتۇڭوئەت لە كوى هيتابوھ؟ بەرسقى دەدایەوە، «لە كاتى مندالى و سەرددەمى ھەراشبووندا، بەردەوام پېرەكانى گوندى ئامارا جىنگى سەرنج بۇون. ئىتىواران لە تەنيشت دیوارى تاقە دوكانەكەي گوند دادەنېشتن گفتۇڭوئان دەكىد. لە ژيانى تايىبەتى خۇيانەوە بۇ سىاست و ئايىن و تەواوى پرسەكان باسى دانىشتەكانىان بۇو.» پېرەكان ھاوكارىيەكى بىنەپەتى بۇون بۇئەوەي لە شىۋازا گفتۇڭۇ تىيىگان، ئەو پىزى و گويىگەرن و وەلامدانەوەي لەناو پېرەكاندا وەرىيگەرتىبۇو، بەھەمان شىوه لە گفتۇڭوكانى خۇيدا پەيرەوى دەكىد.

نڪ prez لُرستان

لهو دوو ساله‌ی له هونه‌ری ئەسته‌نبول دەخويىند، يەكجار سەردارنى گوندى كرده‌وه. حەواي خوشكى گەشەي كرد، خنجيلانه له بەردهست و پىسى دايىكىدا كەلوپەلەكانى بە دەورى خويىدا پەرشوبلاو دەكرده‌وه. ديارىي بۇ بىر، بوكەلەيەكى شيرىنى قىز پەش. دەستىك جل، جوتىك پىلاو بۇ باوكى و كراس و سەرىپقشىك بۇ دايىكى. سەمئەلەكانى پەش بۇوبۇون، هەسارە خاتۇون تەماشاي دەكىد و بە كەيفەوه: «كۈرەكەم گەورە بۇوه، خواياربىت دواي خويىندى ژىتىك دەھېننەت و ئىشىك بۇ خۆى دەدقۇزىتەوه.» بە بىنەنگ تەماشاي دايىكى دەكىد، بىرى لە خەونەكانى دەكرده‌وه، هەموو دايىكەكان يەك پىگەي سەلامەت و ئاسوودەي بۇ مندالەكانيان دەخوازن.

لهو سەردانەدا كەمىك يارمەتى ئاپىن ئۆجه‌لانى دا. هەستى دەكىد بارگرانىيە بەسەريانەوه، گەر دووسال خەرجىي خويىندى بۇ بىدەن. نەيدەويسەت نائۇمىدىان بکات و وا پىشانى بىدات لە كۆلىزى هونەر پەريشانە. چاوه‌پىيان دەكىد مۆسىقايەك، وىنە كىشانىك فېربووبىت، ئەمما باسى بىناسازى و شوينەوارە كۈنەكانى بۇكىردن. ئىوارەيەك لەبەردهم هەيوانەكە چۆكى دادا، تەماشاي حەواي خوشكى دەكىد يارى بە بوكەلە قىزپەشەكەي دەكات. گوئى لە دەنگ و ئاوازىك بۇو، كەمىك گوئى شلکىر دەنگەكەي پىخۇش بۇو، هەلسا بەرهە دەرسى رقىشت، لە مالى يەكىك لە گوندىيەكان سترانى دەرويىش عەبدىيان لىتەدا. ئەو سترانەي باسى فەرمانى بەرگرى و خۆنەدانە دەستى ئىزىدىيەكان دەكات دىز بە عوسمانىيەكان. لە پال دیوارەكە دانىشت. سترانەكە بىرى، گوئى لە ئاوازە خەمگىنەكە و شىعرەكەي گرت. بى ويستى خۆى فرمىسىك لەچاوانى هاتنە خوارەوه.

كە سترانەكە تەواو بۇو، لە خۆى پرسى: «بۇچى من لەسەر سترانى كوردان كارم نەكىدوه؟ بۇچى لەسەر ئىزىدىيەكان كارم نەكىدوه و زانىياريم كەمە؟» بېپىارى دا بە گەرانەوهى بۇ ئەسته‌نبول،

ئەو دوو پرسە بکاتە خەمى پۇزانەی و بە دواياندا بچىت. ئەشىت پېشوتىر گۆيى لە چەندىن ستران گرتىت، وەلى ھىچكامىيان وەك دەرويىش عەبدى لەگەل خۆى نەيىرد و پرسىيارى بۇ دروست نەكىد. ھەفتەيەك لە گوند مايەوە، پاشان گەرايەوە بۇ شار.

لە رېنگەي عەلى قەيتان و براادەرەكانىيەوە، كۆمەلنىك سترانى دىكىي دەست كەوت، لە ژوورەكەي خۆى بە تەسجىلە كۆنەيەك گۆيى لى گرتىن، بەدواى چىرۇكەكانىيان كەوت. «مېژۇوى گەلى كورد مېژۇوينكە لەناو تراژىدياوه ھاتووهتە دەر، سترانبىزەكان دەيانەويت بە ئاواز ئەم مېژۇووه بۇ نەوهكانى پاش خۆيان بگوازنەوە. سترانەكان ھىندهى دايىك بۇ گەلى مە گرنگن، چۈن دايىك ناھىليت زمان و كولتوورەكەمان لاوازبىت، سترانەكانىش ناھىلەن مېژۇو و تراژىدياكانمان ونبىن.» بە نۇوسىينى ئەو تىپىننە بۇچۇونى خۆى لەسەر سترانەكان نۇوسى. كىتىبى ئىزىدىيەكان و كىتىبى زەردەشت پەيامبەرى دەستكەوت و خويندىيەوە هاندەرەكەي سترانەكانى دەرويىش بۇون. لەناو كىتىبە ئايىننەكاندا بۇ ھېلە توكمەكان گەرا. كردهى چاك و زمانى چاك و بىركردنەوەي چاكى كرد بە بنەمايەك بۇ ناسىينى كەسايەتى دىرىينى كورد. لە خۆشى دۆزىنەوەي ئەو بىرۇكەيە، عەلى بىردى بۇ قەراخ دەريا. ويستى بۇ باسبىكتا بىنەپەتى كوردان لەسەر چ پايەيەك بونىاد نراوه. «كوردەكان بەردهوام گلەيى لە خۆيان دەكەن پاك و دلسافن، لە كاتىكدا مرۇڭ دەبىت پاك و دلساف بىت. بىرۇكەي پاكى و دلسافى، ئاكارى بەرزى كوردانە، بىرۇكەيەكە لەناو دەقە زەردەشتىيەكەدا كراوه بە بنەماي ژيانى مروقەكە. كاتىك بىتگانەكان دىئن، ئەمە بە خەوش دەبىن، چۈنکە كەسايەتى خۆيان لەسەر بنەماي فىيل و تەلەكە و پىسىي دارپىزداوە. دۆخىك دروستىدەكان، كوردەكان ھەست بىكەن ئاكارە بەرزەكەيان ھەلەيە و دەبىت بىنە كەسى فىتكەر و فريودەر.» عەلى چاوى زەق كردهوە، لىنى پرسى زىاتر مەبەستت چىيە؟

نصبەز گۈزانى

- ۋۇونم ھەقىال. دەبىت ئىمە بگەرپىنەوە بۇ سى بىنەما كۆنەكەى زەردەشت، مەرقۇنى پاستەقىنە و خاوهن بەھا لەسەر ئەو سى بىنەما يە دروست دەبىت. داگىركارى و كۆلۈنىيالىزم دىن، دەيانەۋىت سى بىنەماكە بگۇرن، زمانى پاك بکەن بە زمانى فريودەر، بىركردنەوەي چاك بکەن بە بىركردنەوەي پىس، كىردارى چاك بکەن بە كردى خراپ. مەرقۇنىي داپزىيۇ شىتواو دروست بکەن، لەو مەرقۇنى خاوهن بەھايە نەچىت لە باپپىرانى ئىمەدا ھەبووھ. كاتىك ئەو مەرقۇنى بە بەھايە بىرلا بە بەرامبەرەكەى دەكەت، لەو بىنەما يەو بېرىۋاي پىتەكەت پىسى وايە لەخۇى دەچىت. سەرددەمى نوى، سەرددەمى مەرقۇنى بىن بەھا و گىرگەن، لە كاتىكدا، رابىردووئى ئىمە، مەرقۇنى شىكومەند و خاوهن بەھاي بونىاد ناوه.

- كەواتە دەبىت ئەو مەرقۇنى دروست بىرىتەوە، جارىكى دىكە ناگەرپىتەوە بۇ فريودان و تىكشىكان؟ ھەقىال ئىمە باجىكى زورمان لەسەر دلىپاڭى و راستىگۈيى داوه، پىتىيىستە لەناو جىهانە نويىيەكەدا بەو شىوازە كۆنە مامەلە نەكەين.

- ناھەقىال عەلى بەو جۆرە نىيە. بەھا گىرنگىرە لە چۈونە ناو جىهانەوە. كورد تازە بىرۇكەى بىننىيى بىنگانەي بۇ گىرنگ بۇوە، لە دىرىيندا بىتىاڭ بۇوە دەبىيىن، يان نايىيىن، خەسلەتى ژيان و بەھاكانى خۇى بەلاوه گىرنگ بۇوە، لەوانەيە بەشىك لە مانەوە و بەرددەواميدان بەخۇى پەيوەندى بەو خەسلەتانا و ھەبىت. مەرقۇنىي بىن بەھاي شىۋىتىزاوى فريودەر، كەلکى چىيە بىبەيتە ناو جىهانە نويىيەكەوە، هىچ كەلکى نىيە، لەبرى ئەمە با بگەرپىتەوە بۇ بەھاكانى خۇى.

- نازانم چى بلىم ھەقىال ئاپقۇ، خۆتىدەزانى من گوندىم، شارانى دونيا ناتوانن خەسلەتە گوندىيەكەم لى بىسەنن. لەوانەيە لەيەك دوو شوينىكەوە خەوشى گەورە هاتىبە ناو كەسايەتىمەوە، بەلام ھىشتا نەبۇومەتە ئەو مەرقۇنى لەوازەي تۇ خەمى دەخۇيىت.

- بپواناكەم، ھەلگرى سى خەسلەتە زەردەشتىيەكە قورسە، مەرقۇنىڭ
كاملى بەرز دروست دەكتات. يەكەم خالى گرنگ لەبىرى مندال
كەسايەتىيەوە سەرەلدەدات، ھەتاکو ئەم كەسايەتىيە دانە پېزىرىتەوە
و زىيەنەكەي پاڭ نەكىرىتەوە و نەگەپېزىرىتەوە بۇ خەسلەتە ب
بەها كانى دېرىينى، زەحمەتە بتوانىن گەلىكى زىندۇو دروست بکەين
گفتۇگۆكەيان درېزەي كىشا بۇ نىوهشەو. بە پىاسەكىدىن گەرانەوە
مال، عەلى قەيتان زىياتر لە جاران چووه ناو پەنسىيەكان و
خويىندەوەوە. ئارەزووى دەخواست بگاتە ئاستى ھەۋالەكەي، وشەي
ھەۋال لە نىوانىياندا بۇو بە ئەدەبىياتىكى نوى. سەرەدمى چەپەكان
وشەي زۇر دەهاتنە ناو زمانەوە، كوردەكان وەك كۆزى چەپەكانى
دىكە، ھەمان ئەو وشانەيان زىندۇو كرددەوە، كە لەگەل ئەدەبىياتى چەپدا
دەگۈنچان.

پیش کوتایی دوو سالی خویندنی هونه ره کانی ئەسته نبول، تەواو
نیگەران بwoo. زیاد لە مانگیک خۆی گوشە گیرکرد، سەری خسته سەر
کتىبە کان، ج لە بەشى مۆسىقا، ج لە بەشى دەنگ و هونه رى بىناسازى،
مېزق پۇتامىاى بە بنەرەت وەرگرت، بازىدا بۇ يۇنان، له ويتوھ بۇ پۇما،
لە پەيکەرە کان، شىتوھى پەرسىتگە و دىۋى دەرەوەي بالەخانە کان. لە
ئاوازە کان، سەما و جولە کان، لە هونه رى مۇدىرن، لە زۇربەي ئەو
پەھەندانە ورد بۇويھە وە، پەيوەندىيان بە خویندە كېيە وە هەبwoo.

عەلى قەيتان لاي هەفالە کانى بە مجورە باسى كرد. «ئەو ماوهىھ
لىيگەرین، لە عارفيك دەچىت خەريکى چەلىت و بەشۈن حەقيقتىدا
بگەرىت. شەوان دەچمە وە ژۇورە كەمان، بىدەنگ لە گوشە يەك پال
دەكەم و كتىبىك دەگرم بە دەستمە وە، تىدەگەم خەريکى كەنە كردنە بە
دواى پرسىيىدا، له وەتەي دەيناسىم مەرقۇقىكە بەشىكى گەورەي ژيانى
تەرخانى كردوھ بۇ خۇپە روھىزە كردىن. دواى گوشە گيرىيە كەي قسە دەكەت،
سروشىتىكى عەلە ويانەي ھەيە، لە پرسىيىك دەلىنا نەبىت و شەي لە بارە وە
نالىت، و شە قورسايىيە كى گەورەي ھەيە لە باوھى دېرىنى ئىتمەدا.»

پاستى كرد، لە گوشەگىرىيەكەى چووھ دەرھوھ. بەيانى زۇو، بەناو ژۇورەكەدا گەرا، كەمىك ماستى دويىنى و پارچەنانيكى دۆزىيەوھ، نانى بەيانى خوارد. عەلى خەتبۇو، ھەلينەساند. دەستىكى هيتاب ژۇورەكەدا، ئاوىتكى كرد بە خۆيدا، چوویە بەردهم ئاوىنەكە، پەچۈونە ناو كتىب و لە بىركردىنى ژەمەكان لەكتى خۆياندا كېشى دابەزاند بۇو سەمىلەكانى پېبۇون، دەستىكى پىدا هيتابان و بە مەقەستىكى بچۈك پېكى كردىن. شانەيەكى دا لە قىزى، كراسىتكى شىنى كال و پانتولىتكى رەشى لەبەركەر. دانىشت تا عەلى ھەلسا. ئامادەبۇو بۇ چوونە دەرھوھ.

چاوهپىرى كرد عەلى خۆى كۆبكاتەوھ، پېتكەوھ چوونە دەرھوھ. كاتى قسەكردىنى هاتبۇو، بەبى پرسىياركىردىن دەرئەنجامى خويىندەوھكەى خستە پۇو. «گەلى ئىمە لەبەردهم ھەپەشەى مەزندايە. زمانەكەى لى قەدەغەكراوه، كولتوورەكەى شىۋىيترابوھ، مىژۇوھكەى شاراوهتەوھ، زىهنى داگىركراوه، ئەركى زۇر سەخت لەبەردهم نەوهى ئىمەدای، پىويىستە سەرەتا پرسەكان زىندوبكەينەوھ، پاشان شرۇقەيان بکەين و سەرلەنۋى بونىادىيان بىتىنەوھ. داگىركىردىنى خاك بۆمن ھىندهى داگىركىردىنى كولتوور مەترسىدار نىيە. دوژمنەكانمان بە ھونەر و مۆسىقا، بە زمان و كولتوور، بە سەرباز و سىستەم، بە تەواوى كەرەستەكان ھاتوونەتە ناومان، لە كويىوھ دەست پېتكەين؟»

پرسىيارىتكى سەختى كرد، وەلامەكەى لاي عەلى نەبۇو. خويىندەن بەشى ھونەر گەياندىيە كۆمەلىك بنج و بنەوان. شىۋاوابىيەكى گەورە لە بەردهستىدا خۆى نماكىردى بۇو، گوشەيەكى شىك نەدەبرەد لە جىڭكاي خۆى مابىتەوھ. تەنها ئومىتى گەورەي بىرلاپلىق بۇو بە هوشىيارى و ئەو بەھايانەي لەناو گوندەكاندا دەستىيان پېتە گىرابۇو. شارە گەورەكان وەك لويتانەكەى ناو تەورات، كوردەكانى قوت دابۇو نمونەي ئەستەنبول وەك شارىتكى گەورە، بە سىستەمەتكى نويۇر»

باوهشى بەرەو خۆرئاوا كردىبوو يەوه و هەولى دەدا لەو تەپوتقۇزە كۆنەي سەرددەمى عوسمانى خۆى پاتەكتىنى. خىزانە كورددەكانى ناو شارەكە هيىنەدە گرىيدرا بىوون، بەكار، ئابۇورى، خۆزىيان، كۆكىرىدە وهى سامان، خۆدەرخستن وەك خىزانىتىكى شارى و شىوازى قسە كەردىنى ئەستەنبولى، لە بىرييان كردىبوو لە كويتوھە تاتوون، فەرەھەنگىيان چىيە، چۈن كولتۇور و پەگۈرپىشەيان بېپارىزىن. لە سەرداشىتىكى مالى ھەۋالىتىكىاندا، شىتوھە ژيانەكە يانى بە گرگن ناو ھينا.

يەكتىك لە ھەقالەكانى خويىندىيان، كە چەپىتكى ناو گروپەكان بۇو، بانگەھېشتى مالەوهيانى كردن. بە قەولى خۆى كوردن و لە ئامەدەوهە تاتوون. ئىوارەكەي ميوان بۇون لايىان، سەرۆك خىزانەكە تا لاي ھەۋالانى ھاۋپىتكەي دەرىيېخات تىكەل بە ژيانى شارنىشىنى بۇوه، بە شىوازىتىكى ئەستەنبولى بە خىرەتاتنى كردن، قات و بىجامەيەكى خەت خەت لە بەرى، لە حەوشەكەيان مىزىتىكى خواردن و جۆلانەيەك دانرا بۇون. خاوهن مال لە سەر جۆلانىكە دانىشت، قاچى خستە سەرقاچ، دوو كچەكەي بە تەنورەي كورت و كراسى سوورەوه دەركەوتىن، ژنهكەي سووراۋىتىكى تۆخ و ملوانكەيەكى ئالتۇن و چەند تاك بازنىتىك لە دەستىدا، لە دەورى مىزەكە دادەنىشتىن، كولىچە و شىرىينىيان دانا، سەبەتەيەك ميوه لە ناوهپاستى مىزەكە. بەزمانىتىكى توركى ئەستەنبولى كەوتتە پرسىياركى دەستىدا، عەلى قەيتان لە شەرماندا بە بەلىنى و نەخىر وەلامىيانى دەدایەوه. ئاپق تەنگى پى ھەلچىرا، پىشى دەخواردەوه، ھەلسوكەوتەكەيان بىزارى كرد، مالەكە ئاگادار بۇون ميوانەكانىيان كوردن، لى پىيانخۆشبوو بە وىنەي توركىتى شارىي خۆيان دەرخەن. بەر لە نانخواردن، ئاپق بەزمانىتىك كە بىرىنداريان نەكەت، ھەولىدا يارمەتىيان بەدات بە كوردى بدۋىن و پىويست بەوه ناکات شارىي بۇونى خۆيان بنوين. سوودى نەبۇو. كاتى نانخواردن چەند قاپىك و مەنچەلېتكى بچوک بەبى نان لە سەر مىزەكە دانران، يەكى كەوچكىتكە شەلەيان كرده قاپەكانىيان، لەوان وايە دواتر خواردن دىت،

ئەمما نەخىر ئەوە خواردى ئىوارە بۇو. گوايە كىشى خقىان دەپارىزىن. ئاپق خقى پى رانەگىرا، كەوتە هىرىشكىرىن لەسەر ئەو مەرقە كوردىسى لەبەردەم ئاوىنە ئىتگانەدا وىنە ئەنەنە لىدەگۈرپىت. رەخنە ئەنەنە توندى لە چەپ بۇونە گرت، كە پەيوەندى بە بىركرىدىنەوە نىيە و شويىن مۇدىل كەوتۇوە. نمونە ئەنەنە خانەدانى كوردىكانى ھىتايىھە، لەسەر فەرهەنگ و پابردوو پۇونكىرىدىنەوە دا، لە چەند گوشە يەكەوە مالەكە ئىنگەيىنى باشتىرە بگەرىنەوە بۇ بەردەم ئاوىنە راستەقىنەكە. دواى مالڭا ئەنەنە دەمۇوچاوى دا بەيەكدا، داواى لە ھەۋالەكە ئەنەنە چىتەر نەييات ئەوجۇرە مالانە و نايەنە ئەو زيانە نمايشىيە بىبىنتىت.

لە كۆتايى سالدا خويىندى ھونەرى لە ئەستەنبولى تەواوكرد، لەبر باوك و دايىكى نەبايە، ھىچ كات ئامادە نەبۇو دووسال ھاتووچۇرى شويىنىك بكتا جە لە بى ھونەرى، بەرھەمىكى دىكە ئەنەنە. گېشى ئاستىك، لەناو بازار كە تىدەپەرى گۈيى لە گۇرانى و مۇسىقا يەكى تۈركى دەبۇو، دەيزانى رەگەكە ئەنەنە لە كويىوھە وەرگىراوە. يەك بەك گۇرانىيە كوردىيەكان و ئاوازەكانى دەناسىيەوە. ھونەرمەندە تۈركەكان مىدياكان و پۇزىنامەنۇرسەكانىيان بۇ تەرخانكرا بۇو، گەشە بە ھونەرى تۈركى بىدەن. كەوتۈونە پېشىپكىتىوھ، بەسەر ميراسىتىكى گەورە كوردىنى باکووردا دەگەپان، چ ئاواز و دەقىكى جوانبايە، وەريان دەگىرپا بۇ سەر زمانى تۈركى و بلاويان دەكردەوە. بېشەرمانە نە ئاوازەكە، نە ئاواز دەقە كوردىيەكەيان نە دەنۇوسى و بەناوى خقىانەوە بلاويان دەكردەوە. مىديا و حەشامات لىيان كۆدەبۇونەوە بە داهىنەر ئاوايان دەھېتىرا.

لە زيانىدا يەكجار چوو بۇ سينەما، فيلمىك پېشاندرە، تۈركىنىكى خانەدان سەرقالبۇو لە ئاواچە يەك كارگە يەكى پېشەسازى دروست بكتا. لەناو شارە كوردىكاندا دەگەپا كەرىكارى كورد كۆبكتەوە

کريكاره کورده کان ئىشەكەيان نەدەزانى، دواي ماوهىەك دەريانى دەكرد، يەكتىك لە كريكاره کان چىكى چوارده سال، جوان و پىتكە، خاوهن كارگەكە حەزىلىنى كرد، بەنيازى ئەوهى لاي خۇى بىھيليتەوه، خزمانى كچە بەمه يان زانى، تفەنگىان هەلگرت و هەلىانكوتايە سەر كارگەكە، پۆليس و دەولەت دەستيان وەردايە شەپەكەوه، هەموويان كوشتن، خاوهن كارگەكە لە مردن رېزگار كرا. كچە پشتى لە خزمەكانى كرد، لەگەل خاوهن كارگەكە ژيانى پىكھىتا. هيچى لەبارەي ژيانى شارەوه نەدەزانى، فيرى دەكرد چۈن نان بخوات و چۈن جل لەبر بکات و چۈن بىروات بەرىگەدا.

پاش بىينى ئەو فيلمە چىتر پووى نەكردهوه ناو سينەما كانى توركىيا، بۇي پوون بووهوه، دەولەت و كۆمارىيەكان، وەك بەشەكانى دىكە، سينەما بەكاردەھىتنى بۇ پىشاندانى وىنەي كورد، بە كىيى و نەزان، بىئاگا و نا شارستانى، تەمەل و خىلەكى. ژنى كورد بە كارەكتەرىتكى مال پەرسىت دەبىتنى، دەولەت بە هيئىك بەرگرى لە پىشەگەرى و شارستانى دەكات. بەو وىتنا دروستكىدانە بە قولى لە گەلى كورد و كەسايەتىيەكەي دەدەن. فيلمەكە هاوكارى كرد، لە بىرۋەكەي كەسايەتى تورك تىيگات، ج جۇره كەسايەتىيەكە. هيئە گەورەكەي لە دەولەتەوه وەرددەگرىت، شىوهى شارستانى بۇون و مەدەننېت بۇ فۇرمى دەرەوهى دروست دەكات، لە ناخەوه ترسىتكى مەزنى لە گەلى كورد هېيە، ترسەكەي پەيوەندى بە قۇناغە نوئىيەكەوه نېيە، پەيوەندى بەو رەگە دىرىينەوه هېيە، نىشتەجىتى ناو شارستانىيەتە پەرشنگدارەكەيە.

كەسايەتىيە توركىيەكە، بە لېدان لە كەسايەتى كورد خۇى بونىاد دەنیت. پىتويسىتى بە دوڑمنە، دوڑمنەكەي دەكاتە خالى سەرەتا و كوتايى، بۇ لېدان، تا مانايەك بە بۇونى خۇى بگەيەنەت. لە تيانووسەكەيدا بە وردى هەلسەنگاندى بۇ كەسايەتىيەكە خستبوویە پۇو. پاستىيەكەي

گه‌لیکی بى فرهەنگ نەبوون، خاوهن ھونه‌ری خویانن، بەلام لاشەیەکی گەورە لەبەردەستیاندایە، پەرە لە خالى درەوشاده، وەك كەمتیار لەسەر ئەو لاشەیە خویان دەژیيەن، كە كورده.

خويتەريکى بەردەوام بۇو، كتىپ نزىكىتىرىن ھەۋالى بۇو خۆشەوېستى ئاپق بۇ كتىپ، پەيوەندى بە مندالىيە وە ھەبۇو. لە گوندى ئامارا، مەلا عەلەوېيەكە مزگەوت، حوجرەيەكى خنجىلانە بۇ مندالان دروست كردىبوو. سەرەختى ھاتووچۇرى خويىندىنگە، باوكى لەگەل خۆى دەيىرد بۇ مزگەوت، گەرچى ئەو مەلا عەلەوېيە لەوى نەمابۇو مەلايەكى سوننە ئەلقە لەگۈيى ئاغا و كويىخا ھىنزاپۇويە شوينى، بۇ ئەوهى تانەو سوکايەتى بىت بۇ عەلەوېيەكان، بەلام پەفەي كتىپەكان سەرنجى րادەكىشىا. لەبەردەمياندا دەوەستا، دەستى لىتەدان، يەك يەك دايىدەگىتن و لاپەرەكانى ھەلددەدانەوە. بە ئاستەم چەند وشەيەكى دەخويىندەوە، لە دواى قۇناغى پېنجى سەرەتايى، دەمەو عەسران بۇى بگونجايە سەردانى مزگەوتى دەكرد، لە گۇشەيەك دادەنىشت، چەند رىستەيەكى دەخويىندەوە، ھېنەنە پەرەي بەخۆى دا، دەيتۇانى لاپەرەيەك و دوowan تەواو بکات. ھەستى دەكرد نزىكە لەو شتەوە ناوى كتىپە. دونيايەكى دىكەيە، دەنگى ليتوه نايەت، ئەمما سىحرى وشەكان و نووسىينيان و لاپەرەكان رايىدەگىتىت، فيئرى دەكەن زانىارى تازە وەرگرىت.

لە دوو شوينە، خويىندىنگە و مزگەوت، ھەنگاوى ناو بۇ ناو دونيايەكى دىكە. لە گواستنەوەي بۇ ناوهندى لە شارى خەلفت، بە تەواوهتى بۇوە دۆستى كتىپ و نامىلەكە و پۇزىنامەكان. ھەۋالەكانى ناوهندى دىنەمۇيەكى گىرنگ بۇون بۇ ھاندانى لەگەل دونيا نوئىيەكەدا. گەرچى خۆى بىتەنگ بۇو، تەنانەت لە مندالىدا كەمتر دەگریا، كەمەن بوغزى دەكرد، كەمتر لە مندالانى دىكە قىژۇھۇرى دەكرد و بە

كەسيكى هىمن و بىدەنگ دەناسرا. لە قۇناغى تىكەلبۇنى بۇ ناو كتىب، بىدەنگىيەكە زياتربۇو. وەك پەندە كرمانجىيەكە: «مەيلى با روونەدا.» هيتنىدە وشە قورسايى ھەبوو، پىسى وابۇو، گەر بىلىت و دەرى بىرىت، پوودەدات. ئەو پەندە كرمانجىيە مەرفۇ ئاگادار دەكتە وە دەست بە وشەوە بگرىت، كاتىك دەرى بېرىت پىويست بىت، چونكە وشە سروشتىكى گەردوونى ھەيە، تەنانەت بەشىك لە پەيامبەرەكان سويند بە وشە دەخۇن. لەوانھىيە بە وتنى، پووبدات، تەنانەت گەر تەقىنەوەي زەويش بىت.

دۇو سالەكەي تەواو كرد، لە پىورەسمى بپوانامەدا بەشدارى نەكىد، دواي ئاهەنگەكە سەردانى بەپىوه بەرایەتى كرد و بپوانامەكەي وەرگرتەوە. پۇيىشته ژۇورەكە خۆى، لەگەل عەلى قەيتان پېتكەوتى، ئەستەنبول جى دەھىلىت و دەچىتەوە ناوخزمان. خۆى ئامادە دەكىد شارە جەنجالە پە لە خۇپىشاندەرەكە، گروپ و دەستە چەپەكان جى بەھىلىت. كەمىك پارەي پىتمابۇو، بەشى خواردىن و كريي گەپانەوەي جياكردەوە، باقييەكە دىكەي ھەلگرت، بەرەو كتىيانەكان پۇيىش، ئەو كتىيانەي پىويىستى بۇون و پارەكەي بەشى چەندىيانى كرد كېينى.

به باوهشیک کتیبه وه گهرايه وه گوندی ئامارا. تامه زرۇى بىيىنى
حەوا، لە بىرى نەكىد بەبى دىيارى بۇ خوشكە بچوک و نازدارەكى
نەچىتە وە مال. دايىك و باوكى دلخوش، بە كەيف و سەربەرز
كۈرەكەيان بەسەركەوتتۇويى گەراوهتە وە. بەشىك لە گوندىشىنەكان
پېيان دەگۈوت: مامۆستا، راھاتبۇون كەشىك خويىندى تەواو بىردا ب
بە ناوه وە بانگى بىكەن. پلهىيەكى خويىندەواريانە بۇو، تارادەيەك
پلهىيەكى بەرز، مامۆستا لە خەيالى گوندىشىنەكاندا تاقە چرا بۇو
داھاتتۇوى مەنداڭەكان پۇوناڭ دەكتە وە.

ھەسارە خاتۇون پېشىنيازى كرد بېيتە مامۆستايى گوند، ئاكاى ل
پشتەكەى نەبۇو بۇ مامۆستايى نابىت. ئاپى ئۆجه لان بەدلى خاتۇوننى
كىرد و ھەستى خۆى دەربرېرى، دامەززىت و خىزانىك پىنك بېيىنى
ئاپقۇى گەنج خەيال و ئەندىشەكانى بۇ جىڭايەكى دىكەيان دەپۋانى
پىزى خىزانىي پىكەى پىنەدەدا بەرسقىيان بىداتە وە و بېرۇكەكانى
ئاشكرا بىكەت. ماوهى مانە وەكەى وەك كۈرە جوتىيارىك كەوتە وە
كار، پۇحى ئاسوودە، لەناو شارەكان ماندوو، سەرەتا ھەنگارى
نا بۇ دووركەوتتە وە لە گوند، چەندە خۇشحالبۇو، بە گەرانە وە

دوو هيئنده. لهناو شاره کانى مرؤفى ديكه و ژيانىكى ديكه بىنى، له گەنجه کانى گوندى نەشاردەوە، شار مرؤف ھەلدهتەكتىت و دايىدەپرىت له دىوه سروشىتىيەكەي. دابەشى دەكات، چلىسى دەكات، درەنگ خۆى دەدقۇزىتەوە، ئازاوهى بچوک دەخاتە مىشكىيەوە، فرييوى دەدات، دەبباتە جىنگەيەك دواى چەند سال دەزانىت ونبۇوه.

ئەو ئىوارەيە گەيشتەوە گوند، چەمېيەوە مشتىك خۆلى ھەلگرتوو ماچى كرد. نەريتىكى كۇنى عەلهوبييە، لەلايان خاك و زەۋى وەك دايىك پيرقۇن، نابىت خراپەيان بەرامبەر بىرىت، نابىت نەفرەتىان لېتكەرىت و بېھنەجىتىرلىن. مرؤف مانەوە و بەرددەوامى دانى بەستراوه بە دوو بنەماوه، خاك و دايىك. دايىك چەندە بەرھەمەيتەرە، خاك بەھەمان شىۋە. وزە و خۇراكى مرؤف تەنها لا ئەو دوowanەيە، بۇيە پيرقۇزى خاك هيئندهى پيرقۇزى دايىك، له سەرۇھختى خويىندەوەي كتىيە ئايىننەكىندا ھەلسوكەوتىكى ئىزىدييەكانى بۇ ئاشكرا بۇو. ئەو وينەيە بۇيان دروستكراوه گوايە بۇيە تف لە زەۋى ناكەن و پىتىان ناخۇشە تفى ليڭەن، چونكە شەيتان دەپەرسىن، راست نىيە. بە ھەمان شىۋە ئەلەويىەكان، ئىزىدييەكان خاك بە پيرقۇز دەزانىن و بە دايىكى ژيانى عەلهوبييەكان، ئىزىدييەكان خاك بە پەركەن دادەن، كەس ناتوانىت تف پەركەن سەردايىكى، بۇيە تف پەركەن سەر زەۋى، بە ھەلەيەك دەبىن بىپەزى بىت بە دايىكە زەۋى. كتىيە ھاوردەكانى خويىندەوە، لەگەل كاركىردىدا پۇدەچووه ناو ژيانى گوندىشىنى و لە ئەندىشەيدا بەراوردى دەكىد بە ژيانى شارنىشىنى. ھەولىدەدا چالەكان بەدقۇزىتەوە، بۇ بىنج و بنەوانەكان بىگەپرىت. تىيىگەن چى پوويداوه، چۈن وينەي كىشراوه، راستەقىنە لەكۈي شاراوهتەوە. سەردانى شارى خەلفەتى كرد، بېيارىيەك لە دەولەتەوە دەرچوو، دەرچوانى بەشى ھونەر دەتوانى بىنە فەرمانبەر. داوابى پېشکەش كرد قبولكەرىت، پاش ھەفتەيەك لە بەشى تەلارسازى خەلفەت وەركىرا.

شازادەكەی شەۋى بەفرە زۆرەكە، لە خەلۋەت ھۆدەيەكى بەكرى گىز و بۇو بە فەرمانبەرى تەلارسازى. بەيانىان تا ئىوارە لە ژۇورىكى بچىكولە، لەپشت پەنجەرەيەكەوە دادەنىشت كاروبارى خاوهن مالەكانى بەپرى دەكىرد. بۇ پېشىن دەيان بىر دەماشاي خانووهكان، بالەخانەكان، بازارەكانى دەكىرد، كەيفى بە بىناسازى نوى نەدەھات، تىبىنى پىتىدەدان، ھانىدەدان ھىچ نەبىت خاوهن خانوو، دوکان و تەلارەكان، گرنگىيەك بە بىناسازى پابردوو يان بىدەن.

چاوهپىي ھىچ ھەقىل و كەسىك نەبۇو. چەند مانگىتكارى كىرد، پۇز دواى پۇز بىزار دەبۇو. كارى فەرمانبەرى بەكارى خۇى نەدەزانى. ھزرى دەكىرد مەرقۇقىكە ژيانى كراوه بە دوو بەشەوە، بەشە زۆرەكەي بۇ دەولەتە و بەشەكەمەكەي بۇ تايىبەتمەندىيەكانى خۇى. لە پىيى فەرمانبەرىيەوە تەماشاي سىستەمى دەكىرد مەرقۇق دەكان بەچى. كاتىك سىستەم كار لەسەر بە فەرمانبەر كىردىنى ھاولاتىيەكانى دەكتە، بە ج مەبەستىك دەيکات؟ چوونە ناو سىستەمەوە چۈنە و هاتنە دەرەوەي چۈنە. كوردەكانى باكبور لەو قۇناغەدا زۆرىيەيان ھەولىاندەدا نەبنە فەرمانبەر. لەو بىركردىنەوانەدا بۇو، قىسى ملا عەلەوييەكەي گۇندى بىركەوتەوە، كە باوكى بۇي گىرابۇويەوە، مەلاكە گۇوتبووى: «خۇ بەستنەوەمان بە ئىمامى عەلىيەوە، بەخاترى مانەوە و پىزگاربۇونمانە.» بە پىچەوانەوە، تىڭەيشتنى بۇي ھەبۇو. بۇ ئەوەي بىرۇكەكەي بىرنەچىتەوە لەسەر تىانووسى ياداشتەكانى شەرقەكەي نۇرسى.

«خۇ بەستنەوەي عەلەوى، ئىزىدى، كاكەيى، بە ئىمامى عەلى و شويىنكەوتانى، ھەولدان نىيە بۇ مانەوە و چوونە ناو سىستەمەوە. بە پىچەوانەوە مەرقۇقى كورد سىستەمى خۇى ھەيە، سىستەمى ئەويترى قبول نىيە، شۇرپشەكان و بەرگرييەكانى لەو چوارچىتوھىدا

خواونه ته وه تیکوشین نه چنه ناو سیسته می ئه ویتره وه. ئه وه مانای ئه وه نییه، مرۆڤیکی دژه سیسته مه، بەلکو له ناو خۆی و میژووه کەیدا فۆرمیک له سیسته می دروستکردووه، تەنها له گەل ئه و فۆرمەدا دەگونجیت خۆی بە رهه می هیناوه. کە دەچیتە پال عەلی، چوونه کەی دژه سیسته مه، دەچیتە پال پەوتیک ياخییه، نایه ویت ئایین بیتە دەسەلات و پرووبەپووی ئەمە وییە کان دەبیتە وه، چونکە ئەمە وییە کان هەولى بە سیستە مکردنی ئایین و بە دەسەلات تکردنی دەدەن. ئه و سى ئایینە کوردهی پەگیکی دیرینیان ھەیه، بەو ھەولەیان جاریکی کە بەيانى دەکەن مرۆڤی کورد له گەل ھیلە ياخییە کەیه، عەلی ناویکە بۆ ھیلە ياخییە کەی ناو ئایین. دژه دەسەلاتە، بەرگریکاری ئایینە لە پیگە کەی خۆی بە میتتە وه، نەک بەرگى دەسەلات بپوشیت.» بە خىرايى ئه و چەند رستە يەئى نۇوسى و ھەلگىرت بۆ كاتى. دىكە توكمەي بکات.

سالیکی پرنه کرددهوه، به جانتاکه وه گه رایه وه مال و مالثا وایی
له کاری فهرمانبه ری کرد. دایک و باوکی ویستیان تینگه ن بوقچی؟
رینگه یه کی نویی بوق ده رخستن. به نیازه بچیته کولیز و له بهشی سیاست
بخوینیت. پیتیان خو شبوو، ده یانزانی کولیز ته و او بکات، له شوینی باشت
و به رزتر داده مه زریت. به لام هه ستکردنی به به رپرسیاریه تی پازی
نه ببوو هاوکاری بکه ن، بره پاره یه کی له فهرمانبه ریدا کوکر دبوویه وه
که وته شوین داو اکردن بوق بهشی سیاست له زانکو. کاتی کردن وه زانکو کان،
ناوی هاته وه. جاریکی دیکه خوی کوکر ددهوه، به لام بوق
ئه سته نبول نا، بوق ئه نقهره.

گهیشه خله‌فت، سه‌ردانی بهشی پوسته‌ی کرد، نامه‌یه‌کی بتو عه‌لی
قهیتان نووسی، بهره‌و ئنه‌قهره ده‌جیت، بهنیازی خویندن له کولیزی
سیاست، گه‌ر پیچوخشے خویندنه‌که‌ی بگوازیت‌وه همان شار. دواى
دوو رقز نامه‌که‌ی بدهست گهیشت، زور خوشحالبوو، که‌وتە کارکردن

بۇ گواستنەوە، ھۆگرى ھەفالەكەى بۇو، بە خەزىتىنەيەكى دەزانى، ھەتا زىاتر دەرگاي سندوقەكانى خەزىتىنەكە بکەيتەوە، شتى نوى دەبىنىت مرق گەلىتكەن، ھوشيار و شىقىمىن، پەلە نەھىتى و ئاڭايمى، كاتىك لېيان نزىك دەبىتەوە، ئارەززوودەكەى ھەتا كوتايى تەمەنت دەستيان لېپەرنەدەي.

پىگەيەكى دوور، لە خەلۋەتەوە بۇ ئورفا، شارە دىرىن و خۆشەويىستەكەى ئاپقۇ، ئەو شارەسى بە گەپان و تەماشاكردن و لىوردبۇونەوەي تىرىنەدەبۇو. لە كۆچە و كۆلانەكان، لە قەلا و كوشكەكانى، لە گۇرستان و كەلاوه دىرىينەكانىدا بۇ باپيرانى دەگەرا كردىبوو يەكتىپىكى گەورە، كە لاپەرەيەكى ھەلددادىيەوە، وەك ھەلدانەوەي تەپۆلکەيەك خۆلپۇو لە ژىرىيدا مىۋۇويىك نۇوستىت. يەكەمچار بىنى، زۆر گەنج بۇو، لە تەمەنى ناوهندى، لە ئەندىشەيدا بىرى لەوە دەكىدەوە تونانى ھەبىت كىتىپىك لەسەر شارە دلخوازەكەى بنووستىت. پىيى حەب بۇو چىرۇكىنۇوس و چۈماننۇوسەكانى ھېننە كەمەرخەمن، لەبرى ھەلكۈلىنى شارەكەيان، خەريكى چىرۇكى سەردەمى و كارەكتەرى شىتوان، لە كاتىكدا لەناو شارەكەيان دەيان پالەوان، دەيان لاۋە دېرۇكى كۇن و نوى لەبەردەستدان. لە ئەستەنبول شاعيرىكى ناسى بە شىتوازى پەخنەكىردن، نىڭايى لەو دوو جۆر چۈشىنېرە گرت لە چۈزگارەكەدا دەگۈزەرىن. جۇرىتكىيان خۇيىان گىرىداوە بە ئايدۇلۇزىبا چەپەوە و ناتوانن لەو سەرزەمینەدا دونيايەكى بەرەمدار دروست بکەن، جۇرىتكى دىكەيان پۇويان لە خۇرئاوا كردوو و بە چاۋى خۇرئاوايەكانەوە دونيا دەخويىتنەوە، وەك ئەوەي خۇيىان لە بۇشابىدا ھاتىن و میراسىتكىيان نەبىت ھەلىكۈلن و بىكەن كەرەستەي ئەدەبى لە ئورفا دواكەوت، پاسەكەى سەرلە ئىتوارە كەوتە پى. شەو بۇ ئاسمان دەمىن ھەور، دەمىن سامال. سەرنشىنەكان ماندوو بىتەنگ.

پىشى پاسه كەوه دانىشت، خۇويكى ھەبوو، نەيدەتوانى لەناو ئۆتۈمىيەدا بخەۋىت. چاوى دەگىرإ. خەيالى لاي حەواي خوشكى، مالئاوايىھەكە باوکى و پەلەپەلى دايىكى بwoo، كاتى كەلوپەلى بۇ كۆدەكردەوه. گەيشتە ئەو تەمەنە كەسيان لىئى تورە نەبۇون، نەك لەبەر ئەوهى نۆبەرهى خىزانەكەيە، لەبەر ھېمنى و ئارامىيەكەي. پەرتەپەرتەنەبۇو، كارىكى بىكىدا يە بەرىكىي دەيکرد. دىسپلېنىكى بۇ ژيانى دارېشتبۇو، عەلى قەيتان ناوى نابۇو، دىسپلېنى سەربازگە. ژيانى شىتىواي پىخۇش نەبۇو، نە زور بلى، نە لەخۇوھ قسەكەر. پرسىيار بنچىنەي گفتوكۇكانى بwoo.

تەماشاي گلۇپەكانى دەكىردى، شۇقىرەكە بۇئەوهى سەرنشىنەكان بىزار نەبن، گۇرانىيەكى خەمگىنى خستبۇويھ سەر. گۇرانىيەكە باسى چىرۇكى دوو ئەويندارى دەكىردى، لە كۆتايىدا بە يەك ناگەن. كچە شۇو بە كەسيكى خاوهەن سامان دەكتەن، كورە بۇ ئەوهى چىرۇكەكەي نەمرىت و دەنگى بگاتە يارەكەي، دەبىتە گۇرانى بىئىز. وىنەكانى و گۇرانىيەكانى لە تومارگەكان بلاودەبنەوه. تەواوى خەلکانى شارەكان دەيناسىن، كچە هەرجارىتك دەچىتە بازار كەلوپەلىك بىكىت، بە گريانەوه دىتەوه مال. شۇقىرەكە بەدەم ئەو قسانەوه چىرۇكى پاشت گۇرانىيەكانى بۇ ئاپقۇ سەرنشىن دەگىرایەوه. گوئى لىتەگرت و لە ئەندىشەيدا ھەلى دەسەنگاند. خۇشەويىتى هيىنەدە هيىزى ھەيە، تەنانەت مرۇف دەگەيەنیتە مالى ھونەر. پىتاكچىت مرۇققى بى ھونەر ھەبىت، بەلام بۇ ئەوهى ھونەرەكەي خۇى بىقۇزىتەوه، يان دەبىت لە نزىكەكانىيەوه خەنچەرىكى بەركەويت، يان خۇى ھەولبىدا هيىزە ھونەرەيەكەي ناخى بىقۇزىتەوه و بىخاتە گەر، ئەو بەگەرخستتە تەنها بە هوشىيارى دەكىرى.

دەمەو بەيان گەيشتە ئەستەنبول، لە گاراجەوه بۇ گاراج. شازادە بەفرىنهكەي شەوه ساردەكە، بwoo بە كۆچەرى، كۆچەرى، كۆچەرى بە

دواى زانين و ناسينى رۇزگار و سەرددەمەكەى خۆيدا. نانىكى خوارد چاوهپىتى پاسەكەى كرد. نزىكى نىوەرۇ جولا، بەرەن ئەنۋەرە رۇيىشت. پىڭا نويىھەكە و شارە نويىھەكە دىسانەوە نەيانھېشىت وەنەوزىك بدان. چاوى قورس بۇو، خەيالى پې لە يادەوەرى، نەخشەي خوتىدىن تووشى پارايى كرد بۇو، ئومىتىدەوارى ئەوھى زانكۆي ئەنۋەرە و بەشى سياست ئەو جىنگايم بىت بىرى لىتەكتەوە. لە پىڭا بازگەي زۇر دانراپۇون، جەندىرمەكان پاسەكەيان پادەگىرت، هەمووجارىك يەكىان دەچۈوه ناو پاسەكەوە و داواى ناسنامەي دەكىرد. بەشۈين كۆمەلىك ناوى دىاريکراوى گروپە چەپەكاندا دەگەرەن. دەمەو عەسر لە چىشتاخانەك لایاندا، ئاوىتكى بە دەمۇچاۋىدا كرد، چايەكى خوارد و داواى بابۇلەك كەبابى كرد. وەستا هەتاڭو سەرنىشىنەكان نانەكەيان بخۇن. بىن خەويى پوخسارى گۇپى بۇو. زىياد لە شەو رۇزنىك سەرىنى نەدى بۇو. دايىنا ھەركە گەيشت، لە ھۆتىلىك ژۇورىك بىرىت خۆى بشوات و پشۇوبات.

سەرنىشىنەكان تەواو بۇون، پاسەكە كەوتە پى. پېش بانگى عىشا گەيشتنە ئەنۋەرە، لە گاراجەوە بە ئۆتۈمىتىلىك چوویە هوتىل. ھۆتىلىكى ئاسايى، چونكە پېشتر بە شۇفىرەكەى گووت، ھۆتىلى گرانبەماي ناوىت. دابەزى. ژۇورىكى بە كرى گرت، خۆى شوشت، برسى نەبۇو ماندوو بۇو، خەويى دەھات. لە جانتاكەى جلى خەويى دەرهەتىنامەن لەسەر جىن خەوهەكە پالكەوت. كەمىك ماندوویەتى رەھوپىيەوە، دەستى بىد لەناو جانتاكەى چاپە كۆنەكەى شەرەفنامەي، شەرەفخانى بەدلىسى دەرهەتىنامەن. چەند لەپەرەيەكى خوتىدەوە، پىكەنینى بەو میرانە دەھات كە پەگۈپىشەي خۇيان دەبرىدەوە سەر عەرەبىك. لەبەر خۆيەوە: «ئەوان» داپزىيون، بۇئەوەي بەھايەك بەخۇيان بىدەن، لەبىرى كەرەنەوە بۇ ئەسلى خۇيان دەبەستن بە بىڭانەيەكەوە. خزمەتكرىنى بىڭانە لە سەرددەمى مىرنىشىنەكانەوە گەشە دەكات. گەل لە خوارەوە بە شىۋەي مىرەكانىان

نېھز لۇرانى

دارپزىو نەبۇون، ئەوه مىرەكانىن لەبەر دەسەلات، ھەمىشە زنارىكىان دروستكىردوه، بۇ بەبچوک زانىنى خۆيان لەبەردەم بىنگانەكاندا. مەرفە گەر خۆى ماناي نەبۇو، بە خۆبەستن بە ئەويىترەوه مانا بۆخۆى دروست ناكات. تەنها كەسايىھەتى داوهشىتىراو خۆى گرىيىدەدات بە «بىنگانەوه.»

كتىبەكە لە باوهشىدا، ھىشتا پىتكەنинەكە لەسەر پوخسارى ئاسەوارى مابۇو، خەوى لىتكەوت.

له دهرگای هوتیله که وه چووه دهر. به ناویشانه که دا کولیزه که دی
دقزییه وه، کاری و هرگرتنه که دی ته واو کرد، پسوله یه کی به شه ناو خوی
پیندرا، دوو خویندکاری دیکه له ژووره که دی بوون، ئوقرهی نه ما، دهیت
کیتین، چون بتوانیت له ژووریکی سی خویندکاریدا کاتی خویندنده وه و
به دوا دا چوونه کانی فه راهه م بکات. به شه ناو خوییه که که و تبوویه پشتی
زانکووه، دوور نه بwoo، به پی رقیشت. سه رپه رشیاری باله خانه که
پیشیکه دوت، ژووره که دی پیشاندا. کلیلیکی دایه دهستی، پیتماییه کان
له سه ر دهرگای ژووره که هملواسرا بوون، بو خویندکار نییه، جگه
بکیشیت، مهی بخواته وه، شهوان دوای کاتژمیر یانزه دهرگا داده خریت،
پاکو خاویتنی چیشتاخانه و ژووره کان له ئه ستوى خویندکاره، کوی
پیتماییه کانی خوینده وه، به دیسپلینیکی باشی زانین.

سی قه ره ویله له ژووره که دا، چیشتاخانه ئه و نهومه له یه ک شوین
بوو، کابینه کابینه جیا کرا بووه وه، ژمارهی ژووره کان و ژمارهی
کابینه کان دیاریکرا بwoo. پیزیک گه رماو و دهستشئوری، له گه ل ئه ده بخانه.
که لوپه له کانی له نزیک قه ره ویله یه ک دانا. خه ریکی چاککردنی جیگه که دی
بوو، دوو خویندکاره که خویانکرد به ژووردا. یه کیان لاوازیکی بالا برز.

يەكىان كەمىك لوتى درېئىز، سلاويان كرد، لە دەرەوهى شارھاتبۇون، بەھەمان شىتوھ كەلۋەلەكانىيان دانا، سەرقالى جىڭا چاكىرىدىن بۇون، تەماشاي دەكردىن بىزانتىت لەناو جانتاكەيان كتىپ دەرددەھىتنى يان نا، يەكى كتىپىك و نامىلکە يەكىان پىتىوو. لەسەر قەرەۋىلەكانىيان پالكەوتىن، بۇنى قاچى يەكىكىيان دەھات. لە نىوان خۇياندا چېھ چېكىيان كرد، پىتەچوو ھەقالەكەي بەويترى گۇوتىتىت: قاچت بشق. ھەلسا چوو يە دەرەوه، پاش كەمىك گەپايەوه.

ژۇورەكە بىتەنگ، ئاپق كتىپىكى گرتىبوو بە دەستىيەوه دەيخۇيندەوه، بەلاچاۋىك سەرنجى لاي دوو گەنجهكە بۇو. يەكىان نامىلکەكەي بەرزىرىدەوه، لەسەرى نۇوسراابۇو مانىقىستى نوى. زانى چەپن، پرسىيارى ناوى لېكىرىدىن، يەكىان ناوى جەمیل بۇو، لە مالباتى بايەكەكان، ئەويتريان دوران، لە كالكانەكان بۇو. دوو گەنچى چەپ، يەكىان كرمانچ. كەوتىنە پرسىيارىرىدىن لەيەكتىرى، ناو و شويتىنى يەكتريان زانى، ئاپق خۆى پىناساندىن. لەبارەي چەپ و گروپەكانەوه ھەندىك زانىارىييان خستە رپوو. سى چەپى نوى لەناو ژۇورىيەكدا، بەلام ئاشنایى تەواويان لە بىركردىنەوهى يەكدى نەبۇو. بەشىوازە دىسپلىنەكەي خۆى، داوايى كرد رېتىمايى بق ژۇورەكە دابىرىت و پىتكەوه جىتىيە جىتى بىمن، قبولييان كرد، بىريان نەدەكردىنە ھىننە پىزى بىت لە بېرىارەكاندا.

شەۋى يەكەم قىسىم نەكرا شايەنى باس بىت. بەيانىيەكەي چوو بق زانقۇ، حەوشەيى كۆلىزى ياسا زۇر گەورە بۇو. دوو گەنجهكە دەركەوتىن، تەماشاي دەكردىن بىزانتىت لەگەل كى ئاشنان و شىوازى مامەلەكردىيان بە دەرۇوبەر چۈنە. قورس و بىتەنگ، كتىپىك بە بن بالىانەوه، لە گوشەيەك دانىشتىن. دوو خويىندكار چۈونە لايانەوه، چاوى لەسەر لا نەدان. دەيەويىست باشتىر بىيان ناسىت. بەشى سىياست خويىندكارى زۇرىلىبۇو، بە وىنەيى چىنەكانى دىكە، خويىندكار و مامۇستا دابەش بۇوبۇون

بەسەر چەپ و کۆمارییەکاندا. مامۆستاکان ھەولیاندەدا خویندکارەکان بۆ بیروباوەری خۆیان پاکیشن. ئالقۇزىيەکانى ناو توركىا بەردەوام تەشەنەی دەسەند. ناپەزايەتى و بەياننامە و خۆپىشاندان نەدەبرایەو، بچوكتىن ھەلە سیاسى و ئابوورى، شەقامەکانى پېرىدەكردەوە. پۈليس و جەندرەمە لە ئامادە باشىدا، ھۆلى پەرلەمان بۇو بە ھۆلى شەپە بۆكس و قسە وتن بەيەكتىر و تۆمەتبار كردىن. شەقام بەھەمان شىتە، پۇزىنامە و دىدارە سیاسىيەکان تا ئاستى دەستىردىن بۆ خىزان و خانەوارەي يەكترى سەنۇورىيان تىىدەپەراند.

دۇخىتكى ئالقۇزى ناپوون. چىنى سەرمایەدار و دوکاندار و كاسېي ناو بازارەکان بىزار. پېر بەدەمى خۆیان ھاوارىيان دەكىردى يەكلابى بکەنەوە و يەكىكتان بەسەر يەكىكى دىكەتانا سەركەۋىت و كوتايى بەو ئالقۇزىيە بەھىتنىن. بازارپىان نەمابۇو، تەنانەت بازرگانە گەورەکان نەياندەۋىترا كالائى زۇر بەھىتنىن، دەترسان ساغ نەبىتەوە و بکەونە ژىر قەرزەوە. زىندانەکان پېكرا بۇون لە خەلکانى ناپەزايى، بەردەم دادگاکان پېر لە خزم و ناسراوى دەستىگىر كراوەکان. ھىزە چەكدارەکان لە شارە بچوکەکاندا بلاوهپىان پى كرا، بەلام شارە گەورەکان پۈليس و دەزگا سىخورپىيەکان سەرپىشكرا بۇون بۆ ئارام كردىنەوەي. بەشى سیاسى زانكۆي ئەنقەرە يەكىكى لەو بەشانە بۇو چاودىرىپىيەكى توند دەكرا، كەسە سىخورەکان، چ لە مامۆستا و چ لە خویندكار خزابۇنە ناوېيەوە، بە بەشىكى مەترسىداريان دەزانى. ھەفتانە كۆپى تىدا دەكرا، كۆمارىيەکان و چەپەکان كۆدەبۇونەوە، قسەيان دەكىردى و لەناد ھۆلەكەدا خویندكاران ھەلەستانەوە جوابىيان دەدانەوە، دەبۇوە ناكۇكى و شەپە قسە، پەلاماردانى يەكترى و جىنىودان.

ھەفتەي يەكەم بەتەنیا دادەنىشت، لە ژۇورەكەي بەشە ناوخۇبىا بە تەنیا پالدەكەوت و دەيخویندەوە، ئەركەكانى چۇن نۇوسرا بۇون

جيئي جيئي دهکردن، پاکو خاويين و به ويقار، بيدنهنگ و نهرم. جه ميل و دوران پرسياريان نه کرداي، قسهى نه دهکرد. پلهى نه بwoo، چاوديرىي دوخهكه و ده روبه رى دهکرد، له هزريدا بهرهو كامل بوون ههنگاوي دهنا، تا ئاستىك لاي پوونبوو له كويوه دهست پېيكت و چى بكت. شهره فنامهى ته واوکرد، بيرۆكەي ميرنشينى هلسەنگاند، رەگه خيلەكىيەكانى و دونيا سنوردارەكەي، خۇ بهستهوه به دەرهوه و خۇ بالاده ستىردن به سەر ناووه. نه بونى ديسپلين و نه بونى هيزيكى سەربازىي توكمە. دونيا بىنى تا ئاستى قەلەمپەروي ميرنشينى و خۇ به پاشا زانىن. رازىكىرنى تورك و عەجم و شانا زىكىردن به بىگانهوه. چەندىن خال له هزريدا گەلالە بوون لە سەر قۇناغى ميرەكان.

دواي وانەي مىژۇوی سياسيي، له حەوشەي زانكۇ له بن سنه وبەرىك پالى دابووه. دوران و جەميك له گەل گەنجىكى دىكە چوونە لايەوه، گەنجهكە ناوى موراد بwoo، جوان و بالابەرز، قەزىكى خاوي هەبwoo لايدابووه. كرمانجىك به پىستە ئەسمەرەكە يەوه دەناسرايەوه. رېزى گرتىن و لە بەريان هلسایەوه. خستيانە ناو گفتوكۇوه، كۆمهلىك پرسى و روژاند سى گەنجهكە به لايانهوه تازەبwoo. هەوالىيان پىتىدا هەفتەي داهاتوو ماھير چاييان سەردانى زانكۇ دەكتات و كۆپى هەيە، دلخۇشبوو، دەمېك بwoo ئارەزووی ديدارى دهکرد. لە بەر خۆيەوه دەيگوت: «ئەستىرەي كۆي گروپە چەپەكان وادىتە ناو حەوشەي زانكۇوه، ئەوه هەلىكى گرنگە و دەبىت لە دەستى نەدەم.»

پرسيارى شىوازى چەپبۇونى كرد، پرسيارى كورد و مىژۇوەكەي، سى گەنجهكە به پىتى ئاستى خۆيان وەلاميان دايەوه. پرسيارى چاييانى لىكىردىن چۈن بىرى لىتەكەنهوه، به چەپىكى شۇرۇشكىر ستايىشىكرا، بەلام ئاپۇ خالىكى دىكەي بە هەند زانى له بىركىرنەوهى چاياندا، ئەۋىش «خالى گەلان، شوناسەكان، زمان و كولتوورەكان، لەناو سىستەمى

يەكسانيدا جىيگەيان دەبىتەوە. ھزرى ئەو چەپە تواناي قبولىرىنى گەلى دەرەوهى توركى ھېيە، درەوشاؤھى ئەو شۇپشىگىر لەو خالەوە دەست پىتەكتەن.» پىتەچوو سى ھەۋالە نويىھە ئاگايان لەو وتارە كورتە نەبووبىت، كاتى خۆى لە ئەستەنبول لە يەكىك لە پۇزىنامەكان لەسەر پرسى كورد بۇ شرقىقە ئۇتارى چاييان بلاوى كردىوە.

كەسايەتى سى گەنجەكەى پى باشبوو، خەمى گەيشتن بە زانىيارى و هوشىياربۇونەوهى تىدا بىينىن. لەو گرنگىر لە بىركردنەوهە كانىاندا سلىان نەكردىوە و دەياندواند بۆئەوهى زياتر لەسەر پرسەكان قسە بکات. ئومىتەواربۇو، هاتووهە شوتىنىك خەرىكە ئەو كەسانەي دەستدەكەويت بە دواياندا دەگەرى. ھەفتەي يەكم بە چىرى لەناو گفتۇگۇدا بۇون، جەمیلى بە تاشە بەرد چواند، كە پىتويسىتە بە ئاسوودەيى خۆت بەدەيتە پالى. دورانى بە گەرىدەيەك وىتناكرد، كەيفى بە گەران و پشكنىن دېت، بىزانىت ژيان و دونيا چۆنە. مورادى بۇ كەسە دەبىنى، لەناو ئاگەكەدا بۇ چىلکەيەك دەگەرىت نەسوتابىت و دەرى بەھىنەت بلى: ھىشتا ئەمە نەسووتاوه. ھەۋالەكانى سەرسام بۇون بە شىوازى قسەكردن و ھەلسوكەوتى.

ماھىر چاييان گەيشت، ھۆلەكە پېپۇو، ئاپقۇ و سى ھەۋالەكەى لە پىشەوهە دانىشتن، گەنجە چەپەكان و مامۇستا چەپەكان بەشى پىشەوهەيان گرت، كۆمارىيەكان لە دواوه. چاييان بە ئارامىي كەوتە شىكردنەوهى دۆخى توركىا، دۆخى دەسەلات و چىنەكان، دۆخى ئائىندهى گەل و نەتەوهەكانى دىكەى ناو نەخشەي جوگرافيا، كاتىك باسى ئەرمەن و كوردەكانى كرد، نەك ھەر كۆمارىيەكان، بەشىك لە چەپەكان كردىان بە ھاوارىرىدىن. نەياندەتونى گەلى دىكە بىينىن. لە كۆتايى كورپەكەيدا پىنگە درا قسە بىرىت، ئاپقۇ دەستى بەرزىكىردىوە، بانگكرايە سەرسەكۈك، كۆمەلىك پرسىيارى وروژاند، كۆمەلىك سەرنجى لە قسەكانى چاييان

خسته ٻوو. هينده به قولی و وردی دهدوا، نه یهنيشت دانيشيت، يارمهٽى ليخواست له شويتنى خوى بميئيتهوه و هلامى باتاهوه، گهر سهرنجي ديكهٽى له سهه قسەكانى ههبوو، پيتكهٽه بکهونه گفتوكووه.

کورهکه گورا، بwoo به گفتوكوئي ئاپق و چاييان. له سهه پرسى كورد و سيسنه مى چهپ، چينى ههڙار و چينى بورجواز. ڙيانى گوند و ڙيانى شار، داهاتووی چهپ و داهاتووی ڪومارييه كان. لهناو هولهکه تاويك بيدهنگى و تاويك هاتوهاوار دروستبوو. لهو جينگايانيه ئاپق گفتوكوکهٽى رادهکيشا بوق كورد و تراڙيدينها كان، به تاييهٽ ديرسيم و ڪومار، ئيدي هولهکه ده شلهقا، چاييان ده يكيشا به ميزهکه دا بيدهنگ بن. دواي گفتوكوکهيان، مامۆستايىك و خوييندكارييک به توندي هيٺشيان كرده سهه بوقچوونه كانى، ويستى هه لسىتهوه و هلاميان باتاهوه، چاييان دايئيشاندهوه و خوى و هلامى دانهوه.

کورهکه تهواو بwoo، حه شامات خوييان له چاييان نزيك كردهوه سلاويكى لييکهن، داواي ئاپقى كرد، رؤيشه لاييهوه، به لېنى پيدا بوق باشتراكدنى بيرؤوكه كانى له سهه پرسى چهپ له توركيا، به زووترین ڪات ڪتبى سهه مايمى ماركسى بوق ده نيريت. به واژقى خوى ڪتبى ڪهٽى بوق نارد، گه يشه دهستى، كلاسەكانى جيئهيشتوو گه راييهوه ڙوورهکه، به سهه ڪتبى ڪهٽه كهوت، به بى نانخواردن و چا خواردن شهو و رؤڙيڪ هه لنه ساييهوه، و هلامى هه ڦاله كانى نه ده داييهوه. به رگى يه ڪهٽه تهواو كرد، له تهنيشت سهه دايينا و به دوران كالكانى گووت: «هه ڦال ئيدي ڪتبى ئايينيه كان ناخوييئمهوه، ئه م ڪتبى ئه و درزانه م بوق پرده ڪاتهوه ڪتبى ڪانى ديكه بويان پر نه ده كردمهوه. هه ڦال چيرؤوكى په يامبهره كان چيرؤوكى به بى هه لسەنگاندنى ئابووري، چينه كان، ناتوانين ده قه كانيان هه لسەنگينين. بوق ئه وهى ده قه ئايينيه كان بناسين، گرنگه چينه كان و بونياره ئابوورييه كه بناسين. نيكاي قولى په يامبهران له سهه چينه كان و

ئابوورى نىشتەتەوە.» كىتىبەكەى تەواوكرد، هەۋالانى ھاندا بىخويتنەوە و بىكەونە گفتۇگۇ لەسەرى. لەناو سەرمایەمى ماركسدا بۇون، عەلى قەيتان دەركەوت. لە جاران قىستىر، سەمیلەكانى پەش، ھاتبۇونە ناو دەمى، گالتەو پېتكەننى لىينەدەبىرا، گورجوجۇل و وريا. ناساندى بە هەۋالەكانى، چ ناساندىنىك: «ئەم عەلىيە، بە گالتەوە ھاتە ناو ژيان، ئىستا تىدەكۆشىت ژيان نەيکات بە گالتە:» هەۋالەكان پېتكەننىن. ئىتوارەكەى بەبۇنەي ھاتەوەي هەۋالە دىرىنەكەى، چوارقۇلى پىاسەيەكى ناو بازاريان كرد، سەردانى كىتىخانەكان، بىنىنى چاپخانەي چەپەكان، ھەيتانەوەي كۆمەلېتك ېۆزۈنامە و گۇۋارى چەپ، قىسەكردن، خواردنى لەفەيدە لەسەر عەرەبانەي قەراخ شەقامەكان، خويىندەوەي دروشىمەكانى سەر دىوارەكان، سەيركىردىن پوخسارى دوكاندارەكان، گوېگرتىن لە ھاوارى دەست فرۇشەكان. ھىواش ھەنگاوشان و، ھەندىكىجار دوو_دوو پېتكەوە ېۆيىشتن و باسکىردىن بابەتىكى تايىبەت. درەنگىيگ گەپانەوە.

ژۇورەكەى موراد كەوتبۇويە نەھۆمى خوارەوە. عەلى لە بەشە ناوخويەكى دىكە بۇو، شەو پىتىنج قولى چوونە ژۇورەكەى ئاپقۇ. گفتۇگۇ و سەرنجىدان تا بەيانى درىزەي كېشا. ئاپقۇ چاوهپىسى كارى گەورەي لە گروپە چەپەكان نەدەكرد، لاوازىيەكەيانى دەگەراندەوە بۇ دابەشبوون و يەكتىر قبول نەكىرىدىان. كۆلەكە ھزرىيەكانى كۆزى گروپەكان لەسەر بىنەماي فەلسەفەي ماركس بۇو، بەلام لىينىيەكان و ترۆتسكىيەكان و ماركسييەكان و ستالىنiiيەكان جىاواز لە سىستەمى بەپىوهبرىن و چىنەكانىيان دەپوانى. گروپىكى دىكە دروست بۇوبۇون داواي چەپىكى تۈركىيەكان دەكىرد، چەپىك بىت لەسەر بىنەما كۆمەلايەتى و كلتۈرۈيەكانى تۈرك دۇنيابىنى خۆى بخاتە پۇو. بەلام لە خۆپىشاندانەكاندا زۇربەيان بەشداريان دەكىرد، ھەرگروپە و ھەولى دەدا خۆپىشاندانەك بەو ئاراستەيەدا بىبات، دروشىمەكانى خۆى بىكات بە شا دروشىم و بە دوايدا بگوتىرىنەوە.

ههـ لهـويـ گـهـ لـالـهـيـ گـروـپـيـكـيـانـ كـردـ، دـورـانـ كـيـشـهـيـ نـهـبـوـ، پـرسـىـ
 ئـهـ وـ گـروـپـهـ چـهـقـىـ بـيرـكـرـدـنـهـ وـهـكـانـىـ لـهـسـهـرـ كـورـدـ خـوـيـ هـهـلـدـهـچـنـىـ،
 سـىـ كـورـدـهـكـهـ دـيـكـهـ بـهـبـىـ وـهـسـتـانـ بـهـ بـيرـقـهـكـهـ رـاـزـىـ بـوـونـ. ئـاـپـقـ
 وـهـكـ مـامـؤـسـتـايـهـكـ لـهـ نـاـوـيـانـداـ دـهـرـكـهـوـتـ، پـرـسـوـرـاـيـانـ پـىـ دـهـكـرـدـ وـجـ
 كـتـيـيـكـىـ پـيـشـنـيـازـ بـكـرـدـنـاـيـهـ دـهـيـانـخـوـيـنـدـهـوـهـ. گـهـرـ هـنـگـاـويـكـ لـهـ دـوـورـيـانـهـوـهـ
 تـهـماـشـاتـ بـكـرـدـنـاـيـهـ، زـيـاتـرـ لـهـ گـروـپـيـكـىـ خـوـيـنـهـ دـهـچـوـونـ، نـهـكـ سـيـاسـىـ
 وـ چـالـاـكـىـ نـاـوـ شـهـقـامـهـكـانـ، ئـهـ وـ فـهـزـاـيـهـىـ بـقـىـ درـوـسـتـكـرـدـبـوـونـ، كـتـيـيـ
 كـرـدـبـوـوـ بـهـ خـوـانـيـكـ بـقـىـ كـوـكـرـدـنـهـوـهـيـانـ، خـوـانـيـ كـتـيـبـ وـ هوـشـيـارـىـ وـ
 گـفـتوـگـوـ وـ تـيـنـگـهـيـشـتـتـىـ كـرـدـ بـهـ بـنـهـوـانـيـكـ، بـقـىـ گـشـهـكـرـدـنـيـ گـروـپـهـكـهـ.

ئەركى ژۇورەكە گۆپا بۇ كنهكىرىن و ھەلسەنگاندىن. خويىندنەوە و گەپان، دابەشىرىنى كاتەكان و زانقۇ، بەشدارى ناپەزايىتى و چاودىزى دۆخى كۆمەلەيەتى و سىاسى، دەست بەرنەدان لە شەقام و ئاكاداربۇون لە ھەلە نەكىرىن. ئاپق سەرەتاي دانىشتنەكەى بە پەستەيەك دەستىپېكىردا: «وەك كەرويىشكىنى سەركەش لەناو كىلگەي تانجىيەكانى ئاغادا، بەشۋىن ژياندا دەگەرىتىن.» پېتىستە كاربىكەن، دەست لە خۆھوشياربۇونەوە ھەلنەگىن، ھەنگاوه ھەلە و راستەكان بناسنهوە. پېتىج خويىندكارەكە پەيوەندىيەكانىيان فراواندەكىرد بۇ ناسىينى كەسانى دىكە. ئەمما بەشىوازى باش ھەلسەنگاندىن، دۆخەكە لە ئاستىكدا نەبۇو مەتمانە بەھەموو كەس بکەن، رابەرەكەيان وریا و بەھەست، سەرەتا پايدەكتىشان بۇ تىكەيشتن لە پرسەكان، پاشان لەناو پووداوهكاندا ئەركى پىددەدان بۇئەوەي لە كەسايەتىيان تىبگات. مەتمانەكە دروست بۇو، دەرگايى نەتىنېكان كرانەوە تا ئاستىك بۇيان دەركەوت ئاپق بەرەوچ ئاراستەيەكىان دەبات. ئامادە نەبۇون گروپەكەيان تىكەل بە گروپەكانى دىكە بکەن.

لە كوتا وەرزى يەكەمى خويىندن، ماھىرچايان كۈزرا، چىرقۇكى جياجيا لەسەر كۈزرانەكەى بلاوبۇونەوە، ئەستىرەكى كۆي گروپەكان

له پووداویکدا له ناوبرا، به یانتامه کان و پوژنامه نووسه کان کوشتن که یان خسته ئەستوی کۆمارییە کان، هەندیک لە چەپە کانی دیکە باسیان له گورگە بقرە کان دەکرد، دەولەت پوونکردنەوەی نەدا، شەقام جولایەوە. بەشیوھییە کی فراوانتر و گەورەتر، داوای بکوژیان دەکرد، وەزارەتى ناوخۇ پوونکردنەوەییە کی لاوازى دەرکرد، گوایە شوین پىئى بکوژیان ھەلگرتۇوە. ئاپق بە پىچەوانەی ھەردوولا، بە نەخشەییە کی سەرەتايى دەزانى، بۇ کوشتنى زور کەسى دیکە و ئاشکرانە کردنى بکوژ. له شارە کانی دیکە تۈركىيا، كردىکان دووبارە بۇونەوە و بەھەمان شیوه بکوژ نادىيار دەمایەوە.

سەرددەمیکى دیکە دەستى پىتىرىد. له خۆپىشاندانە گەورە کەی ئەنۋەرە بۇ مەرگى پالەوانە کە، بېپارياندا بەشدارى بکەن. پۇيىشتە ناويانەوە، سەرەتا بە دروشىم، پېگەيان پېىدرا بە نويىنە رايەتى گروپە کەوە قسە بکەن، لەسەر سەكۆى بە پىوه بەرەن، ئاپق وتارىكى لەسەر دۆخى كۆمار و كۆمەلگە پېشکەش كرد. رىستەي كورت و بەكتىكى كەم، لەسەر سەكۆ كەوە تەماشاي شەقامە كەی دەكىد ھەزاران خەلک بە ھەزاران دروشمى جىاوازەوە بە پىوه وەستابۇون. پېش كوتايى ھاتنى خۆپىشاندان، گرژى تىكەوت، دەولەت بە هيىزى زورەوە ھەلىكوتايە سەريان، بېرىندار و گىراو لە ناوياندا ھەبۇو. گروپە كە ھەولياندا شوينىكى ئارام بدقۇزەوە، لە ناو كۆلانىكدا دەرچۈون، چاودىرىيى كرابۇون، له گەرانەوە ياندا دابەشبوون، يەك_ يەك خۆيان كردهوە بە بەشە ناخۆيىيە كەدا. پۆليس و جەندرەمە ھەلىكوتايە سەريان، ئاپقيان دەستگىر كرد. چوارە كەي دیکەيان نەناسىيەوە، ئەمما گوتاردەرە كەيان دەويىست.

خستيانە ناو ئۆتۈمبىيەكى بچوکى پۆليسەوە، برايە بنكەي پۆليس، لە گەل كۆمەلېك گيراويتىر بۇ زىندان، له زىندانى ماماڭ دايىان بەزاند.

زىندانىكى گەورە، زۇربەي ژۇور و ھۆلەكانى پېكراپۇون لە چەپە دەستگىرکراوەكان. دیوارى زىندانەكە بە دروشم و وىنەي ماهىر چايان داپۇشراپۇو. پاسەوانى داربەدەست، دیوارى بەرز، تەلى دېكاۋى بەسەر دیوارەكانەوە، بەتۈكمەيى چاودىرى دەكران، ھىنە دەستگىرکراوى تىداپۇو، شەوان بە سەرە دەخەوتىن، شوين نەدەبۇويەوە. كاتى نانخواردىن بەشىك بەريان نەدەكەوت.

دووبەرە دروست بۇون، بەرەي پەشيمان بۇونەوە، بەرەي بەرگىردىن، ئاپق لەبەرەي دووهەم بۇو. زىندانى بە سەنگەر دەبىنى، دەرەوەي سەنگەرەكە دوژمن و سىستەمە، دەيەويت لەناویدا گىرۇدەيان بىكەت، ئىرادەيان بېرىخىتىت، كەسايەتىيان بىگۇرىت. سەنگەرىكە زىندانى كراو بەبى چەك تىيدا دانراوە، تەنها كۆمەلېتك بەهاو باوەر چەكىيەتى، گەر ئەوانە لەدەست بىدات، لە شۇرۇشكىڭەرەوە دەگۇرىت بۇ دەسەلات خواز. بەشىك لە چەپەكان لە پرسى زىندان تىنەگەيشتىپۇون، بەشىكى دىكەيان بە پۇچىكى شۇرۇشكىڭەرەوە خۇيان دەخستە ناو بازنى ئازاردىنىكەوە، بەبى لىكۆلینەوە و ئامانجىكى گىنگ، بەلام ئاپق، سەرنجى دەدا لە دۆخى زىندان و دەسەلات تىيگات، بىزانىت ھىزى شۇرۇشكىڭەر و ھىزى زىندان لە بەرامبەرى چىدايە؟ بۆچى زىندان ترسناكە؟ دەسەلات زىندان بۇ بەكاردەھىتىت؟ دەيەويت ناپەزايەتى و شۇرۇش لە زىندانەوە ج مانايمەكى دىكەيان پېيدات.

لەناو زىنداندا گروپىكى راھىتنا بىر لە زىندان بىھنەوە. دوژمنەكە لەبەردهم دەرگایە، بە دیوار، سزادان، ھەرەشەكىرىن، كەم نانى، نەبۇونى شوينى باش بۇ خۇشۇردىن، ھىنانى كەسى لاواز بۇناو زىندانىيەكان، تىكەلكرىن بە دز و ھەرچى و پەرچى، چەندىن پېيگەي دىكە دەگىرتە بەر، ھەتاڭو دۆخىك دروستىكەت كەسى ناو زىندان بەخۇيدا بچىتەوە ئىرادەي بىداتە دەست زىندانەوانەكان و، لەو بىرۇكانە پەشيمان بىيىتەوە

پيش زيندان لهناو ژيانيدا ههبيون. به بەرئامەيەكى توكمەوه لەگەل گروپەكەيدا لە گۆشەيەك مانەوه. هەولياندا بەشەكەيان ژاوهژاوى كەمبىت، گفتوكۇ لەسەر پرسەكان بکەن، شىوازى خۇشۇردن و چۈونە سەرئاو، شىوازى نان خواردن و پاكوخاويتنى، بکەن بەرئامەيەك پىكەوه سوودى ليېيىن. زەحەمەتىيەكى زۇرى كىشا، توانى بەنيوه مانگىك لەو بەشەدا پەرسىپەكان بگەيەنەتكەن ئامانچ. زيندانىيەكان لەوه دلىبابۇون، گەر پەرسىپەكان جىيەجى نەكەن، وەك كۆى بەشەكانى دىكە لهناو گەپلاۋىزى و ژيانىكىدا دەمەنەوه، چ لەپووى تەندروستىيەوه، چ لەپووى بەرگە گرتنهوه توشى شىتواندىن دەبن.

چوارھەفالەكەى لە دەرەوه پەريشان. بۇ رېزگەرنى پەرسىپەكانى خويان لەسەر خويىندەوه و خۇپەرۇرەدەكردن فەرامۇش نەكىرد، ھەلوەدای گەران بەشويىنيدا. دواى بىست پۇز زانىيان لە چ زيندانىكە، ھەولياندا سەردانى بکەن. دوو لە مامۇستاكانى بەشى سىاست، كە چەپ بۇون، ھاوكارىيان كردن، مانگى يەكەم پىگە نەدرا بىيىن. تەنانەت پىگە نەدرا جلوبەرگ و كتىبى بۇ بنىرن. كەسى وايان نەدەناسى كارىكىيان بۇ بکات.

لەو ماوهىيەدا، دوو كەسى دىكە هاتنە ناو گروپەكەيانەوه، كەسىرە و شاهىن. يەكىان كچە تۈركىكى چەپ، لهناو گروپىكى دىكەوه خۇى گواستبۇويەوه بۇ ناو ئەو گروپە. شاهىن گەنجىكى ملپان، قەزىكى كەم لايىابويەوه، لهناوەراستى قىزى پەلەيەكى سېپى دەرەكەوت. كە دەرۇى بەرىگادا سەرى خۇى نەويىدەكرد، سەرىكى لاكتىشەيى ھەبوو پىيى ھەلنەدەگىرا، ورگىكى زل، بەگاللە و سوکايەتى پىنكردنەوه باسى لە گروب و دەستە و كارەكتەرە چەپەكانى دىكە دەكرد. يەك دووجار شكاندىيان كە نابىت بەو زمانە نزەمەوه لەسەر ھەفالانى دىكە قسە بکات، سودى نەبۇو، لە بنەمالەيەك ھاتبۇويە دەرەوه، خالوانى سەركز و مشەخۇر،

ههولدهر بق رازیکردنی دلی دهسه لاتداره کان. په رو هر دهه یان به سترابوو به زمانیکی نزمه وه، ته اوی بنه ما ئاکارییه کانیان له بیرکردنبوو، له پیناو نزیکبوونه وه له پیاواني ناو دهسه لات، ته نانهت راپورتیان دهنووسی، خویان خزاندبووه ناو میدیا کانه وه، به لاوازییه کی زوره وه پووبه پرووی هه موو ناره زایه تییه ک قسے یان ده کرد. شاهین بهو ئاسته بنه ماله بیه وه وینه یه کی دیکه هی خوی پیشانده دا، گوایه چه په و نایه ویت له خالوانی بچیت، گوایه مهیلی کتیبی ههیه و دژی سیسته می دهسه لاته، چه پ بعون که سایه تییه گرگنه که هی چاره نه کردنبوو، هر فرسه تیکی بق بلوایه، سهر تومهت و سوکایه تی به دهوروبه ری ده کرد، عهلى قهیتان به پیکه نینه وه دهیکووت: «گه ر ئاپق لیره بایه، به چهند قسے یه کی پته و دهیکرد به مرؤف، یان پالیکی پیوه دهنا و دهینارده وه بوناو گوماوی بنه ماله که هی.» رهخنه زوریان ده کرد، له پرهنسیپه کان لایده دا، مانای هه قالییه تی بق گرنگ نه بwoo، حه زی لیبیو ناوی خوی ببیستیتی وه، شهیدای ده رکه وتن ناخی پرکردنبوو له گریی گهوره. هه قالییه تی به پلیکانه یه ک ده بینی به سه ریاندا سه رکه ویت، که سیکی خالی و زور بلی، جرتوفرتکه ر.

ههولیده دا گروپه که سه رقال بکات به شتی بچوکه وه، دونیا که هی گهوره نه بwoo. له مانگی دووهه مدا ئاگادارینامه یه کیان پیدا، گه ر خوی چاک نه کات، پیویسته بچیتہ ده ره وه، به لیتني خو گورینی دا. وینه یه کی دیکه هی بق خوی خسته به رچاو، گوایه ده خوینیتی وه و خه ریکی لیکولینه وهیه، به یان نامه و کتیبه دیاریکراوه کان بونه ته خوراکی ژیانی کاتی ده که وته باسی پوژنامه یه ک، یان وتاریک، به زمانه پو خل و تومه تاوییه که هی، له بری قسے کردن له سه ر بابه ته که، ده که وته قسے کردن له سه ر به پیوه به رانی پوژنامه که و وتار نووسه که. گروپه که پیش په ریشان بون، ئاخری جه میل، تاشه به رده که، خوی نه گرت، به زمانیکی توند، وهلامی دایه وه و مشته کوله هی به کاره یانا، سنوریکی پته وی بق دانا و دوا بپیاری له سه ردا.

سەرە لاكتىشەيىھەكى خۇرى داخستوو دانىشتەكى بەجىتىشت. ماوهىەك ديارنەما، چاوهپى نەبوون بگەپىتەوە. لەگەل كەسىرە گەپايەوە، داواي ليبوردى كرد لەوهى پوويداوه. كتىبىك لە بندەستىدا. خۇرى هەلقورتاندەوە، لە ھەموو بابهىتكدا قىسى دەكرد، موراد بە زمانە نەرمەكەي: «ھەقال، مەرج نىيە بابهىتك زانىارى و هوشىارىت لەسەرى نىيە، قىسى تىدا بکەيت.» لەبەر بەپىزى كەسىرە نەياندەوېست دەرىيىكەنەوە، شىواز و پوخسارى دەگۇپى، ھەتاڭو خۇرى پاھىتىندا لەگەليان. بىدەنگى و گۈيگەرنى بە تەكىنلىكى نوى زانى بۇ شوتىنكردنەوە. ھەقالان ھەولياندا ئاپق بىيىن، ھەولەكەيان سەريگرت. عەلى قەيتان و دوران كالكان، جلوپەرگ و دوو كتىبى مىژۇو، نەك كتىب فيكىرى، بۇيان بىردى، نيو كاتژمۇر ماوهىيان ھەبۇو، دانىشتىن، ھەوالى گروپەكەي پرسى، چى لە توانياندا بۇو بۇيان باسکرد. تىكەيشتىنىكى نويى خستە پوو: «زىندان بېرۇكەيەكى گرنگى پىدام، نمونەي دوو بەش دەخەمە پوو. بەشىكى بە پەنسىپ و بەشىكى حەشامات، لەم دوو بەشەدا تەنها رېتگا بۇ پووبەرپوو بۇونەوەي سىستەمى كومار، خۇرى پىكخستن. كەوايە خۇرى پىكخستن بە بنەما وەربىرىن. تەماشاكلەن، شۇرۇشەكانى كوردى باكۇور، شۇرۇشى ئاگرىن، شىخ سەعىد، سەيد رەزا، شۇرۇشكەلىكى بەھېزبۇون، مەرقۇي پالەوان و ئازايان ھەبۇو، ھېزىيان ھەبۇو، تا مردىن ھەنگاوىيان دەنا، بەلام خالى لاوازى ئەو شۇرۇشانە نەبۇونى پىكخستن بۇو، گەل دەبىت پىكخىرىت. دوژمن سىستەمە، دامەزراوهىيە، پىكخراوە، بە شىواوى ناتوانى پووبەرپوو بىتەوە، دەبىت بە ھەمان ميكانيزمى ئەو خۇت پىكىخەيت. ناو زىندان لە دوو بەشەكە باشتىر ھېزى خۇرى پىكخستنم بۇ دەردهخات. بەشى ئىمە تا ئاستىك پىكخراوە، پەنسىپى بۇخۇرى داناوه، ۋىيانىكى ئاسانتىر و پەتەوەرمان دروستىكردو، دەزانىن لەگەل دەسەلاتدا چۈن بجولىتىنەوە، كۆ ئامانجيكمان ھەيە، زىندانىيەكانى ئەم بەشە وەك بەشە شىواوهكانى

دېكە ئيرادەيان لەدەست نادەن پەشيمان نامە بنووسىن، لەكتىكدا
ھەمان مامەلەمان لەگەل دەكەن، جياوازىيەكە تەنها خۇرىخىستە،
خۇتان رېكخەن، زنارى پتەو دروست بکەن، پەلەكردىنى ناوى،
ھوشيارانە.»

پەيامەكەيان وەرگرت، گەرانەوە، تاوتوييانىكىد بازنهى گروپەك
فراؤانتربەن، دووانىيان سەردانى شارە كوردىيەكان بکەن، راپورتى
خۆيان بنووسن و بگەپىنەوە. دووانىيان ئەركى نزىكۈونەوەي چەپ
پاكەكان، بەتاپىت كوردەكانى ناو گروپەكانيان لە ئەستۇ گرت.
يەكتىكىان ئىدارەي گروپەكە. كۆتاپى خويىندى سال نزىك بۇويەوە،
دەبايە لەبەشە ناوخۇيى بچنە دەرەوە و ھاوينەكەي شويىنىك بگەن.
كەسىرە بەلىتى شويىنى پىتدان، خانوویەكى ئاسايى لە يەكتىك لە
گەرەكەكان. جەمیل گومانى ھەبوو، دەيەویست باوک و خىزانى بناسىت.
بە بى پرسى ئەوان، كەس نەيدەزانى لە ج پىگەيەكەوە مۆلەتى ديدارى
ئاپقۇي وەرگرتىبوو.

سەردانى كرد، ئاپق سەرى سوورما، هەۋالان پېشتر ناوان
ھىتابوو ھاتووهتە ناو گروپەكەوە، بەلام جىڭكاي پرسىياربۇو بق بەتەنبا
ھاتووه. لەسەر مىزىك بەرامبەر يەك دانىشتەن. يەكتريان ناسى، بە
سۆزەوە تەماشاي يەكتريان دەكىد. كەسىرە ھىنده ئاپق و شىوازى
قسەكىن و پوخساري بەدل بۇو، نەيتوانى بە چاو ھەلسوكەوت
پېشانى نەدات سۆزى بقى ھەيە. ئاپق سەرەتا تىنەكەيىشت، بەلام دوای
چەند سەير كەنەتكى نيازەكەي بق پوون بۇويەوە. نالىيم ھەمان دۇخى
ھەبوو، ئەمما بە چاويڭى حەزىنەوە لىتى دەپوانى. كچىكى ئەسمەرى
بىروا بەخۇ بۇو، قىزە كالەكانى لادابۇويەوە، جەگەرەي دەكىشا. پرسىيارى
ذۇرى دەكىد، بەنيازى ناسىنى ئاپق، لەبارەي مالىيان و گوندىيان و شىۋە
زىانيانى دەپرسى. بەسەرخۇيدا نەھىتى، شىوازەكەي پۇلىسييە، چونكە

بە مەبەستىيىكى دىكەوە رۆدەچووه ناو ژيانىيەوە. دىدارەكە تەواو بۇو، چووه دەرەوە، ھەستى بە لىتانى خىرای ترپەي دلى دەكرد، خەيالى بۇ ئەوە دەچوو چۈن زىندانىيەكە بىتە دەرەوە و بىھىننەتە ناو خىزانەكەيەوە، چۈن دايىرىت لە سەركەشىانە و ھېمن تر مامەلە لەگەل دۆخەكە بىكەت. ئاپق بىرى لە سۆزەكەي كردىوە، وايدانا بۇيە بەتەنیا هاتووه، تا كچە سۆزى خۆى بۇ دەربىرىت. گروپەكە زانىيان سەردانى كردوە، رەخنەيان لىگرت بەبى پرس كارى سەرچلانە نەكەت. كچەكە باكى نەبوو، بۇ ئامانجى خۆى دەگەرا، لە ئامانجەكەي نزىك كەوتبوويمەوە.

دۆخى توركىا تا دەھات زياتر دەشىتوا، لە شارەكانى دىكە، چەپە دەمامك پۇشەكان شەوان پەلامارى بنكەي پۇلس و كارگەكان و كەسە دەستىشانكراوەكانىيان دەدا. گورگە بۇرەكان بۇشاپىيەكەيان قۇستەوە، لەگەل ژەنەرالە گەورەكان پېتكەوتىن. كوشتن لە تارىكىدا ئەركى گورگە بۇرەكان بۇو، كاتىك پۇليس بکۈزىكى دەدقىزىيەوە، بە فەرمانى ژەنەرالەكان كەيسەكە ئالوگۇرپى پىتىدەكرا. پۇليس دەسەلاتى بەسەر سوپادا نەبوو، دەزگا سىخورەكان يارمەتى ژەنەرالەكانىيان دەدا، پېتكەوە دەيانويسىت توركىا لەو جياوازىيە پاك بکەنەوە. چارەسەر كوشتن و لەناو بىردى كەسە ديارەكانىيان بۇو، كەم رۇز لە يەكتىك لە شارەكاندا پوویدەدا ئەركى كوشتنىك جىبەجى نەكەن. ترس لە شەقامدا بلاوبۇويەوە، دەنگۇئەوە دەولەت ھاوكارى بکۈزەكان دەكەت، ھىندهى كە چەپەكانى پەرتەوازە كردى.

بە مەبەستىتىكى دىكەوە پۇدەچوووه ناو ژيانىيەوە. دىدارەكە تەواو بۇو، چوووه دەرەوە، ھەستى بە لىدانى خىراى ترپەي دلى دەكرد، خەيالى بۇ ئەوە دەچوو چۈن زىندانىيەكە بىتە دەرەوە و بىھىنەتە ناو خىزانەكەيەوە، چۈن دايپەيت لەو سەركەشىانە و ھېمن تر مامەلە لەگەل دۆخەكە بىكەت. ئاپق بىرى لە سۆزەكەى كردىوە، وايدانا بۇيە بەتەنبا هاتووە، تا كچە سۆزى خۆى بۇ دەربېرىت. گروپەكە زانىيان سەردانى كردوە، رەخنەيان لىگرت بەبى پرس كارى سەرچلانە نەكتەت. كچەكە باكى نەبوو، بۇ ئامانجى خۆى دەگەرە، لە ئامانجەكەى نزىك كەوتبوویەوە.

دۆخى توركىا تا دەھات زىاتر دەشىتوا، لە شارەكانى دىكە، چەپە دەمامك پۇشەكان شەوان پەلامارى بنكەى پۇلس و كارگەكان و كەسە دەستنىشانكراوەكانىيان دەدا. گورگە بۇرەكان بۇشايىهەيان قۇستەوە، لەگەل ژەنەرالە گەورەكان پېتكەوتىن. كوشتن لە تارىكىدا ئەركى گورگە بۇرەكان بۇو، كاتىك پۇليس بکۈزىكى دەدقىزىيەوە، بە فەرمانى ژەنەرالەكان كەيسەكە ئالۇگۇرپى پىتەكرا. پۇليس دەسەلاتى بەسەر سوپادا نەبوو، دەزگا سىخورەكان يارمەتى ژەنەرالەكانىيان دەدا، پېتكەوە دەيانويسىت توركىا لەو جياوازىيە پاك بکەنەوە. چارەسەر كوشتن و لەناو بىردىنى كەسە ديارەكانىيان بۇو، كەم پۇز لە يەكىك لە شارەكاندا پۇويىدەدا ئەركى كوشتنىك جىئەجى نەكەن. ترس لە شەقامدا بلاوبۇويەوە، دەنگۇى ئەوەي دەولەت ھاوكارى بکۈزەكان دەكتەت، ھىنەدەي كە چەپەكانى پەرتەوازە كرد.

پاش حهوت مانگ له زیندانی ماماک ئازاد كرا، گەرایەوە ناو گروپەكە. مالى باوکى ئاگایان لىتنەبۇو چى بەسەر شازادەكەي شەوە بەفرىنهكەيان هاتووە. پىگەي نەدا ھەۋالان نامە بۇ مالەوە بنىرن دەيزانى دايىك و باوک و حەواى خوشكى پەريشان دەبن. لە نامانى لە زيندانەوە پەوانەي دەكردن، باسى خويىندن و دۆخى زانكۇر ھەۋالانى دەكرد، ئومىد و دلخۇشىي دەدایە خىزانەكەي. ئەو سالا بەھۆى زيندانەوە لە خويىندن دواكەوت، لە فۇرمى زانكۇدا ھاتبۇو: «ئەم خويىندكارە بەشدارى تاقىكىردىنەوەكانى خولى كۆتايى نەكىردوە لەوانەكاندا ئامادە نەبۇوە.» ناوى لەسەر لىستى كەوتۈھەكان، بە دیوارى زانكۇوە ھەلواسرا.

لە مالە نويىەكە، كە بە كرييان گرتبۇو، ھەفتەيەك مايەوە. خۇراك و پاك و خاويىنى و خەوتىن بە بەرنامى، پەنگۈرپۇرى بۇ گەراندەوە كەسىرە خزمەتىكى زۇرى دەكرد، بەدەمەوە چۈونەكەي سارنجى ھەۋالانى راكيشا. دۆخىتكى دروستكىرد، بىتوانىت بە ئازادى و بېبى ترس ھەستى خۇى دەربېرىت، ئاپقۇ بە خۇشحالىيەوە پىشوازى لېنگەدە بەلام لەسەرەتاي پەيوەندىيەكەدا كۆمەلىك تىبىنى كىردى بىنەماي دەست

پېكىنەكە، بە زمانىيکى ئەدەبىانە ھىزى خۆشەویستى و مەترسى پېيوهست بۇونى پۇونكىردىوھ. نمونەي داستانى مەم و زىنى ئەحەمەدى خانى ھىتايىھەوھ: «تەماشاڭە ھەۋال... تۆ توركىت، ئاڭات لەم داستانە نىيە. سەردەمى مىرەكان نۇوسراوھ، دەقىكە ھەلگرى خويىندەوھ و شرقىيە. دوو پالەوانەكە خانەدان، نۇوسەرەكە ناھوشىيارانە نايانكات بەخانەدان، پېش داستانەكە، ھەميشە لەناو چىرۇكەكانى ئىيمەي كورددادا، يان كچە شوان بۇوھ، يان كورپە شوان بۇوھ و حەزىيان لە شازادەيەك كردوھ، بەلام خانى بونىادى ئەو بىرۇكەيە دەگۈرپىت، دەيانكات بە دوو خانەدان، خاوهن كەسايەتى و بەشكۇ، خۆشەویستىيەكە يان بۆيەكترى، خۆشەویستىيە بۆ خاك، گەلەكەيان، بىرواكانىيان، خۆشەویستى كاتىك ماناي ھەيە، پرسە گەورەكان بىتىنە ناوىيەوھ. داستانەكەي ئىيمە پېيوهستبۇون بە مەترسى دەزانىيت، مەرقۇقىك پېيوهست دەبىت بە مەرقۇقىكى ترەوھ و مەودايەكى ئازادى بۆ يەكتىر مەيسەرنەكەن، كەسايەتىيەكە يان دەگۈرپىت. نابىت پېيوهست بۇون كەسايەتىيەكەمان بگۈرپىت.

ئەز تۆم قبولە لەناو خۆشەویستىيەكى مەزىدا، تۆم قبول نىيە خوت پېيوهستكەي بە منهوھ و كەسايەتى خوت لەمندا بتويىنەتەوھ، ئەوكات نازانم لەگەل كى لەناو خۆشەویستىيەم. بەھەۋالان بلى داستانەكەت بۆ بخويىنەوھ، بۆئەوھى خۆشەویستى لەوھ بە گەورەتر بىزانىيت لەبەر مولكايەتى يەكترى ويىران بىكەين. ئەو جۇرە خۆشەویستى و پېيوهندىيەي كە ئىستا ھەيە، لە پېتىنار يەكتىر داگىركىردنە، ئازادى بەوھ تىنگەيىشتۇون سنور بىبەزىن، لە كاتىكدا ئازادى واتە مەرقۇقىكى هوشىيارى زۇر سروشتى. لە گوندى مە، مەرقۇ ئازاد ھەنە، هوشىيار نىن، ئەمما مەرقۇن، چونكە شار و پۇخلەواتە كانى سەردەم نەيتوانىيە كەسايەتىيان بشىۋىنەن. من لە پېتىنار گەشەكردىنى مەرقۇدا خۆشەویستى بە گۈنگ دەزانم. وەك خانى، خۆشەویستى دەكەمە مالىك، بۆ

هوشیار کردنەوەی گەلیک، بۇ پاکىرىدىنەوەی خۆم و دەوروبەرم لە كارى بەد.» پىتە دەچوو كەسىرە تىنگە يشتېتىت، گوئى لە ھەستەكانى خۆى دەگرت، ھۆگرى بۇو، لەناو خويىدا لە شەرىكدا بۇو، چۈن ئەو پىاوه لەو شويىندە بىگوازىتەوە شويىنىكى دىكە.

بەر لە سەردانىكىرىدىنى بۇ مالىەوە، لەگەل گروپەكە كۆبۈۋىيەوە، كۆمەلەتكە دەمۇچاوى نويى بىنى. كچىتكى لاواز، قىزىكى لول، دەست و قاچى بارىك، ئەژنۇكانى نووساندبوو بەيەكەوە، باوهشى پىتاڭىرىدبوون، چەناكەي خىستبۇوه سەر ئەژنۇكانى. بەشىوه دانىشتەكەيدا كزۇلە و شەرمن دەردەكەوت، تازە لە باكۇورەوە هاتبۇو، نەوەي پاشماوهى كۆمەلکۈزىيەكەي دىرسىم. لەمال پايىركىرىدبوو، سەرنجى ئاپقى راکىشا، پرسىيارى ناوى ليڭىردى، ساكىنەي ناو بۇو، داوايلىكىرىد «بەو كزۇلىسە دامەنىشە، تۆ ھەفآلى ئىتمەي، سەرت بەرزكەوە، بىروات بەخۇت ھەيتىت.» ساكىنە راپا، لە بىشىۋىنيدا هاتبۇو بۇ ئەنقەرە، ھەفالان دلىان خۇشكىد، خەمى شويىنى نەيتىت. كچىتكى شۇرۇشكىن، بە هوشىيارىيەكى سەرەتايىيەوە لەگەل كۆمەلەتكە گروپدا لە خارپىت دەستى پىتىرىد، بەشدارى كۆمەلەتكە خۇپىشاندانى كرد، كەمال و خەيرى ناسى. ھەردووكىيان لە مالىك دەزىيان نزىك مالى ئەوان، بەناوى خويىندىكارىيەوە.

نانى بۇ دەبرىن، ژۇورەكەيان كارەبائى نەبۇو، بە دىزى دايىك و باوكىيەوە كارەبائى بۇ پاكيشان، بلاوکراوه و بەياننامەكانى لە پىنگەي ئەوانەوە دەست كەوت. لە ناوەندى گروپىتكى كچى دروستكەد بخويىننەوە و سەرنج لەسەر پووداوه كانى تۈركىيا بىدەن. لە پىنگەي خەيرى و كەمالەوە ناوى گروپى ئاپقىچىيەكانى بىست، چەند نووسىپىنەتكى بەدەست گەيشت بىر بۇچونى گروپەكەي تىدا شىكرا بۇۋىيەوە، دەستى لە گروپە چەپەكانى دىكە ھەلگرت، خۆى گەياندە ناو ئاپقىچىيەكانى و ناويان بلاوکرا بۇۋىيەوە، گروپىتكى چەپن بەدوايى چارەنۇوسى گلى

کوردا دهگه‌رین، چ چه‌په‌کان، چ کومارییه‌کان دژیان و هستانه‌وه، به‌لام
هیشتا که‌س نه‌یده‌زانی چه‌ند که‌سن و له کوین، کن سارپه‌رشتیان
دهکات و شیوازی ئیشکردنیان بـ چ جوریکه. ساکینه دوو هـ قـالـهـ کـهـ
دهناسـیـ، پـ یـوـهـ نـدـیـیـانـ پـیـوـهـ دـهـکـاتـ وـ لـهـ رـیـگـهـیـ ئـهـوانـهـوهـ، مـهـزلـومـ
دوغان ده‌بینیت. گـهـنـجـهـ هـارـوـ پـتـهـوـهـکـهـ، ئـهـوـ گـهـنـجـهـیـ زـقـرـبـهـیـ ئـهـنـدـامـانـیـ
گـروـپـهـکـهـ لـهـ نـاوـچـهـکـانـیـ باـکـوـورـ خـقـشـیـانـ دـهـوـیـسـتـ وـ مـتـمـانـهـیـانـ پـیـیـ
هـبـوـوـ. مـهـزلـومـ بـرـپـوـایـ بـهـ کـورـدـ بـوـوـ، لـهـنـاوـ کـورـدـداـ تـهـنـهاـ ئـاـپـوـیـ بـهـ
بنـهـماـ وـهـرـدـهـگـرتـ، تـهـنـانـهـتـ یـهـکـهـیـ رـیـخـسـتـنـهـکـانـیـ گـروـپـهـکـهـ بـهـلـاـیـهـوهـ
گـرنـگـ نـهـبـوـونـ، هـهـمـیـشـهـ لـهـ کـوـبـوـونـهـوـهـکـانـداـ، لـهـ بـهـشـدارـیـ چـالـاـکـیـیـکـانـداـ
به‌دهنگی به‌رز دهیگووت: من ئاپو چیم.

کوبوونه‌وهی مـالـهـکـهـ دـهـستـیـ پـیـکـرـدـ، هـقـالـانـ رـاـپـوـرـتـیـ خـوـیـانـ
خـوـینـدـهـوهـ. شـاهـیـنـ بـیـتـامـیـ کـرـدـ، قـسـهـیـ زـقـرـیـ دـهـکـرـدـ، قـسـهـکـانـیـ تـازـهـ
نهـبـوـونـ، دـوـوـبـارـهـکـرـدـهـوهـیـ بـهـرـدـهـوـامـبـوـوـ، دـهـیـوـیـسـتـ بـهـ وـ جـوـرـهـ خـوـیـ
لـهـبـهـرـچـاـوـیـ ئـاـپـوـ بـبـاتـهـ پـیـشـهـوهـ. پـاشـ رـاـپـوـرـتـ وـ گـفـتوـگـوـکـانـ، بـرـیـارـیـ
پـتـهـوـکـرـدـنـیـ رـیـخـسـتـنـ درـاـ، گـوـتـارـیـ خـوـیـانـ لـهـگـهـلـ چـهـپـهـکـانـیـ دـیـکـهـ
جـیـاـکـرـدـهـوهـ، ئـهـرـکـ وـ بـهـرـپـرـسـیـارـیـیـهـتـیـ ئـهـنـدـامـانـیـ گـروـپـهـکـهـ دـیـارـیـکـراـ، لـهـ
گـروـپـهـ خـوـینـهـرـهـکـهـوهـ گـوـرـانـ بـوـ گـروـپـیـکـیـ تـهـوـاـوـ سـیـاسـیـ. شـوـینـ بـوـ
ساـکـینـهـ دـیـارـیـکـراـ ماـوـهـیـکـ لـهـ مـالـیـکـدـابـیـتـ لـهـگـهـلـ کـهـسـیرـهـداـ. بـهـ پـیـشـنـیـازـیـ
هـقـالـانـ، کـهـ تـهـکـنـیـکـیـکـ بـوـ بـوـ بـوـ دـوـوـرـخـسـتـنـهـوهـیـ، شـاهـیـنـ نـیـرـدـرـاـ بـوـ
خـارـپـیـتـ. بـرـادـهـرـانـیـ دـیـکـهـ بـوـ شـارـهـ کـورـدـیـیـکـانـ، چـوـارـ کـهـسـ مـانـهـوهـ.

هـیـلـانـهـکـهـیـ درـوـسـتـ کـرـدـ، دـاـوـایـ لـیـکـرـدـنـ «نـهـیـنـیـ سـهـرـکـهـوـتـهـ، لـهـنـاوـ
دـلـیـ وـرـچـهـکـهـدـایـنـ، ئـهـزـمـوـونـیـ چـهـپـهـکـانـیـ دـیـکـهـ دـوـوـبـارـهـ نـاـکـهـینـهـوهـ.
بـهـرـلـهـوهـیـ وـرـچـهـکـهـ بـنـاسـیـتـ، پـیـوـیـسـتـهـ خـوـمـانـ رـیـکـبـخـهـینـ.» بـهـ چـرـیـسـیـ
لـهـسـهـ شـوـرـشـهـکـانـیـ کـورـدـ قـسـهـیـ کـرـدـ، بـهـوـ شـوـرـشـانـهـیـ دـهـبـینـ، تـهـنـهاـ
هـیـزـیـ خـوـیـانـ لـاـگـنـگـ بـوـوهـ، سـیـسـتـهـمـ وـ کـوـمـارـیـانـ نـهـنـاسـیـوـوهـ. «نـاسـیـنـیـ

کومار تاقه دهروازه یه بُو گه یشن به ئامانجه که مان. دوژمنه که مان نه ناسینى، گرنگى پىتنە دەين، بەكەم تە ماشاي بکەين، چارەنۇو سمان، هەمان چارەنۇو سى شۆپشە كانى پېشوت دەبىت.»

ئەركەكان و شىوازى ئىشىكردنە كە دىاريىكرا. دابەشبوون بە سەر شويىنە دىاريىكرا وە كاندا. پاش كۆبۈونە وە كە گەرایە وە بُو گوند دىارييە كانى حەواى بىرنى چوو. ھەفتە يەك مايە وە، ھەوالى ھاوسەرگىرى دا بە گوئى دايىك و باوکىدا. كە يەخۇش بۇون، بېرىارىدا وە ھاوسەرگىرى بکات، كەچى بە كەسىرە نە گوتىبوو، ھە قالانىش ئاگادارى نە بۇون پىتە چوو ھېشتا دونيا يەك نەھىنى لەناو مىشكىدا ھە بن، بەھۆى دۆخە كە و پۇزگارە كە وە تەكىنلىكى تايىبەتى بەكاردە هيتنى. لە جىڭا يەك لە تەكىنلىكى كۆمار دوابۇو، بەھەمان پىتمە وە دە جولايە وە، لە پېشدا تە ماشاي دوژمنە كەي دەكىد بىزانىت بُو كوى دەپروات، پاشان ھەنگاوى دەنا. چ لە زىندان، چ دواى ئازاد بۇونى، كتىب بە شە گرنگە كەي ژيانى بۇو وەك خويىنە رېتك مايە وە، گەرچى گروپىكى ھە بۇو، بەقسە يان دەكىد و وەك پېتكەرېتك تە ماشاي يان دەكىد. بەلام خويىنە رېبوونى بە ئەركى بىنە پەتى دەزانى.

ھە قالان لە شارە كان دەستيياندaiيە خۆ پىكخستان. كە سايەتى نوى و ھە قالى نوييان كۆكىرده وە. خانوويان بە كرى دەگرت و وەك خويىندا تىيدا دەمانە وە. بەشدارى خۆپىشاندانە كانيان دەكىد، دروشمى نوييان بەرزىدە كرده وە، دروشمى كانيان پۇحە فاشىستە كەي ناو چەپە كان دەشىواند، لە چەند خۆپىشاندانىك بۇو بە ناكۆكىيان، وەك جوداخواز ناويان دەھىنان، گوايە دەيانە ويىت كومارى توركىا پارچە بکان و بە شە كوردىيە كەي جىا بکەنە وە. ھېشتا ئاپۇ نە گەرابوو يە وە، كە ساكيىنە بە ئەركىكى پىكخستان رەوانەي خارپىت كرا، مالى باوکى فشاريان دەخستە سەر بگەرېتە وە مال و ھاوسەرگىرى بکات و خۇي

له ئازاوه به دوور بگريت، ئەمما كچەكە له و سەركەش تربوو وا زبهينيت. له كارگەيەك بwoo به كريكار، به مۇكارى به دئاكاري بە پېوه بەرى كارگەكە ڙنانى هاندا ناپەزايدى دەربىن، پوليس دەستگيرى كرد. له ئىشەكەي دوور خرایەوە، دۆخى دارايى خراپ بwoo، برا گەورەكەي له خەمى خوشكەكە يدا كارى دەكىردى و هاوكارى بۇ دەنارد.

حەواي شيرين گەورە بwoo، له دوورى براكەي تىدەگەيشت. بە شويتىدا دەرقى بۇ ئەو جىتكىيانەي براكەي له گوند سەردانى دەكردىن. پۇيىشت بۇ مالى سترانەكەي دەرويش عەبدى، داوايى كاسىتەكەي كرد، دەمەتك بwoo گوئى لىنه گرتبوو. هىتايىھ مالەوە، شەۋىك هەتا پىلى تەسجىلەكە هيزيان لىپرا، گوئى لىگرت. لە سەر تيانووسەكەي پارچە ھۆنراوه يەكى بۇ نووسى. ئەو يەكەمین و دواھەمین پارچە ھۆنراوه يى بwoo لە ژيانىدا نووسىيېتى. له ھۆنراوه كەدا ستايىشى دەرويش عەبدى و سترانەكانى دەكات. بە ئەسپىكى دەچىتىنى دەبىيات بۇ شاخە كان، دولەكان و گوندەكان و چىا سەركەشە كانى پىددەناسىنیت.

بىزار نەدەبwoo له سترانى كوردى. له دەمەدا رقمانىكى نوئى يەشار كەمال بلاوكرايەوە، رقمانەكەي خويىندەوە، پەخنەيلى گرت، «ئەو مرۆفە بە هيئە لە گىرانە وە كانىدا، بۇ بىرىك لە ترازيدييە دىرسىم ناكاتەوە، بۇ جارىك ناگەرىتەوە ناو يادەوەر بىيە كانى خۆى له و شارەدا و بىانكەت بە رقمان.» ئارەزوو يىكى گەورەي بۇ خويىندەوەي رقمان ھەبwoo، تەنانەت لە ئەستەنبول بە عەلى قەيتانى گوتبوو: «رقمان دايىنەمۇي دروستكىرنى گەلە. دەبىت نەوهى ئىمە رقمانى نوى بنووسىنەوە. خۇمان دەكەين بە رقمان، هەرگەلىك چىرۇكى مەزنى نەبىت، خەونى مەزنى نابىت. گەلى ئىمە پەرە لە چىرۇكى مەزن، پۇيىستە بىن بە رقمان.» لەھەموو سەردانىكىدا بۇ گوند، پرسىكى نوئى بۇ ئاشكرا دەبwoo، باشتە بگوتريت: زياتر ھۆگريي بۇ گوند و

ژيانە شىقىمەندەكەى و پەنچ و زەھەمەتەكانى سەرنجى پادەكتىشا، نەزىانى شار.

خانووهكەى خويىندىنگەى سەرەتايى دەستى لىنەدراپۇو، لە جاران كۆنتر. مامۇستاكانى گۈرەبۈون، دوو مامۇستاي دىكە شوينيان گرتبۇونەوە سەربە كۆمارىيەكان. ئاغا و كويىخا بە نەرىتە كۆنەكەى خۆيان، ئىواران لەسەر كورسىيەكانيان دادەنىشتن، پېرتر لە جاران دەردەكەوتىن. سەردانى نەدەكردىن، هەوالىان پرسىبۇو، ئاغا بە ئاپى ئوجەلانى گوتبوو: «لە خويىندىنگەكەى ئىتمە گەورە بۇو، كەچى خۇي نەبان دەكەت و سلاومان لىتاكات.» بەتەماپۇو منهتابارى بىت.

بەلام ئاپۇ بە نەخۇشى كوشىندەي گوندەكانى دەبىنин. لەناو تيانووسەكەيدا روانىنى لەسەريان بەم شىوه يە نووسىبۇو: «گەلى كورد دەمىك نىيە زىيەنى بە تەواوهتى داگىركراوه، دوژمنى ھەبۇو، كەوتۇوهتە شەر لەكەلىان، خاکەكەى داگىركراوه، بەلام زىيەنى گەلەكە نا. كاتىك ئاغا و بەگ و شىيخ و مەلا دروستكaran، ئىدى داگىركەر لە پىگەي ئەمانەوە زۆر بەئاسانى هاتە ناو زىيەنى گەلەكەوە. داگىركەر دەرناكىرىت، ئەگەر ئەم دروستكراوانە كې نەكىتىنەوە. بەگەكان عوسمانىيەكان دروستيانىكىرىن، شىيخەكان و مەلاكان عەرەب، ئاغاكان ئىنگلىزەكان. ھەرىك لەمانە بە مەبەستىك دروستكaran ئەركى داگىركەر ئاسان بىكەن، بۇ ھاتنە ناوەوەي زىيەنى كەل. پىويسە زىيەنەكە پاکبىرىتەوە، واتە: دەست بۇ ھەيتەرەكانى بىردرىت. ئەمانە نوينەرايەتى بىكەن، ھاتنە ناوەوەيان بۇ ئاساندەكەن و مەرقۇتكى زىيەنە داگىركراو دروستدەكەن، بۇ ئەوەي بە ئاسانى خۆى بىكەن بە خزمەتكارى بىكەن.»

سەردانىكىرىنەكەى بەكۆتا ھات، كەمىك پارەي لە مالەوە وەرگەن و گەپايەوە بۇ ئەنقەرە. كاتى دەستپىكىرىنەوەي سالى نويى زانكە

نصبەز گۈزانە

بۇو درەنگانىكى شەو كېشته لاي مالەكە. دووانىيان خەتبۇون و
عەلى قەيتان و دوران كالكان پالىيان دابۇويەوه كتىبيان دەخويىندەوە.
دەنگى دەرگا هات، عەلى ھەلسا دەرگاكەى كردىوە، چووه ژۇورەوە،
تەماشاي ژۇورەكەى كرد پىكۈپىك، ھەمووشىتكى لە جىڭگاى خۆى
دانرا بۇو، بە گالتەوە بۆسەر خستتە سەر عەلى قەيتان: «بۇويت بە^{١٠٣}
سەربازىكى ناو ڦيان.»

لەگەل كەسىرە پىاسەيان دەكىد، بىريارى هاوسەرگىرىيەكى
پى راگەياند. كچە لە خۆشىدا بەرزىدەبۈويھە. خۇى بەو ماسىگە
دەهاتە بەرچاو، ماسىيەكە بۇوە بە تۈرەكەيەوە. لەسەر ژيان و
چۈنۈيەتى بەپىوه بىردىيان پىتكەوتىن. ئىوارەكەى ھەم بۇ ناسىن، فەم
بۇ خوان، سەردانى مالى خەزورى كرد. پياوىكى لوازى بىرۇڭىزى
لەسەر كورسىيەك دانىشتبوو، ژىتكى پەنگ سېمى مىھەبان لە
تەنىشتى، لە ژۇورى مىوان، وىتنەيەكى كۆنى خۇى ھەلۋاسىبۇو، با
جلى سەربازىيەوە، ئەستىرەيەك بەسەر شانىيەوە. چاوى چووه سار
وىتنەكە، ھەلۋەستەيەكى كرد، بىندەنگ لە دىمەنلى ناو مالەكە راما.

لە كاتى نانخواردىدا كەوتتە گفتۇگۇ، باوکى كەسىرە ھېرشى كەدە
سەر ئازاوه چىيەكان، مەبەستى چەپەكان بۇو. سەر بە كۆمارىيەكان
بۇو، ئاپقۇ بە پىزەوە ھەولى دەدا بۇى پۇونبەكتەوە توركىا تەنها
مولكى كۆمارىيەكان نىيە، تەواوى چىن و گروپەكانى دىكە خۆيان با
خاوهنى دەزانىن. نەيەيىشت قىسەكانى تەواو بىكەت، بە دەنگىكى گەندەل
پىشىو: «توركىا بۇ توركەكانە، بەتايبەت ئەوانەيان نەخشەي كۆمار
بە چارەنۇرسى توركىا دەزانىن. ئەو ئازاوه چىانە: «پەنجەيەكى بىز

كچه‌كهی راکيشا. «بهنيازن دهولهت بدریته دهست کومه‌لیک هر زه‌كارى په‌نگ سوور.» ئاپق پيکنهنى، سه‌رنجى له كه‌سيرهدا شه‌رم له خوى ده‌كات. ميواندارييەكە كوتايى هات، به تەنيا گەرايەوه، لە ناخه‌وه پارا، ديمەنى دانيشتنەكە گومانىتكى بۇ دروست نه‌كرد، وەك ئەگەريتىك، كچه‌كهى بە ده‌رچوو لە سئورى بيركىرنەوهى باوكى هەلسەنگاند. هەۋالان چاوه‌رېيان ده‌كرد، كاتىتك باسى ھاوسمەركىرىيەكەي خسته ناو قسە‌كانه‌وه، سەرسامانه لىيان ده‌پوانى. تىنە دەگەيشتن ئەو بېپياره بە پەلەيە چىيە؟ جەمەيل بايك گوماناوى بۇو، لە سەره‌تاوه بە وىنەي سەربازىكى ئىشكىر لە ده‌وروپەرى ده‌پوانى. باسى خىزانەكە يانى كرد كىن و لە كويوه هاتوون، بهنيازى پەشيمانكردنەوهى ئاپق، بنجوپنەوانى خىزانەكەي دەرهەيتا. گوئى لىگرت، زەرده‌خەنەيەكى كرد، چوار هەۋالەكە بە وجورە تىنگەيشتن ئەوينە.

كەوتبوويە ناو خۆشەويسىتىيەكى راستەقينەوه. بە نيازى دووباره‌كردنەوهى چىرقى مەم و زين، خۆشەويسىتىيەكەي دەبەسته‌وه بە خاك و گەله‌وه. دوو پايەي بىنەرەتى لە پىتناو ژيانىتكى ئازاد و تىكۈشانىكدا خۆشەويسىتى دەكەن، يەكىان خۆشبوىت و بپواكانى يەكىان خۆش بويت، دەتوانن سەرزەمەنلىكى خۆشەويسىتى دورستىكەن. دواي گواستنەوهى كەوتنە ناو ناكۆكىيەوه. كەسيره پىاوي مالى دەويىست، كەسيكى كەمدوو، ملى نەدەدا بۇ پىداچوونەوه بە بېپياره‌كانىدا. گروپەكەي بە كىشە دەبىنى بۇ ژيانيان. بە تەماپوو ئىواران پىاوه‌كەي بىتەوه مال، علاڭە و مىوه بەھىنەتەوه، پىكەوه سەردانى خزمان بکەن، خويان بە دوقىت و ئاشناكان بناسىتن، لەبرى كارى سىاسى بىنە خىزانىك ئابورىيەك كۆبەنەوه و مندال بەھىنە دونياوه و پەرورىدەي بکەن، لەناو دەسىلاتدا شوينىك بدۇزىنەوه و كارى فەرمانبەرلىك بکەن.

چی لە خەيالى كەسىرەدا بۇو، سەر بە دونىابىنىيەكەي ئاپق نەبۇو.
خويىندەوە و خۇچىركەنەوە بۇ گروپ و كارى پېكخىستن، سەرتاپاى
زىانى شازادەي شەوە بەفرىينەكەي داگىركەنەوە. شەۋىك درەنگ،
جەمیل و عەلى و دوران خەوتبوون. لە حەوشەي مالەكە دانىشت،
تەماشاي ئاسمانى دەكىد، موراد چۈويە لايەوە، ھەركە دانىشت، لىنى
پرسى بىر لە چى دەكەيتەوە؟ پەريشانى؟ لايەكى بۇ كردەوە: «مرۆز
ناتونىت لەم پۇزىكارەدا بىزىت و پەريشان نەبىت. ھەستىدەكەم ئاڭرى
مېترايىەكانم ھەلگرتۇوە، دەمەويىت ئەشكەوتەكە بەتەواوەتى پۇوناك
بکەمەوە، تۆ پېتىوايە ئەو كارەم پىتىدەكىت؟»

- مەمانەمان پېتە.

- ئەم گەلە بەچى بەئاگا دىتەوە؟

- وەك پېشىر باستكىردوە: پىتىويستە خۇى بخويىنەتەوە.

- زوربەي گوندىشىنەكان خويىندەوارىييان نىيە، دەسەلاتە كۆمەلايەتىيەك
لای ئاغا و كويىخا و شىيخ و مەلاكانە. كەوايە چى بکەين؟

- گەلىك نىيە بۇ ھەمېشە دەست لە چارەنۇوسى خۇى ھەلبىرىت.
دوينى راپورتى بەشەكانى گروپەكە گەيشت، لە شارەكانى باكودر
گەشەمان كردووە، ھەۋالان گلهى لە شاهىن دەكەن، خۇى
دەنويىت و دەيەويىت بىيىرلى و بىزانرىت بەرپرسى ناوجەكەيانە.
قسەي نادروست لەسەر دەوربەرى دەكەت، لە پاشتەوە وينى
ناشىرين و ترسناك بۇ ھەۋالان دروستىدەكەت.

- ئەو مرۆفە گەورە نابىت، بۇ ھەتاھەتايە بە ھەرزەكارى دەمېتىتەوە.
لەناو چلکاوهەكەي خۇيدا وندەبىت، پەلەي لىتمەكەن. بەجۇرىك
وندەبىت، تەنانەت نزىكەكانى شەرم دەكەن خۇيان بە ناسىياوى
بىزانن.

- بۇ چاوىك بە راپورتەكاندا ناخشىنىت؟

نڪٻڙ لُرانه

- ئه مشه و ناتوانم، خهريکه خوم دابه شده بم، پيويسه بيريک له كه سايه تى خوم بكهمه و، دابه شبوونه كه م چيم به سه رده هينيت. سوزگرنگه، به مرجيک نه خشهي ژيان نه باته گوشيه کي بچوک. ژنه کانى ئه م پوڙگاره دونيايان به و بچوکي و ئارامييه ده ويست، كه چوارچيوهی ماله کانيان دوا سنوريه تى. هه قال موراد، شورپش به بي ژن ده كريت؟

- ئيمه كوردين، شورپشه کانمان ژنى تيدابوه، به لام له چوارچيوه کي دياريکراودا، ده توانيں بلئين: هولى گروپه کي ئيمه ده رگايه ک ده بيٽ بق هيٺانه ده روهه ژن.

- كه وايه ژن ده بيٽ بگه ريه و شويته راسته قينه کي خوى. سه رده مى كشتوكال و خوداوهنده عه شتار، خوداوهنده ئيانان، ژن دايکي ژيان و به رده وامييه، پاري زهرى مرؤفه، هلگرى ئايديات خوشويستي و پيٽکه و هبوونه، بناغه هي مال، ئابوورى، لاي ژنه. هه قال ئه و دидеه گه پوگوله چيء، كومه لىك مرؤف گالته به نانده هي ناومال ده کهن؟
بق پيٽان وايه ژن له نانده بيٽ بچوکه؟

- خويان گوته نى: چيشتاخانه ئه رکيکي گرنگي پيٽن دراوه.

- دروسته، پرسياره کي من له سه رهمه يه. ته ماشاكه هه قال موراد. تيورى ئابوورى له سه رهنه ماي ئابوورى خيزان دروستبووه، هله نه بم ناوه يۇنانىيە كه ي واتاي ئابوورى خيزانه. ده بيٽ بگه رين بزانين لەناو خيزاندا ئابوورى له كوييە؟ لاي كييە؟ گومانم نېيە لاي ژنه. ژن مال به پيوه ده بات، پياو كوكه روهه يه، چه قى ئابوورى مال ناندە يه، وەك خوت گوتت چيشتاخانه يه. هر كه سينك له مال چيشتاخانه ي په دهست بيٽ، دوو هيٺى بنه په تى خيزانى به دهسته، يە كم ئابوورى، دووهه م تهندروستي. كه واته ژن، خاوهنى ئابوورى ماله، خاوهنى تهندروستي يە تى، به رهه مهينه رى ژيان و منداله، په روهرده ئه رکيکي ديكه يه تى. بق ده بيٽ ئه و شويته گرنگه ي ناومال

به ئىشىنى لواز تەماشا بىرىت، پىتەچىت ئەو بىرۇكە لوازە ھى فىمېنېزمه كانى خۇرئاوابىت. با تىبىنېيەكى دىكە لەسەر پېتەھاتەي مال بکەين. مال سى بەشە، بەشى خەوتىن، بەشى مىوان، بەشى خوان. خەوتىن شويىنى پېشودانە. مىوان شويىنىكە غەرېبە سەردانى دەكەن، ئەركى پىاو ئەوهەي لەگەل غەرېبەي دەرەوهەي مال دانىشىت، بۇيە ھۆدەي مىوان رەمىزىكى پىاوانەي وەرگرتۇوە. بەلام بەشە گىرنگەكەي مال لەسەر پەروەرده و ئابوورى و تەندروستى خۆى پاڭرتۇوە، تەماشاکە هەرسىتىكى لاي ژنه. كەوايە دەبىت پىز بگەپىنېنەوە بۇ چىشتاخانە و ئەو ژەھەرە نەھىلەن دەخريتە ناو مىشكى ژنهوە، بەناوى كابان و ژنى چىشتاخانە ھەست بە سووكايدى بىكەن. كە بناغەي كۆمەلگە خىزانبىت و پايە گىرنگەكانى خىزان هەرسىتى، تەندروستى و خۇراك و پەروەرده، لاي ژن بىت، كەوايە بىنەوانى ژيان ژنه. نەخشەكەي من ئەوهەي، هوشىيارى بکەمەوە لە بۇونەكەي لە مالەوە پاشان پۇچە ياخىيەكەي لە شۇرۇشدا دەركەۋىت، ئىنجا بچىتەوە شويىنى خوداوهندى عەشتار و ئىنانا.

- چۈن ئەمكارە دەكەين؟

- ھەولەدەدەين. زەردەخەنەيەكى كرد. سۆزى خۆمان لەدەست نادەين، لە پىتناو سۆزدا وتنابىن. ئەركەكە قورسە، چەندىن سەدەيە كار لەسەر گەلەكەمان كراوه، وىنە پاستەقىنەكانى لىن بىشارنەوە و وىنەي ساختە بخەنە بەردەمى. بچوڭكراوهتەوە، زىيەنى داگىركراوه. ھەفال لىت ناشارمەوە، سەختىرىن پىگەي پزگارى، پزگاركىدى زىيەنى مرقۇھ. ھىشتا ئىۋە لىيم تىناگەن، نازانى من كوى دەبىنەم و بۇ كوى دەپقۇم. گويم لىدەبىت لە شويىنان بەخۇتان دەلىن: ئاپۇچى؟ بەپاستى ئىۋە ئاپۇ چىن؟ ئاپۇ دەناسن؟ گەر دەيناسن بۇ لەقسەكەن تىناگەن، بۇ لە كەسايەتى خۇتاندا تەحقىقى ناكەن.

- سهرهتايه، بيرلهوه دهكهمهوه يهكه مجار توم ناسي، چون بoom، ئىستا چونم. خهونى گەنجىكم هەبۇو، زانكۇ تەواو بکەم، خىزانىك پىتكەھىنم، مالىكى خنجىلانە و فەرمانبەرى پېشەم بىت، بەدواي ئاسوودەبىي خىزان و مندال بکەوم، بۆم گرنگ نەبىت راپردووم چىيە و لە كويىوه هاتووم، تو قلىپت كردىمهوه، ئىستە گەل خىزانەكەم، چارەنۇوسى گەل ئامانجىمە. لەم سهرهتايەدا ئەوهەم پىدەكرىت، خۇ پەروەردەكرىنم نەگەيشتوھەتە جىنگايەك بىتوانم پەى بە زور بابەت بىم، كە تو پەى پى دەبەي.

- سال زياترە هەۋالىن. بەتهماي كەى بىت بە ئاپقۇ؟ بە پىكەننەوه.

موراد پىكەنى. نە گۇوتى دەبىم، نە گۇوتى ناتوانم بىم.

هاتنه ژۇورەوه، كىتىبىكى دەرھىتنا و لەسەر جىڭەكەى پالكەوت. موراد بەتانييەكەى دا بەخۇيدا و چاوى داخست. وينەي ھەسارە خاتوون هاتە بەرچاوى، كىتىبەكەى دانايمەوه. لەبەرچاوى پېربۇوبۇو، بەلى بەرەو پېرىي دەرپۇيىشت. دواجار بەجىتىيەشت دەستى كرده ملى، بە زمانە بەھىزەكەيەوه: «نەگەرپىتەوه تا سەرددەكەويت.» بەو خەيالەوه خەوى لىكەوت. خهونى بىنى. لە خهونەكەيدا سەرتاپاي خەلکى گوندەكەيان بەرگى سپىان پۇشى بۇو، ئاغا و كويىخا لەوبەرى چۈمەكەوه، لەسەر كورسييەكانيان دانىشتبوون. خەلکەكە لەبەرددەم مزگەوتەكە كوبۇوبۇونەوه. تەرمىت لە حەوشەي مزگەوتەكە دانراپۇو. سەگەكانى مالى ئاغا لەوبەر چۈمەكەوه دەوەرپىن، خەلکە سپى پۇشەكە بىدەنگ لە دەوري تەرمەكە وەستابۇون. پاش كەمىك ئاگريان لە كىتىخانەي مزگەوتەكە بەردا، تەرمەكەيان خستە ناو ئاگرى كىتىبەكانەوه، سەگەكانى ئاغا و كويىخا وەرپىنەكەيان نەما، بەرگ سپىيەكان بەديار تەرمەكەوه بىدەنگ وەستان.

ھەسارە خاتوون دەركەوت، دەستى پادەوەشاند بىق ئەوبەر و
ھەپەشەي لە ئاغا و كويىخا و سەگەكانيان دەكىرى. چاوى بە كورەكەي
كەوت، بە دەنگىكى بەرز كە ھەمووان گوئيان لىتىت. «ئەو دووانەن
بىرنەچىت، ھەرگىز ئەو دووانەت بىرنەچىت.» مەلائى كوندەك
مۇزگەوتەكەي جىھېشت و لە چەمەكە پەپىيەوە، لەبەردەم ئاغا و كويىخارا
چۆكى دادا، دەستى بەرزكىردىوھ بىق ئاسمان و لىتىان دەپارايەوە.

دەنگى ھەسارە خاتوون هاتەوە: «لەبىرت نەچىت، ئەو دووانەن
لەبىر نەچىت.» راچلەكى، چوارھەۋالەكە بەسەرىيەوە. ورپىنهى دەكىرى
لە ورپىنهكىاندا دەيگۈوت: «واز لە سەگەكان بەھىنن، خاوهەكانيان
چارەسەربەن.»

هەوالى ئازادبۇونى ساکىنەيان پىتگەيىشت.

بە نىازى لە نزىكەوە ئاگاداربۇون، خۇيان كۆكىرىدەوە گەشتىك بۇ باکوورى كوردىستان بىكەن. پېتىج ھەۋالەكە و كەسىرەيان لەگەل خۇيان بىرد. لە دواوهى پاسەكە دانىشتن. رېتگاکە دوور، ھەۋالان بە گفتۇگۇ و خەو لىنگەوتىن كاتەكەيان بەسەردەبرد، ئاپقۇ بە خويىندەوە. كەسىرە بىدەنگ و نىگەران. تواناكانى خستبۇويە گەپ، ھاوسمەركەى گەمارق بىدات و بىياتە ناوا دۇنياکەى خۆيەوە، پېچەوانەكەى وەردەگرتەوە، ھاوسمەركەى ئەۋى دەبرى دەبرى دەنلىك ئارەزووى لىتە دەكرد. كچە چەپەكە، دواى ھاوسمەركىرى گۇرا، وەك ژىنیك لە خەمى خۆى و خىزانى داھاتووى بىت بىرى دەكرى دەبىرە، خەيال و سەركەشىيەكانى پەھۋىنەوە، گلهى كىردىن، بۆلە بۆل، گفتۇگۇي بېھودە، نارەزايدەتى دەربېرىنەكانى تەواو نەدەبۇون. بە ھەموو ئەوانەوە، ھىشتا دەيەوېست چاوى لەسەرى بىت، بىزانىت چى دەكتات و بەرەو كۈى دەچىت، نيازەكان و پېرۇزەكانى چىن.

گەيشتنە ئەستەنبول، نەھەستان، لە گاراجەوە بۇ گاراج، سواربۇون و بەرەو نىشتمان كەوتىنە پى. چوار كوردىكە تىپەپىن بەناوجە

سەوزايىھەكەدا و پووکردنە ناوجە بى درەخت و سەوزايىھەكەن تىپەرىن بۇو بەناو دوو گەل و دوو كولتوور و دوو ژيانى جياوازدا گوندەكانى قەراخ پىگا، خانووه كانىيان كۆن، جلوبەرگى خەلکەكى تۆزاوى، پوخساريان ئەسمەريڭى تۆخ، ماندووبۇونى پىوه ديار بۇر شوانەكان، دوكانە بچوکەكانى سەر پىگاكە، دەست گىرەكان، مەنال خويىن شيرينەكان، كە بە دەنگى بەرز هاواريان دەكرد، شىتكەن لېيىكەن. بازگە و پوخسارە توندەكەى جەندىرمەكان، كاتىك دەچۈن ناو پاسەكە و ھەركەسىنگ گەنج بوايە بە پەنجەيەك ئامازەيان بۇ دەكرد دابەزىت. داواي ناسنامە، ئىشۈكاري، بۆكۈي دەچىت، كە دەگەرېتەوه. ئەو پرسىيارە بەردەۋامانە لهناو ھەمۇ بازگەيەكى ناچ كوردىيەكاندا پووبەپوويان دەبۇوه.

گەيشتنە ئامەد، شارە دىرىينەكە و شورا كۆنەكەى. درەختە پىرو گەورەكانى. پياوه سەمیلانەكانى، كە يەكى جامانەيەكىان بە شىوازىكى كرمانجى دەپېتچا لە سەريان. گەنجە كلىتە لە سەرەكان، نۇوسىنى سەر دىوارەكان، كۈزاندەوهى بەشىك لە دروشمى چەپەكان، با پەمپىكى رەش. بەدەم سەيركىرنى دىمەنەكانەوه ئاپقۇوتى: «ھېشىتا نەتوانراوه سىما كوردانەكەى شارەكە بىرىنەوه، كەوايە ئەشكەوتىكە بەتەواوى تارىك نەبووه، يەكىكى دەويىت ئاگەكەى مىترا داگىرسىنىت و پووناڭى بکاتەوه.»

دۇخى ناوجە كوردىيەكان جياوازتر، جەندىرمە و پۆليس، ھېنڈە سەربازىيەكان، لە زۇربەي شوينەكان دەبىنران. دەولەت قورسايىەكى گەورەي خىستبۇويە سەر باکوور، دەترسا چەپەكان بىنە دايىنەمۇيەك بۇ سەرەلدانىكى نوى. لهناو بازارەكاندا ئۆتۈقمىلى پۆليس دەوهىستا چاودىرىسى خەلکىيان دەكرد، چايخانەكان پېكراپۇون لە كەسى مەنەن پېكراوى دەولەت، بۇ گوينىگەتن لە قىسەوباس. لهناو خىلەكاندا گوندىشىنەكان، چەكىيان دابەشكىرىدبوو بەسەر جاشەكاندا

و ئازادىيان كردبوون، گومانيان له هەركەسيك ھەبىت، دەستگىرى بکەن و بىدەن دەولەت، زەويى گوندە پېيە خشراوە كانيان بىدەن ئە و جوتىارانەي زۇرتىين باجيان پىتەدەن. مالى گەورەيان له شارەكان دروستدەكىد و پاسەوانىيان دادەندا، ديوەخانى پازاوه و خزمەتكار، ئەفسەره توركەكان بە پوتىنە رەشە كانيانەوە تاسەرى سەرەوە دەپۈيشتن و ئاغا و كويىخا و شىخ و بەگەكان، نەياندەوېرا هىچ بلىن.

لە چىشتىخانەيەك چاويان بە دوو ھەقال كەوت، پېشتر لە ھاتنەكە ئاگادار كرابۇنەوە. دۆخى ناواچەكەيان بۇ شىكىرنەوە. بە قسەي ئەوان، گروپى نويى چەپ دروستكراون دەولەت ھاوكارىييان دەكتات. شويىيان دەداتى و پارەيان پىتەدا، يارمەتىيان دەدا خۇپىشاندان بکەن، بۇ ئەوھى گروپەكانى دىكە بچنە ناويانەوە و دەسگىرييان بکەن. زىندانە كۆن و نويى گان پېكراون لە دەستگىركراو، تەنانەت لەسەر بۇچۇنىك راپىچ دەكرين. چالاكىيەكان بەنهىنى لە شەواندا دەكرين، پېتىسىتى بە وريايىيەكى زۇرە تەنانەت بۇ نووسىنى دروشمىك لەسەر دىوار.

لەوئى نەمانەوە، بەرەو خارپىت پۇيىشتن. چوونە مالە سېپىيەكە. يەكىك لە مالە ديارەكانى شارەكە بۇو، خاوهەنەكەى كوردىكى خانەدان، مالەكەى كردبوو بە بارەگايى كورده چەپەكان. كۆمەلەتكى ژن و پياو خزمەتىيان دەكرىد، پياويىكى ساماندار، ئەمما رۇحىكى شۇرۇشكىرىانەي ھەبۇو، عەلى قەيتان بەگالىتەوە: «گەر بزانى ئىتمەي چەپ سەربكەوين مالەكەى دابەشىدەكەين بەسەر كريكاراندا، ھەرئىستا دەرمان دەكتات.» بە قسەكەى دەستىيانكىد بە پىنگەنин. خاوهەن مال كەمەتك ورددەكارىي لەسەر گروپە نويى گە ھەبۇو، كەيەن دەھات لە خەمى كورد و ناواچە كوردىيەكان، پىزىيەكى تەواوى دەگرتىن، شويىنى تايىھەتى بۇ دادەنان.

ئاپۇ لەگەل دوو لە ھەۋالان و كەسىرەدا لەو مالە مانەوە. پەياميان بۇ ساكنە نارد، لەگەل مەزلومدا شويىنىك بەكىرى بىگرن. كەسىرە

دۆخەکەی بەدل نەبوو، سەرنجى ژيانى كوردانى دەدا، لەناو دۆخىنگى دەز بەيەكدا دەزيان. دەولەتىيەكانىان دەستيانكراوه و زورىنە لەبەردهم هەرەشەدا. بۇيى گرنگ نەبوو، سۆزەكەي جارانى بۇ شۆپش نەما، بە درىزايسى پىگاکە جىڭە لە كاتى دابەزىندا جىڭەرەيەكى دەكتىشا و زەردەخەنەيەكى دەخستە سەر پوخسارى، تا وا خۆى دەرخات بەيە، تاقە قسەيەكى نەكرد.

مالە سېپىيەكەيان جىھىشت، چوون بۇ جىڭايەكى دىكە، ئاپقۇ و جەمیل شويىيان گۈپى. ژىرزەمینەكەيان هەلبىزاد. ئىوارە ساكىنە گەرايەوە، بىنى میوانەكان لەۋىن. پەشۇقا، دەستى خستە سەر دەستى و پەنگى سېرى بۇو، چاوهپوان نەكراو بۇو. ئاپقۇ لە ژۇورەكە بە پىتوھ وەستابۇو، كاتىك ساكىنە چووه ژۇورەوە. ھەستى بە شەھەزانى كرد، بە دەنگىك ئاوازى ھە قالانەي پىتوھبىت: «مالەكەمان بۇ پىتكەختى، كەمىك پەرشوبلاو بۇو، مرقۇ شۇرۇشكىپ گەر نەتوانىت مالەكەي خۆى پىتكەخات، چۈز دەتوانىت گەلىك پىتكەخات. ھەموو شتىكى ئەم پەرۇزەيەي ئىمە، لە خودى خۆمانەوە دەست پىتەكەت. پەنسىپ و دىسپلىن، لەبەرامبەر كۆمارىنىكى بە پەنسىپ و دىسپلىندا، ئەركى يەك بەيەكمانە.»

ساكىنە شەرمى لەخۆى كرد. بلاوکراوهكانى دانا، تەماتە و ھەتكە و نانى گەرمى هيئابۇويەوە، كەوتە دروستىرىدىن خواردن، جەمیل و ئاپڈى يارمەتىاندا، دەنگى دەرگا ھات، ساكىنە كردىيەوە، مەزلوم و كەمال دەھىرى، پىتكەوە، يەكىان لەبەرەرگا وەستا چاوهپىتى شاهىنى دەكرە گەيشتن. دواي نانخواردن كۆبۈونەوەيەك كرا، لە شىوهى پىتكەختىن و مامەلەي گروپەكەيان كۆللىيەوە. رەخنەي توندىيان لە شاهىن گەرت ئاپقۇ بە دەنگىكى بەرز: «تۆ دەبىت گەورەبىت، دەبىت كەسايەتىيە خە دەرخەرەكەت چاڭ بکەيت. ئىمە سەكۈي شانۇمان دانەناوه، خەمى كەلىك بەسەرشانمانەوەيە، گەر بەشويىن خۇ دەرخستەن و دەسەلاتدا

دەگەرتىت، كۆمار جىڭايەكى خراب نىن بىت. خۆت چاڭكە، بىه بە هەقال، يان پىت ناكرىت هەۋالان پەريشان مەكە، زمانە پىسەكت و قىسىملىكىن لەسەر هەۋالانت، نىشانەي لاوازى پەروھەركىدىتە.»

سەره لاكىشەيىھەكى داخست، پەلە سپىيەكەي ناوه راستى سەرى دەركەوت، دەبرىسىكايدە، ملە پانەكەي يەك بىت بىو، لە گوشەيەك خىسى كرد و بەشدارىي گفتۇرگۈكانى دواترى نەكىد. بە مۇنىيەكەوە تەماشاي ساكيئە و خەيرى و كەمال و مەزلومى دەكىد. ئاپقى دلخۇشبوو بەو گەنجە نوى و هوشيارانە. لەبارەي گروپەكەيانەوە بۇيان دوا: «ھەنگاوى يەكەم شا ھەنگاوه، كلىلى كىرىنەوەي ئامانجە. ئەم گەلە لەناو زىنداندایە، چاوه رېيى ھاوارىيک، جولەيەكە، لەم پۇزىكارەدا نەتوانىن ئەم گەلە راچلەكىتىن، دوادەكەويىت بە پەنجا سالى تر راچلەكىت. سروشتى ئەم گەلە وايە، دواي تراژىدياكان خەونى ھەلسانەوەي ھەيە، كىن خەونەكەي بۇ بەدى بەھىتىت، دەتوانىت ھەلى بىسەنەتەوە. چاوه پوانى چەپەكان مەكەن، دەسەلاتىش بىگرنە دەست، پىتىچىت زىاتر لەوە بىھىشىن بە كورىد، كە كۆمارىيەكان پېيان بەخشىوھ. زمان و كولتۇورەكەتان بىناسن، وزەي گەورەي گەل لەناو زمان و كولتۇورە كەيدايدە.» كۆمەلەتكەن قىسى دىكەي بۇ كىرىنە دەست، پېشتر كەس لەوبارەيەوە لەسەر گەلى كورىد بۇيان نەدوا بىو، دەگىرت، پېشتر كەس لەوبارەيەوە لەسەر گەلى كورىد بۇيان نەدوا بىو، كە پۇيىشتىن، لە پىگە مەزلوم تەماشاي هەۋالانى كىرد: «نەمگۇت ئەز ئاپقى چىم، ھەلە نەبۈوم وايە؟» سەريان بۇ راوه شاند، خەيرى دەستى خستە سەرشانى، شانى گوشى، بالاى لەو بەرزىربۇو، وەلامى شانازىي بەخۆكىرىنەكەي دايەوە، «تۇ ھەۋالىكى راستەقىنەيت، دلىنام بەمجۇرە ھەنگاۋ بىنەت، دەبىتە چىرۇكىنلىكى مەزنى ناو پۇمانەكە.»

دۇو شەو لە ڈىر زەمينەكە مانەوە. هەۋالى دىكەيان بىنى. بەبىن پرس و ئاگادارى شويىنەكەيان جىھىشت. شاهىن ھاتبۇو بىيان بىنەت، لەوى

نهبوون. له ناخهوه پهست و توره. چاوه‌پی کرد ساکینه بگه‌ریتهوه، رژاندی به‌سهر ئهودا، گوایه وینه لای دهسته گروپه که ناشیرین دهکات. تهنا یهک و‌لامی دایهوه: «باشتار له خوت بروانه.» بهو قسه‌یه دهه‌ری بوو، به دهنگی به‌رز: «ئیوه رقتان له منه، له‌بهر خزم نا، له‌بهر خالق‌کانم، بنه‌ماله‌که‌م، چیبکه‌م خزمه‌تکاری ده‌سه‌لاتن، منیش ده‌متوانی و‌هک ئهوان بکه‌م، نه‌مکرد. که‌سیکم نامه‌ویت خوم بشارمه‌وه، ئاره‌زوومه ده‌ورو به‌رم، خزمانم بزانن من کیم و چیده‌که‌م.»

ساکینه له‌سهر دوشکه که دانیشت. به‌شیوه‌یهک و‌لامی دایهوه، ن توره، نه هیمن. «تۆ له‌بهر خۆ نواندنت، ده‌تە‌ویت ته‌واوی گروپه ک بخه‌یتە مه‌ترسییه‌وه. چەندجاریک ئاگادار‌کرایتەوه، ئەمرق ئاپق خزى سنووریکی بق دانایت، ھەولده له ڕابردووت نه‌چیت.» ده‌مانچه‌کی له‌ناو جانتاکه ده‌رهینا، شاهین ترسا، نه‌یزانیبیوو ده‌مانچه‌یان لایه، له کوییان هیناوه. له‌سهر میزی نانخواردنکه داینا، ترسه‌کەی ره‌وییه‌وه و پرسی: له کویتان بوو؟

- له گروپ بپرسه.

- بۆمەگەر من بەرپرسی ئیوه نیم لهم شاره‌دا؟

- بەلی... بەرپرسی، بەلام ده‌مانچه‌کە په‌یوه‌ندی به منه‌وه نیه، ده‌توانی له هەڤالان پرسیار بکەیت.

شاهین به توره‌بوونه‌وه ژیزه‌مینه‌کەی جیهیشت. خۆی گه‌یاندە شوینی مه‌بەست، پرسیاری هەڤالان و ئاپقی کرد، که‌سیان و‌لامی پاستی لا نه‌بوو. بپیار بوو سبەی خۆپیشاندانیک بکریت بق پشتكىرى كريکاراني كارگەكان. له باره‌گاي رېكخراوى مامۇستايان كۆبۈونه‌وه كرا، سەرجەم گروپه چەپەكان و نويتەری كريکاراني كارگەكان لە كۆبۈونه‌وه كە ئاماذه بوون. گفتوكۇ له‌سهر شیوازى ناپه‌زايەتىيە‌کە كرا، پېككە وتن سەرلەبەيانى له‌بەردەم خويىندنگەی ناوەندى شاره‌ووه

بۇ بەردهم بارەگای شارەوانى دەستت پېتىكەن. گروپەكان ئازادەن ج دروشمىك بەرز دەكەنەوە.

خۆپىشاندانەكە دەستى پېتىكەد، لە گروپەكەي ئاپقۇ نزىكەي بىست كەسىك ئامادەبۇون، دروشمىيان جىاواز بۇو، ساكىنە لە پېشىانەوە دروشمىكەنلىكى دەوتەوە و، ئەوانىش لە دوايانەوە. خەيرى و ھەۋالىتكى دى بالايان بەرزبۇو، يەكى دروشمىكىيان بەرزكربۇويەوە و پە بە دەميان ھاواريان دەكىرد، لەناو خۆپىشاندەراندا دىاربۇون.

بەبى كىشە خۆپىشاندان گەيەنرايە بەردهم شارەوانى، لەۋى وتارەكان خويىندرانەوە، شاهىن بەناوى گروپى كوردىستانەوە وتارى پېشىكەش كىرد، بۇو بەزاوهڙاو و نارەزايدەتى لاي چەپەكان. بەلام زۇربەي خۆپىشاندەران چونكە كوردى ناوجەكە بۇون زۇريان پېتەخۆشبوو. پاش وتارەكەي چەپلەيەكى زۇرى بۇ لىدرا، كەيفى بەخۆى هات، لەسەر سەكۆكە دابەزى و چووه ناو ھەۋالان: «پۇزىك دىت قىسە بۇ ھەزاران كەس بىكەم.» بە شانا زىيەوە ئەو رىستەيە گووت، ساكىنە و مەزلىوم بە خىسەيەكەوە تەماشايەكىان كىرد. سەرەلاكىشەيەكەي سەر ملە پانەكەي بەرزكىردهوە و دەستىكى ھىتنا بە ورگە دەرپەپىوهكەيدا. ورگىتىن شۇپاشگىزى ناو گروپەكە بۇو. لە سەد لاوه لىيان بدایە، لە ھەواوهەوەسى ناو خەيالەكانى نەدەكەوت، ئامانجى تەنها خۆى و بەس خۆى.

ئاپقۇ و جەمیل و دوران گەشتەكەيان درىتىزە پېتىدا. عەلى و موراد بۇ جىنگايەكى دىكە پۇيىشتىن. كەسىرە لەگەل دوو ھەۋال نىدرا بۇ گوندى ئامارا، تاكو مالە خەزورانى بىبىنەت. سەرداڭەكەي پېتەخۆشبوو، كە دەھىۋىست لە پىگەي حەواي خوشكى و ھەسارە خاتۇونەوە، كە دەھىزانى ئاپقۇ چەندە خۇشى دەھوين، دۆخىتكە دروست بىكەت فشارى بخەنە سەر لە كارى سىياسى دووربىكەويتەوە و، بگەپىتەوە ئەنقەرە بە ژيانى خۆى و خويىندەوە سەرقال بىت.

۱۶

گهشته‌که ته‌واو بwoo، پیکه‌وه گه‌رانه‌وه ئەنچه‌ره.

ده‌وام ده‌ستى پېكىرد و ده‌رگاي زانق كراي‌وه. به‌لام گرنگىي پېن‌دا،
كەوتە ليكولىنى‌وه، نەخشەكەي سەرى بەرپىگاي‌كه كى ديكەدا دەبىرد.
دلىخۇشبوو بە بىينى ئەو هەموو گەنج و تىكۈشەرەي ھاتبۇون
ناو گروپە‌وه. كاتى ھاتبۇو پېۋىزە‌كه بخاتە ناو چوارچىيە‌كى
دياريکراو‌وه. هەتا پېۋىزە ده‌وامى زانكۆي دەكرد، سى پۇز
نەدەپقىشت. بەردەوام خويىندن‌وه و بىركردن‌وه، بىتەنگ و گوشەگىر،
ئەمما نە توپه و نە بىزار، دەم بە پېكەنин، كەمتر لەجاران كەسىرەي
دەبىنى.

لە ژوورە‌كە دانىشتبوو، سى پۇز بwoo نەچۈوبوو يە دەرە‌وه. دۇخى
داراييان خرالپ. هەقلان گەرانه‌وه مال، تاكو گفتۇگۆي لەسەر بىكەن
چارەسەرپىك بىدۇزنى‌وه. پېكە‌وه پېتكە‌وه تەن لەسەر دانانى عەرەبان‌به‌كى
كوبە فرقىشى. كردىان بەسەرە، هەر پۇزە‌ي يەكىنلىك بىفرقۇشىت
دروستىكردن‌كەيان بە هەمان شىتوه. بىنچىيان دەكرى، دەيانكولاند، قىما
و ناوكە بادەم، بەئالەت رەنگىيان زەرد دەكرد، جوان كوبە‌ي بچوکىيان

نڪ prez لُرستان

لیدروست ده‌گرد، ده‌يانخسته سه‌ر عره‌بانه و له گوش‌يه‌ك به‌رامبه‌ر ده‌گای زانکو، ده‌يانفرقشت. عهلى به‌گالته کردنه‌وه: «ده‌سه‌لات بیت بومان، به کوبه تیکی ده‌شکیتین». که‌میک پاره‌یان کوکرده‌وه، به‌شی کری خانوو، خواردن.

ئیواره‌يه‌ك جه‌میل گه‌پایه‌وه، نیگه‌ران، ده‌موچاوی دابوو به‌يه‌كدا. تماشای ئاپقی ده‌کرد خه‌ریکی تیبینی نووسینه له‌سه‌ر تیانووسه‌كه‌ی. وه‌ستا هه‌تاکو سه‌ری به‌رزکرده‌وه، «هه‌فال هاتوونه‌ته ناومان». زه‌رده‌خنه‌يه‌كی بق قسه‌كه‌ی کرد و ده‌ستیکرده‌وه به تیبینی نووسین، ئه‌مجاره به ده‌نگی به‌رزتر گوتی. «هه‌فال له ناوماندان» پینووسه‌keh‌ی دانا و پرسی چی بووه؟

- باوکی له کوماریيەكانه، خۆی هاتووچۆی ناو ده‌زگا سیخورپیه‌كان ده‌کات!

- ئارام، به‌لام که‌میک په‌ش هه‌لگه‌پا، خوت بیتیت؟
- به‌لئی هه‌فال.

- گوئ بگره، تو ته‌نها يه‌ك که‌س ده‌بیتیت له ناوماندایه، من پیموایه له چه‌ند گوش‌يه‌كوه هاتوونه‌ته ناومان. نابیت هه‌نگاوی هه‌له بنیتین، له‌ناو لانه‌ی ورچه‌که‌داین، باوا بمانبینن له‌ژیر ده‌ستیانداین، ئاگامان له هیچ نییه، خه‌وتولوین؟ ئیمه‌ش وا خۆمان ده‌نویتین له ژیرده‌ستیانداین. «په‌نجه‌ی بق سه‌ری برد» نه‌خش‌كه‌مان لیره‌دا ده‌شارینه‌وه، که‌س نایبینیت.

- هه‌فال بق نه‌یکوژین؟
- خوش‌هويستی ناکوژم، هیچ که‌س خوش‌هويستی خۆی ناکوژیت، ئه‌ز خوش‌هويستی دروست ده‌که‌م. ده‌هويت داگیرم بکات، بیتے ناو سوزه‌کانمه‌وه، بمکات به که‌سايەتیه‌كی دارزیوی ناو سیسته‌مى ده‌سه‌لات، بمکات به پیاویکی خزم‌هتکار، له دوولاوه

بەلئى لە دووللاوه، سەربکەویت. بىرمناچىت، دايىم بە مەندالىي پىنى دەگۈوتىم: بەھېزبە و تۆلەي خۇت بکەوە. بەھېز دەبىم و تۆلەي خۆم دەكەمەوە، ئەمما بەو جۆرە نا تو باسى دەكەيت، هەركەسە و بە شىوازى خۆى. خۆشەويسى ناكۈزۈت لە گوشەيەكى ناو يادەوەرى دەشاردرىتەوە، يان گەورە دەكىرىت، لە كەسىكەوە دەگوازرىتەوە بۇ گەلىتكە، وەك ئەحەمەدى خانى، چۇن مەم و زىنى كىرد بە چىرۇكى خۆشەويسى گەلىتكە، ئەز وادەكەم. لە وەگەپى. تو چۇن باكۇور دەبىنى؟

- ئاسودەم پىنى، كارى گرنگىيان كردوھ، خەلكى باشيان ھىناۋەت ناو گروپەكەوە، پىويسىتە پەرورىدەكىرىنيان چىپكەينەوە. باشتىر هوشىارييان بکەينەوە، ئازاوا خاوهەن ئىرادەن، بەلام هوشىارييان سنووردارە.

- ھەنگاوا دەنلىن، ئەز بىرۇام وايە: دەچىنە ناو يارىيەكەوە، تا ئىرە مەترسىيەكە زۆرنەبووە، چالەكانى ناوخۇمانىم بىنىيەو بە كەسانى سەر بە كۆمار پىركراونەتەوە، نامەویت جارى ئەو چالانە داپۇشىن، گۇرەپانەكە دروست دەكەين، كە دروستمانكىد ئىدى يەكلايى دەبىنىوە، دوزمنەكان دەمان بىىن، لە چوارلاوه ھىرش دەكەن، لە ناوخۇدا كرمۇلى دەكەن، ئىمە چى بکەين؟

- گۇرەپانەكە پاڭ دەكەينەوە!

- ھەڤال جەمیل، تو بەرددەوام پىگا سەربازىيەكە ھەلەبژىرىت. كوا نىنۇكمان؟ ئىمە ھېزىتكە نىن بتوانىن بەرامبەر بە ھېز و چەك و سوپاي كۆمار بوجەستىنەوە، پىگەي سەربازى بۇ ئەم پۇزىگارەي ئىمە دەست نادات. بىر لە پىكخستان بکەرەوە، بىر لە دروستكىرىنى كەسەكان بکەرەوە، دەست لەناو گۇرەپانەكە نادەين، ئەوهپان ھەلگەرە بۇ كاتى خۆى. دەرەوەي گۇرەپانەكە چۇن ھەلسەنگىشىن ئىمە لەناو كۆى گروپەكاندا گروپىكىن، كە خۆمان جياكىرددەوە

ردهستمانکرد به تيڪوشان، دلنيابه توركه كان چاو له بهشه توركه که دادهخنه و ههموو چاوهكانيان دهگوازنده بق باکوور. بهنيازنيم ترازيدييا به که بق گله که دروست بکه م و ههلسانه و ده خاموش بيت، ئه وه بيري ليده که مه و ههلسانه و ده يه کي دريئرخاينه، كوتايى نايەت، ئه شىت خويينىكى زور بېرىت، بهلام جاريتكى ديكه ديرسىم و خاموشبوونه وهى شورپشى كوردان نابىن. كاتىك دهست دهدهمه چه ک، مرۆفه که م په روهرده كردىت له بهردهم گهوره ترين چه کدا، هينز و ئيرادهى له دهست نه دات. ئه گه ر تيڪوشانه كانى رابورو دوو گه رانه وهى خاك و ده ركردنى بىگانه بووبىت له نيشتيماندا، ئه م تيڪوشانه پاكلردنه وهى هزرى مرۆفه که و گه رانه وهى تى بق سەر زمان و كولتوورى و، داراشتنه وهى كه سايەتىيەتى.

- تو چوٽ نه خشە بق داراشتوه، ئىمە به و جۆره كار دهکەين.
 - نا... پېيوىسته تو، ئهوان، هه مووتان، ئاپقىيەك بن له شويىنى خوتاندا.
 وەك سەرەتاي نهورقۇز، هه مووسالىك دهست پېتكەنە وە، جلوبەرگى نوى بېۋشن، ئاگىرەكان داگىرسىتىن، پەيوەندىيە ديرينە كەى نىواتنان تازە بکەنە وە، بە گروتىنە وە بەرھو سالىكى نوى هەنگاوا بنىتىن.
 نهورقۇز بکەنە بنەماي دەستپىك، بهلام بق هه موو سات و هه موو پۇزىك. من لەناوتاندابم يان نا، نهورقۇزە كە بازىيانىكى نوى لە گەل خۆى بەھىت. خوانىك بيت كوتان بكتە وە، چەمكىكى شکوداره، ئىشى تىدا بکەن. چىرۇكىكى مەزىنە، لە دەوري بن.

تەواو، پرسە كانى گەلا لە كردىبوو، بهنيازى جياكىردىنە وەى سەربەخۆى مالى كوردانبوو لە كۆى مالەكانى ديكە. كۆبۇونە وە يە كى ئاسايى لە ژورە كە لە گەل هەۋالان بەست، چەندخالىكى خستە پوو: «دە گەپتىنە وە باکوور، كارمان هە يە، دابەشىدە بىن بەسەر ناوجەكاندا، وزەى خوتان بەھەدەر مەدەن. كاتى هەنگاوا مەزىنە كە يە.» جە لە جەمیل ئهوانى ديكە تە ماشاي يەكتريان دەكىرد، نە ياندەزانى هەنگاوا مەزىنە كە چىيە،

له ناخه وه دلخوش، چاوه پریی جوله یه کیان ده کرد. کوبوونه وه که ته او
بوو، عهلى قهیتان گه رچی زور پژد و به دیسپلین بwoo، ئەمما دهسته
له قسه خوشە کانی هەلنه ده گرت: «هەڤالینه به عەره بانه ی کوبه که وه
ده گه ریینه وه، يان به بى ئەو.» دهستیانکرد به پیکه نین.

دیسان خۆیان ئاماده کرد بۆ باکوور. کە سیره یان له گەل خۆیان
برد. بهه مان پیگا دووره که دا به ره نیشتمان. دابه شبوون به سر
شاره کاندا. تەنها جەمیل و کە سیره لە گەل بwoo. فرسەتی هینا باسی
مالی باوکی بۆ کرد، گوایه حەواو ھەساره خاتوون زور دلخوشبوون
بە سەردانى پیشويان، حەزيانکردوه خانوویک بە کرى بگرن و سەردانىان
بکەن. حەوا داواي لىکردوه ھات بۆ مالیان ھفتە یەك لایان بیتتە وه
گەوره بwoo، کچىنکى باريکە لە خوین شيرین. وىنە كونه کانی ئاپۇی
پیشانداوه، ھى سەردهمی ناوهندى و بەشى ھونھر لە ئەستەنبول. لەو
جۇرە قسانەی زور کرد سۆزى بجولىتت. گوئى بۆ گرت و پىتە كەنی.

کە سیرە نارد بۆ خانووه سپىيە كە، لە گەل جەمیل بە ره
ڈىر زەمینە كە خارپىت. پىشتر نامە یان ناردى بwoo. ھە قالان لە وى
چاوه پریان ده کرد، ژووره کە پېپوو، چاویکى پىتا خشاند كەلوپە لە كان
پاک و جوان لە شوينى خۆیان دانرا بwoo، تە ماشاي ساكىنەي كرد،
پىكەنی، يانى بە دلمە. لە گەل ھە قالاندا پرسى چالاکىيە کانى خستە
بەرباس.

يەكىك لە گەنجە كان نىگەران بwoo، گروپە كە بە سست و لاز
ده بىنى. نە خۆى تواناي دروست كردنى خۆپىشاندانىتكى ھە يە، نە لە
تەواوى دیوارى شاره کە دا دروشمىك دەنۈوسىت. گروپە سەرى
خستوھە باوهشى خۆى ورتە ورت دەكەت و سەرقالى پىك خستە
و كۆكى دەنە وھە بە بى چالاکى. نىگە رانىيە كە زور پىخۇشبوو
ده ستخۆشى لە ھە قالانكىردى ئەركى خۆیان بە باشى بە پىتە بىردوو^١

نڪٻڙ گُورانه

خُويان خهريک نه کردووه به خوپيشاندان و نووسيني سه ر ديوارهوه. له بارهی خويتندهوه و ديسپليني نيوان هه قلان و گفتوكووه پرسيارى کرد. ده رئنهنجاميکي باشى به دهست نه هيتنا. ئاستى هوشياريان سنورداربوو، پيوىست بولو زياتر فشاريان بخريته سه ر تاكو له بارهی گەل و مىزۇو و پەگورپيشەيانهوه به ئاگابن.

كوبونهوه دواي كوبونهوهى ده کرد. له ناوجھې يەك بق ناوجھې يەك، له گونديك بق گونديك، له و شارهوه بق ئه و شار. بهياننامه و و تاره كانى به سه ر ئهندامانى به شداربوودا بلاوده کرانهوه. پيشنيازى كتىبى نويى ده خسته به رده ميان. ده که وته شرۆفه کردنى ئه و پۇزگارهوه و له پەكتىك لە مالەكاندا تەنها شەش هەقالى لييۇو، پرسى ئازايىتى و مانهوهى خسته بوارى شىكردنەوه: «گەلى مە ئازابووه، وە نە بىت بىئاگا و خەوتۇو، وەك لەوهى دۈزمنەكان باسىدەكەن. جولانهوه کان دەروازەن بۆمان تىيگەين گەلىكى ئازا و بە ئاگاين. جولانهوه بە بى ئاگايسى لە سەر پرسىك پۇونادات. له هەمان كاتدا، بە بى ئازايىتى پۇونادات. بەلام بەشىكىان كې كرانهوه و بەشىكىان مانهوه، مانهوهكە گرنگىره له سەركەوتى.

ئيراهيم گەلهكەي خوى لە چنگى نه مرود رزگاركىد، بق ئه وهى درىزه به چيرۇكەكەي بىدات. ده يتوانى لە ئورفا بمىنېتەوه لە ناو بچىت، بەلام سەرزەمېنىكى ئازادى كرده گورپانى نووسينهوهى چيرۇكەكەي. ئىمە دە توانيين بە گەلى ئورفا بلىيىن: ترسنۇك؟ بىگومان ناتوانين، گەلىكى ئازايىه، دېرى دە سەلاتى سەتكارىي نه مرود وەستايەوه، بە كانى تىشكىاند، شكاردى ئه و بتانه شكاردى هونەرى پۇزگارى دىرىين نە بولو، شكاردى فۇرمى دە سەلات بولو. بە كان نويىنە رايەتى دە سەلاتيان دە كرد، نويىنە رايەتى ئه و خوداييانهيان دە كرد لە سەر زھوي چىنەكان و مەرۆفە كان دە چە وسېننەوه. كەوايە هەمان چە كوشەكەي ئيراهيم

بەدەست منهويه، دەيکىشىم بەسەرى نەمروددا. ئىتوھ چەكوشەكانى خۆتان ھەلگرن، ئەو بتانە بشكىنن ساختەن، دەيانەويت وينەي گەورە و دەسەلات بقخويان دروست بکەن، لە ئاغا و موختار و شىخەكانەوە دەست پىتەكەين، هەتا تەوقى سەرى كۆمار. ئەو كارە بەچى دەكىت، بە ئازايەتى و ئاگايى، بە دووبارە نەكردىنەوهى ھەلەكانى پېشىو، بە دروستكىرىنى پۇوبەريتىكى هوشيار، خۇ پەرۇھەركىردن، بەلى خۇ پەرۇھەركىردن، چەقى شۇرۇشەكەى من، لە ناخى كەسايەتىيمانەوه دەست پىتەكەات.»

ماندوو نەدەبۇو، بەردەواام قىسى دەكىردى، دەستى دەجولاند، وزەى پېشانى ھەۋالان دەدا، خەوى كەم بۇويەوه، گلینە سېپىيەكەى چاوى دەمارى سوورى تىدا دروست بۇو. شان و ملى پتە و، تووكەكانى دەستى بەلادا كەوتۈون، هانى گەنجانى دەدا بۇ سەرزەمىنى ئازادى و هوشيارى، بۇ خودناسى و گەل ناسى. جوانترىن ساتى ئەو ساتەبۇو دەستەكانى بلاوكردهوه و بە دەنگىتكى گەپەوه گووتى: «شەپى ئېمە لە گەل دوڑمنەكانمان، شەپى مىتلۇقۇزىيە، با مىتلۇقۇزىيە خۆمان بنووسىنەوه.»

نامه بۆ هەڤالان نیتردرا، ئاگادارکرانه وە لە کاتى دیاريکراودا
 لە گوندى فیسى ئاماذه بن. بىست و سى كەسىك باڭھېشتىران.
 گوندىكى دوورە دەست، لە ئامەدەوە نزىكەي دوو كاتژمۇر بەجادەي
 خۆلدا دەرپويشتى جا دەگەيشتىتى. نە ئاغاي هەبۇو، نە كويىخا، قەلای
 جەندىرمەكانى لى نەبۇو، فەرامۇشكراو، خەلکەكەي بە بەختىوكىنى مەپو
 گاو بىز و جوتىارىكىرىدەوە خەرىك بۇون. دوو بەش بۇو، بەشىكى
 كەوتبوویە سەر تەپۆلکەيەك و لە بەشى خوارەوەي تەختايىھەكە چەند
 خانوویك لە تەنيشت يەكدا. لە دىوي سەرەوەي هەردۇو بەشەكە،
 خانوویكى دوو نەقمى لىبۇو، دۇستى گروپەكە، نەقمى سەرەوەي
 سى ژور و هەيوانىك، نەقمى خوارەوەي دالانىكى گەورە، بە چەند
 پايەيەك راگىراپۇو. ئاپق و جەمیل، ساكىنە و كەسیرە، پىتكەوە لەناو
 ئۆتۈمىيەتكى بۇون، لە رىيگا بىيەنگىيەكى زور، تەنها ئاپق جاربەجار
 لەبارەي شويىنه كان و جۇرى ۋيانىان پرسىيارىكى دەكىر، شۇفېرەكە
 وەلامى دەدایەوە. پىش هەمووان كەيشتنە مالەكە.

خاوهن مال لاي گوندىيەكان بلاوى كردىبوویەوە، هەڤالانى خويىندىگەي
 كورەكەي داوهت دەكات، دەيەويت ناوجەكە بىيىن. بەو بىانووەوە

چاودىرىيىكىردىن و گومانكىردىنى لەسەر گوندىيەكان نەھىشتىبوو. گەيشتن يەك_ يەك و دوو_ دوو، خۆياندەكرد بە مالەكەدا. لە دالانەكە فەرسىتىك و چەند كورسىيەك دانران، مىزىك لەسەرەوە، ئاپق و خەيرى لە پشت مىزەكە دانىشتن، لەسەر پارچە پەرقىيەك نووسراپىوو، «كۈنگۈرەي يەكەم بۇ دروستكىردىنى پارت.»

ھەفلاان خۆشحال و دلگەرم، يەكى تيانووسىتىك و پىتۇووسىتىك بە دەستىيانەوە. دانىشتبۇون بۇ سەر مىزەكەيان دەپروانى. ھەندىكىان راپا، بەدهم چاوهپروانى دەستپىتىكىردىنەوە، پىتۇووسەكانىيان دەخستە ناو دەميان. كەسىرەي لىتەرچىت بە مات و مەلولىي لە گوشەيەك دانىشتبۇو، ئەوانى دىكە تامەزرۇى دەستت پېتىرىن پوخساريانى گەشاندبۇوە. كۆبۈونەوە دەستتى پېتىرى، ئاپق وتارىيکى لەبارەي دۆخى ھەنوكەيى باكۇورەوە پېشكەش كرد. لە وتارەكەيدا ئاماژەي بە كۆملەتىك خالدا: «ئىتمە دەمانەۋىت مالى كورد و خەباتى كورد جىابكەينەوە، ئومىدىيەكمان بە چەپەكانى توركىيا نەماوە، دامەزراو و خاوهن پەھنسىپ نىن، تا رادەيەك بەشىكىان فاشىستەكانن بە بەرگى چەپەوە. پېتكەستتەكانمان تۆكمە دەكەين، لەم مالەدا ماوەي سى بۇزىمان بەدەستەوەيە بۇ گفتۇگۇ، ھەولېدەن بە كورتى قسە بىكەن، بۇ ئەوهى بگەينە دەرئەنجامىتىك. ھەنگاوه مەزىنەكە دروستكىردىنى پارتىنەكە و بەرزىكىردىنەوە دەنگى كوردانە. قەلەمبازى يەكەم لەم مالەوە دەست پېتىدەكتە.»

بەجۇش و خرۇشەوە لە ناوى حىزبەكەوە دەستت پېتىكرا، بە كۇي دەنگ ناونرا پارتى كريتەكارانى كوردىستان. چىنى ھەزار و چەوساوهى كرد بە دايىنەمۇى سەرەلەدانەكە. دەستكرا بە گفتۇگۇ لەسەر پېرقىرامى پارتەكە. خال بەخال دەخزانە بەر باس. شاهىن خۇنواندىنىكى بى سۇنۇرى ئەنجامدا، خالىكى نەپەراند قسەمى تىدا نەكتە، قسەكانى

بۇ دىلىيى كىردىنەوە بۇو لە قىسە كانى ئاپقۇ. پۇزى يەكەم بەشىك لە پۇزگرامى ناوخۇ تەواو كرا. نايتىك خورا، هەۋالان لە نىوان خۆياندا كەوتتە سەرنج نووسىن لەسەر خالەكانى دىكە. ساكىنە تەماشى كىردى كەسىرە لە تەنىشت ئاگىرداڭە كە دانىشتۇر جىڭەرە دەكىشىت، وەك غەرىبەيەك لەناوياندادەردەكە وىت. چۈوه لايەوە. دەستى گوشى، بە دەنگىكى كىز: «نامە وىت دەست وەردەمە ژيانتەوە، بەلام خۆش نىيە لە بەرچاوى هەۋالان بەو جۆرە دەركە وىت، دەمۇچاوت مەدە بەيەكدا هەستىكەن لەگەل ئاپقۇ كېشىيەكتە هەيە.» دەستى ساكىنە گوشى، زەردەخەنەيەكى بۆكىردى و ھېچى نەگۈوت.

شەوهەكى بەشىكىيان خەويان لىتنەكەوت. كەسىرە و ساكىنە لە ژوورىك خەوتىن. عەلى قەيتان بەھەلى زانى بىكاتە شەوى خۆى. ئاگىرىكى كىردىوە و كەوتە ناو قىسە خۆشەكانى. هەۋالان نەياندەوېرە بە دەنگى بەرز پېتىكەنن. شەويىكى جىاواز، لە گۇندىكى دوورە دەستىدا، دوور لە چاوى كۆمار و نەيارەكانىيان، كۆبووبۇونەوە نەخشە بۇ داھاتووى گەلەكەيان دارپىژن. مەزلىوم و كەمال و خەيرى تا بەيانى نەخەوتىن، پۇزى دووهەم لەناو كۆبوونەوەكە باويشىكىيان دەدا، ئاپقۇ لەسەر مىزەكەوە: «هەۋالان پېتىستە ئىتۇر لەشەودا بخەون، بۇ ئەوەي كۆبوونەوەكە نەكەنە جىڭگايى خەوتىن.»

خالەكانى پۇزگرام تەواو كران. گفتۇگۇ گەيشتە سەر دانانى يەكەم كەس. ئاپقۇ خۆى ھەلبىزارد، پېشىنيازكرا كىتى تر خۆى ھەلدەبىزىرىت بابىتە بەرامبەرى، كەس نەبۇو. بە تىكىرای دەنگ ھەلبىزىردا، شاهىنەن ھەلسايەوە بە سەرۆك بانگى كرد، ئاپقۇ بە دەست دايىشاندەوە: «ھەۋال ئەز سەرۆك نىم، پېرم، پارتەكەمان پېرمى ھەيە نەك سەرۆك. سەرۆك كەسىكە بىئاشاگا، لە شوينىك ھەلىدەگىن دەبىئەن دەپكەن بە سەرۆكى شوينىك، يان لە پېگەي پەچەلەكەوە بە ميراس

بۇی دەمىتىتەوە. بۇ نمونە تەماشاکە، لە زمانى كوردىدا ناتوانىن بلىين، رېبىھرى خىل، پىتىستە بلىين، سەرۆكى خىل. بۇچى؟ يان بە ميراس بۇي ماوەتەوە، لە باوک و باپىرىيەوە، يان ھىتراوە خىلىك خراونەن ژىر دەستى. خۇي دايىنەمۇ نىيە، رېبىھر ئەركى بونىادىيى ھەيە، جىاوازى سەرۆك و رېبىھر لەمەدaiيە. رېبىھر وەك فەرش چنە، خۇي فەرسە دەچنىت، خۇي پەروەردە دەكەت، گروپەكان و دامەززاوەكە دروست دەكەت، بانگىان دەكەت بۇ ھوشيارى و تىكۈشان. رېبىھر مۇزىيەكى بىن فيكىر و بىن پەرۋۇزە نىيە. لە سەرزەمینىك دانانىشىت خۇي نەي كىلايىت. گەر شرۇقەكەي مەتنان پى باش نىيە، شرۇقەي خۇتان بخەنە پۇو با ناوىتكى دىكە بۇ خالى سەرەھەي پارت دىيارى بکەيىن.» تىكرا رېبىرىان ھەلبىزاد، لە دالاندا، لەناو گوندىكى بچوکدا، بۇو بە رېبىھرى پارتىكە ئىدى بە رېبىھر ئاپقۇ بانگىان دەكرد.

دەستەي سەرکەردايەتى دانرا، چەند ھەۋالىنىكى پىاو، لەگەل ساكىنە، وەك بازنهى دواي رېبىھر ناسىتىران. يەكەكان و بازنهكانى خوارەوە جياڭرانەوە. شاهىن گەر نەكرايە بەسەرکەردايەتى شەھى دووهەمى تىنەدەپەراند. بە قبولكىرىنى لەناو لىستى ناوەكاندا، پشتە ملە پانەكەي سوور بۇويەوە. بە سەرە لاكىشەيىھەكەيەوە بەمدىو ئەودىيۇ خۇيدا دەيرۋانى، دەمى كردىبوويەوە پىتەكەنلى، دەستى دەھىنە بە ورگە زلەكەيدا و، لەبارەي ھەموو پرسىكەوە، قىسى دەكرد. بەشىك لە ھەۋالان، بەتاپىيەت ساكىنە، پەست و توورە، كەيىپى نەدەھان و ھىچ كات متمانەي پى نەبۇو.

پۇزى سىيھەم پېرۇگرامى پارتەكە چەند وىنەيەكى لەبەر كىرايەوە بەياننامەي يەكەم، بەناوى مانىقىتى پارتى و گەلى كورد نووسىدا! كەسىرە وەك گوينگىرىك لەۋى بۇو. ھەندىكىجار بۇ خۇ دزىنەوە، لە مالەكە دەچووھ دەرەھوھ لەگەل مندالان و مەر و بىزنهكاندا خۇي سەرقال

رەکرد. هەڤالان هەستیان بەساردی کرد لە نیوان ئەو رېبىر ئاپۇدا. بەشى رەخنەدان خرايە ناو بىرگەي پەروھرددەوە. بۇئەوهى ئەو بەشەيان بۇ رۇون بکاتەوە، لەسەر كورسييەكە هەلسایەوە، تەپلەكتىكى دانا: «ئىرە سەكۆي رەخنەدانە، لە منه وە تا يەك بەيەكى كادیران، لەناو پەروھرددە ئەركە لەسەريان بىتنە سەر ئەم سەكۆيە، ژيانى خۇيان، بىركردنەوەكانيان، خەون و ئايدياكانيان بخەنە رۇو، هەڤالان وەك تەنگچى ئەم خالە دەكەنە ئامانج و رەخنەلىتىدەگىرن. رەخنە لە خۆگىتن دەبىتە رەخنە لە پارت، لە گەل، لە بنەما كۈنەكان، لە مەترسىيەكان. لە خۆمانوھ دەست پىدەكەين تا قولايى مىژۇو. لە زىھن، زىھنە پە لە بىگانەكە.»

بۇ هەلبىزادنى رەنگ و هيماي پارتەكە، چىرقۇكىنلىكى دايىكى بۇ گىزبانوھ: «لەشەويىكى ساردا، بەفرىتكى زور بارىبىوو، تۇ لە دايىك بۇويت. لەسەر پەرقىيەكى سوور دامان نايت و برايىتە ناوهراستى پىاوهكان، كە لە هەيوانەكە دانىشتبوون.» ئەو پەرق سوورەي شەوى لە دايىك بۇونەكەي بەو جۇرە هەلسەنگاند، چارەنۇوسى گەلەكمان لەناو خويىنەكى زۇرەوە ھاتووهتە دەر، رەنگى سوور چەندە ئامازەيە بۇ ئومىيد، ھىنندە ئامازەيە بۇ خۇشبەختىيەك لەكتى ھاوسەرگىرىدا لەناو كورداندا دەبىت بەتارا، چەندە ئامازەيە بۇ پەيوەندىيەكى توند و بەھىز لە نیوان دوو خۆشەويىستدا، ھىنندە ئامازەيە بۇ گەلىك پابردوويىكى خويتناوى ھېيە. رەنگە سورەكە بىكريت بە هيماي پارت و ئەستىرەكەي عەشتار بخريتە ناوهراستى.

«عەشتار و خوداوهنە ئىنانا، دامەززىتنەرى يەكەمین گوند. بارھەمهىنەرى كولتوور. لە تەنيشت ئورفادا يەكەمین گوندى دىرىن دۆزراوهتەوە، خوداوهنە دايىك را به رايەتى كردوھ. ئەستىرە ئامازەيە بىز ئەو خوداوهنە دايىكە. پىش دروستبوونى دەولەتشارى سۆمەرى، ناكۈكىيەكى بىنەرەتى لە نیوان خوداوهنە دايىك و خوداوهنە باوک

نه بۇو، لە شاردا ناكۆكىيەكە دروست بۇو. لە ئاسماندا خۆر باوک بۇو
مانگ ژن بۇو، كاتى زهوى درا بە ژن و سيفەتىكى ژنانەي پىدران، پياو
بىرى كردهوه ژن لە مانگ بۇون دەربكاش و بىكاثە ئەستىرە، چونكى
بىرى وابۇو، زهوى بىردوه و نيوھى ئاسمانىشى بىردوه، ناكىن
بۇيە ئەستىرە كرا بە پەمىزى ژن.» ساكنە قسەكانى بە پىپەر بېرى
پرسىيارى ليڭىرد مەبەستت چىيە ژن بېيتە ئەستىرە ئەستىرە كەمان؟

«بىتكومان، ژن لەناو گەلى ئىتمەدا شويىنېكى گرنگى ھى، كە
تىپىنى بىكەن، پياو بەو ھەموو دەسەلاتەوهى وەريگرتۇوە بۇخۇزى
نەيتوانىوھ پەمىزى مانگ لە ژن بىسەنەتەوه، تا ئەم ساتە ئەدەبىياتى
گەلى ئىتمە، مانگ بە ژن دەچىيۈتىت. ھەم لەبەر جوانىيەكەي، ھەم
لەبەر درەوشانەوهەكەي، ئەم پارتە پەمىزى ژن دەكاش بە پەمىزى خۇزى
ھەولەددات ژن لەو ھېرشەي بۇسەر كەسايەتى كراوه و فريودراوه
پىزكار بکاش. دەيكتەوه بە مانگى سەرزەۋى كوردان، ئىترە شويىنى
پۇونكىرىدەنەوهى تەواو نىيە، دەكىرىت پاشتەر بە شىۋەي و تار كۆزى
ئامازەكان بنووسم و لە پىنگەي ھەۋالانەوه بۇتائى دەنېرىم. پرسىيارىنىڭ
لە پارت و لە گەل ھەبىت بۇم بنىرن، پەخنەكانتنان بە ھەمان شىۋە
وەلاميان دەدەمەوه.»

كۆبۈونەوهى مالە دوو نەھۆمىيە بە قورۇقىستىراوهكە كۆتابىيە
ھات، پارتىكى نوى لە باكىورى كوردىستان راگەيەنزا. بەياننامەكەي و
دروشمەكانى لە زۇرېبەي شويىنەكان بلاوكرانەوه. گەنجانى و اھەبۇون
نە دەيانزانى پارتەكە كېتىن، نە ئاگايىان لە كار و چالاكييەكانىيان بۇو
كەچى شەوان دەمامكىيان دەپقىشى و لەسەر دىوارەكان دەيانووسى
بىزى كورد، بىزى پەكەكە، بىزى پىپەر ئاپق.

ناوى پارتەكە و بەياننامە و دروشمەكانى گەيشتە دەستى دەزگا
سىخورپىيەكان و پۇلیس. دەزگاكان سەررووى خۇيان ئاگاداركەدە،

لە ناواچە كوردىيەكاندا پارتىكى نوى دامەزراوه، خەريكى جوشدان و هوشياركردنەوەي گەنجانى كوردن، داواى جوداخوازى دەكەن و نايانەويت لەزىر دەسەلاتى كومارى توركىيادا بىزىن. پېۋەزەكەيان تەنها دىزى بەشى باکوورى توركىا نىيە، دىزى بەشىكى عىراق و ئىران و سووريا يە. يەكپارچانە سەيرى كوردەكان دەكەن. لە وەزارەتى ناوخۇ و ژەنەرالەكانەوە وەلامى ئاكاىيى نامەكەي شارەكانى باکوور درايەوە، «بۇ ئەندامەكانيان بىگەرىن و هەولەن لەناوياندا گەرای كومار بېتىن، لە كاتى خۆيدا دەستىگىريان بىكەن.»

دەزگا سىخورىيەكان كەوتتە گەران بەدواى ئەندامەكانيان. توانىييان دەستيان بگاتە دوو كەس لەوانەي لە مالەكەي فىسى بەشدارى كۆبۈونەوەي يەكەمى دامەزراندىيان كردىبوو. لە رېڭەي ئەوانەوە ناوى بەشىك لە سەركىدايەتى پارتەكەيان دەسکەوت. ناوى پېيەريان دەسکەوت. دەستەيەك چەندىرمە رۇيىشت بۇ گوندى ئامارا، سەردىانى مالى ئاغا و كويىخايىان كرد، چىرقەكەيان بۇ گىنپانەوە، ئاغا دەيكتىشا بە رانى خۆيدا: «دەمزانى، لە شەوى يەكەمى لە دايىكبوونەكەيەوە سەگەكانم دەيانزانى چى لە دايىك بۇوە، هەستيان بەو مەترسىيە كردىبوو، بۇچى من هيىنده گىل بۇوم، هەستى سەگەكانم نەبۇو. لە بەردهستم بۇو، لە خويىندىن گەرایەوە سلاوى نەدەكرد، بۇچى هيىنده بىھۆش بۇوم خۇلادانەكەيم نەبىنى، دەبايە بىزام.» چەندىرمەكان تەماشايىان كرد باوکىكى هەزار، دايىكىكى ئىشكەر و كچۆلەيەكى ئەسمەر لە مالىاندان، ئاكايان لە هىچ نىيە، بە ئىشوكارى خۆيانەوە خەريكىن و نازانن كورەكەيان چىكىردوو.

ئاغا و پىاوهكانى، كويىخا و پىاوهكانىان، پاسپاردن چاودىرى مالەوەيان بىكەن، گەر سەردىانى كردهوە ئاكاداريان بىكەنەوە. وەك پىشىبىنى كردىبوو، لە جىاكاردنەوەي كورەپانەكەوە دوزمنەكان كەوتتە

گەپان و بنكولىكردىيان. سەردانى گوندى نەكىد، لە شارەكانى باكبور ماوهى نا ماوهى يەك لە شويىنىك خانووېكىيان بەكرى دەگرت و تىيدا دەمايەوە، پاشان چۈلىان دەكىدو دەچوون لە شارىكى دىكە خانووېكى دىكەيان بەكرى دەگرت، چەندىن خانووى كرييان ھەبۇو، عەلى قەيتان ئەو پۆزگارى خۆشاردەن وەيە ناوتابۇو: «شۇرپشى بى مالەكان». راستى مالىيان ھەبۇو، بەلام تەنانەت مالى خۆيان لە مالى باوک و دايىك و خوشك و برا جياكىردهوە. شوين گمكىيان دەكىد، دەزگا سىخورپىيەكان بەدواى گروپەكەي سەرەوە دەگەپان، دەيانويسىت دەستىگىريان بىكەن. ئەمما لەوان بە ئاگاتر بۇون، تەنانەت جاريڭىيان پېيەر ئاپقۇ و جەمیل لە مالىك بۇون، دوواى چەند خولەكتىك لە دەرچوونىيان داييان بەسر مالەكەدا. كەسىرەي ناردهوە بۇ ئەنقەرە، دلىنایى كردهوە بە زووترين كات سەردانى دەكات و پېيەر كېشەكانى پابىدوو چارەسەر دەكەن. كەسىرە بەو ھەوالە دلخۆشبووف، دەيەويسىت ماسىيەكە نزىك بکاتەوە لە ماسىگەكە، بۇئەوەي ھەركات ويستى بىيىت بە تۈرپەكەيەوە.

ماوهیه کی سه ختیان به شوین گومکن تیپه راند..

دهزگاکان دهستیان گهیشه هه قالیک، له بوسه یه کدا کوشتیان.
 که مال نامه یه کی بق سه رووی خوی نارد، داوایکرد پیگهی بدنه
 تولهی بکاته وه. ده مانچه یه کی له پیکخستنه کان و هرگرت، ئیواره یه ک
 دوای ته واو بعونی کار، چاودیزی بکوژه کهی کرد، له کولانیکدا دایه
 به رفیشه ک، وازی لینه هینا چوویه سه ری، ناو گیرفانه کانی گه پا، بق
 دلنيابوون ناسنامه کهی برد، که میک خوینی پیوه بwoo، به چاکه ته کهی
 پاکی کرده وه، تولهی کوشتنی هه قالیکیان بیاننامه یه کی به دواها،
 له بهرام به ردا هیزه کانی کومار، له پوژنامه و میدیا کانیاندا که وته
 هیرشکردن بق سه ریان، گوایه گروپیکی چه قاوه سوون، هاتوون
 ئارامی شاره کورديي کان تیک بدنه و، کارمه ندانی دهوله تیرور
 بکه ن. له ناو چه په کاندا، ناكزکی له سه ره پارتە نويیه که دروست بwoo، به
 تایبەت دوای چالاکیی په که میان.

چالاکییه کانیان دهست پیکرد، توله کردن وه له پیاوانی ده زگا
 سیخورییه کان و هیرشی ئه وان بوسه ره چالاکوانه کان، له چهندین شار

پوویدا. ترس و گومانىك لهناو پوليس و جەندىرمە و هىزە سىخورەكاندا دروست بۇو. پېرىۋەتلىك ھېرىشى پىچەوانە لە پېيەرایەتىيە و شۇپىرىايە و بۇ پېكخىستەكان، پېرىۋەتكە فەرمانبۇو: «ئەوان بە دواى ئىمەدا دەگەپىن، ئەم بېرىۋەتكە دەگۈرىن، ئىمە بە دواى ئەواندا دەگەپىن.» بە وجۇرە گەرانەكانىيان پىچەوانە كردەوە، پېكخىستەكان كەوتتە دەست وەشاندىن، ئەندامە مەترسىدارەكانى ناو دەزگا سىخورىيەكان و پوليس و جەندىرمە ترس دايىرتىن و كەوتتە خۆكۈركەنەوە، وەك جاران لە شويىنە گشتىيەكان دەرنەدەكەوتتەن و سنوورىيەكان بۇ ھاتووچۆكۈركەنەن دانا، تەنانەت چوونەوە مالىيان بە بى پاسەوانلىقە دەغەكرا. پېكخىستەكان بە باشى چاودىرىيەكان دەكردىن، لە ھەر فرسەتىكىدا گورزىيەكان لىدەوەشاندىن. مىدىاكانى دەولەت كەوتتە ترساندىنى خەلک، بەلام زۇرىنەيى دانىشتۇانى شارە كوردىيەكان نەك پىتىان خۆشبوو، بەلكو يارمەتىيان دەدان و دالدەيىان دەدان.

دەنگى كورد گەپايەوە بۇ سەر شەقامەكان. ئىدى بەشىك لە پياوان وەكجاران نە دەترسان و لهناو چايخانە و بازارەكاندا بە زمانى كوردى كەوتتەوە گفتۇگۇ. كاتىك پوليسىك يان جەندىرمە و پياوېكى دەولەت دەيانبىينىن ھىچيان پىتىدەكرا، نەياندەتوانى وەكجاران پەلاماريان بەھەن و بەسەرياندا ھاواربىكەن، «بە زمانى كىۋىيەكان قىسىمەكە، بە زمانى كۆمار قىسىمە بىكە.» دەترسان ئەو كارە بىكەن بىانكۈژن.

كەسىرە نامەيەكى بۇ پېيەر ئاپۇ نارد، چاوهپىسى بۇو بگەپىتەوە ئەنقەرە. نامەكە گەيشتە دەستى، وەلامى دايىھە: گوايە كۆمەلېك ئىشوكارى ماوە، لە نزىكانە تەواويان دەكتات و بە دىدارى شاد دەيت. لە خانووە كريكاندا دلخۇشبوو، راپورتى شارەكان و ناوجەكانى بىز دەھات، لە نزىكەوە چالاكييەكانىيان و، پېكخىستان و جولەكانىيانى دەزانى چەپەكانى دىكە تا رادەيەك كې بۇونەوە، تەنانەت نەيان دەۋىرالا

ناوچه گوردييەكانى باکوور خۆپيشاندانىك بکەن، چونكە كاتىك بهخويان دەزانى خۆپيشاندانەكە پردهبوو لە دروشمى پارتى كريكاران و باسى كىشەي كورد و كوردستان. بەشىكىان گروپەكانيان هەلۋەشاندەوه و بەشىكى ديكەيان خۆيان خزاندە باوهشى كومارهوه. بە شىوهيەكى خىرا ئاپقچىيەتى لە باکوور تەشەنهى سەند، گۇرپەپانەكەيان تەنى.

لە راپورتى والى شارەكاندا بۆسەررووى خۆى نووسى: «تىناغەين، ئىمە پىمانابۇو كورد تەواو بۇوه، بەلام بە چەند گەنجىك و لە ماوهىەكى كەمدا، ئەو گەلهيان بە ئاكا هيئايەوه كە كومار چەندىن سالە ھەولى خەواندى دەدا.» راپورتەكە دىزەيىركەدە ناو رۇزنامەكان و بلاوكرايەوه، ئاپق رۇزنامەكەي بەدەست گەيشت، خستىيە بەردهم جەمیل و پرسىيارى لى كرد، چۈنى دەبىنى؟ دلخوش و شادومان بەو دۆخە. بەلام ئاپق بە پىچەوانەوه، پىتى وابۇو: «گەلهكە زۇرى ماوه بە تەواوهتى هوشىار بېيتەوه، چەند چالاكييەك و بەرهەلىستىيەك ماناي ئەوه ناگەيەنتىت، كومار ترساوه و گەل دىرى وەستاوهتەوه، بىڭومان ھەنگاوىيکى گرنگ بۇو، ھىشتا پەرچەكىدارەكەمان نەبىنيو. كومار دامەزراوهى گەورەي ھەيە، سوپاي ھەيە، دەوەستىت بىزانتىت تونانى ھىزى ئىمە چەندە، ھىزەكەمانى ناسى، ئەوکات دەجولىت. لە راستىدا ئەمە ھىزى ئىمە نىيە، تەنها دەنگى ئىمەيە. گەلهكەمان پىويسىتى بە كارى زۇرە ھەتاکو پىزگار بىرىت. لە خالە بچوکەكانەوه دەست پىتەكەين، بۇ خالە گەورەكان، ورده چالاكييەكان بۇ من نەبۇونەتە خال، تەنها ئەركىكىن بۇ گۇرپىنى ئەركى بەرامبەر. مەبەستىمە، دوايان بکەوين، ھەتاکو دوامان نەكەون، پاشان بىزانتىن چى دەبىت.»

ورەو ئىرادەي خەلکەكە بەرز بۇوه. لە گوندەكان، بە تايىيەتى گوندى ئامارا، ئەو گەنجانەي كاتى خۆى لەسەر كىلگە كشتوكاللىيەكان بە ئاواتەوه بۇون گروپىكى چەپەكان پۇوبكەنە ناوچەكەيان و

پەيوەندىييان پىتوھ بىھن، ئەو گەنجانە كەمىك چووبۇونە تەمنەوە، بە خەيالى گەنجىيەوە دادەنىشتىن باسى ئاپقىيان دەكىد: «تەماشاكى پىمام، ئەو مىنالە خرپنەي شەۋى بەفرە زۆرەكە، كە ناويان نا شازادەي بەفر، چۈن لەناوماندا ھەلکەوت و ئاواتى ئىمەي بەدى ھينا برىيا زووتر لە دايىك بوايىه، بۆئەوەي ئىمە بەشدارىيى جولانەوەكى بىكەين.» پىزى ئاپى ئۆجهلان و ھەسارە خاتوون ھىننەي كە زىيار بۇو. گەرجى ھەسارە خاتوون پې لە دلەپاوكى و بەرددوام دەپارايىوە خودا كورەكەي بىپارىزى، ئەمما شانازى پىتوھ دەكىد. باوكى سەرو سەمیلى سېي بۇو، بەشەرمىكەوە ناوى دەھينا و بە دۆستەكانى دەگۇوت: «پىمام لەيەكەم شەوەوە بە مشتە نوقاوهكانى دىياربۇو، كە چ كورېنگى بەھىزى لى دەرددەچىت. برىيا مەلايى گوند بمايىه و بەچاوى خۆى بىدىبىا يە ئەو مىنالەي ئەو ناوى لىتىا، چ بۆ كوردان دەكات.»

لە بلاوکراوهى پارتەكەدا وتارىكى بلاوکرددەوە، مەترسىيەكانى سەر باکوورى كوردىستانى لە چوار خالىدا شىكىرددەوە. خالى يەكەم، بريتىيۇو لە دەستەمۇكىردىنى گوند نشىنەكان، لە پىيگای خورافات و وەمى ئايىنېيەوە، لە كاتىكدا ئايىن بە تىكۈشان و تىكشىكاندىنى بنەما كۆنەكانوھ دەست پىتەكەتسەن. بە پىي شىكىردنەوەكەي، ئەو فۇرمەي ئايىن لە ئىستادا ھەيە، مەرقۇقىنى سەرگەز و لاواز دروستىدەكەتسەن، مەرقۇقىكەنەمەشە لە چاوهپوانىدا يە بۆ وەرگىتنەوەي چاکەكانى لە خودا. مەرقۇقىكەنەمەشە لە چاوهپوان ناكىرىت، گوشىكراوه بە پارانەوە و خۆ پەسەندىيەوە. گويندگە نەك بىرکەرەوە، خەرىكىكراوه بە شتى پۇوكەشەوە. خالى دووھەم جىنۇسايدى كولتوورىيى بە بنەما گىرتىبوو: «دۇزىمن تەنها خاکەكەمانى ناوىت، فەرەنگ و كولتوورەكەمانى پىنگىنگىتە، دەيدىزىت و بە فەرەنگ و كولتوورى خۆى پىمان دەفرۇشىتەوە.» ھونەرمەندان و پۇشنىپەرانى ناو كۆمارى بە كەسايەتى گرگن و دز وەسفىكىردىبوون. ئەو كەسانى

خويان هيج ئايديا و بيركردنەوە و هونەريکيان نيءە و لهسەر ميراسە گەورەكەي گەلى كورد دەلەوەرن و دەيتوركىتن. خالى سېھەم، لهسەر تىكۈشان و خەبات بۇو. گەنجانى به بنەوانى گۇرانكارىيە مەزندەكان پېشاندەدا. گەنجى به رۇچە سەركەشەكەي گەل دەبىنى. جىڭە لەوەي بە دووبارەكردنەوەي پىستەي: «تکايە كتىپە باشەكان بخويتنەوە، تکايە مىژۇوى گەلەكتان بخويتنەوە، بگەرىنەوە بۆ كولتوورى مىزۇپۇتاميا.» بانگى خويىندهوارانى دەكىرد بق سەرزەمىنەك، دەيزانى گەر بىنە ئەو سەرزەمىنە، خويان دەناسن و دەزانن كىن و چىان لى براوه. خالى چوارەم: پۇچىگارەكەي لە نىوان بىتەنگى و ھاواردا خستبووه بەرباس. تىكۈشانەكەي بە ھاوار چواندبۇو، كۆمارى بە دەسەلاتى كېكىردن. وەك تانەيەك لە دەسەلات، نۇوسىبىووی: «ئەو مالەي بەچەندىن سال ھولى كۈزانىنەوەي چراكەتاندا، ئەز بەيەك بانگىرىدىنى خاوهن مالەكە، لە خەوەلمىساند و چراكەي داگىرساند، تا بە پىر بانگ كردنەكەمەوە بىت، باش تەماشاکەن، چۈن مالەكە پۇوناك دەبىتەوە.»

پۇچىنامە چەپەكانى ژىير سېھەرى كۆمار بە نەتهوە خواز و پەگەزپەرسىت ناويان هىينا. ئاسايى بۇو لايىان، لە ژىير كۆمارىكدا بىزىن، نەتهوەي دىكە و زمانى دىكە و كولتوورى دىكە قبول نەكات، ئەمما گەر يەكىك لەو نەتهوەيە ھەلسايە وينە پاستەقىنەكەيان پېشان بىدات، پۇچە فاشىستەكەيان دەكەوتە جولە و بەرگىرييان لە كۆمار دەكىرد. باسى پۇچىنامەكانى دەولەت ناكىرى، ھەر پۇچە و ناوىكىيان لە خۆى و خەباتەكەي دەنا. ھەولىاندەدا ھاولاتىيان ئاگادار بکەنەوە لېيانەوە دووربن و بە مەترسىييان دەزانىن بۆسەر ژيان.

لە شارى خەلفەت لە خانووېكدا بۇو، عەلى قەيتانى نارد بە نەتىنى بچىت بۆ گوندەكەيان، دايىكى و حەواى خوشكى بەھىنەت بۇلاي. بىرى دەكىردن، دوايى شەو و پۇچىك لە چاوهپۇانى ھېتاناى، دايىكى باوهشى

پىداكىرد، وەكجاران شانا زىيى بە كورپەكە يەوه دەكىرد، حەوا گەورە بوبۇو، ئىدى مەندا لەكەي جاران نەبۇو. بە كەيفەوه لەگەل براكەي گالىتە و گەپى دەكىرد. هەسارە خاتۇون: «دەترسم پۇزىك بىت تەنیا بەمېتىتەوه.» بەدەمېوه پىتكەنى. قسەي گۈندىشىنەكانى بۆ دەگىزرايەوه: «بەرددەوام باست دەكەن، گەنجەكان بە تايىبەتى، پېتەچىت بە قسەي توييان كردىتىت، هەفتەيەك نابىت، بەيانىيەك هەلسايىن، سەگەكانى مالى ئاغا و مالى كويىخا بە توپىيوى لە قەراخ چۆمەكە فەرەدراپۇون. ئاغا و كويىخا زۆر تۈرەبۇون، دوو گەنجيان فەلاقەكىرد، گومانيان لىدەكردن، دەلىتىن: گوايە گەنجەكان بە قسەي توييان كردوه بۆيە ئەوكارەيان كردوه.» حەوا قسەكەي لە دايىكى وەرگرتەوه: «كەسىرەي براژىن لە كويىھ؟ كەي دەمبەي بۆ مالى خۆتان. كچانى گوند حەزىيان دەكىرد ژنت نەبىت.» دەستىكى هيئا بەسەريدا. واز لە باسى كچانە بىنە.

پۇزىك لاي مانەوه، سوکنايى بۆ گەرايەوه. زۆر ھەوالى باوکى پرسى. لەگەل مالئاوايى ئەواندا، شوينەكەي گۆرى. بەرەو خارپىت گەشتى كرد. لە نەھۆمى خوارەوهى ئەپارتمانىك دوو ژوور و ھۆلىكىان بەكىرى گرتىبوو. لەۋى مايەوه. جىڭ لە جەمیل و عەلى و موراد و دوران و ساكىنە، كەسى دىكە نەيدەزانى لەۋىن. بەرددەوام يەكىكىان لەلاي بۇو. دراوسىكەيان پىاۋىتىك و ژىنلىك، تاقە كچىكىان ھەبۇو، بە زووپى ساكىنە كردى بە ئاشناي خۆى. ژنه زۆر بلى: پرسىارى زۇرى لەبارەوه دەكردن، ناچار ساكىنە خۆى كرد بە ھاوسمەرى يەكىكىان دىكىكىانى كرد بە ژن برايى و ئەو دوowanەكەي دىكە خزمى پىاوهكەي، ژنه وازى نەدەھىئا دەيە ويست لە بنج و بنەوانيان بى قولىتەوه. پەريشان بۇو بەدەستىيەوه.

لە مالە خۆى تەرخانكىرد بۆ خويىندەوه و نووسىن. كۆمەلېك و تارى نووسى، نامىلىكەيەك، ساكىنە چاپى كردن و ناردنى بۆ پېكخىستەكان

داوایان لیکردن کوبونه و هیان له سهربکه و پهخنه و پیشنيازه کانیان بنیرنه وه . زوری نه برد کومه لیک پرسیار و پهخنه گرانه وه، دهستیکرد به وه لامدانه و هیان . هه قاله کانی دهیانناسی چهند پژد و به پهنسیپه، له کاتی خویدا نان دهخوا، مال پاک دهکاته وه، کاتی خویندنه وهی که يه، کاتی نووسینی که يه، کاتی گفتوجوی که يه . هه موو کاته کان و کاره کان له شوینی خویاندا . بق دلنيابون له ته کنیکه کهی نامه يه کی بق که سیره نارد، ستایشكرد و ئاگادار يکرده وه له ژيانیدا به باشی هنگاو بینیت، خه می تهندروستی له بیرنه کات و گومانی نه بیت هه مووشتیک به وجوره ده بیت ئه و ده يخوازیت . هه قال جه میل تیده گه يشت بق ئه و کارانه ده کات، ئه مما هه قالانی دیکه نه يانده زانی مه بهستی چيیه، ته نهار جاريک يه كيکيان گوتبووی: «شوین گومکى له گەل هه موو ئه وانه ده کات، گومانی لیيانه له ناو كوماردا ده ژين .»

گرنگی به جوری خواردن که نه دهدا چيیه و چى نيء، گرنگ ئه و بيو پاكوخاوین بیت، به باشی دروستکرا بیت . له سهربخوان، ئاره زووی گفتوجوی ده کرد، به دهم خواردن وه قسەی بق ده کردن: «خانه دانه کانی کونی کورد، خوانیان هه بیو، سفره يان بق ئه وه رانه ده خست دانیشن بخون و تېربن، سفره يان پاده خست بیکەنە جىگاي گفتوجو . ئه و نه رىته دېرىنه، له پاشا و خانه دانه کونه کانی ميزۇپۇتامياوه و هرگىراوه، خورئا وييە كان لېره وه نه رىته کە يان برد . ئىمە به شىكىن له و مىڑووه، بالەم مالە بچوکەدا خوانە کە مان بکەينە جىگاي گفتوجو . به رده وام هه قالانی ئاگادار ده کرده وه، مانه وه تان گرنگىرە له چالاكييەك . گەر زانیتان چالاكييەك له ناو تان ده بات نېكەن باشتە، چونكە به مانه وه تان چەندىن چالاکى دیکە ده خولقىنن . پېویسته هه قالانی پارت گيانى خويان بپارىزىن . شۇرشىگىر به مانه وهى، كارى گەورەتر و بەھىزىر ده کات، هەولبىدەن گەنجه کان بە وجوره پە روھىدە بکەن، بىنە بېتەر، نەك دلگەرمىيە كە يان جوش بدرىت، خويان له ناوبىه ن .»

لە هەندىك لە پۇزەكاندا لەسەر خوان بىتىدەنگ دەبۇو، پاش كەمىك
پامان ئەو قىسىمەي دووبارە دەكردەوە: «گەر دوژمنەكەمان لەبرى
سۇپا و چەك و سەركوتىرىنى، هوشىيار بۇوايە، خويىنەك نەدەرزا
و لەكەلى دەكەوتىنە گفتۇگق، وەك دوو گەلى هوشىيار مافى خۆمان
بەدەست دەھىتىا و چارەنۇوسى دوو گەلهە بەرەو داھاتوویەكى
پىشىنگدار دەپۇيىشت، كېتىشەي ئىتمەي كوردان ئەۋەيە، دوژمنەكانمان
دراوسيمانن. كەوتۈينەتە ناو سەر زەمىنەتكەوە گەمارق دراوابىن و
ھېنەدە فاشىست و پۇحى داگىر كەنەن بەرزە، گۇشەيەكى هوشىيارىي
نادۇزىتەوە بکەويىتە گفتۇگق لەگەلىان، ناچار دەبىت بەھىز بجولىتىتەوە،
چونكە شانا زىيى ئەوان تەنها لە ھىزەكە ياندaiيە.»

بەتەمابۇن فشارەكانىيان زىاتر بىھەن.

كتۈپ دۇنيا گۇرا. لە ئەنقەرە كودەتا بەسەر حوكومەتدا كرا. لە شارەكان ھاتووچۇ قەدەغە كرا. سەربازەكان برانە ناو شارەكانەوە. ژەنەرالەكان دەركەوتتەوە. بە ئەستىزەكانى سەرشانىيانەوە دەمۇچاۋىيان دابۇو بېيەكدا، ھەپەشەيان دەكىرد كۆمار لە چەپەكان و جوداخوازەكان پاك دەكەنەوە، شىقىمىنلىرى دەگەرىتتەوە بۇ توركىا. دەستە دەستە بەرەو گۇپى ئەتاتورك دەپقىشتن و بەلىتىيان دووپات دەكردەوە دوڑمنەكانى لەناو دەبەن. ھىزەكانى پۇلىس. جەندىرمە، دەزگا سىخورپىيەكان، پۇرانە ناو شارەكانەوە. كەوتتە كۈزاندىنەوەى دروشمى سەردىوارەكان، ھەلیانكوتايە سەر گروپە چەپەكان، زۇرىتك لە دامەزراوه گومانكراوه كانىيان سوتاند. پەشبىگىرىي لە تەواوى شارەكاندا دەستى پېتىرىد.

دۇخەكە شىپوا، دامەزراوه حوكومىيەكان كەوتتە ڈىر بارى سوپاوه. لە ژۇورەكەدا دانىشتىبوو، ھەۋالان لە دەورى: «نەخشەكەمان مەلۇھشايەوە، چاوهپوان نەكراوبۇو. باشتە ئاگادارى خۇتان بن، بە

ھەۋالان راڭىھىن، بۇ ماوهىيەك چالاکىيەكان راڭىن، با بەرچاومان روون بىت. ژەنەرالەكان ھەميشە لە كاتىكدا دىن، ھەست بىھن كومار لاواز بۇوە. توركىيا پى دەنپە قۇناغىيىكى مەترسىدارەوە، چەندە چاويان لە شارە گەورەكانە، ھېنەدە لە ئىتمە. پاش نىشتەنەوەي شەپقەلەك، بىز كېرىدىنەوەمان تەواوى ھېزى خۇيان دەخەنە گەر. بەياننامە و نامىلىكەكان لە جىنگاى مەمانە پېتىراو بشارنەوە. ئەم دۆخانە لە توپباران دەچىت، لە پەنا بەردىك دادەنىشىن، دواى توپبارانەكە دەست پېتەكەينەوە. ئارامىن، با لەناو تەپوتۇزەكەدا ون نەبىن.» نامەيەكى كەسىرەي پېگەيشت، داواى لىدەكىردى ترسى نەبىت، بە جۇرەي پۇرۇنامەكان باسى دەكەن ئەنقەرە مەترسىدار نىيە، گەر شوينەكەي خراپە دېت بەدوايدا دەبىاتەوە بۇ شار. نامەكەي دانا، تەماشايەكى ساكىنەي كرد: «دەبىنى ھەۋال، زورجار خۇشەويىستى بەكاردىت بۇ لەناوبردىت.»

شەوان بە دىزىيەوە هاتووچۇيان دەكىردى، وەكجاران بە رۈزىدا نەدەچۇونە دەرەوە. ناو بازارپىان تەركىردى، بە كۆلان و پىچەكاندا ئەركى پىتكەختىيان بەرپىوه دەبرى. شاھىن داواى بىنېنى پېيەرى كرد، ھەۋالان شوينەكەيان پېتەگۇوت. چاودىرىيى دۆخەيان دەكىردى مېنگى بىنىشىتەوە و دەست بىھنەوە بە جولە. دەستگىركردن كۆمەلىتىك ئەندامى ناو پىتكەختىكانى پارتى گرتەوە. لە دەستەي كادىرەكانى شارەكانى دىكە، ھېشىتا مەترسىيەكە لە بازنىي يەكەم دووربۇو.

جە لەو كۆمەلە ھەۋالە كەسى دىكە نەيدەزانى لە كويىە. ناوى و وىنەي كەوتبوويە دەست دەزگا سىخورپىيەكان، بەنيازى گىتنى مامۇستاڭە بۇون، بۇ ئەوهى كۆتايى بە خويىندىنگە و خويىندىكارەكانى بېتىن. پاش ھەفتەيەك دۆخەكە بەرەو ئارامىي دەپقىشت. شاھىن شوين ساكىنە كەوت، جىنگەكەي دۇزىيەوە، بەبى پرس لە نیوهشەۋىكادا لە دەركاى دا، ھەمووان ھەلسانەوە، دەمانچەكانىيان دەرھېتىن، يەكىكىان لە

نڪٻڙ گُران

پشت دهرگاڪه و ئه وانى ديكه له ڙووره کهدا، چاوه رېبوون گهه پوليس و ده زگا سيخورييە کان بن، به رگري بکهنه تا کوشتن. ساکينه دهرگاڪه گردنه و، شاهين بيو، له گهله هاتنه ڙووره و، رېبهر زور به توندي: «تقوچ جوره مرؤقيتكى، من بمويستبا بتبيئم داوم ده کرد، چون هاتووی بچو ده رهه، ئه رکى حيزبيت به رېيوه ببه و شويئمان مه که وه.»

نه يهيشت قسه بکات، کردييە ده رهه. راستييە کهه شاهين بق هيج کاريک نه چوو، تنهها بق دلنيابوون تا بزانيت رېبهر له وييە يان نا. گومانيان ليکرد، کله لوبه لكانيان پيچايە و، شهوي دواتر گواستيانه وه. بق شهوي سيهم ئاپق و هه ڦالان روپيشتن، له جيگه ئه وان دوو هه ڦالى تر چوونه ماله که. هه واليان بوهات، له ناو پارتدا کومه لېك به کريگير او ههن، پيده چيت زور نزيك و شاره زابن. به هوي په یوهندىيە کانيانه وه، زانيارييان له سهه ده ستگير کراوه کان پيگه يشت، خيانه تکار دابوونى به ده سته وه، ئه مما نه ياندہ زانى كييە. موراديان نارد بيدقزىتھه وه، دوزييە وه. فه رمانى به هه ڦالان کرد، وانه پيبدهن. ئيدي را پورت نه هاته وه بزانريت وانه کهه چون پي دراوه و چى بيوه.

ده زگا سيخورييە کان خزانه ناو يانه وه. چاو ديريان خسته سهه کومه لېك هه ڦال، سنورى بازنه کهه دهورى خوى به توندي را گرت. له ماليکدا بيوون، جگه لهو چوار هه ڦاله که سى ديكه بقى نه بيو هاتوو چوچ بکات. هير شه کان بقسه ريان گوران، قورس و نه بيئراو، چونکه پيشتر ده يانزانى دوژمنه که كييە و له كوييە، کاره که گورابوو، ئيدي له ناو خوياندا گه رايان چاند بيو، به باشى نه ياندہ زانى كييە، بقى ده گه ران و نه ده بيئرا. له گروپى بازنه هى سهه وه، گومانيان نه بيو، هر گيز لهو باوه پهدا نه بيوون، له ئاستي سهه رکرداري هتى خيانه رووبدات، ئه گه رچى خوى بپواي وابوو: «ئه م گله له چيرق كه کييە ئه یوب ده چيت، کرمه کانى له ناو جهسته کهه خويidan. ده ريان بکه يت

دهبن به مار و لهگەل دوژمن دین پىتەوە دەدەن، دەريان نەكەپن
جەستەكە دەخۇن و پارچەپارچەي دەكەن. چارەسەريان تەنھا لهنا
بردنە، دەبىت خيانەت لهناو بېرىت، نە بىبەخشتىت نە چاوبۇشى
لىتكىرىت. مىزۇوى ئىمە گىرۇدەي دەستى خيانەتە، گەلەكە وەك ئەيوب
خانەدانە، كرمەكانى سەر جەستەي ھىلاكىان كردووە، بۇ ئەوەي
خانەدانەكە ھەلسىتەوە، چارەسەر تەنھا لهناوبردىيانە.»

دەنگى دەرگا هات، خۆيان كۆكردەوە، ئامادە بۇ بەرگرى، دوران
بە ئەسپايى لە گوشەيەكەوە دەرگاكەي كردەوە، چاوهپىسى ھات
ژۇورەوەي كەسەكە، گەر خراپەكاربىت لە دواوه لىنىدا. خاوهن
مالەكە بۇو. دەمانچەكانىيان شاردەوە، پېشوازىييان لىتكىرد، دانەنىشت
بە پىتوھ ئاگادارىكىرنەوە، ھەتا سى رۇزى دىكە مالەكەي چۈلکەن
لە شارەوانىيەوە خاوهن مالەكان ئاگادارىييان بۇچۇوھ، ھەركەسىنگ
خانووی بەكىرى داوهتە كەسانى گەنجى بى ڏن، بەزووتىرين كان
پەيوەندىيى بە پوليسەوە بىكەت. خاوهن مالەكە ئەوكارەي نەكىرد، لەبرى
ئەوە سەردانى كريچىيەكانى كرد بەئاگا بىتەوە، چ فشارىنەكىان لەسەرە
سوپاسگۇزارى بۇون.

دواى رۇيىشتى خاوهن مالەكە، بە پەلە نامەيەكى بۇ كەسىرە
نووسى. بەلېنى پىتىدا لە ماوهى سى رۇزدا دەگەنە ئەنقارە
وردەكارىسى سەفرەكەي بۇ خستە چۈچۈن، تەنانەت كەي دەكەونە بى؟
بە چ ئۆتومبىلىك، چۆن خۆيان لە پىڭا نوئىيەكەي سەرددەمى كۆمار
دەپارىزىن و بە پىڭا كۆنەكەي سەرددەمى عوسمانىدا تىىدەپەپن، شىتەي
ئۆتومبىلەكەي لەپىرنەكىرد. نامەكەي پىتچايەوە، دايە دەست ھەۋالىنک با
زووتىرين كات بىگەيەنەتە بەشى پۇستە.

نامەكەي بىردى، داواى لىتكىردى دوو رۇز چاوهپى بىكەن، لە كانى
گونجاودا دەست دەكەن بە جولە. كەلوپەلەكانىيان كۆكردەوە، بەشى

له بهيانame و ڪتيهه کانيان سوتاند. له ڪاتي دياريکراودا له خه و هه لساندن، شه ويڪي درهندگ، ئاسمان ههور، له مالهه چوونه دهرهوه. به خه يالى خهوي زياتر له پينج ڪاٿزميره نامهه گه يشتهه دهست ڪسيره، ئوقوميٺي دياريکراو له سهه گوشهه ڪولانهه چاوهه پوانى دهكردن. شوقفيهه ڪهه بانگكرد، دلنيای ڪردهوه هيچ ڪهه رهستهه ڪي ڦاچاخى پنهه بيٽ، هه ڦالي خهويان بُو. چيروهه ڪهه بُو گيٽايهوه، پيوisteهه چي بکات و له ڪويوه بروات، به ليني ليوهه رگرت، له ڪاتي دهستگير ڪردنيدا بيتاگايى خهوي ده رخات، هه ڦالي شوقفيهه سويٽندى به ڪور دستان خوارد، چيروهه ڪهه ده پاريزيت و به وجوره ده کات له سهه رى پيٽهه و تون، باوه شيان ڪرد به يه ڪتريدا، ئوقوميٺهه ڪهه به خاليي بهرهو شويٽنگ روپيشت، ئه وانيش به پئي بُو شويٽنگي ديكه.

چونى نه خشه بُوكيشا بُو به جوره ده رچوو. نامهه ڪهه به دهست گه يشت، ده زگا سيخور ڀييه کانى ئاگادار ڪردوه ماسييهه ڪه به پئي خهوي بهرهو توپي ماسيگرهه ڪه به پريوهه. له دوو پيٽهه ڪه بُوسهيان بُو دانا، گومانيان هه بُو فيليان ليٽيکات و بهو پيٽهه ڀييه دا تنهه پريٽ، له نامهه ڪه دا باسيگردوه. له ڪاتي خهيدا ئوقوميٺهه ڪه گه يشت، هه ليان ڪوتايه سهه رى، تنهها شوقفيهه ڪهه تيدابوو. به ناويدا گه ران شتيلكيان نه دوزييهوه، ڪه وتنه ليدانى شوقفيهه ڪه، بيتاگايى خهوي پيشاندا. دهستيان ڪله پچه ڪرد و برديان بُو زيندان. تيٽهه يشتن يارييان له گه ل ڪراوه.

گروپهه ڄاڻ ده رچوون، گونديكيان دياريکرد بُوي بچن. ده زگا کانى ڪومار له جيگايهه ڪ بُوي ده گه ران، له جيگايهه ڪي ديكه ده رکهه وٽ. به ته ڪنيکي خهويان له گه ليان جولييهوه؛ «ئيمه گه ر ته ڪنيکي دوڙمن بناسين، ده توانيين به هه مان ته ڪنيکي خهوي له گه لى بکه وينه شارهوه. هه ميشه به ڦيڪي سهه رکهه وٽ، ناسيني دوڙمنه ڪه ته.» پيشتر ئه و قسانهه گردبوو.

دهمهوبهيان گهيشته شويتنى مەبەست. لە مالى دياريكراول
گوندەكە نانى بەيانىيان خوارد. ترسىان لەسەر نەما. خاوهەن مال
ئاشنا، جلهكانيان شوشت، جانتاكانيان قورسىبوون، زيادەكانيان لاپرە
سەرخەويكىان شكاند، ئاسودە دانىشتن تا شەو بىت. هىزە سىخورەكان
و پۇلىس لەناو شارەكان و پېڭايى دەرچۈون لە شارەكاندا بۆسەيان
بۇ دەنانەوه.

تاريکى كرد، گوندەكەيان جىھىنىشىت و بەرەو گوندى سەرسىنور
بەناو تولەپىتى تەپۋلەكە و كىنۋەكاندا رېڭاييان بىرى. بە پىتى نەخشەكە
ھەنگاوىيان دەنا، بەدهم رېتە جەمیل لىنى پرسى: «ئەو نامە يە چى بۇو.»
وەستا، دەستى خستە سەر كەمەرى، ماندووبۇو، ئارەقى كردىبوو،
ھەناسەيەكى ھەلkitشا: «نامەكەم نارد بۇ ھەيلانەي زەرددەوالەكان.»
پېنگەنى. بۇي ۋوونكىرددەوه: «دەمەتكە ئاگادارە نزىكتىرىن كەسى دەيەيت
بىخاتە ناو تۈرەكەوه. بەلام دەبايە پېشانى نەدات ھەستى پېنگىرددەوه
ئەو چاوهېرى بۇو بچەمە ناو تۈرەكە، بىداتە دەست ۋاچىيەكانەوه
من لەوه بە ئاگاتربۇو، چۇن يارىيەكە دەست پېندهكەم.» قاچى يال
بەردىك: «ھەفآل تو تەماشاي يارى تۈپىي پىي بىكە، ھېرىشىبەر تۈپەكە
دەبات، نزىك لە گۈلەكە، خۇى دلىنایە گۈل دەكات، بەلام تۈپەكە دەدان
بە ھەقلىكى تر بۇ ئەوهى ئەو گۈلەكە بىكەت. ئەوه ئاكارى يارىزانى
باشە. ئەز ئەو يارىيەم كرد، دەمزانى پاسدانەكەم چى لىندەكەويتەوه
دەمزانى ناتوانىت گۈلەكە بىكەت، ئەمما دەبايە تۈپەكەي بىدەمى، يەكەم
وابزانىت متمانەم پېتىتى گۈل دەكات، دووهەم: دلىنابۇوم گۈل ناكان.»

ھەفآلان بەسەر سورمانەوه تەماشاييان كرد، ئەگەرچى بە ۋوپىنى
دەمۇچاوى ديارنەبۇو، بەھۇى تارىكايى شەوهەكەوه. عەلى قەيتان ئەو
ھەلەئ قۇستەوه و كردى بە گالتە: «گەر بىماندۇزنىوه دەستىگىرمان
دەكەن.» دەستى خستە سەرشانى، «ھەفآل كەي وەختى گالتەكىدەن»

پيشكهوه.» دووانيان له پيشهوه و دووانيان له دواوه. كزهبايهك له
كتوهكانهوه هات، ثارهقهكهى سهـ روخسار و شان و ملياني چياكردهوه.
دهنگى چـلهـكان لهـناـوـ دـولـهـ كانـداـ، خـوـورـهـ ئـاوـ، دـهـنـگـىـ كـونـدـهـ پـهـپـوـ،
بهـ دـهـنـگـىـ كـونـدـهـ پـهـپـوـهـ كـهـ، هـلـوـهـسـتـهـ يـهـ كـرـدـ، لـهـ وـ شـهـوـ ئـهـسـتـهـ مـهـداـ
گـوـوتـىـ: «ـهـيـگـلـ باـشـ بـقـىـ چـوـوـهـ، شـهـوـ كـاتـىـ بـيرـكـرـدـنـهـ وـهـيـهـ. دـهـنـگـىـ
كـونـدـهـ پـهـپـوـ ئـامـاـزـهـ يـهـ بـقـ دـهـنـگـىـ بـيرـكـرـدـنـهـوـهـ، دـوـايـ ئـهـوـهـ مـرـقـفـ لـهـ
رـقـزـداـ لـهـناـوـ جـهـنـجـالـيـداـ مـانـدـوـ دـهـبـيـتـ، شـهـوـ دـهـگـهـرـيـتـهـوـهـ بـؤـنـاـوـ خـوـىـ وـ
بـيرـ لـهـ دـوـنـيـاـ دـهـكـاتـهـوـهـ. دـهـنـگـىـ كـونـدـهـ پـهـپـوـيـ لـهـ مـيرـاسـهـ دـيـرـينـهـ كـهـىـ
مـيـژـوـوـهـ وـهـرـگـرـتـوـوـهـ، پـهـيـكـهـرـىـ خـوـداـوـهـنـدـهـ عـهـشـتـارـ، لـهـسـهـرـ شـانـيـكـىـ
كـونـدـهـ پـهـپـوـ هـيـهـ، لـهـسـهـرـ شـانـيـكـىـ دـيـكـهـىـ درـهـخـتـ، يـهـكـيـانـ پـهـمـزـىـ
ژـيـانـ وـ بـهـرـهـمـهـيـنـانـهـ، ئـهـوـيـتـيـانـ پـهـمـزـىـ ژـيـرـيـيـهـتـيـهـ. كـونـدـهـ پـهـپـوـ لـهـ
كـورـداـ شـوـوـمـهـ، بـقـچـىـ شـوـوـمـهـ؟ـ چـونـكـهـ مـرـقـقـىـ كـورـدـ ئـيـشـكـهـرـبـوـوـهـ،
شـهـوـيـ بـقـ پـشـوـدانـ وـيـسـتـوـوـهـ، نـهـكـ بـقـ بـيرـكـرـدـنـهـوـهـ. دـهـبـيـتـ ئـهـ وـ پـهـمـزـهـ
چـاـكـ بـكـهـيـنـهـوـهـ، دـهـنـگـىـ كـونـدـهـ پـهـپـوـ لـهـ شـومـيـهـوـهـ بـيـكـهـيـنـهـوـهـ بـقـ دـهـنـگـىـ
ژـيـرـىـ، بـچـيـنـهـوـهـ لـايـ خـوـداـوـهـنـدـهـ عـهـشـتـارـىـ دـايـكـ، كـهـ هـمـ ژـيـرـهـ وـ هـمـ
بـهـرـهـمـهـيـنـهـرـ، دـايـكـىـ دـوـ وـ پـايـهـ سـهـرـهـكـيـهـ كـهـيـهـ.»

عـهـلـىـ قـهـيـتـانـ دـهـيـكـيـشاـ بـهـسـهـرـىـ خـوـيـداـ، لـايـكـىـ بـقـ هـهـقـالـهـ كـهـىـ
پـشتـهـوـهـ كـرـدـهـوـهـ: «ـكـهـسـ نـازـانـيـتـ سـبـهـىـ چـارـهـنـوـوـسـمـانـ چـىـ دـهـبـيـتـ،
كـهـچـىـ بـقـ يـهـكـلاـيـيـكـرـدـنـهـوـهـ كـيـشـهـيـهـ كـيـشـهـيـهـ كـىـ شـهـشـ هـهـزـارـسـالـهـ خـمـ
دـهـخـواتـ.» نـهـيـانـوـيـراـ پـيـكـهـنـنـ، ئـهـمـماـ گـوـيـىـ لـهـ چـېـ چـېـكـهـيـانـ بـوـوـ،
بانـگـىـ كـرـدـ: «ـعـهـلـىـ تـوـ كـهـىـ وـازـ لـهـ خـوـوـيـ گـالـتـهـكـرـدـنـ دـيـنـىـ؟ـ»

گهیشتنه گوندیکی بچوکی سه‌ر سنور. پیاویک داری ورد دهکرد،
له تهنيشت خانووه قوره‌که‌ی که‌پریکی دروستکردنبوو، داره ورده‌کانی
له ژیریدا هله‌لده‌چنی و ئاماده‌ی دهکردن بق زستان. سلاویان لینکرد،
بېپیريانه‌وه هات، بېبى ئه‌وهی بیانناسیت فەرمۇوی لینکردن ئاویک،
چاییک بخۇن. قبولیانکرد. ماندوو بۇون. له ژیر داری بەرددم ماله‌ک
دانیشت، مەنالیک ئاوی بق ھېنان، ژنى ماله‌که دەبۈيىست چايیک
دەمکات، مريشكەكان له ناوه، مانگاییک و گوئرەکەیهک له تهنيشت
خانووه‌که دەلەوەران.

پیاوی خاوهن مال، بەزمانیکی پاکى كرمانجى، پرسىيارى لينكىن
ئىتوھى گەنج چىدەکەن له گوند؟ عەلى قەيتان له برى ھەمووان وەلامى
دایه‌وه بەنيازى ئه‌و دىۋى سنورىن. ئامۇڭگارى كردن بگەربىن‌وه مال
بۇلای دايىك و باوكىيان و پىۋىست ناكات، بەقسەيەكى ئه‌وان نىگەران بن
و مال جى بەھيلن، ھىچ شويىتىك نابىتە مالى باوكىيان، باشتە بگەربىن‌وه
نەيدەناسىن، وا تىنگەيىشتبۇو گەنجن له گەل ماله‌وه شەپىان كردوه. ئاكاى
له ھەوالەكانى شار نەبۇو. تا ئىوارە له‌وى مانه‌وه، دووانىيان گەران‌وه
ئاپق و دوو ھەقالى چاوه‌پروانى تارىك بۇونىيان كرد.

ساکينه په یوهندی به سه رهوه پچرا، له گهل دوو هه ۋالى گەرایه وە بۇ مالەكە يان، چى بەياننامە و پۇزىنامە و كەرسەتى مەترسىدار ھېبوون له ناوى بردن، بېرىكىيانى سوتاند و ئەوانى دىكەى لە درزى دیوارەكانى دەرەوهى مالەكە شاردنه وە. وەك چاوهپى مەترسىدەك بىكەت. دانىشت، تازە تارىكى كردىبوو، گويى لە دەنگى ئۆتۈمىيەل بۇو. بەتوندى لە دەرگاكە يان درا، ھەلسايە سەرپى، بە دوو هه ۋالەكەى گووت: «ئاسايى بن، خۇتان مەشلەزىنن، ھېچ شىتىكى مەترسىدار لە مالەكە نىيە بىبىتە بەلكە لە سەرمان، ئەو كىتىيانە ئاسايىن.» بە بى شلەزان، دەرگاكەى كردە وە. خۇيانكىردى بە ژۇوردا، مالەكە يان پېشكىنى، دەورى مالەكە گەران، سەربان و دراوستىكان. جىڭ لە كۆمەلە كىتىبە، ھېچيان بەچنگ نەكەوت.

دەستىيان بەستن، كاتى سواركىرىدىان، ساکينه هەۋالىتكى خۇيانى دى لە ناو يەكىك لە ئۆتۈمىيەكەندا، دانىشتىبوو. زانى خائىن لە ناو ياندايە، ناسىيە وە. بىران بۇ زىندان، جىايان كردە وە. كرايە ژۇورىكە وە، سېكەس هاتنە ژۇورە وە، چاوابىان بەست، دوو پرسىيارى ئاسايىيان لېكىردى، وەلامى دانە وە. كەوتتە سەرى، بە شەق و بۇكس، كەوتە بەر دەستىيان، ھېتىنە يان لېدا رېشايە وە. چوونە دەرە وە، دەرگاكە يان دانە خىست. ھېزى تىدا نەما بىوو، نەيدە توانى ھەلسىتە وە، خۇى گرمۇلە كەردى. بۇنى ژۇورە كە ناخوش، ھېزى دايە بەرخۇى دەمى بە يەخە كراسە كە بىرىت، ئازار دەمۇو چاوى ھېنايە وە يەك.

پاش كەمېك دوو كەسى تر هاتنە ژۇورە وە، بە جولانى كورسىيە كەدا گۇنئى لېبىو يەكىان لە سەرى دانىشت، يەكىان قولى گرت و بە رېزىكىردى وە، و لە سەر كورسىيە كە دايىنا. بەرامبەرە كە قىسى كەدە، دەنگى ناسىيە وە، شاهىن بۇو، داواى لېكىردى دان بە كارە كانىدا بىنەت، ھەموو شت تەواو بۇوە، پارتى كېنكاران شىكىستى ھېنادە، سەركىردا يەتىيە كە گىراوە، ئاپقۇ

گیراوە، دانىيان بە شىكستى پارتدا ناوه. لەگەل ھەر قىسىمە كى ساکىنە بە كرمانجى، بۇ ئەوهى پىاوه كەرى تر تىنگات: «بىن كەسايەتى، لەسەرەتاوه دەمزانى بچوکى. بەقسەيان نەكىردم دەبايە ملەپانە كەت لېتكەنەوه، تو بۇ شۇرۇش نەهاتبۇوى، هاتى وەك خالقانت و مالباتت بىكەيت.» لە شاهىن داواكارى و لە ساکىنە وتىنى قىسىمە توند.

سودى نەبوو، بىرىدانە دەرەوه. سى كەسىمە كەرى تر ھاتىوه، ھېندهيان لىتدا لەھۆش خۆى چوو. شاهىن خۆى دابۇو بەدەستەوه، بەلىنى پىتابۇون سەركىدايەتى و ئاپۇيان بخاتە بەردەست. لەگەلياندا شويىنە دىاريکراوه كان گەپا، تەواوى پىكخىستەكانى خارپىتى دا بە دەستەوه. كەمال و خەيرى و مەزلىوم، باقى ھەۋالانى دىكە. شويىنە زانراوه كانى ئاپقۇچۇن، لە ھىچ لايمەك دەستىيان نەكەوت. بەلام لە پۇرۇنامەكاندا بلاوكرايەوه، پارتى كريكارانى كوردىستان كۈژايەوه، سەركىدايەتىيەكەرى دەستىگىركرى، ئاپقۇ دەستىگىر كرا، پىكخىستەكانى لە ژىر لىكولىنىوهى پۇلىسدان، كۆمەلېك وىنەي ھەۋالانىان بلاوكردهوه.

كەسىرە لە ئەنقرەرەوه خۆى كەياندە خارپىت، فرييوى پۇرۇنامەكانى خوارد، بەتمابۇو سەردانى ئاپقۇ بىكەت و ရازى بىكەت دانپىانانەكانى بنووسى، لەگەل تىمى سىخورەكان دەگەپا، دواجار تىڭەيشت نەگىراوە و فرييودراوه. سەردانى گوندى ئامارايى كرد، ھەوالى كورەكەيانى پرسى، ھەسارە خاتوون و حەوا خاتوون و ئاپى ئۆچەلان، ھېچيان نەدەزانى. تەنانەت بە جۇرىك قىسىمەيان دەكىرد، گوايە لە مالەوهى لە ئەنقرە و بەتمابۇون سەردانى بىكەن. بە دەستى بەتال گەپايەوه بەرپرسانى ناوجەكە ئاگاداركرانەوه، گەر زانىارىيەكىيان لە بارەيەوه دەستىكەوت، بە كەسىرە بلىين. ئاپقۇ چوو بەناو زەويىدا و ونبۇو.

كۆمەلېك لە يەكەكانى پىكخىستن مابۇون، ئەوهيان بە ھەلزانى، شەو لەسەر دىوارەكان، لە كۆى ئەو شارانەي توانايان ھەبۇو چالاکى

تىدابكەن، سكىچىكى ئاپقىان دروستكىد، لە ژىرىيدا نووسىان، رېيھەر بەردەواامە، تىدەكۆشىت بۇ گەل. دروشمى پارتى كريكارانىان نووسى، بەيانى خەلک چاوى بە سكىچەكە و دروشمىكەن كەوت، ئىدى بروايىان بە رۇزنامە و كەنالە ميديا يىھەكان نەما، ئاهىك بەبەر خەلکدا هاتەوە، كۆمار و ميديا كەسى وزەرى تەواوى خستە گەر باس لە كۆتايمى چىرۇكە نويىھەكە بىكات، لە بەرامبەردا گەنجهەكان ھەنگاوى يەكەميان دەنا بۇ نووسىنەوەي رۇمانەكە.

ھەۋالانى دەستكىركاراو گوازرانەوە زىندانى ئامەد. زىندانىكى گەورە، پاش كودەتاكە ئامادە كرا بۇ ياخى بوان. چەند بەشىك بۇو، ھەۋالانى پەكەكە جياكرانەوە، خرانە دوو بەشەوە. لەگەل چۈونە ژۇورەوەيان پۇوت كرانەوە. رېزىك جەندرەمە بە كوتەكەوە وەستان بۇ پىشوازىيان، كوتەك بارانىانكىردن و ژنەكانيان كرده بەشىكەوە و، پياوهەكان بەشىكى دىكە. دەستەيەك مەشق پىڭراوييان كرد بە بەرپرسى زىندانەكە، بەلىتىيان بە سوپا و ژەنەرالەكان دا، ھەمووان تەمى دەكەن و پەشىمانىيان دەكەنەوە، دەيانكەنە ھاولاتى كۆمارى.

شاھىن و خۆبەدەستەوە دەرەكان لەگەل گروپە چەپە خۆبەدەستەوە دەرەكان خرانە بەشىكەوە، بەشىكى دىكەي چەپەكانى دىكە بۇو. ساكيئە دۆخى خرالپ بۇو، ئازارى ھەبۇو، تۈوشى خويىن بەربۇون بۇو. لە نىوان بەشەكەي ئەوان و بەشى پياوهەكاندا، پەنجهەرەيەكى بچوک ھەبۇو، ئاماژەيان بۇ يەكتىر دەنارد. بەشى پياوان ژۇور ژۇور. شەۋى يەكەم، دەستكرا بە ئەشكەنجهەدان. بەرپرسى زىندان چاودىرىيى ئەشكەنجهەكانى دەكىد، تا ئاستى بۇورانەوە لىتىاندەدان.

بەيانىكەي بە سرودى نىشتىمانى لە خەو پابۇون. گروپى خۆ بەدەستەوە دەر ھېنرانە حەوشە، وەرزشيان پىتەكىردن و سروديان پىتەوتن. بە دەنگى بەرز: «من توركم، خۇشبەختم كە توركم.» بەشى

ژنان و پیاواني پەكەكە، بەھەر جۆرىك بىت يەكتريان ئاگادار كىردهو
بەرگرى بىكەن، نەچنە ناو داخوازىيەكانى كۆمارەوە، كەس پەشىمان
نەبىتەوە، كۆدەنگ بن، ئەشكەنجە و ئازار نەيانترسىنەت. خۇيان پاڭن،
گەل ھەزاران ئازارى لە وجورەي ديوه، زىندان بىكەنە سەنگەرى
بەرگرى.

ئەشكەنجە دەستى پېتىرىد، كەمال و خەيرى و مەزلوم، چوار
ھەۋالەكەي دىكەيان، دەستەي خارپىت، يەك يەك بانگ كران،
دەدران لە كارەبا، سەرەو خوار ھەلدەواسران، دەبورانەوە، ئاويان
پېتىدا دەكرا و دىسانەوە ليىدان. داوايان ليىدەكرا، بلىن: من توركم، بەو
حالە پەريشانەوە دەيانگووت: ئەز كوردم، تورك نىم. شىوهى سزادان
قورستىر بۇو، ھىزىيان ليىرىپىوون، يەك ژەم نانيان پېتىدەدرا، خراپتىرين و
پىسترىن جۇرى نان. پاسەوانەكان مىزىيان دەكىردى خواردىنەكانىانەوە.
جارىكى دىكە ساكىنە هيىنەكەيان ليىدا تۈوشى خويىن بەربۇون ھان
پزىشكەكەي زىندانەكەيان بانگ كرد، بە قىزىكەوە دەرزى ليىداو
ئامۇرۇڭارى كرد، دەست لە بەرگرى ھەلگرىت و بچىتە ناو بەشەكانى
دىكەوە، تەنها وەرزشى بەيانيان بکات و سرودى نىشتىمانى توركىا
بلىت: بە مۇنۇيەكەوە تەماشايەكى پزىشكەكەي كرد، بۇ ئەوهى ئازارى
بدات وەلامى دايەوە: تۇ بۇ نالىيى من كوردم؟ من بۇ خۆم بىم
بەتورك، كە تورك نەبم. پزىشكەكە بە رېتىكەوە جىيى هيىشت.

دۇخى زىندانەكە گۇرا، بەرگىرىكىدىن و وتنى سرودى ئازادى بۇ گەلى
كورد، لە دوو بەشەكەي پەكەكە و ترانەوە. دوو ھەۋالەكەي سەرسىنور
گەپانەوە شار، پەيامى رېبەر ئاپۇيان پى بۇو، ھەولىاندەدان بىگەيەن
زىندانەكان، توانيان كەسىك بىدۇزنىوە پەيامەكە بىگەيەنەت، ئەو
پەيامەكە بۇو: «ھەريەكە تان خۇى بە ئاپۇيەك بىزانىت.» دلىانخۇشبوو
نەگىراون، شەرقەي پەيامەكەيان كرد، بىپىاردان درايە دەستى خۇيان

نڪٻڙ لُزانه

چ خوبه دهسته و هدان، يان به رگري، به لام پيڪه و هر گرييان هه لبزارد،
پُڙانه نيوکاٿڙ ميرٽك ده هيئرانه ده رهه و هه واڳوپكى، هه ليان
ده دوزييه و له پال په نجه ره کاندا يه ڪترى تيڳهه يه نن پيوiste چي بكن.

ساکينه بولو به رابه رى زيندان، به قسه يان ده كرد، نمونه هى
خوارگري بولو. بچوكترين داخوازي زيندانى ره ده كرده و ه سه روکى
زيندان، كه خوى به شارهزاو ليهاتو ده زانى، به لينى به ڙنه راله کان
دا، هه مووشتيك له به رژه و هندى كوماردا ده گوريت. به قسه هى لوس،
به پيزگرتن، به دانپياناني ساخته هى هه ڦالانى ده ستگيرنه کراو، به
ئه شكه نجه، به زيندانى تاكه كه سى، له کاره با دان، هه لواسين، خواردنى
پيس و، چهندين پيگه هى جياواز ده يه ويست ئيراده يان بشكينت،
سودى نه بولو. ڪچه لاواز و قژلوله که به جوريك پووبه پروي سزاو
زه حمه تييه کان بولويه و ه، ته نانه ت پياوه کان شه رميان ده كرد له ئاستيدا
به رگري نه کهن، ئه شكه نجه ده ره کان ماندو ده بون له ليدان و
ئازار دانى.

شاهين و گروپه که هاوكاري به رپرسى زيندانه که يان كرد،
به رده وام زانياري پارت و تاكه که سيان پيده دان. له کاتي لينکولينه و ه کاندا
زانياري يه کانيان به کار ده هيئنا بولو پوخاندنى دو خى ده روونبيان، ئه مما
ئامانجيڪ له بيركردن و ه ياندا بولو، تا مردن له گهلى برقن. هه موويان
لاواز، جه سته يان خويتناوي، جلى دراو، بونى ناخوش، به رده وام ليدان.
شه وان نه يانده هيئشت بخهون، پاسه وان دواي پاسه وان، ده يانکيشا به
ده رگا که دا، پُڙي يه کجاري بوليان هه بولو بچنه سه رئاو، له ڙووره
تاكه که سيءه کان له ماوهى چل و هه شت کاٿڙ مير جاريڪ نانينکيان بولو
ده برا، ناچار ده کران پاش جي هيشتنى پيسائي ڙووره که پاک بکنه و ه
چهند هه ڦالينکي نوي هيئران، له پيڪسته کانی شاره کانی ديڪه
ده ستگيرکرابوون، کومه لينکيان زور گهنج، ئامؤڙگاري ده کران و

ورهیان به رزده کرایه وه خویان نه دهن به دهسته وه. له ناو زیندانی ئامار ده نگویه ک بلاوکرایه وه، ئه وهی په که که بیت خو به دهسته وه دهه نیه. شاهین و گروپه لاوازه که یان برده به پریوه به رایه تى، ما یکیان خسته به رده میان، دهستیان کرد به قسه کردن، له ده نگه ره که وه قسه کانیان په خش ده کرا تا هه مووان بیبیستن. شاهین و هک که سایه تیه کی دارزیوی لاواز، که وته باسی شتی تاکه که سی، هیچ مقر الیکی بز خوی نه هیشتہ وه، درقو بوختانی بق دروست ده کردن، ده یویست بهو جوره لای زیندانیه کان وینه یان ناشیرین بکات. ساکینه که گوینی لیده بwoo، ده یکیشا به ئه ژنؤی خویدا: «ئه ز زوو گووتم، ئه و خو نونه لاوازه، له خالوانی ده چیت، بقچی هه قالان بروایان پیکردا؟ بق باش نه چوونه ناو که سایه تیه که وه، بق چهند جاريک لیخوشبوون، ده بیت تولهی لیکریتے وه.»

قسهی له سه ر که سایه تیان ده کرد، چاودیری کر دبوون، و هک سیخور پیک به شوین ژیانی تایبه تیاندا گه رابوو، چی تومه تی بیست بwoo، به ده نگیکی به رز ده یگووته وه و زیندانیه کان گوینان لیده گرت. به جورینک خوی بچوک کر ده وه، ته نانه ت لای خوبه دهسته وه ده ره کان به بچوکی ته ماشا ده کرا، دلیخوشکر دبوون داهاتو ویان باشدہ بیت. به رگریکاره کان په یامیان بق نارد: «هه رگیز به زیندوویه تی ده رناچی.» ترسا، په یامه کهی گه یاندہ به پریوه به ری زیندان. دلنيا یان کر ده وه نه ترسیت و ناهیلین یه کیک له وانه له زیندان به سه لامه تی بچنه ده ره وه، یان ده یانکه ن به تورکی کومار، یان کوتاییان دیت.

شپری کولان و شه قامه کان، شه پری گه ران به شوین یه کتریدا گواز رایه وه بوناو زیندان. هیزه کانی کومار به لیدان و سزای جیاواز جیاواز، به لام یه که کانی پیک خستنی په که که، به ئیراده و تینکوشان لایه کیان هه ولی لاواز کردنی لایه کی تری ده دا، لاکهی دیکه هه ولی

نصبەز گۈزانى

نائۇمېدكىدى نەرامبەرى دەدا. ئازار و بۇورانەوەكان، لىدان و سوکاپەتىيەكانىيان كرد بە تاقىگەيەك بۇ بەردىۋامى بە ئىرادەيى و دەروونىيان، تا بىزانن چەندە خۇرپاگىن، باشتىرين كادىر ئەوانەيان بۇون، ھەولىاندەدا بەتوندى پۇوبەپۇوی ئەشىكەنجه دەران بىنەوە، بۇ ئەوەي پىشانىانبىدەن ئەوەي لاوازە جەلادە، نەك ئەشىكەنجه دراو.

شەوهکەی دەرچوونى ئىبراھىم، نەمرود خەوتبوو. پاسەوانەكانى بە ديار ئاگرى بەردەم پايەكانى كوشكەوە، ئىشكىان دەگرت. ئىوارەكەي ميوانى هەبۇو، ھەوالى بتشكىنەكەي پىتگەيشت، تورپەبۇو، دارىتكى شakanد لەسەرى كۆيلەيەكدا. خوان ئامادەكرا، بەخۆشى سزايى بەيانىيەوە خواردىانەوە. يەكىك دەيگۈوت: بە چەكوش سەرى پان بکەنەوە، يەكىكى دىكە: با بىسوتىنин. كاهىنېك: سزايى خوداييانەي بىدەن، پارچە پارچەي بکەن. نەمرود گوئى دەگرت و مەست، ھىننەدى خواردەوە وەنەوزى دەدا. چوونە بنبالى و بەزمانىكى نىوهگۇوه گووتى، بەيانى خۆم تەمىزى دەكەم، لېڭەپىن با رۇزبىتەوە. برايە سەر جىڭەكەي و كەنەفت خەوى لېكەوت.

دەروازەي شارەكە داخرا. تاقە پىتگەيەك ھەبۇو، لە بەشى رۇزئاوا، لە مالىتكەوە كونىك كرابۇويە شووراي شارەكە، نىوهشەو ئىبراھىم د خىزانەكەي، ھاولەكانى، لە كونى ئەو مالەوە خۆيان گەياندە دەرەوەي شورا، بە نەشارەزا بەرە و رۇزئاوا رۇيىشتىن. دونيا تارىك، قافلەيەك بەرىۋەيە، سەرزەمىنى خۆيان جىتەيىشتۇ، نازانن پوو لە كوى بکەن، ماندوو، لە كانياويىك لاياندا، ئىبراھىم سەرخەويىكى شakanد، فريشتنەيەك

هاته خهونى، بهدهنگى بهرز: «بِرْق بَوْ خاکى پيرقز، پِرْق بَوْ خاکى پيرقز،
شويين ئهستيرهى رُوقُّثاوا بَكْهُوه». راجله‌كى، سهري بهرزكردهوه،
ئهستيرهى رُوقُّثاوا لهسەر سهري بُوو، شويينى كەوت. بهيانى نه مرود
بهئاكا هات، بتشكىنهكە و هاوەلەكانى لهشار نه مابوون، پاسهوانى
دەروازەكانى هەلواسي، لهشکرييکى نارد بهشويينياندا بگەپين، لهشکرهكە
بۇ باکور و باشدور رُوقِيشتن، دواى ماوهىيەك بهدهستى بهتال گەرانهوه.

ھەمان چيرۆكى ئىبراھيمى شارى ئورفا، لهسەردەمەتكى ديكە
پوويدايەوه. سەرۆك كۆمار، چاوهپىسى سزاي بتشكىنهكەي دەكرد،
مهست و حەيران، ئىواره خوانىكى بۇ ژەنەرالەكان ئامادەكرد، بەلىنى
پىدان به زووترين كات ئاگرهكە دەكۈزۈنتىهوه، ژەنەرالىك دەيگۈوت:
وهك باپيرانيان لە دېرسىم، ھەلىانواسە. يەكىكى ديكە دەيگۈوت: بىانخەنە
ناو ئاگرهكەي نه مرودهوه، دەمەتكە باپيرانيان لەو شارەدا سوتىنراون.
يەكىكى ديكەيان: نا پىويستە لە ناوه راستى شارەكاندا پارچەپارچە
بىرىن. سەرۆك كۆمار دواى مەستىيەكى زور، بە زمانە قورسەكەيەوه،
خەمتان نەبىت، بەدلى ئىۋە دەبىت. ھىنده مەست بُوو، دووان چوونە
زىربالى، بىرىيانه ژورى نووستن، بە پشتا كەوت خەوبىدىيەوه.

دەمەو ئىواره: پرسىياريان لە پياوهى گوندەكە كرد، ئەو ديوى
سنور دۆخى چۈنە؟ ناونىشانىكىان پى بُوو، دەبايە بچنە گوندىكى
ئەو ديو سنور و بچنە مالى كەسيكى ديارىكراو. پياوه كەمەتك باسى
بۇ كردن: «سوريا ولاتى عەرەبەكانە، بُووهتە سەرزمەنلىنى ناپازىيەكان.
دەسەلاتەكەي بىرەحم و بکۈزە، ناهىلى كوردەكان سەردەر بەھىن،
تەنانەت ناسنامەيان پىتىدادات، بۇ ئەوهى مافى كاركىردن و چوونە ناو
شارەكانىيان نەبىت. ھەركەسيك خۆى نەكات بە عەرەب و دەست لە
كورد ھەلنەگرىت، مافى نىيە. بازگەي زور دادەنин، پىويستە ئاگاتان لە
خۇتان بىت. مەتمانە بە ھەمووكەس مەكەن.»

تاريکى كرد، مالئاواييان كرد و گوندەكەيان جىھېشىت. سى قولى، بەدواى يەكدا. گەيشتنە سەر سنۇور. ئاپق لەسەر سنۇور وەستا تەماشايەكى دواوهى كردهوە: «مرۇققى كورد ھەموو كارەساتىكى بىنى، بەلام ھەرگىز خۆى نەدا بەدەستەوە. ئەم خاكە بەشكۈيە جىدەھەپلەن، دلىيام بەسەر بەرزى دەگەرىيەنەوە. چىرقەكەي باپيرمان ئىبراھىم دووبارە دەكەينەوە، ئىمەي ئورفایى ھەميشە چىرقەكى مەزنمان ھەيە.» پېيان خستە خاكى سورياوه. تا نىوهى شەو بەپىوه بۇون، گەيشتنە گوندە ديارىكراوهكە، ناونىشانەكەيان دەرهەتىا، تەماشاي خانووهكانىيان كرد، بەو شىوهىيە بۆيان نەخشىراپوو مالەكەيان دۆزىيەوە. بانگى خاوهن مالىانكىردى، پاش كەمىك پووناڭى لە ژۇورىك داگىرسا، سىبەرى پىاويك دەركەوت، هاتە دەرەوە، چاوى پېيانكەمەت و بەخىرەاتنى كردى بۇ ژۇورەوە. دوو مندال و ژىنلىك لە مالەكەدا. ئەو شەوه نەخەوتى، پېنمايىهكانى پېتگۇوتىن، بىردى بۇ خانوويك لەناو باخىكى زەيتۈون، ئاگادارىكىرىدەنەوە ھەتا خۆى نەگەپىتەوە لەو باخە نەچنە دەرەوە. رۇۋانە مندالەكانى نانىيان دەبرى بۆيان، پىاوە يەكى وىتەيەكى بچوکى ليۋەرگىرن و رۇيىشت، لەوسەرەوە بەسى ناسنامەوە گەپايەوە، كرابوون بە عەرب، ناسنامەكان ساختە بۇون.

دەبايە بگەنە شوينىك ئامانجى سەرەكىيان بۇو. لەگەلىاندا رۇيىشت لە شارىكى بچوک سوارى پاسىكى كردى، ناردىنى بۇ شارىكى دېكە لە بازگەكان ناسنامەكانىيان ليۋەردىگىرا، بە عەربىيەك، كە چەند وشەيەكى سەرتاييان دەزانى، چۈنى و چاكىيان دەكىردى و سوپاسىيان دەكىردى. سى غەرېبە لەناو ولاتىكى غەرېبىدا. پارە توركىيەكانىيان لە مالى پىاوەي گوندى سەرسنۇور گۇپى بە پارەي سورى. خواردىن و كريپى ئۆتۈمبىليان پىىدەدا. بەرەو شوينى ديارىكراو دەرۇيىشتىن و شەو رۇزىيان خستە سەرېيەك.

ئاگایان له ولات نه ما. چوونه که مپی شورشگیره فله ستيينيه کان. ئاشنایه تيان پهيداکرد له گهل گروپيکدا. دهستيانکرد به مهشق و خويتنده وه، شيوهی پارتيزاني و دروستكردنی گروپی دهست و هشين، نيشانه گرتنه وه راهييان له سه رخوشاردنده وه و په لاماردان. ماوهيءک له گهل شورشگيره فله ستيينيه کان سووديکي زوريان له کاروباري سه رباري بیني. له پال مهشقه کاندا خويان فيرى زمانی عرهبي دهکرد، که يشتته ئاستيک دهربريين و تىگه يشتنيان ئاسايي بيت. ئه و کتيبانه يان خويتنده وه له سه رپارتيزاني نووسرا بون. دهوله تى سوريا و ئوردن، به شيوهی پهسمى پيشوازبيان له هه موو گروپيکي ياخى راگه ياند. دهيانه ويست له پيگهی ئه و ته كنيکه وه فشار بو جيهانى دهره وه و دراوسيكانيان دروست بکهن. ئه و پيشوازيه يان به هه لزانى. داواي شويتنيكيان کرد بو مهشق و کوبونه وه، ناوجهيءکيان بو پيشنياز کرا. رويشن بو شويتنى دياريکراو.

دولئك بwoo. ئاپق به سه ر گريکه وه وهستا، ته ماشاي دوّله که هى کرد، چهند ته پوّلکه يه ک له دهوري دوّله که، شويتنىکي خراب نه بwoo، که ميک بى دره خت و وشك ده رده که ووت. دهستي خسته سه رشانى جه ميل پهنجه ي راکيشا بو دوّله که: «ئيره ده که ينه سه رزه ميني ئاوازه ئازاده کان.» چيروکه که ي ئيراهيمى گيرايه وه، «شويتن ئه ستيره که که ووت، سه رزه ميني ئازادي بو گله که ي دوزيي وه. پنهانچيت چاره نووسى کورد ئاوابيت، هه ميشه به دواي سه رزه ميني ئازاددا بگه پيت، چونکه نه مروده کان هاتونه ته سه رزه مينه که ي خوى. چيروکه که مان زور له يه ک ده چيت، به لام ئيمه وه ک ئيراهيم ناكه ين، خاکى با پيرانمان جيتاهيلين، ده گه رينه وه بوئي. ئه م سه رزه مينه مان بو ئه وه دهويت خومان ئاماذه که ين بو گه رانه وه. ئه ستيره که ي ئيمه هوشياريمانه، له ئاسماندا نيء، له ناو ميشكماندا يه.»

دەستىانكىردى بە پەيوەندى دروستكىرىنەوە لەگەل كوردانى باكۇر، لە كوردانى پۇزئاوا دۆستى نوييان دۇزىيەوە. لە دۆلى ئاوازە ئازادەكان، بە هەلدانى خەيمەيەك دەستىان پىتىرىد. پاشان خانووېكى بچۈلەيان دروستكىرد. وەلامى پەيوەندىيەكانى باكۇوريان بۇ ھاتەوە. ھەقلاز دەركەوتىن، پارەيان ھىتىن، لە پىنگەي ھىزە شۇرۇشكىپەكانەوە، كەرسىتى مەشقى سەربازىييان پەيداكرد. جلوبەرگ و تفەنگ و فيشەك، خانووى دىكە دروستكرا، درەخت و سەوزايى چىنرا، بىرھەلکەنرا و زەمینەي ئەكادىميا يەك دارپىزرا. دوو پۇزىنامەنۇوسى بىيانى داوهەتكىران سەرەتاي تىكۈشانەكە بگەينىن، پىتىھەر ئاپقۇ دەستىكىرد بە باسکەدنى ئەكادىميا نويىھەكە، پۇزىنامەنۇوسەكان ھەوالەكەيان بلاوكىردىوە، گەيشتە باكۇر، گەيشتە پۇزەھەلات و باشۇور، گەيشتە شارەكانى پۇزئاوا، گەنجانى كورد، يەك يەك و دوو دوو بەرھەو ئەكادىميا كەوتتە پى.

ھەقلانى گروپە كۈنەكە دەركەوتتەوە، لە دۆلى ئاوازە ئازادەكان يەكتريان بىنىيەوە، باوهشىيان بەيەكدا كىدا كىرد. خۇشحال و بە ئومىد نەخشەي وانەكانى دارشت. شىۋەي وتنەوە، مەشقى سەربازى دىسپلىن، كتىيغانە، خويىندىنەوە، پۇزى چەند كات بۇ قىسىمە كەن، چەند كات بۇ راھىنانى سەربازى، چەند كات بۇ پەروھەدى پارتى زانى بېيارى دا، نىنۇك بۇ پارتەكە دروستىكەت. ئىتوارەيەك لەبەردىم يەكتىك لە خانووەكانى ئەكادىميا دانىشت، بە ھەقلانى گووت: «قەلمبازى دووهەم دەست پىتىدەكەت.»

دەزگا سىخورپىيەكان زانىيان پزگارى بۇوە، زانىارپىيەكان دىزەيان كردى ناو پۇزىنامەكان، بلاوكىرايەوە ئاپقۇ و گروپەكەى لە سنۇورى دوو دەولەتى دۈزمنى تۈركىيا دەستى لەگەل بىنگانەكان تىكەلكردوھ، راھىنان بە گەنجان دەكەت بۇ تىكەنانى ئارامىيى شارەكان. ھەوالەكە گەيشتە ناو زىندانىيەكان، لە بەشى ژنان و پىاوان، بەو ھەموو ئازارەوە، شاييان

کرد، سترانیان گووت. ئیرادهیان هیندهی که بەرز بۇویەوە، لە بەشى پیاوان، كەمال وتارىكى پېشکەش كرد، لەبەشى ژنان، ساكىنە. شاهىن و گروپەكەی بە داپزىيەوە سەرە خۆيان نەويىكەد، بەرپرسى زىندان، شىت و هاربۇو، فەرمانىدا ئەشكەنچە دوو هیندە زىاد بىرىت.

يەكەم بەرھەمى لە ئەكاديمىيا، ماوهى مانگىك سەرقالى بۇو، پرسى كەسايەتى شۇرپشىگىپى نووسى. گىرىيدا بە ئاستە كۆمەلایەتىيەكەوە، كەسايەتىيەكى خستە رۇو، «ھەززىكى ياخىانەي ھەيە، ناجىتە ناو سىستەمى بىتگانەوە، ھەلگرى ئىرادە و بىروايەكى پتەوە، هوشىارە بە مىژۇوى گەلانى دىكە، هوشىارە بە مىژۇوى خۆى. دىتە ناو شارەكان، بەو ئامانجەي شار بىگۈرۈت بۇ سەرزمەنلىكى بە بەها. ملکەچ ناكات، خوداکەي نەبۇوه بە پارە، خوداکەي ھىزى پىتەدەدات، بە چاۋىتكى كراوهەوە، لە دونيا و ناو دەرەونى خۆى دەرەوانىت.

ئەركىكى پزگاركەرانەي ھەيە، شۇرپشىگىپى تەنها بە ئازايەتى نابىنىت، بە هوشىاري قول دەبىنىت. مرۇققىكى غەریزەبى نىيە، مرۇققىكە ھەلگرى ئايدىا و خەونى مەزتە. گەل و نىشتمان و ئازادى، سى بەنەوانى سەرەكى ناو ئايدىياكەين. نەتەوەگەرا نىيە، بىرواي بە جىاوازى زمان و كولتوور و ئايىن ھەيە، پىزى گشت ئابىنىك دەگرىت، نايەوېت خورافە پەرسىت بىت، تىدەكۆشىت لە پىتناو نەھىشتى نەزانى و خولىيات زانىنە.»

بە وجۇرە وانەي يەكەمى ئەكاديمىيائى نووسى. چوارھەفالى بانگىكەد، بە نىازى وانەيەك، چىرۇكى مەلا عەلهوېيەكەي گوندى ئاماراى بۇ گىپانەوە، باسى ئاغا و كويخاى كرد، بە كارىكى دەزانى نەدەبۇو بەبى تەواوكىن جىتى بەھىلىت. خەونەكەي بىرنه چووبۇویەوە كاتىك ھەسارە خاتۇونى دايىكى هاوارىدەكەد: «ئەوانەت لە بىرنه چىت، ئەو دۇوانەت بىرنه چىت.» گەنچە كان فەرمانەكەيان وەرگرت، دەيەوېست

تىيگات بىزانىت ئەوانەي پۇويان لە دۆلى ئاوازه ئازادەكان كىردو،
چەندە دىسپلىن كارن، گەنجەكان پۇيىشتن، دواي ھەفتەيەك گەپانەو،
پەيامى خۆيان گەياند.

لە پىگەي پېكخىستەكانەوە زانىارىييان بەدەست گەيشت. «پېش
بانگى يەيانى، نويىزخويىنانى گوندى ئامارا بە ئاگادىن، بەنيازى
نويىزكردن پۇو لە مزگەوت دەكەن. دەبىنن كويىخا و ئاغا، قوليان
ھەلکراوه، كەوتونەتە ناو حەوزى مزگەوتەكەوە و خنكاون. دانىشتوان
بە خەبەردىن، پېيان ناخوش نايىت، بەلام مەلاي سوننەي ئەلقەل
گويىيان بۆيان دەپاپىتەوە، گوندىيەكان دلنىا دەكاتەوە ھەردووكىان
بەھەشتىن، چونكە هاتوون بق نويىزكردن قاچيان خزاوه، كەوتونەت
ناو حەوزەكەوە و خنكاون، بە قول ھەلكردنەكەياندا ديارە ويستيان
دەستنويىز بىرىن.» چىرۇكى مەلا عەلهوييەكە گەرايەوە ناو باسان،
ڦنان و پياوان چارەنۇوسى كويىخا و ئاغاييان بە سزايدىك دەبىنى،
لەلايەن خوداوه لە تولەي مەلاكەدا ئەنجام دراوه.

لەناو باخچە بچوکەكەي بەردهم يەكىك لە خانووهكان دەوهستا،
تەماشاي ھەۋالەكانى دەكرد. لەبەرخۆيەوە: «ئىستا كاتىيەتى، ئاماذهن
بۇ كارى پېويسىت. دەبىت زۇر ماندووبم، زۇر رۇبچىمە ناويانەو، بىانكەم
بەو مرۆفەي خەون و ھيوامه. تەنها ئەو مرۆفە دەتوانىت لەگەل ئەو
سىستەمە زەبەلاحەدا پرووبەپۇو بىتەوە، كە ئيرادە و بىروا بەخۇبۇونى،
لە ھەموو چەك و سوپاكان، بەھىزىترىبىت. ئەتۆمەكە دروست دەكەن،
بۇ ئەودى ھىچ لەشكىر و ھىزىك نەتوانىت تىكى بشكىنېت، مرۇف
خۆى ئەتۆمەكەيە.»

زیندانی ئامه د ئەشکەنجه‌دانی قورستر کرد

کەسوکارى گیراوەكان، پۇزانە دەچوونە بەردهم زیندانەكە داواى بىنىنى پۇلەكانىان دەكرد، جەندىرمەكان پەلاماريان دەدان و لىيان دەدان. دۆخىتكى تارىك بە شىوهى زيندانەكە، سەرتاپاي تۈركىيەكەن گىرىۋە. كۆئى هيىزە نەيارەكانى كۆمار دەستىگىركران و ژەنەپالەكان بە ئاسوودەبىيەوە، لە ئىوارە ئاهەنگەكانىان دادەنىشتىن، بۇ سەركەوتى كۆمار دەيانخواردەوە و پىتەكەنىن، شانا زىيان بەخۇيانەوە دەكرد نەيانھېشت كۆمار بکەويتە دەست كۆمەلىك گەنجى تازە پىنگەيشتۇوى شەيداي سۇقۇيەت.

پىكخراوه جىهانىيەكان، پاپۇرتى ترسناكىيان لەسەر دۆخى زيندانىيەكان بلاوكىردىوە، نويىنەرى ولاتاني خۇرئاوا، بە زمانە دىبلوماسىيەكەيان، بەدەم قاوه خواردىوە، ھۆشدارىييان دەدايە بەرپرسانى بالاي دەولەت، پىتىيىستە دۆخەكە چارە بىرىت و ئالوگۇرىك بەسەر ژيانى زيندانىيەكان و بەسەربازىرىدى شارەكان بىت. فشارىيەكى دەرهەكى لەسەر دەولەت چىرىبوويمەوە. لەناو خۇپىشاندان و ناپەزايەتى

نەما، پاش دیدارەکەی پېتىر ئاپق، پىكخستنەكان كەوتىنە خىق، شەواز دروشمىان دەنۇوسى، بەياننامەكانىيان بلاودەكردەوە. بەرەو پېرى باڭگەوازەكەوە چوون، كە هاوارىيىكىد: «گەل خۇى نادات بەدەستو، گەل ئازادىيى دەۋىت.»

بەرپرسى زىندان لەلایەن ژەنەرالەكانەوە سەركۇنە كرا، بۇچى نەيتوانىيە بەسەر كۆمەلتىك كەنجدا سەربكەۋىت. لە دانىشتىنەكاندا لىيان دەپىتچايەوە و دەيانشىكاند، بە سەركىزىيەوە دەكەپايەوە و، تولەئى خۇى لە زىندانىيەكان دەكردەوە. بەرگىيىكىن شىۋەكەي گۇپا، ئىدى شاهىن و گروپەكەيان نەدەھېتىرانە سەر دەنگەبەرەكە قىسە بىكەن، وەرزشى بەيانىيان و سروردى توركىا بە خۇبەدەستەوە دەرەكان نەوترايەوە، لەناو زىندانەكەدا تەنها گوپىت لە نالەو هاوارى دوو بەشەكەي پەكەكە دەبۇو، لەزىير لىدان و ئەشكەنجهدا نەياندەتوانى بىتەنگ بن و هاوارىيان دەكرد و پاشان بەدەنگى بەرز «بىزى كورد و بىزى پەكەكەيان» دەگووتەوە. هەليان وەرگىرت، لەناو خۇدا قىسە بىكەن بۇ گۇپىنى تېكۈشانەكەيان زستانىيىكى سەختيان تىپەرەند، بەرەو بەھار ھەنگاوىيان نا، بەرپوتى لەناو بەفرەكەدا راياندەكشاندن و دەچوونە سەر پشتىيان، بە دارو كېيل لىياندەدان، تا خويىن لە جەستەيان بىت، بەفرىان دەخستە سەبرىنەكانىيان و خويىنەكە دەيىبەست. سېرەبۇون راياندەكىشان بۇ ژۇورىيەكى گەرم، كاتىنەكەرما زۇرەكە لىيدەدان جەستەيان وەك بلىيى بەربۇوبىت، خاو دەبۇويەوە و شويىنى لىدانەكان ئازارى دەھات. خويىيان دەكرد بەسەر برىنەكانىاندا سەگىان تىپەرەدەدان، نىنۇكىيان بە پلايس دەردەھېتىان، قىزى ھەموويان كەچەل كردىبو. جلى خەت خەتى زىندانىيان بۇ مەيتان لەبەرى بىكەن رابۇون دىزى يەكپۇشى دەستى پېكىرد، ھەموو بەشەكانى دىكە لەبەريانكىرد، بەلام دوو بەشەكەي پەكەكە ئامادە نەبۇون. دەستىانكىرد؟

نڪٻڙ لُرستان

لِيدانيان، کراس و پانتوله کانيان له بهر دراندن، به رووتى برانه دهرهوه، ڙن و پياو، بو ئوهى شهربم له يهك بكن و ناچاربن بيپوشن. پياوهکان ناكاريان رينگهى پينه دان ته ماشاي جهسته ڙنه کان بكن، جله کانيان پوشى، ساکينه هاربوو، هاوارى دهكرد: «هه فال نه کان، داخلوازى کومار قبول نه کان، ئيتمه گهلىکى به ناكارين، شهربم مهکان، له بهر ئيتمه ئوه کاره مهکان.» ورهى پيده دان، ئاگاداري کردنوه ئوه ته کنيکه يان به کارهيناوه بو ئوهى ناچاريان بكن بيان پوشن. هه فالانى پياو، نه ياتوانى به رگهى بینينى رووتكردنوه ڙنه کان بگرن، جله کانيان پوشى.

دواي يهك پوشيه كه، شهويکى بيدهنج و کپ دهستى پينكرد، ههستيانده کرد شکستيان هيٺناوه له بهردهم به رگريدا. بهيانى نه وروز بwoo، لهناو خوياندا که ميٽك قسه يان کرد چيبكهن بو بهيانى. کهس نه يزانى مهزلوم بير له چى ده كاتهوه، بيدهنج له ڙوروه تاكه که سيه كه خوى به شدارى گفتوكوکانى نه کرد، نه ريت وابوو، هر كه سه و له ڙوروه خويهوه، دهمى بياته بهردهم شيشه کان و قسهى خوى بكات. کهس نه يزانى که رهسته کانى چون ده سكه و توه، له کوينى هيٺناوه.

جهه يه كپوشه کانى داکهند، به پارچه موسينگ ده ماري دهستى ببرى، پنهجى خسته سه رخويته كه، له سه رديواره كه به خويين ده ينووسى، دواي ئوه ناگرى له خوى به ردا. هه فالان کاتيکيان زانى ئاگر له ڙوروه که يدا مهزلوم به رز بوویهوه. بانگى پاسه وانه کانيان کرد، پاسه وانه کان گه يشن، دهسته پاسه وانه کان هه ولياندا بيکوڙينهوه، هه مووان گوييان ليبيو هاواريده کرد: «ئاگره که مه کوڙينهوه.» له ڙوروه که سوتا. بانگى نه وروزى دا. بوو به سرورد خوييندن، پارچه گوشت و ئيسقانيان هيٺنایه دهرهوه، خستيانه ناو گونبيه کوه و نيردرائيه دهرهوه، که سوکاري ئاگادار کرانهوه سه ردانى زيندان بكن و ته رمى کوره که يان ببهنهوه.

خەباتىكى نوى دەستى پىتىرىد، لەسەر دیوارى ژوورەكەمى، بخويتى خۆى نووسىيپۇسى: «بەرخودان ژيانە.» بۇ بە دروشى زىندان. ساکينه لە بەشى ژنان ھەوالەكەى پىتىگەيىشت، دەستىتىرىد بگريان، بە دەنگى بەرز دەگريما، بەرگرييەكە چۈوه ئاستىكى ترەوه، ئاگرەكەى مەزلىوم ئاگرى لە بىركردىنەوهى ھەموويان بەردا.

دەنگى نەورقۇزەكەى مەزلىوم چۈوه دەرەوهى زىندان، لە شارەكان و لە گوندەكان. بۇشەوى دوايى، پىتكىخستەكان سكىتچى مەزلىوميان لەسەر دیوارەكان كېشا، لە ژىرىيدا نووسىيان: «بەرخودان ژيانە.» راپورت نىزىدرايەوه بۇ دۆلى ئاوازە ئازادەكان. بەرپىوبەرايەتى زىندان ترسا، شۆك دايگرت، رۇزىنامەكان سوتانى زىندانىيەكانىيان بە كىشەيەكى ئاگرەكەوتىنەوه بلاوكىردهوه. بەلام راپورتە نەھىنەيەكان ژەنەرالەكانى سەرسام كرد. شەۋى دوايى، لە سەر كىتوھەكان، لەناو دۆلەكان، گەنجانى شار و گوندەكان، ئاگریان كردهوه، جەندرەمى ناو قولەكان ھەلسان، پاسەوانىيان چىركىردهوه، تىنەدەگەيىشتىن لەو ھەمۇر ئاگرە، سەرتاپاي باکوورى كوردىستان، شەۋىتىكى درەوشانەوهى پىشاندا. لەسەرەوه تەماشاي نەخشەكەت دەكرد، لە مەملەكتىك دەچۈو، ئەستىرەي ئاگراوى بەربۇوبنەوه سەر زەھۆرەكەى. نەورقۇز گەرايەوه، كوردىكان چ لە گوندەكان چ لە شارەكان، چۈونە سەربان بە دلخۇشىيەوه تەماشاي ئاگرەكانىيان دەكرد.

پاش ئاگرەكە، لە ژوورە تاكەكەسىيەكان دەرھەيتىران، ئازادەكەن دەتوانى جلى يەك پۇشى لەبەر نەكەن. ھەۋالان كۆبۈونەوه، بىریان لە شىوازى نويى خەبات كردهوه. مەزلىوم بىناغەكەى داكوتى، بەشى ژنان بەھەمان شىۋى، ساکينه بۇ كەرەستە گەرا، چىرۇكەكەى مەزلىوم دووبارە بکاتەوه، ھەۋالانى پىاوا داوايانلىكىردى جارى بۇھەستىت پىتىپەستە سەرەخۇيانە نەجولىتىن و بە تىم كاربىكەن. سزاو لىيدان و

ڙووری تاکه که سی و گوشہ گیر کردن چهند رؤژیک را گيرا، به لام پاشان به رده وام بwoo.

دوای چهند شه ویک، چوار هه ڦاله که، که به چوار ئه ستيره کهی ئامه د ناسراون، به هه مان شیوه، بازنے یه کیان دروستکرد، له سه ر دیواری زیندانه که و یئنه یه کی مهزلومیان کیشا و به دیاریه وه خویان سوتاند. له به رچاوی هه ڦالانیان سوتان، تا کوتا ساتی تو انه وه یان، تا ئه و کاتهی هیزیان تیدابوو، سرودیان بُو گهل و تیکوشان ده گووت، داوايان ده کرد نه یانکو ڙیننه وه. مهترسی که وته سه ر زیندان، پشکنین دهستی پیکرد، چی که رهسته یه ک ئاگر دروستبات کوکرایه وه، به وردی چاودیتری ده کران، به ریوه به ری زیندان ههستی به لاوازی خوی کرد به رامبهریان، نه یتوانی ئامانجه کهی بپیکیت. پاریزه ره کان داواي دانیشتني دادگایان کرد. دانیشتنيک پیکخرا، به ئاماده بعونی کومه لیک میدیاکاري سه ر به کومار. له دادگا کرانه دوو به شه وه، به شی خوبه دهسته وه ده ره کان، به پیشره وی شاهین، به شی تیکوشه ره کان، به پیشره وهی خهیری و که مال.

به دهست به ستراوي بران، پاسه وانیه کی توند کران، نه بادا له پیگا پیکختنه کان بُو سه یان بُو دانین. خرانه ڙووری دادگاوه، پاسه وانه کان چوونه ڙووره وه، داواکاري گشتی دانیشت، دادوهر گهیشت، تیکوشه ره کان له به ری هه لنه سانه وه. شوینی لیدان به پوخسار و دهست و مليانه وه دیار بwoo. دادگایه کی شانقی دهستی پیکرد. شاهین و خوبه دهسته وه ده ره کان پیگه یان پیدراء قسه بکه ن، میدیاکان که وته تو مارکردنی، و هک گرگنیکی خوفروش، که وته په لامار دانی کورد و په که که. په شیمان بونه وهی خوی و گروپه کهی خسته روو. به ئاسوده یی قسه ی ده کرد و دادوهر پرسیاری لیده کرد، که مال و خهیری دهستیان به رزکرده وه قسه بکه ن، پیگه یان پینه درا، له ناخه وه ئاگریان لیده باری.

زياد لە كاتژمېرىك شانقى دادگاکە بە پەشيمانبوونەوە و هيىرش بۇ كورد، زمانى كوردى، كولتۇور، خاكەكەي، تىكۈشانەكانى دەستى پېتىرىد. شاهىن و گروپەكەي بە جۇرىتىك دەدوان، نەياندەزانى كورد چىي و كىتى؟ بۇچى باسى كورد دەكىرىت و كەي گەلىك ھەيءە بەو ناوهەو، لە دەزگا سىخورپىيەكانەوە چىان پېتورابۇو دەيانگۇوتەوە. مىدىاكان ئەو دادگايىيەيان بلاوكىردىو، كردىانە دەنگوباسى رۇزانە، كە پارتى كريتكاران سەركىردىكانىيان پەشيمانن و دان بەو راستىيەدا دەنتىن بە هەلە براون، گەلىك بەناوى كوردەوە نىيە و، خۇيان دانى پىتىدا دەنتىن. شاهىتىيان كرده گەورەترين سەركىردى جولانەوەكە.

پېتىگە نەدرا هەۋالانى دىكە قسە بىكەن، كاتى تەواوبۇونى دادگايىيەكە، بىرانە دەرەوە، خەيرى فرسەتى هيتن، لە شاهىن نزىك بۇويەوە، چىاندى بە گوئىدا: «مافى خۆت وەردىگەرىتەوە، خۆفرۇش.» ترسا، هەنگاونىك چووە ئەولاؤ، پاسەوانەكانى بانگىرىد، شكاتىكىد ھەرەشەي لىتىدەكان، لەناو ھۆلى دادگا بە لولەي تەنگەكانىيان بەربۇونە خەيرى، كەوتە ژىر دەست و قاچىان، دادوھەكان و پارىزەھەكان و خەلکانى ناو دادگاکە تەماشايىان دەكردىن. هيىندهيان لىتىدا نەيدەتowanى ھەلسىتەوە، ھەۋالەكانى ھەلىيان ساندەوە.

گەپېندرانەوە زىندان، لە پېتىگەي پارىزەھەكانەوە داوايى پېنوس و تىانووسىيان كرد، بە پېتىگەي رايەتى زىندان پېتىگەي پىدان، ياداشتىكىان نووسى، داوايى چاكسازى و لاپىدى ئەشكەنجهيان كرد. داوايان لە دادگا كرد پېتىگەيان بىدات بەرگرى لە خۇيان بىكەن. ھەموويان پېتكەوتى لە بەردهم دادگادا سەريان بەرز بىكەنەوە و وەك ئەندامىكى پەكەكە خۇيان بىناسن. كەيسى كوشتنى فەرمانبەرەكەي دەزگا سىخورپىيەكە بى كەمال زىندىوو كرايەوە. ياداشتەكەيان ناردە بە پېتىگەي رايەتى زىندان بەلىتى پىدان ئەگەر كىشە نەننەوە ھەولى جىبىھەجى كردىيان دەدان.

نیھر گورانی

بلام پاستی نه کرد، بتو شه و هکهی ئەشکەنجه دەستی پىکردهو، بەشى ژنان نەبران بتو دادگا، ساکىنە زياتر لە ھەفتەيەك بۇو لە زىندانى تاكەكەسى فېيدىرا بۇو، ئاگاى لە چالاکىيەكانى ھەۋالان نەبۇو.

چاوه‌پی بوون بیته دهره‌وه، گوئیان لیده‌گرت و فه‌رمانه‌کانی به‌هند و هردہ‌گیران، بوویه نمونه‌ی ژنی سه‌رکرده له‌ناو چه‌قی داپلوسینه‌رترین زینداندا. نه باکی به لیدان بوو، نه باکی به ئازار و گوش‌هگیرکردن، هرجاریک دهبورایه‌وه و به هوش دههاته‌وه، له جاری پیشوتر به‌هیزتر و خاوه‌ن برواتر.

چهندینجار توشی خوینبهربوون هات. چهندینجار هرهشهی دهستدریزی سیکسیان لیکرد، به پیوه بهری زیندان دهیزانی گهره و بشکنیت، هۆکارده بیت بۆ شکاندنی ئهوانی دیکه. کچی سیخوری بى بههای نارده ناو بهشهکهيانه وه، زانیاریی دههینایه دهره وه، پییانزانی، ساکینه له گەل دوو هەفآلی دیکه يدا، سیخوره کهيان دوقزییه وه، له گوشیه ک گرتیان و ده مووددانیان شکاند. به پوخساری خویناوی و چاوی هەلتوقیوه وه برایه دهره وه. له سەر ئەو لیدانهی سیخوره که، هیندە ئەشكەنجه ياندا له هۆش خۆی چوو. به لام ئىدى نەيەيشت هیچ کەسیکی خrap و لاواز بنیرنه بهشهکهيانه وه، هەر كەسیک دەچووه ناویان، يان دهبوو به خۆپاگر، يان له ناو خۆياندا تەمیان دهکرد. بەشی پیاوان کەسیان بۆ نەدەناردن، چونکه دهترسان بیکوئن.

لەناو يەكىك لە ژوورەكانى ئەكاديمىا دەهاتوو دەچوو. دەستى خىستبۇويە پشتىيەوە. تۈرپ، دەلەرزى. ھەۋالان لەبەر دەرگاكە نەياندەوېرا بچەنە ژوورەوە. لەبەر خۆيەوە قىسى دەكىرد، ماوهىك بەوجۇرە لە ژوورەكە مايەوە، بانگى كىرىن، چوونە ژوورەوە. لەسەر كورسييەك دانىشت، ئامازەي پىدان دانىشىن، بىتەنگ دانىشتىن. پاش كەمىك رامان و بىتەنگى دەستى پېتىرىد: «ئەو گرگنە بۇ باش نەتان ناسى. بۇ بە قىسى ساكنەتەن نەكىرد، پىتى نەگووتىن كەسايەتىيەكەي بە كەللى خەبات نايەت؟ ئەز سەرقالبۇوم، ئىشى ئىتۇھ چى بۇو؟ كى هىننائى؟ بۇ پېتكەتەن بىتە ناو پېتكەختەكانەوە؟ بۇ لېپىچىنەوەتەن لىتەكىرد؟ بۇ دەبىت ھەموو كارەكان ئەز بىكەم؟ ئىتۇھ چىدەكەن؟ كەستان تىپىنىيەكى بەمن نەگووت، جە لە ساكنە؟ كە دەتازانى وايە: بۇ پېتكەتەن دا بى بۇورم؟»

بە تۈورپەيەوە پرسىيارى دەكىرد، سەيرىان دەكىرد و وەلاميان نەدایەوە. راپورتى بەدەست گەيشتبو شاھىن چىكىردوو، چۈن لەگەل دەزگا سىخورپىيەكان دەستى تېكەلكردوو، لە زىندان ھاوكارىيان دەكانت بۇ پەشىمانكىردىنەوەي ھەۋالان. ھىشتا راپورتى دووهەمى بەدەست

نه گه يشتبوو. به لام به شکووه باسي به رگريكردنى هه ڦالاني کرد، ورده کاري ئه شكه نجه دان و هيئشکردن سهرياني بو هات، به لام شاهين هينده توره هي کرد، به سهه هه ڦالاندا دهنگي به رز کرده و. به رگريكردن له و کاته دا سودي نه بwoo، چونکه هله که له ڙير دهستياندا تيپه رى بwoo، ورد نه بعون له دهستنيشانکردنى ئه و که سه، ليبوردنian له و هه لانه هى له سه رده مى پيڪخستندا ده يکرد، هاوکاري بwoo دهست له گه ل ده ز گا سيخورييه کان تيڪل بکات. ته نانه ت ئه و جاره هى که و تبورو يه شويين ساكينه و ماله که هى دوزيبورو يه و چوو يه ڙووره و، کاري ٽكى نه بwoo، ده يه ويست دلنيابيت له و ماله دان و له کاتي ديار يکراودا بيانات به دهسته و. ئه و بwoo پيٽه ر ئاپق دهريکرد و پاشان شويينه که هى گورى، گوماني گى بـ دروست بwoo، به لام هيچ کات بـ روای نه ده کرد به و شيوه يه بکات.

توروه بعون نه ما، دامرکاي هه و، که ميٽک بـ بـ دهندگي، داواي قوميک ئاويکرد، بـ يان هـنا. سـهـ يـريـتكـيـ هـهـ ڦـالـانـيـ کـرـدـ، تـهـ ماـشـاـيـ چـاوـيـ يـهـ کـيـانـيـ کـرـدـ، دـهـسـتـيـ خـسـتـهـ سـهـرـ مـيـزـهـ کـهـ، کـهـ مـيـٽـکـ يـارـيـ بـهـ پـهـ رـادـاخـهـ کـهـ کـرـدـ. دـاـواـيـ لـيـبورـدنـيـ لـيـتهـ کـرـدـ، چـونـکـهـ هـهـلـهـ يـهـ کـيـ مـهـزـنـ بـهـ سـهـرـيـانـداـ تـيـپـهـ رـيـ بـwooـ، بـهـ ئـارـامـيـ، وـهـ كـجـارـانـ: «ئـهـ نـكـيـدقـ وـهـ هـارـپـارـكـ لـهـ ئـيـمـهـ نـاـپـرـيـنـ.» بـwooـ، بـهـ شـيـكـرـدنـهـ وـهـيـ ئـهـ وـهـ دـوـوـ کـهـ سـاـيـهـ تـيـيـهـ کـوـرـدـهـ لـهـ نـاـوـ مـيـزوـودـاـ. «ئـهـ نـكـيـدقـ زـهـ بـهـ لـاحـيـكـيـ گـهـورـهـ بـwooـ، گـهـ لـگـامـيـشـ نـهـيـدـهـ توـانـيـ پـوـبـهـ پـوـوـيـ خـوـيـ وـهـ گـهـلـهـ کـهـيـ بـيـتـهـ وـهـ. بـهـ پـيـيـ مـيـتـولـوـزـيـاـيـ سـوـمـهـ رـيـ، خـهـلـكـيـ نـاـوـ شـاخـهـ کـانـ بـwooـ، لـهـ بـهـشـيـ پـوـزـهـ لـاـتـيـ مـيـزـوـپـوـتـامـياـ، وـاتـهـ: سـهـرـزـهـ مـيـنـيـ ئـيـمـهـ. کـچـيـکـيـ سـوـزـانـيـ بـقـ نـارـدـ، بـهـ جـوانـيـهـ کـهـ فـريـوـيـ بـدـاتـ. غـهـ رـيـزـهـ دـاـگـيـرـکـرـدـ، گـهـ مـارـوـيـ دـاـ، هـيـنـرـايـهـ نـاـوـ شـارـ، کـرـدـيـ بـهـ کـهـ سـيـيـکـيـ شـارـيـ، چـونـ ئـهـ سـتـهـ نـبـولـ وـهـ نـقـهـ رـهـ وـيـسـتـيـانـ ئـيـمـهـ هـاـنـبـدـهـنـ بـوـ گـهـ شـهـ کـرـدـنـيـ غـهـ رـيـزـهـ مـانـ وـهـ بـمانـکـهـ کـهـ سـاـيـهـ تـيـيـهـ کـيـ دـاـپـزـيـوـيـ نـاـوـ چـيـزـهـ کـانـ، بـهـ لـامـ بـهـ رـگـريـمانـ کـرـدـ وـهـ خـوـمـانـ پـارـاستـ، ئـهـ نـكـيـدقـ خـالـهـ لـاـواـزـهـ کـهـيـ غـهـ رـيـزـهـ بـwooـ، گـهـ لـگـامـيـشـ کـرـدـيـ بـهـ هـاوـپـيـ خـوـيـ، پـيـكـهـ وـهـ بـقـ هـهـلـكـوتـانـهـ سـهـرـ گـهـلـهـ کـهـيـ خـوـيـ

ئامادەي كرد، وەك خائينىكى دەستەمۇ، لەشكى بىنگانەي بىردى سەر گەلەكەي خۆى. ئەوه يەكەم نمونەي خائينە لەناو گەلى ئىتمە، پاشان سەردىمى ئىمپراتورييەتى مادەكان، ھارپاركى سەرلەشكى، خيانەتى لە پاشا ئاستىياڭ كرد، دەستى فارسەكانى گرت و خستىيە شويىنى پاشا كوردىكە، ئىمپراتورييەتىكى گەورەي بەهاوکاريي بازركان و خانەدانەكان دارماند، گەلى سەردىستە كرد بە گەلى ژىردىستە. بەناو كولانەكانى مىزۈودا بگەرىن، پېر لە جۆرە كەسايەتىيە بىكەلگانە. دەبىت ئىتمە خالە لاوازەكەيان بىدۇزىتەوە، پېرى بکەينەوە و دژەكەي دروست بکەين. مروقە كوردىكە چالەكانى چىن؟ چۈن پېر دەبنەوە؟ چىز چىيە لاي؟ بۇ لاوازە لە بەردىمىدا؟ وىست چىيە لاي؟ بۇ ھەولى بە دەست ھىنانى دەدا؟ بەهاكانى چىن؟ بۇ دەست لە بەها ھەلدەگرىت؟»

پەرداخەكەي پېرىكىردىوە لە ئاو، ھەلىقۇراند. پرسىيارى لە ھەۋالىك كرد، بە بىرواي تۇ، ئىتمە چۈن ئەنكىيدۇ پاگرىن؟ ھەۋالەكە قىسەكانى دووبارە كردىوە، رايگرت: «يەكىك لە خالە لاوازەكانى مروق چىزەكانىيەتى. ئەنكىيدۇ بە شەر نەدەگىرا، بەھىزبۇو، زەبەلاح بۇو، شارىيەكان پىسى نەدەۋىران. كچۆلەيەك خۆى لى نزىكىردىوە، بۇي كەشف بۇو، ئەو زەبەلاحە چىزى دەۋىت، پىسى بەخشى. دەستەمۇي كرد. چىزى مروقەكە چ سامان بىت، يان ژىن، يان ھەر چىزىكى ژيان، خالى لاوازىيەتى. لەم سەرزەمینە چىزەكان دەگۈرىن، ھەۋالىنە چىزى گەورەتر ھەيە لە چىزانە. بە بىرواي ئىيۇھ كامانەن چىزەكانى دىكە؟»

يەكىك لە ھەۋالان: «خۆشويىستىنە گەل، گەورەترين چىزە. لەوانەبە بچە شويىنىك كۆمەلېك كورد پېشوازىم بکەن، لە خۆشىدا بىدەم لە شەقەي بال.» زەرددەخەنەيەكى بۇ قىسەكەي كرد. «تۇ مروقۇنىكى جەماوەرىت، حەزىت لە حەشاماتە. لە دەرروونتدا ئارەزووی سەرگەدە، خۆ نواندىت ھەيە. ئەو چىزە تۇ جىاوازە لە خۆشەويىستىيەي گەل.

ئايدۇلۇزىيا چۇن لە مىژۇوه كەيەوە بە شرۇقەيەكى ھەلەدا تىپەرىۋە و بە قالبىدان پىشاندراوه، خۆشەویستى گەل بەھەمان شىۋە، وىتنەكەى شىۋىتىراوه. بە قىسم بىكە باشتىر لە خۆشەویستى گەل رۇبچق، دەست لە وەھمەكانى دەسەلاتى ناخت ھەلگىرە. دەسەلاتات پەرسىت، ئارەززوو دەكەت لە جىڭايەكى بەرز بۇھىستىت و گەل لە ڙىرەوە دەستى بۇ بەرزبىكەنەوە و چەپلەى بۇ لېيدەن. بەلام پېيەر، ئەو خەونەى نىيە، مرۇققى هوشىيار دروست دەكەت، مرۇققى هوشىيار نابىتە حەشامات، دەبىت بە گەل.» ھەقالىتىكى دىكە قىسمەكەى لىتوھرگرت: «بە بىرواي من، خۆشەویستىي خاك، يەكىك لە مەزنلىرىن خۆشەویستىيەكانە. چىڭىز ئەو خۆشەویستىي بەراورد ناكىرىت بە چىڭەكانى دىكە.» سەرى بۇ لەقاند، بە دلى بۇو، زىاتر وردى كردى دەكەت. «بىنگومان. خۆشەویستى خاك، گەر پاستەقىنەبىت، لە خۆشەویستى نىوان مەندالىك و دايكتىك دەچىت. لەوانەيە لەم ژيانەدا لە خاك و دايىك مىھرەباتىر و پاستگۇتر نەبن. ئەم دووانە پېكەوە ژيان دەخولقىتنىن، خۆشەویستىيەكى بى چاوهپانىيان بۇ مرۇققەيە. دايىك چۇن لە پىتناوى ھەست و سۆزدا بۇ مەندالەكەى، بۇونى پېشكەش دەكەت، خاكىش بەھەمان شىۋە. بىرم نەچىت دەستەواژەي خاك و نىشىتمان، پېرۇزى و دايىك، دەستەواژەيەكى دىرىينى سۆمەرىيە. دەبىت شرۇقەي بکەينەوە.»

دوو ھەقالى تر ھاتنە ژوورەوە، قىسمەكانى بىرى. دانىشتن. داواى لىكرايەوە زىاتر باسى بىكەت: «سۆمەرىيە دىرىينەكان نىشىتمانىيان بەدايك چواند، خيانەتىرىنى لە نىشىتمان، بە خيانەتىرىنى لە دايىكىان دەزانى. لە پىتناو ئەو دايىكەدا خۆيان بەخت دەكەت. زۇر كەس خاك بە دايىك نازانىت، لە مەزنى و بەخشنەيى خاك تىنالاگات، بۇيە خيانەتى لىدەكەت. زۇر كەسى دىكەي وەك ئەنكىدۇ لە پىتناو تىرىتىرىنى ئارەززوو يەكىان نەك ھەر خاك، گەلېش لەگەلېدا دەفرۇشنى. ئەم كرمە لەسەر جەستەكە بۇ كورىد، قولايىيەكى زۇرى ھەيە. ئەز ئەنكىدۇ بە

ئازارە كەنەپە ئورقا

بىرۇكە وەردەگىرم، بىر دەكەمەوە دژە بىرۇكەكە دروست بىكەين.
ئەركى ئەكاديمىا چىيە، نەتوانى دژە ئەنكىيدۇ دروست بىكات؟ چۈن
دروستى بىكەين؟»

ھەۋالان پېكەوە سەرى پەزامەندىييان راوهشاند. كەمىكى دىكە بۇيان
دوا، داواى لېكىدىن جىلى بەھىلەن. بىرى كىردىوە دژەكەى چۈن دەبىت؟
ناوى چى دەبىت؟ سەرلەنۇى راپۇرتى پېكخىستەكانى خويىندهوە.
شاھىتى بەراورد دەكىرد بە كەسايەتى ھەۋالانى دىكە. بۇي پۇون
نەبوو جارى لە زىندان چ ئەنجامىك بەدەست دىت. لە ژۇورەكە چووه
دەرەوە، بەتەنیا پىاسەيەكى سەر تەپۇلکەكەى كىرد. لەو بەرزىيەوە
تەماشاي ئەكاديمىا يەكىك لە ئارەزووەكانى بۇو.

كۆمەلېنىڭ مال، چەند ھۆلىكى نە گەورە نە بچوک، گۇرپەپانى يارىكىدىن،
گۇرپەبانى مەشقى سەربازى، دانانى كۆمەلېنىڭ نىشانە بۇ مەشقى پېكەن.
ھەمووان جلى كەسکى سەربازيان لەبەردا. بازنه يەك كچ دانىشتىوون،
يەكىكىان لە ناوهەستىياندا وەستابۇو، تەھنەنگىك بەدەستىيەوە فيرى
ھەلۇوهشاندەوە تەھنەنگى دەكىدىن. لەسەر تەپۇلکەكان پاسەوان دانراپۇو
بەبەردى پەنگىراو پېرەوەكان و سنوورى گۇرپەپانەكان جياڭراپۇویەوە
باخچە يەكى بچوک و كۆمەلېنىڭ درەخت پويىراپۇوون. دەستىيەك كورۇ
كچ لەبن دىوارەك خەريكى گفتۇگۇ بۇون.

ھەريەك لە ھەۋال عەلى قەيتان و دوران كالكان چۈونە سەرەوە^٥
سلاۋيان لېكىرد و دانىشتىن. توورەيىەكەى گۇرپىبۇو بۇ بىرەنگىدەوە لە
پرسى خيانەت و دژە خيانەت. عەلى نەيدەۋىرە كاللە بىكات، كەچى
تەماشايەكى كىرد و بە زەردەخەنەوە، بۇ دوو قىسى خۆشمان
بۇناكەيت ھەۋال عەلى؟ ئاهىكى پىئدا ھاتەوە، كەواتە توورە نىيە.
وەك عادەتەكەى خۇى: «ئەرى ئەز ئەنكىيۇم يان دژە ئەنكىيدۇ؟»
دەستىيانكىرد بە پېكەنин. بە دەم پېكەنинەوە: «ھېشتا كەس نازانىت

تۇ كاميانىت، لەو بەينەدایت، لە شەپىكدايت لەناو خۆتدا، كۆتايمىكەى بىرىار دەدەيت كاميانى.» گالتەكردنەكەى گۇرى: «وتارەكەتم خويىندهوھ لەسەر كولتوور، كەمىك خەوشى تىدايە. پىيوىستە توكمەى بىكەيت. كولتوور بەبى ناسىنى قۇناغى كشتوكال ھەرقىسى كردىنەك لەبارەيەوھ كورت دەھىتىت. بىگەرىۋە بۇ سەردەمى كشتوكال، كولتوور لەوئىۋە دەست پىتىدەكەت. جىاي بىكەرەوھ لەگەل دياردە، خۇو، نەريت. ئەوانە پرسى جيان، كولتوور لە ھەمووى گەورەتر و بناغەيى ترە، بەشە فراوانەكەى سەر بە دونىيائى دايىكە، بۇيە بەپىزانەيە. بنەوانەكەى لە گوندەكانە، زىادەكەى لە شارە.»

پېنج ھەقالەكە ئەرك خرابوویە سەريان، وانە بلىنەوھ. پىش وتنهوھى وانەكان، بابەتىكىيان ئامادە دەكرد، دەياندایە پىيەر بىخويىنەتەوھ و پەسەندى بىكەت، يان زىادەي بخاتە سەر. ئەو بابەتانەي پەيوەندىييان بە بنەما فيكىرى و مىژۇوېيەكانەوھ ھەبوون، ناچارىدەكردن بۇ رەگۈرۈشەكەى بىگەپىنەوھ، كرج و كاڭ و تىپەر نەبن. پۇزانە خۆى زىاتر لە چوار كاتىزمىر وانەي پراكتىكى دەوتەوھ، بە پىى پرسىyar و گفتوكۇكان زانىارىيەكانى دەخستە پوو. ئەمما بەرددەوام دووبارەي دەكردەوھ، ھەقلان بەباشى لىتى تىنالىغان، يەكى كۆتىك لە مىشكىياندایە، بەدوای كۆتەكە كەوتۇون، نايانەوەت بىكەنەوھ و بىنە دەرەوھ.

پەنجەي پاكىشا بۇ لايەك ئەو كەپرەي دروست كرابوو، «پېتانخۇشە لەویدا سەكۈرى پەخنەدانەكە دروست بىكەين. گەر بيرتان مابىت لە پروگرامى مالەكەى گوندەكە بەخالىك خستمانە پوو، لە بارەوھ كەمىك دواين. ئىستا پىيوىستە بىخەين ناو پەروھرددەوھ، لە منهوھ دەست پىتىدەكەين. سەكۈكە چاڭ بىكەن، ھەفتەي داھاتوو دىمە سەر ئەو سەكۈيە، منالىيم دەخەمە پوو، دەيدەمە بەر پەخنە، پىنگە بۇ ھەقلان دەكەمەوھ پرسىyarى لەبارەوھ بورۇزىنن، يەكەم كەس دەبم

بۇ بۇونە خالى داکوتىن. پاش من دەست پېتىكەن، با كۆزى هەۋالان بىگرىتەوە، راپۇرتهكانى پەخنەدان بە ھەند وەردەگرین، دەيانخوبىنى، و دەيانكەينە وانەي بەردەوام.»

لە تەپۈلکەكە هاتنە خوارەوە. نامەيەكى درايىه دەست، كومەلنى مىوان دىن. چەند نووسەرىتكى ناوچە كوردىيەكانى پۇزئاوابۇن دەيانويسىت دۇخى ئەكاديمىا بىيىن. خۇيان ئامادەكردبوو لەسر پۇشنبىر و مۇدىرنە قىسە بىكەن، كەچى پىچەوانەكەيان بىنى. كە دانىشتن يەك يەك پرسىيارى لىدەكردن، پرسىيارى شوينەكانىيان، ناوچەكانىيان شىوهى ژيانىيان و راپىدوويان، بىناسازىييان، پەروەردەيان. ھەمو پرسىيارەكان تايىبەت بۇون بە ناوچەكانىانەوە، كە متىز زانىارىييان لەسەر پرسىيارە تايىبەتىيەكان ھەبۇو. ئىدى بە پەريشانىيەوە، پىنگۈوتىن: «ئىوه چ پۇشنبىرىكى ناوچەكەي خۇتان و ژيان و مىزۇوەكەي ناناسن دەتانەويت بەناسىنى دەرەوە چىمان پىيىنلىك ؟ مەرق پەتىويسەتە سەرتە خۇى بناسىت، پاشان ھەولى ناساندى دەرەوەي خۇى بىدات.»

میوانەكان رۇيىشتىن، موراد لەلاي وەستا بۇو، بە بىزازارىيەوە: «ئىگەر گەلى ئىمە تەنها تراژىدياكانى بۇونايە، ئاسان دەمانتوانى شرۇقى بىكەين و هوشىيارى بىكەينەوە لە راپىدووى، كىشەي ئەم گەلە ئاوهە كەسايەتىيەكى خستوھتە ناو ژيانەوە، لەھەر گوشە نىكايدەكەوە تەماشى دەكەيت پەرە لە كەلىن، نازانم دەبىت چەند شوينى چاك بىم. پۇلنىك بەناو پۇشنبىر هاتۇون، بچوكتىرين زانىارىييان لەسەر كەلەكەي خۇيان نىيە، كەچى باس لە هوشىيارى دەكەن، چەند سەختە دروستكىرىنى مەرقى نوئى لەناو ئەم گەلەدا. زىيەنى، بەلى زىيەنىيەتى داگىرگەدا» كولتوورەكەي جىنۇسايد كراوه، لەبرى پشكنىن و دۇزىنەوەي خۇى دەكەت!»

ئەشکەنجەدان پانەگىرا، بىرىنەكانى سەر دەست و مەچەك و
پۇخساريyan تازە بۇونەوە. دادگا پېشنىازەكەي قبولىرىد، پىگە پېدانىيان
پىگە يشت بەرگرى لە خۆيان و دۆسىيەكەيان بىھن. كۆبۇونەوهىيەكىان
كىدا، پىتكەوتىن لەسەر خالەكان و قىسەكانى نىوانىيان. پۇزى
گواستنەوهىيان پىتكەوه زنجىركاران و بە پىوشۇيىتىكى توندى پاسەوانى
برانە دادگا، گروپى خۆ بەدەستەوە دەران لەگەلىيان بىرانە ھۆلى دادگا.
سەرەتا پىگە بەواندرابىكەونەوە دووبارەكىدىنەوهى قىسەكانى دانىشتىنى
پىشىو. مىدىاكان تەنها دىمەنلى بە دەستەوە دەرانيان تۆمار دەكىرد،
گېشته سەر گروپى بەرگرى.

دادور چەكۈشە تەختە بچوکەكەي كىشا بە مىزەكەي بەردەمیدا،
داوايلىتكىرىن بە پىز لە ماوهىيەكى كەمدا ھەلسىن و وەلامى پرسىيارەكانى
داواكارى گشتى بىدەنەوە، بە تەمابۇون ئاراستەي دادگايىيەكە بىگۈرن،
خېرى ھەلسايەوە، سەرى بەرزىكىرىدەوە، لەبەردەم بالا بەرزەكەيدا،
دۇ داواكارە گشتىيەكە لە گونكە ھەۋيرىتىك دەچۈون، دانىشتىن بە
سەرەخەكائىيانەوە، تەماشايى چنارىتىكى بەرز بىھن، پرسىيارى ناويان
لىكىرد، ناوى خۆى گووت. چاوهپىسى پرسىيارى دووهەمى نەكىرد،

چوارخالى خستە پۇو، ئامازەمى بەوهدا بەناوى ھەمووانەوە قى دەكەت.

خالەكانى پۇخت و پۇون، لە خالى يەكەمدا. «ئىتمە كوردىن، مىزۇو و ناسنامە و زمانمان لەگەل ئىتوھى تورك جىاوازە، بىتگومان بە داگىركەرتان دەزانىن، تىدەكۆشىن بۇ دەركەرتان لە خاكەكمان.» دادوھر ھاوارىكىرد بەسەريدا، لە پرسىيارەكان لامەدە، گوئى لە دادوھر نەگرت، درىزىھى بە باسىكەدا: «بەلىنى پەكەكمىن، ئەندامىن و پېتكەختىمان كردووھ، دەمانەويت وەك سىاسى مامەلەمان لەگەل بىرىت، چونكە پرسى پارتەكمان سىاسىيە.» دەستى بۇ پوخسارى ھەۋالان راکىشا، مەچەكى خۇى بەرزىكەرەوە: «جەنابى دادوھر ئەشكەنجهدان لە زىندانى ئىتمە بەرددەوامە، باكمان نىيە، بە پىيى ياسا پېۋىستە ئەشكەنجه راگىن، چونكە تەنانەت مىردن لە ئامانجەكمان و داخوازىيەكانمان، پەشيمانمان ناكاتەوە.» پەنچەى بەرزىكەرەوە تەماشايەكى گروپى خۆبەدەستەوە دەرى كىد: «ماندەگرین تا مىردن، لە پىتناو مامەلەيەكى مەۋقانە بۇ زىندانىيەكان، لە پىتناو تىكشىكاندىنى ويستى كۆمار و فاشىزم، لە پىتناو سەربەرزىكەرەنەوە داخوازىيى گەل لە بەرددەم كۆمارىكى ترسنۇكدا.» چاوهپىي نەكىرد وەلامى بەنەوە پرسىيارى لييىكەن، بەدەم زەرددەخەنەيەكەوە دانىشت.

ھەۋالان چواريان ھەلسانەوە، بۇ پشتگىرييەكىرىدىنى مانگىتن تا مىردن. دادوھر و داواكارى گشتى لەوە تىنەدەگەيشتن. تەماشاي يەكتريان دەكىد و بە سەركىشىيان دەزانى. قىسەكانى لىيژنەي دادگائى پاوەستانە، بېبى گفتۇگۇ لەگەل زىندانىيەكانى دىكە، دانىشتىن دواخرا. گەپىنەنە زىندان. خرانە زىندانە تاکە كەسىيەكان. دەستكرا بە مانگىتن. سەرەتا بەرپۇھەرى زىندان و پزىشىكەكان بە وجۇرە لە چالاكييەكمان پۇوانى، چەند رۇزىكە و بىرىسىيەتى تەنگىيان پىتەلدەچىنىت و دەكەونە ژىنر بار.

بهشی ژنان هه والی چالاکییه که یان پینگه یشت، ساکینه په یامیتکی نارد، دهست پیتکهن؟ ئاگاداریانکرده و دوای بخات. به پیوه برهی زیندان، هولیدهدا سوزیان بجولینیت و دهست له مانگرتن هەلگرن، پزیشکە کانی نارده لایان، له بارهی تەندروستی و نه خواردن، مەترسییه کانی داهاتووی سەر جەسته یانی بۆ پوونکردنەوە، به ورەیەکی بەرز و کەمیک گالتە پیتکردنەوە، وەلامیان دایەوە: «خەمی تەندروستی خەمی پزیشکانیه، خەمی شۇرۇشكىغانە نییە.» کەسوکاریان ھاندرا سەردانیان بکەن بۆ کوتایی ھینان، ئاماھ نەبوون پېشوازییان بکەن، به پیوه برهی زیندان فەرمانیکی دەرکرد، له دەنگەرە کەوە خوینرايەوە، ئەشە کەنجه دان راگیرا، گوییان لىتنەگرت، پېشتر چەندىن بەلینى لەو جۇرەی دابۇو، جىڭگايى مەتمانە نەبوو.

مانگرتن درېزەی کىشا. خەيرى و کەمال دۇخى تەندروستىيان بەرەو خراپى چوو. دوای پەنجا پۇز كەوتىن، ھېزیان تىدا نەما. بەناو شىشە ئاسنە کاندا، ئاویان بۆ ھەۋالە کانیان پەوانە دەكرد، پالىان دەدا بە شىشە کانه وە، قسە یان بۆ مانگرتە کانی دىكە دەكرد. بۆيە يەك يەك جياکرا بۇونەوەيان. دوای پۇيىشتى تىمە پزیشکىيە کانی زیندان، ئىرادەی مانگرتوانىيان بەرز دەكردەوە، دۇخى خۇيان لەوان باشتىنە بۇو، لى ئەركى سەرکردا يەتىان كەوتبوو يە سەر. وەك لە پەيامە کەی ئاپۇدا بۇيان ھاتبوو: «ھەر كە سەو خۆى بېيت بە ئاپقىيەك.»

جەستە یان ئاوی تىدا نەما، ئاویان پەوانە دەكرد بۆ ھەۋالانىان، بىخۇن و بەرگرى لە شىياندا دروست بکەن، ھەولى زیندان بۆ شکاندىنى مانگرتە کە یان سوودى نەبوو. دەستىيان لىشۇردن. کەمال بىنېنى كزبۇو، جەستە وزەی تىدا نەما، بەلام ھېشتا قسەی دەكرد و ھە والى ھەۋالانى دەپرسى، بانگى دەكردن، بە فشارىيکى زۇر دەنگى دەردهەت، بە ج

حالىك گوينى لە وەلامەكان دەبۇو، بەرچاوى تەواو تەلخ بۇو، ھىشتا بە تەواوهتى كويىر نەبۇوبۇو، بانگى خەيرى كرد، پىكەوە بە دەنگىنىكى كزى سوک چەند قىسىمەكىان كرد. بۇ ئىوارەكەي بانگى كرد وەلامى نەدایەوە، لەسەر يەك چەندجارىك بانگى كرد، سوودى نەبۇو. خەيرى لە دواي پەنجاوجىنچى رۇز، راڭشا، چاۋىكى بۇ بنمىچى ژۇورەكە گىتپا، وزھى تىدا نەما، چاوى داخست و نەگەرايەوە. پاش كەمىك دوو سەرباز گەيشتە سەرى، تەرمەكەيان خستە ناو گۈننېكەوە و رايانكىشايە دەرهەوە، كەمال چاوى نەيدەبىنى بىزانىت چۆن بىرىيان، بە تەواوهتى كويىر بۇو، پزىشكەكە چووه لايەوە، هانىدا ھىشتا دەتوانىت نەھەپلى بىرىت، گوينى لىتنەگرت، چاوهكاني لە دەستدا. ورده ورده راڭشا، لە دەمەو بەيانىكدا وەك خەيرى ھەلنىسايەوە، تەرمەكەيان راڭىشايە دەرهەوە.

سى مانگرتووەكەي دىكە، كە چەند رۇزىك پاش ئەوان دەستىيان پىكىردى، چونكە بە بەرنامه چالاكىيەكەيان ئەنjamادا. دۇخىان تىكچوو، بىران بۇ نەخۆشخانە. لە ژۇورىك دانراز. لەسەر قەرەوىلەكانيان راڭشان، بىرين پىچىك رۇيىتە سەريان، بەنیازى ھەلۋاسىنى ئاو بۇيان، پىكەيان پىنەدا، نەياندەوېست ھەۋالەكانيان جى بەھىلەن. يەكتىيان مرد دەستەيەك ژەنەپال چوونە نەخۆشخانەكە، بەلىنىيان بە مانگرەكاندا چاكسازى لە زىندانەكەدا دەكەن، چاوهپىي وەلام بن.

مەركى كەمال و خەيرى و ھەۋالەكەيان بلاوكرايەوە. رېكخىستەكان بەياننامەيەكىان لەسەر دەكىردى، ھىشتا سەركىدايەتى لە دۆلى ئاوازە ئازادەكان ئاگادارى چالاكىيەكە نەبۇون. گروپە چەپەكان سەرسامبۇون بە بەرگىيەكە، ئەمما رۇحە تۈركىيەكەيان پىكەي پىنەدەدان، نە بەرگىيەن لېتكەن، نە ستايىش. ئەوانەيان لە زىندانبۇون، يەك_ يەك ئازاد كىران، راستىراكابۇونەوە و دەنیردرانە مالەوە، تەنها ئەندامانى پەكەكە پۇوبەرۇوی سىستەم بۇونەوە.

دۇو ھەۋالىكە لەسەر بەلىنى ژەنەرالەكان مانگرتىنەكە يان شىكىند. كەسوکاريان سەردانىان كىرىدىن. سى تەرمەكە لە پىورەسمىتىكى ئاسايى خزمانەدا، بەرەو گۇرستان بىران، لە تەنىشت چوار ئەستىرەكە و مەزلىومى دايىنەمۇدا نىڭران. پرسەيان بۇ دانەنرا، كەۋەمەرەدە لە باوهەرى تىكۈشانەكەدا پرسەي ناوى. سروتى پرسە گۈرانى بەسەردا هىنرا، لەبرى شىوهن و لە خۇدان، جلى كوردىيان دەپقۇشى و دروشىم و سرۇودىيان دەوتەوە، بە ورەيەكى بەرزەوە بەپرى كىران بۇ ناو گۇرەكانىيان.

ئەشكەنجه دان نەوەستا، كەمىك چاكسازى لە خواردىن و سەردانىكىرىدىن كەسوکار، لە هىننانە دەرەوە بۇ ھەلمۇزىنى ھەوايەكى پاڭ، لە بىزاركىرىدى شەوان نەما، كەچى بەردىوام ئەشكەنجه دەدران. بېشى ژنان ئامادەكىران بۇ دادگايى، بەسەر پەرشتى ساكيىنە، بە ھەمان شىوه مانگرتىن تا مردىن پاڭىيەنرا، دادوھەكان پېشتر ئەزمۇونىيان كىرىد، مانگرتىن لاي بەرگىريكاران ماناى چىيە، ھەولىاندا پەشيمانىيان بىكەنەوە، ئەو چالاکىيە نەكەن، بەلام سى لە ژنه كان دەستىيان پېتىرىد. دادوھەكان ترسان، دادگاكەيان كەوتە ژىير پرسىيار، فشارى دەرەكى و نارەزايدەتى خەلکى كەيشتە ھۆلى دانىشتنەكان و ژيانى دادوھەكان. لەو ماوهەيەدا، يەكىن لە داواكارە گشتىيەكان تەقەى ليڭرا، بەلام پېتىوھ نەبۇو. دەيانويسىت ئاڭرى شەرەكە لە خۇيان و مال و مەندالىيان دوور بخەنەوە، لە ھەلويسىتى رېكخىستەكان تىنگەيشتن، ھېزىكە لە پېتىا و ئامانجەكانىدا دەست ھەلناڭرىت. دادوھەكان لە نىوان خۇياندا قىسىيان لەسەر گروپە چەپەكان و ئەو گروپە كوردىيە دەكرد، چەند جىاوازان. مانگرتىن ژنان درېزەي كېشا، سەرۇوی مانگىك تىپەرى، دۇخى تەندروستىيان تىكچۇو، بىران بۇ نەخۇشخانە، كەسوکاريان هىنرايە سەريان، بە گريان و پارانەوە پازىيان بىكەن كۆتاىى پېتىھىنن. ساكيىنە

نه یهیشت نه خوی نه هه قاله کانی بکه و نه ژیر کاریگه ری ئه و سوزه وه.
هینزیان تیدا نه ما، بەچ حالیک دهیانتوانی بجولینه وه، ته اوی گیانیان
ئازاری دههات. له دادگاوه فه رمانیکی یاسایی ده رکرا، زیندانی ئامه
له ئه شکه نجه دان بوهستیت و بە پیوه بەری زیندان له سه رکار لا برت.
فه رمانه که سه رکه وتن بwoo، دهستیان له مانگرتن هە لگرت، خران
ژیر چاودیری تەندروستیه وه، تا ئاسایی ببنه وه. كوتایی بە زیندان
توقینه ره که هینرا. بە رپرسیکی دیکه نیزدرا بۆ زیندان.

گه پىترانه وه. دانیشتتى دادگا دهستى پىکرده وه، پىکه وه، ژنان و
پیاوانيان ده گواسته وه، پىگه يان پىتدان بەرگری بکەن و پرسیار بکەن،
وەلام بدهنه وه و سەرنجی خویان بدهن. تيانووس و پىنۇوسيان بۆ
نېردرایه زیندانه وه، پۇزانه ئاسایی ده برانه ده ره وه پیاسه بکەن، لە
كوتایی دانیشتتە کانی دادگادا فه رمانی سزادان بە سەرياندا سەپىترا، لە
ده ساله وه بۆ بىست سال زیندانیان بە سەردا درا. هەریە که و بە پىنى
چالاکى و دانپیانانه کانی خوی سزاکەی بۆ بپایه وه.

بە شىكىان گواسترانه وه زیندانى دیکە، ژنان برانه بەشى چاكسازى
گهورانه وه. ئه و زیندانەی لە دواى كودەتاکە وه دەرگايى كرده وه بۆ
گورىنى شۇپشىگىزە كان بۆ مرۇقى كۆمار پەرسىت، بە بەرگری
چەند زیندانىکى كورد، چىرۇكى تىكشىكانى نووسرايە وه. شاهين و
گروپەکەی برانه زیندانىکى دیکە، بە و هەمۇو بەرگرىي و بەشدارىيە
بۆ لەناوبىدى خەباتى پارتە كە، هيشتا وەك تاوانبارىك تەماشا كرا
و پىگەي ئازاد بۇونى پىنە درا و سزاي بە سەردا درا. پەشيمانىيەكى
گهورە بۇوي تىكىرد، لە گوشەيەكى زیندانە نوييەكە دادەنىشت
سەرە لا كىشەيەكەي نەوي دەكىرد و پاشتە ملە پانە كەي دەر دەكەوت
تادەھات بازنه يى كە چەلىيەكەي ناوه پەستى سەری گهورە تر دەبۇو
بە چاوه كە تووھەكانى تەماشاي دەر و بەری خوی دەكىرد، ئه و

گهنجانه‌ی که وتبونه ناو فريودانه‌کانيءوه، به رده‌وام سوکايه‌تبيان پيده‌کرد، بـچى فريويidan و له به رچاوي گهـل سـهـرشـقـرـشـىـ كـرـدـنـ.ـ خـالـهـ دـهـسـهـلـاتـ پـهـرـسـتـهـكـانـىـ،ـ كـهـ بـهـشـيـوـهـ وـ بـهـ ئـاـكـارـ لـهـ خـوـىـ دـهـچـوـونـ،ـ سـهـرـدانـيـانـ دـهـكـرـدـ،ـ سـوـپـاـسـگـوزـازـىـ بـوـونـ،ـ سـهـرـشـقـرـبـىـ نـهـكـرـدوـونـ لـاـىـ بـهـرـپـرـسـانـ وـ هـهـلـوـيـسـتـهـكـهـىـ بـهـرـزـ نـرـخـيـنـراـ.

هـيـچـ كـهـسـ لـهـ خـزـمـانـىـ فـرـيـوـدـهـرـهـكـانـ سـهـرـدانـىـ كـوـرـهـكـانـيـانـ نـهـدـهـكـرـدـ.ـ بـهـلاـواـزـ وـ خـوـبـهـدـهـسـتـهـوـهـ دـهـرـ نـاـوـيـانـ دـهـبـرـدـنـ.ـ دـوـخـىـ بـهـرـهـلـسـتـكـارـهـكـانـىـ زـينـدانـ،ـ لـهـنـاوـ شـارـ وـ گـونـدـهـكـانـىـ باـكـوـورـ،ـ دـهـنـگـوـيـهـكـىـ دـايـهـوـهـ،ـ بـهـ لـيـشـاـوـ كـورـدـهـكـانـ سـهـرـدانـىـ مـالـىـ زـينـدانـىـ وـ مـانـگـرـتوـوـهـكـانـ وـ چـوارـ ئـهـسـتـيـرـهـكـهـ وـ مـالـىـ مـهـزـلـومـيـانـ دـهـكـرـدـ،ـ باـوـكـ وـ دـايـكـ وـ خـوـشـكـ وـ بـرـاـكـانـيـانـ شـانـازـيـيـانـ پـيـوـهـ دـهـكـرـدـنـ.ـ دـايـكـ وـ باـوـكـىـ سـاـكـيـنـهـ،ـ بـوـبـوـونـ بـهـ پـهـمـزـيـكـ،ـ پـهـشـيمـانـبـوـونـ لـهـوـهـىـ،ـ پـقـزـگـارـيـكـ دـلـىـ كـچـهـكـهـيـانـيـانـ ئـيـشـانـدـوـهـ وـ لـهـ مـالـ رـايـكـرـدـوـهـ.ـ وـيـنـهـيـهـكـيـانـ گـهـوـرـهـ كـرـدـ لـهـ هـوـلـىـ مـيـوانـىـ هـهـلـيـانـوـاسـىـ.ـ هـهـمـوـ كـورـديـكـىـ باـكـوـورـ ئـارـهـزـزوـوـىـ دـهـكـرـدـ منـدـالـهـكـانـىـ بـهـ جـوـرـهـ بـيـنـيـتـ،ـ مـلـ بـوـ كـوـمـارـىـ تـورـكـياـ نـهـوـىـ نـهـكـاتـ.

له باخچه بچوکه‌که‌ی به‌ردهم یه‌کیک له خانووه‌کانی ئەکادیمیادا، دوو گروپ له کور و کچ به‌رامبهر یه‌ک دانیشتبوون. میزیک له ناوە‌پاستیاندا دانراپوو. چوویه ناویان، هەموویان له‌بەری هەلسانه‌و، بەدەست ئامازه‌ی بۆ کردن دانیشن. جلی کەسکی سەربازیان له‌بەردا، چوارمشقی دانیشت، یه‌کی تیانووسیک له‌سەر کوشیان و پینووسیک بە دەستیانه‌و. وانه‌کەیان له‌سەر ئایدۇلۇزىا بۇو، رېبەر ئاپق دانه‌نیشت، بە پیتوه وەستا، تەماشایەکی هەموویانی کرد. له زۆربەی وانه‌کاندا بە پیتوه قسەی دەکرد، نەریتىکى سوکراتیانە، له کاتىکدا مەرقەكان بە دانیشتته‌و باشتر دەدوین و باشتر سەرنج و تىبىنى دەدەن، ئەمما له گەنجىيە‌و خۇى لە‌سەر پیاسە‌کردن و بە پیتوه وەستان راھىتباوو دەستى پېتىرىد، پینووسەكانیان خستە سەر تیانووسەكان و گۈييانگرت: «ئایدۇلۇزىا له رەگە میژۇویيەکەيدا له دېرینە‌و وەركىراوە. راستە چەمکەکە مۇدیرىنە، بەلام بىروم وايە دەبىت له سرووتە دىيىنەکاندا بۆ له دايىكبوونەکەی بگەپتىن. سۆمەرىيەكان كە دەولەتشاريان دروستىرىد، زەكورەيان دروستىرىد، ئەو زەكورە ئائىنە فەخوداييان پېتىۋىستان بە سرووت ھەبۇو، هەموو سرووتىنىڭ

نڪھر لُوران

ئايىنى، هىزى ئايد قولقۇزى ھېيە. لە لاۋەھى گەلگامىشدا ھاتووه، كاتىك ئەنكىدۇرى ھاۋپىتى دەملىت، گەلگامىش داوا لە خەلکى شار دەكەت دەبىت پرسە بگىرپن، شىوهنى بۇ بىكەن.

ئەو بانگەشەيە پاشا، بانگەشەيەكى ئايىدولۇزىيە، گوتارىكە خەلک ئاراستە دەكات، لە دەورى پرسىك كۆيان دەكاتەوە. ئايىدولۇزىا دەبىتە گوتارى دەسەلات. ئىمە بانگىردنەكەي گەلگامىش بۇ خەلکى، تا بىن پرسە بگىرن، بە بانگىردىنى ئايىدولۇزى دەيىينن. كەوايە پېش دروستكردىنى دەسەلاتى نوى، گوتارى ئايىدولۇزى ھەبووه، بەلام بەناوى سرووتى دىننېيەوە، يان ناوه مۆدىرنەكەي نەبووه، بەلام ھەلگرى ھەمان خەسلەتە، لاۋەزى گەلگامىش ئەو گوتارە دەگوازىتەوە و دەبىيەستىت بە دەسەلاتەوە. لە دىرىينەوە تا سەردەمى كۈلۈنىيالىزم، ئايىن و دەسەلات خاوهن ئەو چەمكەن، كاتىك كۈلۈنىيالىزم دىت بە ھەمان مانا كونەكەي مامەلە لەگەل ئايىدولۇزىا دەكات، ناتوانىت مانا يەكى دىكەي پى بىدات. ئەركى ئىمە ئەوھىيە قۇناغەكانى چەمكەكە بناسىن، شىوهى ناولىتىنانەكانى بناسىن، بىزانىن لەناو ئايىندا سرووت چۈن ئايىدولۇزىيە، لەناو سىستەمە دەسەلاتدارەكاندا ئايىدولۇزىا چىيە؟ ئەركەكەي چىيە؟ بۇ لە قالبىدرابە؟ چۈن لەو قالبە بەيتىرىتە دەرەوە؟».

یه کنیک له گنهنجه کان لیی پرسی: چون بزانین سرووته ئایینه کان
ھەلگری مانای ئایدۇلۇزىن؟ پرسىيارەکەی پىتھۇشبوو، سەرىيکى پازى
بۇونى بۇ راوه شاند: «ئایدۇلۇزىا بەھو جۇرە شرۇفە كراوه، له قالبدان و
ئاراستەكەرە، پاستىيەکەی ئەھەمان ئەھەمانىيە بۇ ئایدۇلۇزىا، زور سنۇوردارە،
دەكىرىت بوتىت، بە هەمان ئەھەمانىيە بۇ ئایدۇلۇزىا دىاريکراوه،
بە وجۇرە شرۇفە كراوه. گەر ئەھەمانىيە وەرگرین، سرووته
دىننېيەکان ئاراستەكەرن، له قالبدانن، لهو نىگايە وە دەتوانىن بۇ پەگى
ئایدۇلۇزىاي شرۇفە كراوه لهناو ئايىن و سرووته دېرىنەكاندا بگەپتىن،

مه بەست لە بنەوانە مىزۇوییەکەيە. بەلام سەرددەمی مۆدىرن، سەرددەمی ئایدۇلۇزىياكانە، سەرددەمی بە حەشاماتىرىن، ئاراستەكردن و لە قالبىدانە، چەمكىك زۇرتىرين پشکى بەردەكەويت ئایدۇلۇزىيايە، چونكە بىركردنەوە خۇرئاوايىەكان بەو خويىندەوەيە، تەواوى خەوشەكانى سەرددەمەكەيان خستە ناو چوارچىوهى ئایدۇلۇزىيا» لىرەدا ھەستى پىتەكرا، رەخنەكردن و گۇپىنى شرقە ماركسىيەكە بۇو، بۇ چەمكى ئایدۇلۇزىيا. ھەۋالىتكى دېرىنى خۆى، پرسى ئىمە چۈن مانايىكى دىكە بە ئایدۇلۇزىيا بىدەين؟. راستەو خۆ چۈويە سەر شرقەي دەستەوازەي بونىادنان.

«بە بىرواي ئەز، بونىادنان ماناي ھەلتەكاندەوە، وىرانىرىن، پۇخاندىن نىيە. بەمانايىكى جىاوازلىي تىدەگەم. بونىادنان لە پېرۇزە فيكىرىيەكەي مىدا، مانادانە بە كۆى ئەو شستانەي لە مانا راستەقىنەكە دامالراون و بىتمانا كراون. بۇ نمونە: پېشتر ئىيۇھ دەزانىن ھەۋالان، لەسەر چىشتىخانەي مال تىبىنيمدا، يەكىك لە پايە گىرنگەكانى خىزانە، كە دىارە خىزان پايەي بىنەرەتى كۆمەلگەيە، كاتىك دەبىنین ئەو شوينە گىرنگە ماناکەي شىۋىنراوه، بارگاوى كراوه بە شوينىتكى بى مانا، بى ماھىيەت، ئىمە دەستەوازەي بونىادنان ھەلدەگرىن، بۇ گەرانەوەي مانا بۇ ئەو شوينە، كە نمونەيە لە كۆى شوين و شتەكانى دىكە.

ئەركى ئایدۇلۇزىيا لە بىرى مىدا، سەرلەنوى مانادانەوەيە بەو شستانەي بىتمانا بۇون. نامەويت ئىيۇھ شرقە خۇرئاوايىەكە وەرگىن، لە قالبىدان و ئاراستەكردن، جۆشدان و بە جەماوەرىكىرىن، بە پىچەوانەوە. ئایدۇلۇزىيا ئەو پۇوبەرەيە مانا بۇ ھەموو پرسەكان دەگەپىنەتەوە. تەماشاكلەن، دۇزمەكانى كورد، جەمانايىك بە كورد دەدەن، شاخاوى ناشارستانى، بى كولتسور، كەسايەتى ناجىڭىر، بى رابردوو، ئەو ناونانانە، ئایدۇلۇزىن بە شرقە خۇرئاوايىەكەي، گوتارى ئایدۇلۇزى ئەوانەي بەرھەم ھىتناوه، كەوايە دەبىت چىبىكەين؟ سەرلەنوى ئایدۇلۇزىيا

ده گوپين، ئەركىكى ديكەي پىتىدە بە خشىن، دەيكەينه پۇوبەرىكى بە رەھە مەھىئەر، لە برى واتا خۇرئاوا يىھەكى، واتايەكى ديكەي پىتىدە دەين، واتايەك، بتوانىت شەرقە بکات، مانا بېھە خشىت. لە پىتناو چىدا؟ لە پىتناو پىشاندانى وينه راستەقىنه كان و هەلتە كان دەنە وەي وينه ساختە كان.»

پە قەرە جە ئاوه كەي ھەلگرت، پەرداخە كەي نيوه كرد، خواردىيە وە، پاشان دەستى پىكىر دەوە: «بە كەرەستەي خۇيان، شەپرى خۇيان دەكەين. تە ماشاي گوتارى ئايىدولۇزىيائى كۆمار بکەن، يان عەرە بە كان، يان فارسە كان. خەريكى پىشاندانى وينه يەكى ساختەن، بە ناوى وينه راستەقىنه وە. ميدىا و حەشاماتى بۇ دروستىدە كەن، جىنۇسايدىكى كولتۇورى و كەسايەتى لە ژىر گوتارە كەياندا خۇى شاردۇ وە، ئىمەي خاوهن وينه راستەقىنه كە، بە ئايىدولۇزىيائى كى ديكە وە، بە گوتارىكى ديكە وە، وينه ساختە كە تىك دەشكىتىنин و راستى دەخەينه وە شويىنە راستىيە كەي خۇى. پرسەكە زۆر قورس نىيە، تەنها گۇرانكارى لە چەمكە كاندا بىرىت و ئەركىكى ديكە يان بۇ دروستى بىرىت، ئىدى پىرە وى خۇى دەگرىتە بەر. بەم پىتىيە، ئايىدولۇزىيا بۇ ئىمە دەبىتە سەرزەمەننەك، ھىچ كات لە و سەر زەمەنە ناچىت، بۇى دروستى كراوه.»

سەرنجەكانى خۇى تەواو بۇو، رېڭەي دا پرسىيارى لىتكەن، گەنچە كان تىپىننەكانيان نووسى، يەك_ يەك كە پرسىيارىكىان كرد، كورسىيەكى هيئناو لە پشت مىزە كە وە دايىنا و لە سەرى دانىشت، وەلامى پرسىيارەكانى دايە وە. لە سەر كورد چۈن ئايىدولۇزىيائى خۇى بەيان بکات، بىرواي وابۇو: «كورد، لە دىرىيندا گەلىتكى بىباكە، بۇى گىنگ نىيە لە دەرە وەي چى پۇودە دات، خۇى بە حەقىقەت دەزانىت. ساختە و ناپاستى دەبىنەت لە سەرى دەگۇتىت، پىتى ناشىۋىت، چونكە ماھىيەتى خۇى بە باشى دەبىنەت. لە سەر وتنى راستى پەر وەر دە كراوه، بە تايىھەت بەر لە وەي شارە نوييە كان كەسايەتىيە كەي ژەھراوى بکەن،

لە گوندەكاندا بەر ئەو راستىيە دەكەويت لە زمانى مرۆڤەكانە وە دىتە دەر. ئايىقلۇزىيائى ئىمە گەپانە وەيە بۇ ئەو راستىيە، سىنى بىنما زەردەشتىيەكە گوتارى بەرزى ئايىقلۇزىيائى ئىمەيە.»

بۇ ئەوەي كورد و پارت نەكەونە ناو يارىيى گوتارى ئايىقلۇزى دراوسىيەكانە وە پېتىۋىستە چى بىرىت؟ ئەمە پرسىيارى گەنجىك بۇو. وەلامەكەي بەمجۇرە وەرگرتەوە. «ھىرشىيکى گەورە لەسەر گەلە، ھىرشەكە نوى نىيە، زىاد لە شەش ھەزار سالە بەردىۋامە، شارنىشىنەكانى سۆمەر، ئەكەد، ئاشۇورى، سىن ھەزار سال ھىرشىانكىردوتە سەرمان، بە لەشكىر و بەربەرىيەتەوە، بە دىدى شارنىشىنى و خۇ بە شارستانى زانەوە، بە كىشانى وينەي، كىتىيەكان و برسىيەكان، ئەوەي لە سەردىھى دەولەت نەتەوەدا دەبىيىن، درىڭىراوەي ئەو ھىرشە مىژۇويانەيە. دەبىيىن، نە سۆمەرى، نە ئەكەدەي، نە ئاشۇورى نەمان، گەلى ناو شاخەكان درىڭىزەي بەمانە وەي خۇي دا. پۇزگارىتىك دىت، دەولەت نەتەوە شىكست دىنەت، ئەم گەلە ھەر دەمەننەتەوە، چونكە زىيەنى داگىركردنى نىيە، زىيەنى بونە فاشىستى نىيە، لە شوينەكەي خۇي بىنج دادەكتى، كولتوور و زمان و پەروەردەكەي گەشە پىتىدەدا. بەس تەنها ئەم گەلە بگەپىننەوە بۇ ناسىيىنى جەوهەرە بەشکۈكەي، بىگەپىننەوە بۇ بىننى دىرىيەنى خۇي، ناكەوينە ناو يارىيە ئايىقلۇزىيەكانى دراوسىيەكان و، ئەم قۇناغە تىتىدەپەپىننەن.»

لەسەر هاتنە ناوە وەي گەرای گوتارى ئايىقلۇزى دوژمنەكانى كورد، گەپايەوە بۇ پرسى دروستىكىردنى كەسايەتى و پاراستى كولتوور و زمان. «ھىچ گەلىك بەبى خەوش نىيە. درزەكانمان دەبىيىن، بەدواي قلىشەكاندا دەگەپىن، لەم دۆلەدا ئەركى ئىۋە چىيە؟ نامەوىت كەسانىتكى گوپىرايەلى بى پرسىيارىن، چۈن من خەمى گەورەم ھەب بۇ ناسىيىنى خۇم، كە گەلەكەمە. ئىۋەش ئەو خەمە ھەلگرن. لەناد

که سایه‌تی خوتاندا بق خهوش و درزه‌کان بگه‌رین، لوزیکیک بدوزنه‌وه
بـو پـرکـرـدـنـهـوـهـ و دـوـوـبـارـهـ نـهـبـوـونـهـوـهـ، دـاهـاتـوـوـیـهـکـیـ پـرـشـنـگـدارـ دـیـتـهـ
بـهـرـدـهـمـ گـهـلـ و ئـاـيـدـوـلـوـزـیـاـ نـوـیـیـهـکـهـیـ.»

وانه‌ی ئـهـ و رـقـزـهـ تـهـواـوـ بـوـوـ، هـیـلاـكـ دـهـرـنـهـ دـهـکـهـوـتـ، بـهـ گـفـتوـگـوـیـ
گـنـجـهـکـانـ وـزـهـیـ بـقـ گـهـپـایـهـوـهـ. دـاـوـایـکـرـدـ یـارـیـیـ تـوـپـیـ پـیـ بـکـهـنـ.
دـهـسـتـیـانـکـرـدـ بـهـ یـارـیـکـرـدـنـ، یـارـیـزـانـیـ باـشـ نـهـبـوـوـ، ئـهـمـماـ ئـهـ وـ گـورـهـپـانـهـیـ
بـهـ گـورـهـپـانـیـ سـیـاسـیـ وـ کـولـتـوـورـیـ دـهـبـیـنـیـ. سـهـرـنـجـیـ دـهـخـستـنـهـ سـهـرـ،
بـزـانـیـتـ کـیـ تـوـپـهـکـهـ لـهـ قـاـچـیـاـیـهـتـیـ، چـیـ لـیـدـهـکـاتـ؟ـ کـهـسـیـکـهـ دـهـتـوـانـیـتـ
بـهـبـاشـیـ یـارـیـیـ پـیـیـکـاتـ وـ هـهـقـالـهـکـانـیـ بـبـرـیـتـ، یـانـ کـهـسـیـکـهـ تـوـپـهـکـهـ
لـهـ کـوـلـ خـوـیـ دـهـکـاتـهـوـهـ؟ـ دـهـیـهـوـیـتـ پـاسـ بـدـاتـ بـهـ هـهـقـالـهـکـهـیـ، یـانـ
بـهـنـیـازـهـ خـوـیـ گـوـلـ بـکـاتـ، گـهـرـچـیـ بـزـانـیـتـ گـوـلـیـ پـیـنـاـکـرـیـتـ. بـهـ شـیـوـاـزـیـ
یـارـیـکـرـدـنـهـکـانـیـانـ، دـوـخـیـ دـهـرـوـونـیـ وـ ئـارـهـزـوـوـهـکـانـیـ هـهـلـدـهـسـهـنـگـانـدـنـ.

یـارـیـیـهـکـهـ تـهـواـوـ بـوـوـ، ئـارـهـقـیـکـیـ زـوـرـیـانـ کـرـدـ. گـهـرـانـهـوـهـ خـانـوـوـهـکـانـ.
خـوـیـانـ شـوـرـدـ، ئـامـادـهـ بـقـ خـوـانـیـ ئـیـوارـهـ. هـوـلـیـکـ درـوـسـتـکـرـابـوـوـ، مـیـزـیـ
درـیـزـ دـانـرـابـوـونـ، پـیـتـکـهـوـهـ نـانـیـانـ دـهـخـوارـدـ. بـهـ شـیـوـهـیـ سـهـرـبـازـیـ. ئـهـرـکـیـ
چـیـشـتـ لـیـتـهـرـکـانـ لـیـثـانـیـ چـیـشـتـ وـ دـاـبـهـشـکـرـدـنـ بـوـوـ، هـهـرـیـکـهـ وـ قـاـپـ
وـ کـهـوـچـکـیـ خـوـیـ هـهـلـدـهـگـرـتـ، بـهـ رـیـزـ لـهـ دـوـایـ یـهـکـهـوـهـ دـهـوـهـسـتـانـ،
خـوارـدـنـیـانـ وـهـرـدـهـگـرـتـ وـ دـهـهـاتـنـ لـهـسـهـرـ مـیـزـهـکـهـ دـایـانـ دـهـنـاـ، بـهـ پـیـوـهـ
دـهـوـهـسـتـانـ تـاـ هـهـمـوـوـانـ خـوارـدـنـیـانـ وـهـرـدـهـگـرـتـ، فـهـرـمـانـ دـهـدـرـاـ دـانـیـشـنـ،
فـهـرـمـانـ دـهـدـرـاـ دـهـسـتـ بـهـخـوارـدـنـ بـکـهـنـ. خـوارـدـنـ دـهـخـورـاـ، هـهـرـکـهـسـهـوـهـ
کـهـوـچـکـ وـ قـاـپـیـ خـوـیـ دـهـبـرـدـ دـهـیـشـوـرـدـ، سـهـرـ مـیـزـهـکـانـیـانـ پـاـکـ دـهـکـرـدـهـوـهـ،
دـهـگـهـرـانـهـوـهـ ژـوـوـرـهـکـانـ. کـاتـژـمـیـرـیـ خـوـینـدـنـهـوـهـ دـهـسـتـیـ پـیـدـهـکـرـدـ. بـهـپـیـیـ
رـیـنـمـایـیـ ئـهـکـادـیـمـیـاـ کـتـیـبـ وـ بـلـاـوـکـراـوـهـکـانـیـانـ دـهـخـوـینـدـهـوـهـ. لـهـنـاـوـ کـتـیـبـخـانـهـ
گـهـرـهـکـهـداـ دـوـوـ بـهـشـیـ سـهـرـهـکـیـ هـهـبـوـونـ، بـهـشـیـ کـتـیـبـهـکـانـ وـ بـهـشـیـ
بـقـزـنـامـهـ وـ بـلـاـوـکـراـوـهـ وـ بـهـیـانـنـامـهـکـانـ.

ھەتاکو پىش خەوتىن دەيانخويىندەوە، لە كاتى ديارىكراودا ئاگادار دەكرانەوە پۇوناكىيەكان دەكۈزىنەوە و كاتى خەوە. دەمۇچاو شوشتن و خۆگۈرىن دەستى پىدەكرد، لە كاتى خۆيدا دەخەوتىن. بە پىنى سىستەمى سەربازى، پاسەوانىكىرىدىنى دۆلى ئاوازە ئازادەكان، ھفتەمى جارىك دەگۇرپا. لەناو ئەركەكاندا، جياوازى لە نىوان كور و كەدا نەبۇو. پىنكەوە ئامادە دەكran بۇ تىكۈشانىكى بەردەوام. ج لە پۇوى ھزرىيەوە، ج لە پۇوى جەستەيىەوە. ھەموو پەيوەندىيەكى تايىەتى غەريزەيى قەدەغە بۇو. ئارەزوو پەرسىتەكان لەناوياندا جىڭلەيان نەدەبوبويەوە، دەچۈونە ناويان، بەلام زۇو ھەلدەھاتن.

ھىشتا پارتەكە زۆرى مابۇو توكمەتر بىرىت. نەخشەيان دادەرشت بۇ دروستكىرىدىنى شويىنى دىكە، ھەلکشان بۇ پارچەكانى دىكە، پېتكىخستن لە خۆرئاوا، دروستكىرىدىنى بىنکەي ئابوروى، بە دانانى دوكان و كارگە و كۆمەلتىك پېرقۇزە بچوک، بۇ ھەينانى داھات. پەيوەندى دروستكىرىن لەگەل ھىزە ياخىيەكان، كېرىنى چەك و تەقەمنى، لە باشتىن جۆرەكانى. پاھەينانى خويىندىكارانى ئەكاديمىا لەسەر بىنەماي خۆرائىر و كەم خواردن، لەسەر پىنكانى ئامانج و بەكارھەينانى كەمترين تەقەمنى. بە قولى لەناو كتىب و دەستە پارتىزانەكاندا كەوتتە لېكۈلەنەوە. دەيانويسىت مۆدىلىيەكى نوى دروست بىھەن، لە شۇرۇش و بەرگرى شۇرۇشەكانى كوردى باشۇور و پۇزەلاتىيان كرد بە نمونەيەك، لە شۇرۇشى بى پەنسىپ، ھىزى فرە جۆر و بى دىسپلین، لاۋازىسى لە بەرگرىكىرىن و لاۋازىسى لە مانەوە لە سەنگەردا. چەندىن لېكۈلەنەوەيان لەسەر شەپەكان و ھۆكاري شىكستەكان، شەپەكان و ھۆكاري سەركەوتتەكان، كرد. سەنگەر و سەربازەكانى دوژمنيان لەبىرنەدەكەر، سەنگەر بۇ سەرباز چىيە؟ قەلاكان چۈن دروست دەكىيەن؟ چەند سەربازى لىتەبىت، تانك ھىزەكەي لە چىدایە؟ ھېرشى سەربازى

نڪر گُزران

بەچ تەكニکىك دەكەن؟ چۆن شىكتى پىدەھېتىرىن؟ ھېزشى گەورە
چىيە و ھېزشى گروپى بچوک چىيە؟ دەستكەوتى كاميان گەورەتەرە؟
گورزى كاميان بەھېز تەرە؟ ئەوانەو چەندىن نەخشەي سەربازىي لەناو
پەروەردەدا كارى لەسەر كرا.

له ژووره که دانیشتبوو، راپورتیک به دهستییه وه. دهیخوینده وه
و پهندگی پوخساری ئەسمەرتر. بروکانى توند دهکرد و دهستى
دههینا بە سەمیلیدا. راپورته کەی لهسەر میزه کە دانا. كەمیک بىدەنگ
وهستا. دیسانه وه هەلیگرتە وه، سەرلەنوی لهسەر وه بۆ خواره وه
خویندییه وه. هەڤالان وەستابۇون تەماشایان دهکرد، ژووره کە
بىدەنگ، سیجار لهسەر يەك راپورته کەی خویندە وه. هەناسە يەكى
ھەلکىشا و پوخسارى كرايە وه، دەمیک نىگەران دەرده کەوت، دەمیک
بەھىز و توند.

راپورته کە لە پىكىختەكانە وه نىدرابۇو، لهسەر دۆخى زىندانى
ئامەد. بەرگىيەكانىيان و چالاكىيەكانىيان، ئاگرە کەی مەزلوم و چوار
ئەستىرە کە، مانگرتە کەی خەيرى و كەمال و هەڤالان، هەولەكانى
شاهىن و شىكست پىتەنناني، مانگرتە کەی ساكينى و ناچار كىرىدى دادغا
بۆ بېيارى نوى، تەواوى ورده كارىيە كانى تىدا نووسرابۇو. هەلیگرت
لە ژووره کەی چووه دەرە وه، هەڤالان بە شويىنيدا، داوايىكىد تەواوى
بە شداربۇوانى ئەكاديمىا كۆبىنە وه. لە دەنگبەرە كەوھ بانگىران، بە پەل
مەشقەكانىيان جىهەيشت و بە پىز وەستان. راپورته کە بە دەستىيە وه

بەرزىكىردهو، رايوهشاند. نهياندەزانى چى تىدايە. شانا زىيى بە خۇيە وە دەكىد پاپورتىكى لەو جۇرەي بە دەستە وەيە. سەرى بەرزىكىردهو.

بە دەنگى بەرز، كە هەتا ئەو كاتە، ئاوا بە حەما سەتە وە قسەي نەكىد بۇو: «ئىتمە دواكە و تىن، شۇرۇش دەستى پېكىر دووھ، هەۋالانى زىندان شۇرۇشيان داگىرساند، بانگى كوردىيان دا بە گۈيى كۆماردا. تىكۈشانىكى مەزن، بەلنى مەزن، تىكۈشانىك پىتويسە شەرقە بىرىت، رۇچىنە ناوېيە وە، ئەو رۇچە بەرز و كەسا يەتىيە بەرزا نە بناسىن، بىكەينە نمونە، وزە بەدەنە خۆمان لەوان بچىن. هەۋالانى زىندانى ئامەد، نوينە رايەتى رۇچە بە شەكۆكەي كورد دەكەن، مەزنن، جىتى شانا زىن، دەبىت تىكۈشىن بۇ گواستنە وە ئەو رۇچە، بۇ تاك بەتاكى گەلە كەمان.» دوران كالكانى بانگىرد، پاپورتەكەي دايە دەستى بىخويتىتە وە.

خويتىتىيە وە، بەشىك لە گەنجە كان تەزوو بە گىانياندا دەھات. بەشىكىان دلىان پر، ئاگرىك لە ناخياندا ھەلىكىردى، پىك وەك ئەو ئاگرە بەجۇشەي شەوى بەفرە زۇرەكەي گوندى ئامارا، كە بە خوشىي لە دايىبوونى شازادەي بەفرە وە، لەناو دلى گوندىشىنەكەدا ھەلىكىردى. كاتىك گەيشتە سەر دروشىمەكەي مەزلىوم: «بەرخودان ژيانە» رايگرت، داوايىكىردى بىرىت بە دروشىمى سەرەكى پارت، بىرىت بە دروشىمى ھەموو گەل، بەلنى بەرخودان ژيانە. ئەو دروشىمە لە گۇشەي زىندانىك تىكۈشەرەتكى نووسى، گەلىكى خستە جۇش و خرۇشە وە، بۇو بە بنەمايەك بۇ ئايدۇلۇزىيا نوئىيەكە، تىكۈشان لە پىتناو ئازادى، ماف، بەھىزى و ئىرادە، بۇو بە ژيان. ژيان بەبى تىكۈشان لە جىڭەيەك دەھەستىت و سىرەپ بىت.

ھىشتا كۆبۈونە وەكە وە تەواو نەبۇو بۇو، جۇش و خرۇشى گوئىگران، تا دەھات زياتر دەبۇو. فەرمانىيىكىردى، وىنەيەكى ساکىنە لە ژوورەكەي لە پاشتى سەرەيە وە ھەلواسىن. ناوى نرا ئەستىرەكەي

تىكوشان. خويىندكارانى ئەكاديمىا ئاگاداركرانەوە لە زىندان چى پروويداوه و چۈن پۇوبەرپۇرى فاشىزم بۇونەتھەوە، خۇيان سەركۈن دەكىرد، بۆچى لەو شۇرپشە دواكەوتۇون، كە لەناو ئامەددا، لە گوشە زىندانەكاندا سەرى ھەلداپۇو.

رپاپورتەكەى لە دوران وەرگرت، چۈونە ژۇورەوە. بەبى وەستان، فەرمانيكىرد، تولەى مانگرتowan و مەزلىوم و ھەۋالەكانى بىرىتەوە، پىكخستەكانى شار ئاگاداركرانەوە، دلىيائى درا ھەر ھەۋالىك نىردرە بۇ ئەو چالاكىيە، پىش ناردنى جەلاجەكە بۆ گۇرستان ئەو پىستى بىرنەچىت، پىنى بوترىت، «لەلای كەمالەوە ھاتووە.» پەياميان بۇ پىكخستەكانى شار نارد، كەوتتە گەران بەشويىن بەپىوه بەرى زىندانى ئامەددا، دۆزيانەوە، مالى لە ئەنقەرە بۇو، رۇزىنى ھېينى لەگەل ڙن و مندالەكەيدا دەچووە پارك، پاش پىاسەيەك و نانخواردىتىكى خىزانى لەناو پارك، دەگەپايەوە مال. بەرودى چاودىرييانكىرد، لە رۇزىكى ھېينىدا، ھەۋالىك بە دەمانچەيەكەوە چۈوە ھەمان پارك، وەستا تاڭو گەيشت. بە دىياريانەوە دانىشت، نانەكەيان خوارد، كاتىك سوارى پاس بۇون، ئەوش لەگەلىان سواربۇو.

چۈويە سەرسەرى، لە تەنيشت ڙنەكەيەوە، كەمەتكى بىرىيە ئەولاوە، زمانى بەپىوه بەرى زىندان تەتلەى دەكىرد، دەيەوېست بلى من ئەو كەسە نىم، بىئاڭا لەوەي بنجوبنەوانيان دەرھەيتا بۇو، پىش ئەوەي فيشەكە بىنیت سەرەيىوە، ھەۋالەكە پىيگۇوت: «من لە زىندانى ئامەدەوە، لەلای كەمالەوە ھاتوووم.» ناي بەتەوقى سەرەيىوە، خوين نەھاتە دەرەوە، بەلادا كەوت، ھەناسەي نەدا. ڙنەكەي و مندالەكەي پەنك زەرد و حەپەساو، نەياندەتوانى بقىزىتن. پۇوى لە ڙنەكە كەدە: «پىاوەكەت مافى خۆى وەرگرت، چەندىن خىزانى بى باوک و بى كوب و برا كەرد، كېچەكەت كەورە بۇو پىسى بلى، لەبەرچى كۈزۈرە، جەلا

نابىت بە باوکىكى باش.»

نڪ prez گُزران

دهمانچه‌که‌ی خسته باخه‌لی، پاسه‌که و هستا، سه‌رنشینه‌کان ترسان، نه‌یانده‌ویرا بجولین. شوق‌فیتری پاسه‌که دهمی کردبوویه‌وه، ده‌رگاکه‌ی کرده‌وه و دابه‌زی، پاسه‌که و هستابوو، به پیاسه به‌بی خوشله‌ژان، پینگای گرته به‌ر، گوتی له دهنگی قیزه‌بوو له‌ناو پاسه‌که‌وه به‌رزبوویه‌وه. چووه کولانیک و ونبوو، نامه‌ی نارده‌وه بق دۆلی ئاوازه ئازاده‌کان، ئەركه‌که‌ی وەک خۆی جىتىھەجىتىردوه. لە ئەکاديميا بەو بۇنىيەوه، ئاهەنگىكى بچوک رېتكخرا، بەلىتىيان بە هەۋالاندا، تولەئى خويتى هىچ كوردىك بە هەدەر ناچىت.

بە هەمان شىيە، كەس نازانىت چىرقەكە‌که‌ی چۈنە، دواى دوو پۇز لە ئازادىرىنى شاھىن، تەرمە‌که‌ی لە قەراخ پووبارىك دۆزرايەوه، فيشەكىتكىزابوو بەسەرييەوه، پارچە تيانووسىتكە لەسەرسىنگى وەک پەيمان، تىيدا نووسراپوو: «خائين نابىت لەسەر ئەم خاكە بىزىت.» كوتايى بە چىرقەكى دوو كەس ھېنرا، ئەركىكى زۇريان كىشا هەلسانه‌وهى كوردى باکوور پەك بخەن و خزمەتى كومار بىخەن. هەر لەو سەردەمەدا، نامه نىردرە بق ئاغا و كويىخا و شىيخ و مەلا كومار پەرسەكانى گوندە كوردىيە‌كان، ئاگاداركىرانه‌وه، گەر خزمەتى گەل ناكەن، ئىتىر دەست بق سەگەكانىيان نابىت، لەبرى ئەوان خاوەنلى سەگەكان دەنېردىرىت بق شويتىك، هەتا هەتايە نەگەرېتىه‌وه.

ترس و گومان لە ناو مالى ئاغا و كويىخا و شىشيخ و مەلا كاندا دروست بۇو. بۇشايىيە‌كىيان دروستكىردى لە نىوان خۆيان و بەرپرسانى دەولەتدا، بەشىكىيان نامه هەرەشەكانىيان بىردى بق پۇليس و دەزگا سىخورپىيە‌كان، دەترسان لەو ھىزە نوئىيە. راپورتە‌کە‌ي زىندان تەواوى دىدگاي ئەکاديمىيە‌گۈپى. زياتر لە جاران كەوتىن بىركردن‌وه لە ھېرشىردىن، چاودىرىسى مەشقە سەربازىيە‌كان چىرتىكرايە‌وه، گروپى پىنج كەسى و سى كەسى دروستكىران، بق ئىشىكىرىتن و مانه‌وه بق ھەفتاۋ دوو

کاتژمیتر، لە چالىك، يان له ئىزىز بەردىك، يان له ناو ئاودا، پادھەتىران چۈن تونانى مانەوەي درېڭخايەنیان ھەبىت. نىشانەگەرەوەكان فيئركاران بۇ سى پۇز لە شويىنىك پالكەون و چاودىرىيى بىكەن، كەمەتكى نان و ئاوليان پېتىت و نەجولىيەن، لەو سى پۇزەدا كتوپر خالىكى بچوکيان بۇ دەردىخستن، نىشانەلىيگرنەوە و بىپېكىن. تۆكمەكردىنى هيىز، پۇوبەرينكى گەورەي وانەي پۇزانەي بۇتەرخانكرا.

لەسەر مىزەكە چوار نەخشەيان دانا، نەخشەي شەپى عوسمانى و سەفەوى، شەپى كوردى باکوور و دەولەتى تورك، شەپى كوردى پۇزەلات و دەولەتى ئىران، شەپى كوردى باشۇور و دەولەتى عىراق. لەو چەند سەد سالەي شەپدا، لە ناوهپاستى سى پارچەدا بۇشاپىكىان دۆزىيەوە، وەك حەوزىتكى قەدەغەكراو، سەرنجىياندا تەنانەت سوپا بەھىزەكانى ئىمپراتورىيەكان خۆيان لاداوه لەو حەوزە، لە نەخشەكەوە دىار كەوت، لە كىيى قەندىلەوە بۇ شەمزىيان، هەريمىتكى چىرە، پې كەش و كىتو، زستانەكەي سارد و ھاوينەكەي فىنك، سوپا گەورەكانى كۆن و نوى، نەيانتوانيوھ ئەو حەوزەيە داگىربىكەن، تەنانەت توانيان نەبوو، بۇ مانگىك تىيدا بەمېتىنەوە و دەستىگەن بەسەريدا و بىكەن سەنگەر.

شارەزاي ناوجەكە نەبوون، بەلام تىبىننیان كرد، شويىنىكى گىنگ، لانكەيەكە، لە لانكەي دېرىنى مىتانيپەكان و گوتىپەكان و سۆبارى و لولوبىپەكان دەچىت، كەلتىن و بەرز و نزمىي بى ئەندازەت تىدايە، بە نەخشە سەربازىيەكاندا دەردىكەوت، ئاوا، دارستانى چىر، فراوانىي ناوجەكە بۇوە بە ھۆكارىك، ھىچكام لە سوپاكان ھەولى دەست بەسەرداگرتنى نەدەن. مالى دووهەميان دەھىست، گومانيان نەبوو، لە دۆلى ئاوازە ئازادەكان نامېتنەوە، سەرزەمېنېكە دەبىت جى يېھىلەن، لهناو خاكى كوردان، لە قولايىكدا جىكەيەكى باشتىر و ھەميشەيى

بِدوزنه وه، بِيڪنه بِه بِنکه سره کي، جيگايه ک بيت، نزيك له چوار پارچه که، به وردبوونه وه له نه خشنه سره بازييکه، حوزه کهيان به هه ريميکي نه گيراو ده زانی، هه ريميک وهک خهون بيت، نه گيريت، وهک كورد بيت، نه گيريت. چون هه ميشه شويينيکي كورد هه يه، نه ده گيريت و نه ئاشكرا ده گريت، له سه ر خاکه که شوييني هه مانجور هه يه. به ديار نه خشنه که وه، ئه و پسته يه له گوشئيک نووسى: «كورد وهک خهونه، ناگيريت.»

سى گروپ جياكرانه وه، له ناو هه ريه ک له گروپه کاندا، نه خشنه کي، تېيىنى نووس، شاره زاي ناوجه يى، شويىن پى هلگر هه بولو، ئاماده کران و به شويىن يه کدا نيردران بۇ کەش فكردنى ناوجه که. پيش ماللاوايىكىرىدىان له ئه کاديميا، جگه له شاره زايىه تايىه تىيە کانى خويان، كۆمهلىك وانه ي جو گرافىيان پىدران، كتىيە كونه کانى _ سترا بۇن، ياقوتى حەمەوى، موساخورانى، گەزنه فۇن، هېرقدوقت، هېلە بازركانىيە کانى بابل، نه خشەي هېر شە کانى ئاشوروى، نه خشەي عوسمانىيە کان، سەفه وييە کان، شەپرى سوپا نوييە کانى دھولەت نه تەوهە کانىان، پىدران. لە باره يانه وه وانه يان پىگوترا، خواردىنى پانزه پۇزىيان بۇ ئاماده کرا، راھىنiran خۇراك پەيدابكەن، بە مەرجىك دەست بۇ ھىچ بالندە و گياندارىيکى كىتوى ناوجە كە نه بەن و سروشت بپارىز.

سى گروپه که ئه کاديميا يان بە جىتھىشت و بەرەو سنورى نیوان سوريا و عىراق كەوتنه پى. بە پۇزىك پەپىنه وه خاكى عىراق، بەسى پۇز نەوهستان و پويىشتىن، چوونه خاكى كوردىستان وه، له سه سنورى خاكى كوردىستان، دابەشبوون بۇ سى قول، كەوتنه پشكنىن و گەپان، ئەركە كەيان قورسبوو، بچوكترين خال و پىگەيان لاي خويان ياداشت دەكرد، شىوه ي شاخە کان، تولە پىكانى، کانىيە کان، پۇوبارە کان، ئەشكەوتە کان و، تەواوى ورده كاريى ناوجە كە.

پېيەر ئاپق سى پۇز نەچووه دەرەوە. لە يەكتىك لە شارە كوردىيەكانى سوريا، بالەخانە يەكى سى نەۋەميان بەكرى گرتبوو. نەۋەمى سەرەوە ئەوي تىدا دادەنىشت، ھەلبەت لەكاتى پېشەكاندا. پاپۇرتەكەي لەگەل خۆى بىد، لەو سى پۇزەدا تەنها بۇ نانخواردىن لە ژۇورەكەي دەچووه دەرەوە. كەس نەيدەزانى بە چىيەوە قالە.

نەۋەمى سەرەوە، ژۇورىكى پې لە كتىب، مىزىك لە تەنىشت كتىيەخانەكە دانرا بىدوو، لەپشت ئەو مىزەوە دادەنىشت. ژۇورىكى خەوتىن، لەگەل ھۆلىكى بچۈلە بۇ مىوان. لەناو ھۆلەكە دوو قەنەفەي درىزى پەنگ قاوهىي دانرا بىدون، مىزىكى تەختە لە ناوە راستىاندا، كورسىيەك لە تەنىشت دەرگاكە، شويىنى شەش كەسى لىدەبۈويەوە. پەنجەرەكەي ھۆلەكە دەيرەوانى بەسەر كۆلانىكى تەسکدا، خانووھەكانى ئەوبەر دىاربۇون، دەزانرا لە مالەكانىانەوە خەريكى چىن. پەردەيەكى ئەستور درابۇو بە پەنجەرەكانىدا، زۆر بەكەمى لادەدرانەوە، بۇ ئەوهى نە تەماشاي مالەكانى ئەوبەر بىكەن، نە ئەوان بىزانن لەو مالەدا كىن ھې و چىدەكات و چۇن دىت و دەپرات.

پاسەوانەكان لە نەۋەمى دووھەم و يەكەم دادەنىشتەن. يەك دەرگائى ھەبۇو بۇ سەركەوتىن. لە ھەورەبانى نەۋەمى سېيھەمدا، ئەوكاتانەي پېيەر ئاپق لەوي دەبۇو، پاسەوانى دەكرا، چاودىرى سەربانەكانى دراوسى و تىبىنى لەھەر جموجولىكى گوماناوى لە گەرەكەكەدا دەكىد.

دواى سى پۇز ھەندىك لايەپەرى بەدەستەوە بۇو شتىيان لەسەر نۇوسرابۇو، چووه ھۆلى دانىشتىنەكە. نان و چاي بەيانى خوارد و بە سەرەخوارى بۇئەوهى نۇوسىينەكانىان دەرنەكەون، لايەپەكەكانى لەسەر مىزەكە دانا. ھەلسا، كراسىيکى شىنى لەبەركىد، مانگى حەوت بۇو گەرمادەستى پېتىرىدۇو. پانتۇلىكى قوماش و پىلاوېكى پەش، دەستىنەكى ھىنَا بە قەزە تالتال و پەقەكانىدا، ھەۋالانى ئاگاداركىدەوە دەرددەچن.

گهیشه ئەکاديمىا، لاپەرەكان بە لولکراوى لە دەستىدا. سلاۋىتكى لە هەۋالان كرد، بەخىرايى ھەنگاوى دەناو چوویە ژۇورى كۆبۈونەوه. سەركىرىدەتى چاوهرىيان دەكىرد، داواى ليكىردىن ھەلنسىن، لەسەرى سەرەوه دانىشت. لاپەرەكانى خستە بەردەمى، بە پىكەنىنەوه: «با زۇر دوانەكەوين، ھەۋالانى زىندان شەرمەزارمان نەكەن.» پرسى شۇپشى چەكدارى ھىتايە ناو باسەكەوه. ناوى دىارييىكىد بۇ شۇپشىگىزەكان: گەريلا، ناوه نويىيەكە بۇو، جەختى لەوه كردىوه، «ئىمە تەنها مەرقەكە و شۇپشەكە ناگۇپىن، بەلكو زمان و ناولىتاناھەكان دەبىت بگۇپىن، شۇپشىك فەرەنگى خۆى نەبىت، شۇپش نىيە. زمان يەكىكە لە بنەماكانى شۇپش و پەروھارده.»

لەسەر كەسايەتى گەريلا، كۆمەلىك تىبىنى پىشاندا: «كەسايەتىيەكى جياوازە، ھزر پاكە، دۇھ ئەنكىيدقىيە، بە هيىز و بە ئىرادە، ماناي نائۇمىتى و خەمگىنى نازانىت، پەروھاردهيەكى بەرزى ئاكارى ھېيە، زمانى پاكە، زمانى نزم بەكارناھىتىت، شىكست ناناسىت، راھىنراوه بۇ سەركەوتىن. ھەموو خەسلەتەكانى جياوازن، لە خەسلەتى شۇپشىگىزەكانى ناو مىزۇوى كورد. لە چەك و سوپا ناترسىت، خۆى ئەتۆمەكەيە، ھەر

كەرهەستە و چەكىتكە مرۆڤ دروستى بکات، واتاي ئەوهىيە، لە مرۆڤ لاوازترە، گەريلائە و مرۇقەيە بازدەدات بەسەر ھىزە مەترسىدارەكاندا فەرەنگى خۆى نادۇپىنىت، لە كەسايەتىدا شا كەسايەتىيە. بە شىكۇ و خاوهەن ھىمنى، بەپىز و پې جموجول و ماندوونەناس. پۇختىكى بەرزى سەركەشى ھەيە، دىرى پۇخە دارپىزىو خۇبەدەستەوە دەرەكەيە. ئارەزوو پەرسىت نىيە، خەونى گەل و خاك شا خەونىيەتى.»

ھەقلان گوئيان گرت، خۆشحالبۇون، چاوهپىسى چىركەساتىكى وايان دەكرد، ھۆلەكە گەرم، ئارەقىيان كردىبوو، ئەمما لە ناخەوە ھېتىدە تامەززۇي ئەو ھەوالەيان دەكرد، گەرماكەيان لەبىركرد. خۆيان نەگرت، چەپلەيەكىان لىتىدا. بە پىكەنинەوە باوهشىيان بەيەكتىدا كرد، كاتى ھەلكردى ئاگەرەكەي مىترا گەيشت، ھەقلانى زىندان، جولەكەيان پېش خست. بەرخودان دەستى پېكىرد. نامە نىردرە بۇ پېكخىستەكان چاوهپىسى مژدە بن.

گروپىك گەريلەلۈزۈردران، گەنجىتكى قۆزى پتە و سەرپەرشتكاريان بۇو. گەنجى بەھىز و پېجولە، ماندوو نەناس و مەشقىپىراو، لە ناوهپاستى مانگى حەوتدا كۆلە پشتەكانيان پېكىرد، چەك و فيشكە وەك تىمىكى يەك دەست ئامادەبۇون بۇ جولە. بەيانىيەكەي سەرجەم ھەقلانى ئەكاديمىيا لەبەرددەم پېرەوى گشتىدا بەپىز وەستان، گروپەكە كۆلەپشت لە پشتىان، تەنگ لە شان، تاقم بەستراو، بەپىز تەۋقەيان لەگەل كردن، ئامىرىكى پەيوەندى كردىيان پېپۇو، گەيشتنە شوينى مەبەست پەيوەندى بىكەن، كەى چالاكييەكەيان كرد پەيوەندى بىكەن. بە سلاو سرۇودى من كوردم، مالئاواييان لىڭرا.

دەولەتى توركىيا، بەپىگايى دىبلوماسى و پىگەي سىخورى، فشارى بۇ سورىا و ئوردن ھيتنا، ھېتلانەي شۇرۇشكىرىكەكان تىك بىدات، دۇو دەولەتكە داواي تايىبەتى خۆيان ھەبۇو. لەو رۇزگارەدا، ھەر دەولەتە

و هىزە ياخىيەكانى دراوسىيى دالىدە دەدا، بۇ بهكارهينانى كارتى فشار لەسەر يەكترى. ھەولەكانى كۆمارى توركىا سەريان نەگرت، ئەمما ماندوو نەبوون و خۆيان ئامادەكرد بۇ گەپىكى دىكە. مىدىياكان سەردانى ئەكاديمىيان كرد، دىداريان لەگەل ئەنجام دەدان، كوردانى چوارپارچەكە، لە ھونەرمەند و نووسەر، دەچۈونە لايىان و پىشوازيانلى دەكرا.

گروپە گەريلاكە گەيشتە خاڭى كوردستان، سەرهەتاي مانگى ھەشت چۈونە سنۇورى باكۇورەوە، پەيوەندىيان بەسەررۇوی خۆيانەوە كرد كە لەناوچەى باكۇورن، بەلىتىيان پېيدان بە نزىكتىرين كات، دەنگى سەرەلەدانى كورد دەگەيەنن بە كۆمار. ناوەپاستى مانگى ھەشت، شەۋىتكى مانگەشەو، لە نزىك سەربازگەيەك دانىشتەن، چاوهەپوانى ئاوابۇونى مانگىيان كرد، لە تەنيشت بەردىك پالىيان دابۇويەوە، ھېنده نزىك كەوتبوونەوە دەنگى سەربازەكانىيان دەبىست. لە نىوان خۆياندا چې چېيان دەكىد، ھەر يەكەيان دەيويىست ھەفالەكەى پازى بىكەت يەكەم تەقەى دەسىپىكىردن خۆى بىكەت. رېتكەوتن لەيەك ساتدا، لەيەك خولەكدا، پېتكەوە لە چوار شوينەوە ھەلکوتنە سەر سەربازگەكە. چەند خولەكىتىك بۇو مانگ ئاوابۇو، ھەلىان كوتايە سەريان، ئاگريان تىپەردا، سەربازەكان چاوهەپىي مەركى خۆيان بۇون، بەلام چاوهەپىي ئەوە نەبوون، شۇرۇشى كورد دەست پېيىكتەوە.

بە ماوهەيەكى كەم سەربازگەكەيان گرت، تاروماريان كرد، تەپلى سەركەوتتىيان لىتىدا، ئالاي شۇرۇشەكەيان لەسەرلى چەقاند. چەك و تەقەمهنىيەكانىيان كۆكردەوە، لە ئامىرى سەربازىيەكەوە، بە توركى لە سەربازگەى كىتوەكەى ئەوبەرەوە، ھاوارىدەكرد: «ئەو تەقە كردىنەتان لە چىيە؟ كى فەرمانى پېيداون تەقە بىكەن.» نەياندەزانى چى بۇويداوە. گەنجه قۇزەكە ئامىرىكەى ھەلگرت، بە زمانەكەى خۆيان: «ئىمە گەريلايىن، يەكەم دەستپىكى شۇرۇشمان لېرەوە دەست پېتىدەكەت،

چاوه‌پی مهرگتان بن.» داینایه‌وه. به قوله‌که دا پویشتنه خواره‌وه، بهره‌و کیوه بهزه‌که کشان، دهنگی کوپته‌هات، سهربازگه‌کانی دیکه هواله‌که‌یان گه‌یاندبوو.

کوپته‌ره‌کان به هره‌مه‌کی بومبارانی ناوچه‌که‌یان کرد، گه‌ریلاکان له‌وبه‌ره‌وه ته‌ماشاجی بوون. بروسکه‌یان نارده‌وه بۆ ئەکادیمیا، چالاکییه‌که ئەنجام درا، نیوه‌شەویکی دره‌نگ، و‌ه‌رگری بروسکه‌که ل خوشیدا هاواریکی کرد، هه‌فآلانیان له‌خه‌و هه‌لساند، شایی و ستراز دهستی پیکرد.

بوبه‌یانیه‌که‌ی میدیاکان که‌وتنه بلاوکردن‌وه‌ی هه‌والی ناراست. هیرشیکی بەرنامه بۆ داریژراویان کرده سه‌ر په‌که‌که. سوپا به‌ره‌و ناوچه کوردییه‌کان کشا، سهربازگه‌کان توکمه کران. ئاغا و موختار و شیخ و مه‌لاکانی سه‌ر به کومار، خه‌ویان زپا. پیکختن‌کان له‌ناو شاردا بەیانتامه و نووسینی سه‌ر دیواره‌کان دهستیان پیکرده‌وه. هه‌فآلانی زیندان دهنگوی دهستپیکردنیان بیست. بەهه‌مان شیوه، شایی و سترازیان دهست پیکرد. سزادراوه‌کانی دیکه چوونه لایانه‌وه، پرسیاریان ده‌کرد چی پوویداوه؟ باسی سه‌ر هەلدانی شورشی چەکدارییان کرد، پوشنبرانی ناو مه‌یخانه‌کانی ئەسته‌نبول و ئەنقه‌ره، باسی پوژگاریکی مه‌ترسیداریان ده‌کرد.

په‌رق سووره‌که‌ی شه‌وه له دایکبوونی شازاده بەفرینه‌که، به ره‌نگه سووره‌که‌یه‌وه، بەئەستیزه‌که‌ی عەشتاره‌وه له‌ناویدا، له‌سه‌ر لوتكه‌ی شاخه‌کان، له‌سه‌ر سهربازگه گیراوه‌که، به شنەبای کیوه‌کان ده‌شەکایه‌وه. به ئامیری په‌یوهندی کردن گروپه‌که ئاگادار کرانه‌وه، کومه‌لیک په‌ناگه دیاری بکه‌ن، پاشان بگه‌پینه‌وه. گروپی دووه‌م و سی‌هم نیردا، شه‌ر له چەندین لاوه دهستی پیکرد، له‌ناو شاره‌کاندا پیکختن‌کان که‌وتنه چالاکی، چی نوکه‌ری کومار هه‌بوون ل

گوندڻ کانی سه رسنور، گوندڻ دووره دهسته کان، یان هلهاتن، یان سزاداران. ئيدي سه رباڙه کان نه یاندھ تواتى به که یقى خويان بهناو ناوچه کورديي ڪانی سه ر سنوردا بگهريٽ.

له همانکاتدا له باشورو، شه پری ناوچه، له نيوان دوو لايٺنه که دا دهستي پيٽکرد، گه ريلاڪان هوشيار ڪرانه وه خويان به دوور بگرن له هيزه ڪانی باشورو، نه یاندھ ويست به ريان بکهون و ڪيشه بيته رينگه يان. له ساله دا له ناوچه ڪارى، هيزي ڪي گهوره ٽاله ٻاني، ڪوٽه ناو بُوسه ڀي ڪي سه روك خيٽل و هيزه ڪانی بارزان ڀي وه، په رت ٽوازه ڪران. نه و هيزه به شينکيان له سنورى ئيرانه وه بُو ناوچه ٽاله لولان و به شينکي ديان له سوور ياوه که و تبونه پر، به نيازى يه ڪتر بىنين و دانانى پيٽگه ٽوي له ناوچه ٽوي بادينان بُو هيزه ڪانيان، به چهك و ڪرهسته وه بُو دهست پيٽکردن و هي شوپش خويان ٽاماډه ڪرڊبوو، له بُوسه که دا زور به يان گيران و ڪوڙان، ڪه ميٽکيان به سه لامه ٽي ده ڇوون. به رپرسه ڪانيان له لايٺن به رپرسه ڪانى هيزه ڪي بارزان ڀي وه به شيوه ڀي تاييهٽ ڪوڙان، يه ڪيک له به رپرسه گهوره ڪانى هيزه ڪي بارزان ڀي گوتبوو: «مروقفي مه زن ده بيت به چه ڪي مه زن بکوڙريٽ.» به چه ڪي مه زن به رپرسه ڪانيان گوشتن.

شه ره ڪونه ڪي سالانى شوپشى ئه ٽيلول له باشورو دهستي پيٽکرده وه. دهوله ٽي ئيران ٽارمه ٽي هر دوو لايٺانى ده دا بکهونه و ٽيزه ٽي به ڪتري ٽي وه. له چهندين شوين بُوسه يان بُويه ٽي ده ناي ٽي و سه رقالى به ڪتر گوشتن بُوون، سه رکردا ٽي ٽي ڪانيان يان له ئوردو گا ڪانى ئيران بُوون، يان له سه ر سنور نزيك له ئيران باره گا يان دروست ڪرڊبوو. دهوله ٽي عيراق ته ماشاي ده ڪردن، هيج په روهرده ٽي و مه شقيني ٽي سه رباڙي به هيزه ڪانيان نه ده ڪرا، هيج نه ٽاديميا ٽي و لينكولينه و هي ٽي ٽي فيرنه ده ڪرا، راسته و خو ده خرانه ناو هيزه ڪانه وه و ده نيردران بُو يه ڪتر گوشتن.

لە ئەكاديمىيا پرسى دووركەوتتە لە شەپى كورد، بۇو بە پرسىكى رقزانە، پېيەرئاپق بپرواي وابوو: «گەر لە ئىستادا خۆمان لابدەين لىيان، لە داھاتوودا، توركەكان پەيوەندىييان لەگەل دەبەستن و دەياندەن بە گۈزماندا.» هىچ لايەك، بە دۆلى ئاوازە ئازادەكانەوە، چاوهرىتى ئەوهەيان نەدەكرد، دەولەتى عىراق بەو زووپىيە گۈرانكارى بەسەردابىت و باشۇر بچىتە قۇناغىتكى دىكەوە. گروپە گەريلاكان لە ناوجەى باکور چالاكىيەكانىيان دەكىد و لەوى دەمانەوە. بەشىتكى سىنورى باشۇر، ناوجەى بادىنان ھىزە بارزانىيەكان كۆنترۆلىان كرد، ناوجەى سۇران ھىزەكانى تالەبانى.

شەپى باکور گەرم بۇو، بەردەوام گروپى نويى بۇ دەنلىرىدا، سوپاي تورك بەره و ناوجەكان كشا، ھەولى دەدا لە بەرگريدا بەمېنىتەوە، تەكىكى پوچى بەكار دەھىتى، بۇ شىۋاندىنى وىتەي گەريلاكان. بە ھەمان جلوپەرگ و شىۋەوە، سىخورەكان خۆيان دەگۇپى و دەياندا بەسەر مالاندا، ڏن و مندالىان دەكوشت و كەلۈپەلى مالەكەيان دەدزى، لە مىدىاكان دەكرا بە ھەوال، گەريلاكان ھەلىانكوتاوهتە سەر مالى گوندەكان و تەواوى خىزانەكەيان كوشتوھ و، كەلۈپەلەكانىيان دىزيون كوردەكان دەيانزانى ئەوه ئاكارى گەريلا نىيە، بەلام ناچاربۇون گوئ لە ھەوالەكان بىرىن.

بە تەكىكەكەيان زانرا، لە چەند شوينىك بۇسەيان بۇ دانان، كەوتتە ناو بۇسەكانىانەوە، چەتەكانىيان كوشت، بە ھەمان جلوپەرگەوە ھەلىانواسىن و لەسەر پارچە تىانووسى، كە لەسەر سىنگىان دايانتابۇو، نۇوسىيان: «ئەمە چەتەي كۆمارە، گەريلا نىيە، دەيويىست وىتەي گەريلا بشىۋىننىت، بە سزاي خۆى گەيشت.» ھەولەكەي كۆمار شىكتى ھىنما، گواستىيەوە بۇ وىتەي سينەمايى. كۆمەلىك فىلمى بەرھەم ھىنما، لە فيلمەكاندا ئەركى چەتەيى درا بە گەريلا، لە شارە كوردىيەكان د

نڪڙ گُران

تورکييه کان بلاوکرانه وه. ويستى له پىگەي ديمهنى فيلمه کانه وه کۆ دەنگىيەك له دژيان دروست بکات، خەلک پابھينىت دژيان بوهسته وه.

له باکور گەنجان چالاکييان دژى فيلم فروش و سينه ماكان دەست پىكىرىد. چەند دوکانىكىيان سوتاند، هەپەشەيان لە سينه ماكان كرد لە پەخشىرىدى ئەو جۆرە فيلمانه بوهستن، بەناچارى وەستان. له ناوجە سنوورىيەکان شەپ گەرم، شەوانە هيئشيان دەبرىدە سەر سەربازگەکان، تەرم و بريندار دەبرانه وه بۇ شارەکان. مەراسىيمى ناشتى سەربازەکان دەستى پىكىرىد.

پىشتر تەنها تەرم بۇ كورىدەکان دەرۋىشتە وه، ديمەنەكە گۇرا، تەرمى سەرباز لە تەنيشت يەك پىزىدەكران، ئالاي توركىيا دەدرا بەسەرياندا. شىوهنى كەسوکاريان و قىسەكىرىدىان لەبەرددەم مىدىياكاندا پەخش دەكرا. خويىنېشتن لە نىوان ھەردوولادا دەستى پىكىرىد، ئىدى ئەو تەنها كورىدەکان نەبوون خويىنيان دەرژا، توركەكانيش چۈونە ناو ھەمان چارەنۇوسە وە. لەناو شەقامدا دەنگىكى نزم، نەك بەرز، داواي چارەسەرى دەكىرىد، داواي ئاشتى دەكىرىد.

ڙەنەپالەکان تۈورە، ھەپەشەي كوتايى ھىنانى جولانە وە چەكدارىيەكەيان كرده باسى مىدىياكان. بەلىنى زوو چارەسەريان بە گەلى تورك دەدا، ئەممە لە راستىدا تازە ئاگرى شەپەكە دەستى پىدەكىرىد، نەورقۇزەكەي مەزلۇم، بۇو بە تىيەردانى ئاگر لە كومار و سوپاي ڙەنەپالەکان.

سی گروپه پشکنه‌ره که گه‌رانه‌وه...

سی نه خشنه‌یان هینابوو، شوینی گرده‌کان و کیوه‌کانیان دیاریکردبوو.
هه‌ریمی قهندیل بۆ شه‌مزینان به وردی دهست نیشانکرا. پیگه‌ی
سه‌ره‌کی له قهندیل دیاریکرا، پیگه‌ی شه‌مزینان و باشور به‌هند
و هرگیرا. که‌وتنه ئاماده‌سازی بۆ گواستن‌وهی گروپه‌کان، به هیوای
دروستکردنی ناوچه‌یه‌کی ئارام و هه‌میشه‌بی، که وەک حه‌شارگه‌بیک
و جیگای بپیاردانی داهاتوو ته‌ماشا بکریت. ئه‌و خویندکارانه‌ی
قۇناغه‌کانی ئه‌کادیمیايان بېرى، ئاگادارکرانه‌وه، پۇل پۇل به‌ره و شوینی
مەبەست بکهونه بېرى.

دۇلى ئاوازه ئازاده‌کان، بۇو بە هیلانه‌ی گه‌وره‌کردنی بىچوو
بازه‌کان، فېرکران دوژمن بناسن‌وه، وەک ېازه‌کان خېرايى فېين
شاره‌زابن، لە سنوورى قەله‌مەرەویياندا نەھیلن پاوجىيە‌کان تىپەن،
ئاماده و ساز بۆ پاوى دوژمنه‌کان. گه‌وره‌کران، گه‌يشتنه ئاستىك
ئىدى بىنە بازىكى ته‌واو، لە هیلانه‌کەيان دەياندا لە شەقەی بال د
لەناو نەخشە‌ئى كوردىستاندا دەنيشتنه‌وه.

سنورى شهرهکه له گهله توركيا فراوان بُوو. چهند سالينک له رووبه رووبونه وهى خويتاویدا بهرامبه ر يهكتري و هستان. جيهان ته ماشاي شهره نوييده كهى دهكرد. هيشتا هيچكام له دهولته كان له ته ماشاكردنى ئه و ديمهنه خويتاويبانه نه بُووبونه وه، كتوپر دهوله تى عيراق هله يه كى كرد، هليکوتايه سهه دراوسيييه كى عهربى. شيخ و پاشا عهربه كان كه وتنه كوكردنه وهى هاوبه يمانى بُو و هستاندنى. جيهانيان برده ڙير دهواره عهربىييه كهوه، زلهيزه كانى تينوى نه توئى خاكى عهرب خزانه ڙير دهواره كهوه. له دهمه وبه يانىكى بومه و ليلدا، هليانكوتايه سهه سوپاي عيراق، تاروماريانكرد. له ولاته داگيركراده كه دهريان په راند، هانى خهلكى باشوورى عيراقياندا خوپيشاندان بکهن، خوپيشانده ران له بهشىك له شاره كان پاشه كشيان به دامه زراوه كانى دهوله تى عيراق كرد. جيهان چاوي داخلسته وه، دهرگا بُو سوپاي عيراق كرایه وه، شاره كان بگهريتنه وه ڙير ده سه لاتى خوى.

سوپا هليکوتايه سهه باشوورى ولاط، به هزاران خوپيشانده ر و نارازى كوشان. پيتكه وتنىك له گهله عيراق و جيهان كرا، پشكينه ران بُو گه ران به دواي چه كى مهتر سيداردا گهيشته عيراق، شويته دياريكراوه كانيان پشكنى، بيانووه كان دريژهيان كيشا، سزاى خوراک به سهه گهلى عيراقدا براييه وه. سوپا و دهوله لواز بُون، پاره كهى كه وتنه و نرخى شتمه كه كان زيارى كرد. كوردى باشوور كه وتنه خى، له شاريکى سهه سنوره وه دهستكرا به رامالينى دامه زراوه كانى عيراق، گهله ماله وهى جيئهيشت و چووه سهه قام، له ته و اوی شاره كان بُو به راپه رين. جه لاد و سيخوره كان له ناوه راستى شاره كاندا هلواسران، باره گا سيخوربيه كان كران به گورستان، دهوله پاشه كشىي كرد، شاري بيره نه وتنه كان گيرا، جيهان توشى گومان بُو، نه ده با ئه و شاره بکه ويته دهست كورده كان، توركه كان و

شازاره کەن نورفا

عەرەبەكان و فارسەكان فشاريان بۆسەر زلھيزەكان دروستكرد، شاره زىپرينه كە بگەريته وە باوهشى دەولەت.

سوپاي عىراق جولەي دەستپېتىكىرد، بە هەمان ئارەزۇرى باشۇر، بەニازى سەركوتىردىن. كۆدەنگىيەك لەناو گەلى باشۇر دروستبوو، پىكەوە مالەكانىيان جىھېتىشت و بەرەو سنۇور كشان. مىدىاكانى جىهان ropyوان لەسەرسنۇورەكان كرد، گەلىكىيان بىنى مال و نىشىتىمانەكى خۆى جىددەھىلت و دەسەلاتى عىراق قبول ناكات. ھونەرمەندان و سىنەماكارانى جىهان، وىنەي مىدىاكانىيان بىنى، ھەستيان جولا، كەوتە خۇئامادەكردىن بۇ كۆكىرنەوە خەلک و ھاوسمۇزى دەربىرىن، سترانيان بەسەر گەلى ئاوارەدا گۇوت. دەولەتكانى تۈركىيا و ئىران، چاوهپىنى ئەو دۇخە نەبۇون، لېشاوى گەل چووه ناو خاكەكەيانەوە، بە فەرمانى ئەكادىميا، يەكلايەنە شەر لەگەل تۈركىيا راگىرا، تا دۇخى ئاوارەكانى باشۇر بەرەو خراپىر نەچىت.

جىهان ناچاركرا كۆبىيەتەوە، لەسەر ھېليكى ديارىكراو سنۇورىكىان بۇ گەلى باشۇر دروستكرد، ئەمما شاره زىپرينه كەيان نەخستە ناو ھېلەكەوە. سوپاي عىراق ناچاركرا بچىتە ئەودىيۇ ئەو ھېلەوە. گەل كۆچكىردو كە گەپايەوە نىشىتىمانى خۆى. ھېزەكانى بارزانى و تالبانى، كۆلە پاشتكانىان دا بە كۆلياندا و ئۆردوگا كانىيان جىھېتىشت و لەگەل ئاوارەكاندا خۇيانكىردو كە نىشىتىماندا. پەرلەمانىكىان دروستكرد، ھەلبىزادن كرا، كورسىيەك جىاوازى نىوانيان بۇو، ناكۆكىيەكانى شاخيان بۇماوهىيەك فەراموشىكىرد. شىۋازى بەرپۇھەبردىيان نەدەزانى، كەوتە سامان كۆكىرنەوە بۇ خىزانەكانىيان.

ھەرلايەكىان ھېزى خۆى گەشە پىددەدا. حوكومەتىكى بى سامانيان دروستكرد، گەل لەزىز زەبرى سزاي ئابورىيدا دەينالاند. لە شارەكان و لە گوندەكان، نان نرخى ژيانىكى دەھىنا. سەر سنۇورەكان

پربوونه وه له کۆلبه‌ری کورد، ناو شاره‌کان دۆخیکی خراپتر، گوله‌چنى و گەران به‌شوین ناندا، بورویه خەمی زوربەی خیزانه‌کان. ئوردوگاکانى سنووره‌کانى ئیران و تورکیا خالى بۇونه‌وه، گەلی باشدور هيستا بهو دەردانه‌وه دلخۆشبوون بىگانه‌يەك دەسەلاتى به‌سەرياندا نىيە. دوو لايەنەكە ناكۆكىيەكانىان گەيشتە بن بهست، شەپەری كۇنى شاخيان بىرده‌وه ناو شاره‌کان، گەنجانىان هاندەدا يەكترى بکۈژن. له ناو شاره‌کان و گوندەكاندا خويىنىكى زوريان پشت. لهو سەروبەندەدا، گەريلakan لە قەندىل خەريکى داكوتىنى پىنگەي دووهەم بۇون، خويان دەپاراست لە تىكەلبۇونى شەپەكە. مال تالانكردن و سوتاندن و يەكتىر ونكردن، بۇو بە نەريتىكى هيىزه‌كانى بارزانى و تالەبانى. لايەكىان خۆى گرىدا بە توركەكانه‌وه و، لايەكىان بە ئيرانىيەكان. چىرۇكە كۇنەكەي ميرنشىنەكان زىندۇوکرايەوه، سنوورى قەلەمەرەوی يەكتريان كىشا. فشاريان لە يەكترى دەكىردى پەيوەندى بە دراوسىنەكانه‌وه بىكەن. لەسەر گرتى شارى ھەولىر، بارزانىيەكان بۇ بەعسىيەكان چەمینەوه، دەستىانگرتىن و بىردىانه ناو شاره‌كەو هيىزه‌كانى تالەبانىيان پاونان، بەعسىيەكان و بەرزاپەنەكان پىكەوه بەناو شەقامەكانى ھەولىردا دەسۋرەنەوه. هيىزه‌كەي تالەبانى شكا، تا سەرسىنور دوايان كەوتىن، لەسەرەوه وەك پاسداره‌کان سەرى خۆيان كەچەل كردوو ديسانەوه گەرانه‌وه. له ناو شەقامەكانى سليمانى پاسدار و تالەبانىيەكان بەسەرى كەچەلەوه دەسۋرەنەوه.

شەپەكە نەدەوهەستا، چەندىن كورد لە باشدور كۈزدان. بىگانه‌كان كەوتىن نىوانىيانه‌وه، خولى سېيەمى شەپەكەيان پاگرت. دوو سەرۋەكى هيىزه‌كان بانگران بۇ كۆشكىكى سېپى، پېرەزىنەكى بەتمەن ئاشتى كردنەوه. رېتكەوتىن سامان و داھاتى ولات بەسەر خۆياندا بەش بىكەن، كوره‌كانىيان بىرده پېشەوه بۇ ئەوهى ميراسەكەيان بۇ جى بىتىنېت. بەلىتىنى ھاوكارىييان پىتىردا، ھەلكوتىن سەر ناوجەكانى گەريلە. كەوتىن

پېش سوپای توركىا، هەريەكەيان لە گوشەي خۆيەوه، شەپىكى نوييان لەگەل پەكە دەست پېتىرىد. بە سوارى كۆپتەرە توركىيەكان تا قولايى بنكە سەرەكىيەكانيان چاوساغىيان كرد.

لە دۆلى ئاوازه ئازادەكان، ئاپق نىگەران و توورە، چاوهپى دۆخەكەي كردىبوو. فەرمانى بە گروپەكان كرد، سىنورى خۆيان تىنەپەپىن، لەناو ھىتلانەكەدا بىتىنەوه و بەرگزى بکەن، نەھىلەن دوژمنەكانيان تىيدا دانىشنى. بانگى فراوانكىرىنى شەرەكەي كرد لەگەل توركىا، ھەولىدەدا لە دوو شوينەوه لە كۆمار بىدات، ھەم ھىزە نوينەرەكانى بارزانى و تالەبانى، ھەم لىدان لە سەرباز، بۇ ئەوهى دەست لە ھىزەكانى باشۇر ھەلگرىت. تەكىنەكەي سەرى گرت، گەرچى رۇزگارىكى خوتىناوى لە نیوانىاندا تىپەپى.

ھىزەكانى باشۇر گەپانەوه شارەكان، شەرەكە وەستا. كەوتىھەولىدان بۇ لىكىرىنەوهى نىنۇكەكانى باكۇور، چەندىن دانىشت و سەردىنى دۆلى ئاوازه ئازادەكانيان كرد، بۇونە نوينەرە كۆمار، تا لە گوشەي باكۇورەوه شەر ရاگرىت. ئاپق لە كۆبۇونەوهىكەدا چىرۇكىكى مىژۇوېي گىتپايدەوه: «پرۇزەمى فىكىرى پىيىستى بە ئارامىيە بۇ گەشەكردىن. ئىمە تەنها ھىزىكى بەرگىيكار نىن، بىناغەيەكى پەۋمان ھەيە، ئەم پۇوداوه لە حودەيىبە دەچىت، واژقى ئاشتى لەگەل دوژمنىكە دەكەين، دلىيائىن بۇ ھەلدەگەپىت كەلەكەمان لەناو بىبات، بەلام ئىمە دەيکەين، چونكە ئەو ھىزەكەمان دەبىنېت، بۇنىارە فىكىيەكە نابىنېت. سەرلەنوئ ھەلدەچىنەوه، ئاشتى دەكەينە سەرزمىنى گەشەپىدان و سەرلەنوئ خۇ پەتكەنەوه.» ئاشتى راگەياند. چالاكى ئەكاديمىيە فراوانكىرىد، نۇو سەران و ھونەرمەندانى بانگەيىشتىكىد، دەرگاى بەپۇرى پۇزىنامەواناندا كرددەوه، پېكخستنەكان بە پۇل گەنجانيان دەنارد بۇ خۇ پېگەياندىن. دۆخىكى ئارامى فەراھەمكىد بۇ زىاتر رۇچۇونە ناو

پرسی کورد و پروژه‌لات و دیدگای جیهانه‌وه بۆ کورد، کومەلیک
وتار و کتیبی نووسی.

دۆخه فیکرییه که زیاتر گەشەی کرد، بە ڕوووه سیاسییه کەدا ھەولى
زیاتر فەراھە مکردنی ئارامیی دەدا، دەیزانى پووداویکى میژووی کونه و
سەرلەنوی خۆی دەرخستووه تەوه. بە پەیماننامەی حودھیبیهی دەبینى.
کومارییه کان کاریان لە سەر دانانى چەکە کان دەکرد، نەیاندەزانى چەکى
گەریلاکان تەنها تفەنگیک نییە بە شانیانه‌وه، بە لکو پرپروژەیە کى فیکری
میژووییه.

گۇپانیک لە دۆخى تورکىا ڕوویدا، ھېزە ئىسلاميیه کان ھېنرانە
پېشەوه، بە زمانیکى نەرم و پوخسارىکى دیکەوه. سەرتا ژەنەرالەکان
نېگەران بۇون، كەوتتە خۆ ئامادە کردنەوه، کاتىك لە گەلیان دانىشتىن و
لە داھاتووی پرپروژە کەيان تىنگە يىشتن، باوهشىان بۆ کردنەوه. دەیانویست
لە پىگەی پوخسارە نوييە کەوه سەرلەنوی شىقق بۆ کومار بگەرىتەوه.
زمانى ھېزە ئىسلاميیه کان زۇرىتكە لە دانىشتوانى شارە کوردىيە کانى
فرىودا، ڕوويان تىکردن و لە ھەلبىزادە کاندا بە رىزيانى کردنەوه. بە
نەيتى پارتى بچوکى کوردى دروستبۇون. لە گەل پەتە بوبۇنى ھېزە
ئىسلاميیه کاندا دۆخى باکوور گەپايەوه سەرددەمى ژەنەرالەکان.

خولىتکى دیکەی شەپ دەستى پېتىرىدەوه. ھېزە کانى بارزانى بە شدارى
خولەکەيان کرد، گەریلاکان لە دووبەرەدا شەپىان دەستپېتىرىد، بەرەي
باشۇور و بەرەي باکوور. ئاپۇ لە بەرددەم مىدىاكارە کاندا توند،
ھېرىشېرانە، دۆخى باشۇورى بە مىرنىشىنە دېرىنە کان ھەلسەنگاند.
ھەر مىرە و لە جىنگەی خۆی دەيە وىت سنۇورى قەلەمەرە و دروست
بىكەت، مىرىيەک پېشى بە عوسمانىيە کان و مىرىيەک پېشى بە سەفە وىيە کان
بەستووه، پارچە پارچە بۇونەکە، ناچارىيکرد، پرپروژە يە كپارچە يى كورد
و خاكە كەي، بېبەستىتەوه بە سەرددەمەنگى كۈنەوه. لە و تارىكىدا لە بەرددەم

ھەۋالاندا: «خاوهنى ئىمپراتورىيەت بۇوين، ئاشۇورىيە داگىركەرە كانمان تېكشاند، ئەو سەركەوتتە دەنگى شوين پىتى باپىرانمانە. نەوهى ئەوانىن، دەگەرىتىنەوە بۇ خەونى دياكۆ، ھۆزەكان و گوندىيەكان و شارەكان كۆدەكەينەوە، پېيان دەلىتىن: ئىتوھ يەك گەلن، دابەش مەبن بەسەر داخوازىي بىڭانەكاندا. كە سەركەوتتىن، پېۋەزەكەي كياكسار دەخېنە بوارى جىبەجىتكەرنەوە، سىنورە گەورەكە دروست دەكەينەوە، گەل دېرىنەكە، بە شىوازە جياكانى زمانەكەي، بە شىوازە جياكانى ژيان و پېكھاتەكەي لەناو نەخشە مەزىنەكەدا وزەيەكى دىكەي پى دەبەخشىن. پىويستە ئەو پارچە پارچە بۇونە ھەلوھىشىنەوە و زياتر كار بکەين لەسەر پتەويى يەك بۇون، باشۇور و باكۇور، پۇزەلات و پۇزئاوا، تەنها گروپە ناھوشىارەكان گورزى لىتاون، ئىمە هوشىارىن ناكەوينە ناو دونيا بچوکەكەي ئەوانەوە. لە پېتىناوى يەكچارچەيىدا تىكۈشان چە دەكەينەوە، خەونى بچوکى ميرنىشىنى تىك دەشكىتىن.»

خولى دووهەمى شەرەكە هەزارانى بەكوشىتدا. ھىزەكانى بارزانى دەكەوتتە پېش سوپايى توركان، كىتوھكان و دۆلەكانىيان بۇ ئاشكرا دەكردن، دەيانبردن سەر حەشارگەكانىيان، بە شانا زىيەوە وينە و دىمەنەكانىيان بلاودەكردەوە كە پېشەپسى بۇ بىڭانە دەكەن دېبە كوردەكان. لە نىوان ھەردوولادا ماندووبۇون لە شەپىكى بى ئامانج بە بۇچۇونەكانى ھەردوولادە دەركەوت. خەلكانىك كەوتتە نىوانىيان، ناچاريانىكىردن پايىگەن. قەندىل مالىكى بەھېزى لىدرۇستكرا، كىتوھكان كونكران، پىڭاكان گۇرپان، ئەكاديمىيە نۇئى بونىاد نرا، قەلەمبازى دووهەمى دۆلى ئاوازە ئازادەكان، بەخىرايىەكى زۇر كەشەي كرد. بە نىوهندىگىرى شەرەكە وەستا.

خۆيان ئامادە كرد بۇ پووبەرپۇوبۇونەوە لەگەل كۆماردا. چەندىن يەكەي تايىەتى جياواز دروستكرا. پېكخراو، پايەلەي دىكە پېكھاتن.

نڪ prez گُزران

عهلى قهيتان و دوران كالكان نيردران بـ خورئاوا، لهناو ئاوارهى كورددا كـ وتنـ پـيـكهـيـنـانـىـ رـيـكـخـسـتـنـ. تـيمـيـكـ رـهـوانـهـىـ نـاوـچـهـىـ كـورـدـانـىـ قـهـوقـاسـ كـراـ، فـهـرامـقـشـكـراـوـهـكـانـ هـيـنـرـانـهـوـهـ نـاوـ پـرسـىـ كـورـدـ، بـونـهـوـ يـادـهـ كـورـديـيـهـكـانـيـانـ بـقـ رـيـكـخـراـ، لـهـ جـهـڙـنـهـ گـهـرـهـكـهـىـ نـهـورـقـزـداـ لـهـسـهـرـخـوانـىـ مـيـتـولـقـزـيـاـكـهـ كـوـ كـرـانـهـوـهـ. جـهـمـيلـ وـ مـورـادـ نـيرـدـرـانـهـ قـهـندـيـلـ. چـهـنـدـيـنـ كـادـيرـوـ شـارـهـزـايـ دـيـكـهـ لـهـگـهـلـيـانـ. ئـاـپـوـ لـهـ ئـهـكـادـيـمـيـاـ مـاـيـهـوـهـ، رـوـڙـانـهـ وـانـهـىـ بـهـ خـوـيـنـدـكـارـهـكـانـ دـهـگـوـتـهـوـهـ، وـانـهـكـانـ رـهـوانـهـىـ قـهـندـيـلـ كـرـانـ، لـهـوـيـشـ وـانـهـ وـتنـهـوـهـ دـهـسـتـىـ پـيـكـرـدـ، نـوـوـسـهـرـانـ وـ كـادـيرـانـ پـاـسـپـيـدرـانـ بـقـ چـاـپـكـرـدنـىـ كـتـيـبـ وـ نـامـيـلـكـهـكـانـ، بـهـناـوـ نـهـخـشـهـىـ چـوارـ پـارـچـهـكـهـداـ بـلاـوـيـانـ كـرـدـنـهـوـهـ، كـتـيـبـهـكـانـ وـهـرـگـيـزـانـهـ سـهـرـ زـمانـهـ جـيـهـانـيـهـكـانـ وـ بـلاـوـكـرـانـهـوـهـ. هـيـزـىـ ئـابـوـورـىـ لـهـ چـهـنـدـيـنـ شـوـينـ بـونـيـادـ نـراـ. سـىـ نـهـخـشـهـكـهـىـ تـيمـهـ پـشـكـنـهـرـهـكـهـ، بـوـ بـهـرـاستـيـهـكـ لـهـناـيـدـاـ هـهـزارـانـ گـهـرـيـلاـ هـاتـوـوـچـوـيـانـ دـهـكـرـدـ.

میوانه کانیان گه یشت، گروپیک گه نج، له کوران و کچان، له ژیر سیبیه ری دره خته کانی باخچه که دا دانیشت. میزیک دانرا، ئاپق پشتی له وان، سی پوژنامه نووس له دهوری میزه که، کامیرا مانه کان له پشت پوژنامه نووسه کانه وه خویان ئاماډه ده کرد، سی پوژنامه نووسه که له ته منه نی کاملیدا، به ئه زموون، که سانی دیاری ناو میدیا کانی تور کیا. دهولهت پیگهی پیدان سه ردانی دولی ئوازه ئازاده کان بکهنه. له بارهی ژیانیان و شیوهی مه شقه کانیان، له بارهی کچان و کوران، سیمايان، کیتن، چونن؟ بیرکردن و هیان؟ وانه کانیان؟ ژیانی تایبه تی پیبه ره که یان، راپورت و دیدار بکهنه و بلاوی بکهنه وه.

یه کیان قزیکی دریز، له دواوه به په پویه ک به ستبووی. یه کیان که چهل، یه کیان ساکسوکیکی هیشتبوویه وه، شیوهی پو خساری دریز کرده بیو. په قره جیک ئاو، به چوار په رداخه وه له سه ر میزه که دانرا بیو، سی ته سجلی بچوکی تومار کردن له سه ر میزه که، نه بادا کیشے یه ک له توماری کامیرا کاندا پو وبدات. یه کی سی لا په رهی پر له پرسیار له به رده میاندا. ئاپق به سنگیکی به رزه وه، جلو به رگی که سکی سه ر بازیی له به ردا، چاوه بزه کان و شیوهی پو وانینی پر له شانا زی، سه رنجی هه مو ولا یه کی ده دا.

دەستپىكرا، لە ئاشتى و شەر دوان، لە مەندالى و گەنجى. لە ئەكاديمىا و چالاكى گەريلا. لە ناكۆكى دىرىينى تورك و كورد، لەبارهى كومارهوه، گووتى: «كۆمەلگەي توركى گرىداوه بەخۆيەوه، فەزايدەكى بۇ خولقاندۇوه، ھەموو توركىك وا بىردىكاتەوه، گەر كۆمار نەبىت ئىدى تورك نىن. لەسەر خاكى گەلان دادەنىشىن، كۆمەلکۈزى دەكەن، داهات و مافى گەلانى دىكە پېشىئىل دەكەن، سىمايەكىيان بۇ كۆمەلگەي توركى دروستىركدوه، جىهان دوژمنيانە، بەلام لە راستىدا مرۆڤى توركىيان لەسەر ئەو بنەمايە پەروەردەكردوه، دوژمنى جىهانە. پىشەپەروەردەكە دىرىينە، لەو سەردىمەوه لە ھەردوو قولى قەوقاس و ئاسىايى ناوه راستەوه خىلە توركەكان دىنە سەرزەمىنى مىزۇپۇتاميا، لەو خىلانەوه مرۆڤەكە راھىنراوه لەسەر ھېرش بىردىن، پەلاماردان، دزىنى مافى ئەوانى تر، تالانكارى، جىنۇسايدى كولتوورى، ترسان لە ئەويتر. ھەموو ئەويتىك لای مرۆڤى تورك، دوژمنە. ئىوهى رۇزىنامەنۇوسان، بەشى ئەكاديمىا كانغان، پەروەردەتان، پىۋىستە سەرلەنۈي خۆتان چاك بکەن، ئەو دىدە كۆن و مرۆڤە ترسناكەي دروستان كردوه، بگۇرن بۇ مرۆڤىنىكى شارستانى، لانىكەم چاو لە مرۆڤە دىرىينەكەي كورد بکەن، تەماشاي شارستانىيەت و مىزۇوهكەي بکەن، شەش ھەزارسالە لىلى دەدرىيەت ھىچ كات لەويتر نەترساوه، ماوهتەوه، نەبووه بەو مرۆڤە ترسناكەي كۆمار لە توركىا دروستىركدوه.»

رۇزىنامەنۇوسەكان تەماشايەكى يەكتريان كرد، لە ناخەوه قىسەكانىيان پىتاخۇشبوو، بەلام لەبەر دىدارەكە دەبا زەردەخەنە بکەن و سەريان پاوهشىنن، گوايە لەگەل بۇچۇونەكەيدان. پرسى پىاو و ڈنى كورد هاتە ناو باسەكەوه، لەسەر ئەو پرسە زۇر بە درىيى دوا: «پۇزەلات بە گشتى، پىاوى كورد بە تايىبەتى، لەناو گرىيى باوکدا دەزىيت. دەيەويت شويىنى باوک بىگىتەوه، ناتوانىت بەبى خودا و بەبى دەسەلات بىزى، خودى تىكۈشانەكەي ئىبراھىم پەيامبەر، شىكەنلىكى بەتكان و دەسەلاتىكە،

تا باوکیکی ئەزەلی بدقۇزىتەوە، بىگومان دۆزىيەوە. پیاوى كوردى لە دواى دارمانى ئىمپراتورىيەتى مادەوە، ئەو گرىيەى بۇ دروستىبوو، ئىتمە لەگەل كولتوورى خۆرئاوايىه كان جياوازىن، ئەوان گرىيى كوشتى باوکىيان ھې، ئىتمە گرىيى بۇون بە باوک.

باوک وەك شوين، دەسەلات، بەپریوهبەر، باوکى خىلەكى، باوکى مىرنشىنى، باوکى ھۆزايەتى، باوکى نەتهوهى، باوکى سەرقەك، كۆى ئەم ناوانە لە خىزانەوە بىگەر بۇ سەرەوە، ھەلگرى ھىمای باوکن. ئەوکىشەيەى نىوان ژن و پیاو، كە لە مىتقولۇزىيە شارنىشىنىيەوە دەست پىتىدەكت، بۇ ئەم سەردەمەى كە ئىتمە تىيدا دانىشتۇوين گفتۇرۇ دەكەين، پەرە لە ئامازە لەسەر ئەم پرسە، بەنيازىن پیاوە تىكشكاوهە بە تەواوهتى تىك بشكىتىن، بىتۈينىنەوە، بىكەينەوە بەقۇر و سەرلەنۇرى مرۆڤىتكى دىكەى لىدرۇست بکەين.» بە پىكەنینەوە. «ھېزىتكى خودايى پىتىستە. سۆمەرىيەكان پىيانگۇوتىن، مرۇف لە قور دروستىراوە، بابلىيەكان گۇوتىان نا، لە خويىنى خوداكان. چونكە بابلىيەكان باوھەريان وابۇو لەوە پېرۇزىتىن لە خويىنى خودايىان نەبىن، مرۇقىيان بە رەزكىردهوە بۇ ئاستى خودا، ئايىنە يەكتاپەرسەكان ھاتن، كردىان بە خزمەتكارى خوداكان، ئىمپراتورەكان كردىان بە شەركەر و پالەوانى خودا، مۇدىرنە هات دىسانەوە كردى بەخودا. لە راستىدا هيچيان نىيە، تەنها مرۇقىتكى ئالۇز، پەر لە شويىنى تارىك. بەنيازىن لەو دىدگايانەى لەناو زىھنىدا چەسپيون ئەركى پاكىردنەوە بىگىنە ئەستۇ، بە دىدىنە تازەوە، دونىا بىنېنىكى تازەوە، لەسەر خۇى و بەرامبەرەكەى بکەۋىنە بىرکىردنەوە. وەك گۇوتىم: پىتىستە وردوخاشى بکەين و سەرلەنۇرى دروستى بکەينەوە، بە بىرپاى ئىتوھ ئەمكارە لە ھېزى مرۇقدا ھې؟» قۇدرىيەتكەيان، وەلامى پېرسىارەكەى دايەوە: «من ھىچ بىرۇكەيەكم نىيە، بە پىسى دەربرىنەكانى تۈبىت، خۇم پېرم لەو خەوشانە، كەوايە پېش

نڪ prez گُزران

دهستبردن بۆ هەر پیاویک، گرنگە سەرهەتا خۆم چاک بکەم.» پێتکەنین، گەنجەکانیش لە دوايانەوە بە هەمان شیوھ. بۆئەوەی گفتوجوکە سارد نەبیتەوە، قسەکەی لیوھرگرتەوە: «ئىمە ئەو هيزة لە خۆمان شک دەبەين کارەکە بکەين. دەتوانى لەم هەقالە گەنجانە بپرسىت، ئازادىت، لەگەلیاندا پیاسە بکە، بیاندویتە، بچۆرە ناو دەروونیانەوە، بزانە گەلى ئىمە سەرقالى چىيە، بەراوردى بکە بە گەلهەکەی خۆتان. قسەکانیان بە هەند وەريگرە، گەنجى نوین، لە ئەكاديميا تىدەگەن و دەزانن بەرەو چ كەسايەتى و دونيایەك تىدەكوشن.»

رۆژنامەنووسە كەچەلەكە پرسىيارىكى لەسەر ئەدەبى توركى لېكىد. لەبارەي نازم حىكمەت و يەشار كەمال، لەبارەي يەلمازگۇيىنەي و بەشىكى دىكە لە نووسەران و سينەما دوا. گلەيى لە نووسەرە كوردەكان كرد، كەمتر رۆدەچنە ناو پرسى گەلهەيانەوە و خۆيان خەرىك كردوه بە جىهانىكەوە هيىنە دوورە لە كولتۇر و پەگورپىشەي مىزۇوى گەلهەيانەوە، لەيەك تىناغەن. درزىكىيان دروستكردوه تەنها ئەو درزە بەوە پەرەبىتەوە، نىگاي خۆيان بگوازنەوە بۇناو گەلهەكەي خۆيان. بە دەنگىكى كەمىك شانازىيەوە: «دەبايە من بکەن بە رۆمان، ئەم كارەي دەيکەم كارى رۆماننووسە، لەناو ژيانە راستەقىنەكەدا رۆمان دەنۇوسم، پىويىستبوو بىمە رۆمان.» لە دواوه لەناو گروپە گەنجەكەدا دەنگىك بەرز بۇويەوە: «ئەز دەبىت بە رۆمان، دلىيام دەبىت، پىيەر.» لايەكى كرددەوە، بۆ دەنگەكە گەرا نەيزانى كېيۇو.

لە بارەي پرسى زۆرەوە گفتوجويان كرد. گەنجەكانى دواوه، بە پرسىارىردن بەشدارىيان كرد، سەرنجى رۆژنامەنووسەكان زياتر لەسەر كەچەكان بۇو، دەيانويسىت تىبىگەن پەيوەندىيەكانيان لەناو پەكەكەدا چۈنە؟ ئايا ھىچ خۆشەويسىتىيەكى نىوان دوو رەگەزەكە پىنگە پىدراؤە؟ بە نەيتى پەيوەندى دروست دەكەن؟ لەسەر تىبىگە يشتەنە كونەكەي ئاكار لەگەلیان

دەدوان، گەرچى پىشتر راپەرەكەيان بە درىڭى باسى مەرقۇنىكى نويى كىرىببۇو، بەلام لە زىيەنى پۇزىنامەنۇو سەكاندا جىڭىرىببۇو، دوو رەگەزەك بە بى پەيوەندىيەكى تايىھەت ناتوانن لە نزىك يەكەوە ھەلبەن.

كارەكەيان تەواو بۇو، بەناو ئەكادىمیادا گەران، شوينەكانىيان بىنى، كەچەلەكەيان لەگەلى پۇيىشت بۇ شوينە تايىھەتىيەكەى لە مالەسى نەۋەمېيەكە. نىوهەر ق خوانىكىان پېتىكەوە خوارد، كاتىك تەنبا بۇونەوە، ئاشكراي كرد بە پەگۈرپىشە كوردە و سۆزىكى زورى ھېيە بۇ كورد، بەلام ئىدى شوناسەكەى گۇپراوە بۇ تورك و لەناو يادەوەرەيىھە كانىدا دەينووسىتەوە كوردە. ئاپق سەرکۆنە نەكىد، بەزمانە تايىھەتىيەكەى خۆى تىيىگەياند: «كۈردىبۇون ئازارە، راکردن لىتى نامەردىيە.»

گەرانەوە توركىا، دىدارەكانىيان بلاوكىردهوە، بۇو بەھەلا. كۆمارىيەكان و پەگەزپەرسىتەكان بە وتارى لاواز و نزىم، كەوتتە ھېرېشىرىدىن بۇ سەر كورد و جولانەوەكانى. چىنەكى مىانپەو بە ئاسايى وەريان گرت، دەولەت سەرکۆنە كرا بۇ پېتىكە بە جۆرە دىدارانە دەدرىت لە مىدىيائى توركىيەوە بلاوبىرىتىنەوە. داوايى راگرتىيان كرد، پۇزىنامەكان پېپۇون لە جىاوازى لەسەر كورد و تىكۈشانە نويىيەكەى، ئەممە لە باكىور پىشوازىييان ليتكرا. خىزانى گەنچەكان وىنەى مندالەكانىيان دەيىنى لە پشت ئاپقۇو، بە شانا زىيەوە لەناو كۆلان باسيان دەكىرد.

گەلەك بە ئاگاھىتىرا، پۇلەكانى خۆى خستە ناو تىكۈشانەكەوە. پاش دىدارەكان، خولىتىكى دىكەى فشارخىستن لە پېتىكای دىبلىۋماسى و سىخورپىيەوە بۇسەر دراوسىيەكان دەستى پېتىرىد، بەنیازى دەرپەرەندىنى لە دەلى ئاوازە ئازادەكان. زانىارىيەكانىيان لەسەر دروستكەرنى مالىتىكى دىكە كەم بۇون. ئەكادىميا بەشە گەنچەكانى گواز رانەوە، تەنها سىمايەكى دەركەوتەي مابۇو، بەھۆكاري ئەوەي خۆى لەۋى بۇو ھەمووان پۇوياندە كرده ئەۋى. بەلام قەندىيل لەناو سروشتە جوانەكەى،

لە تەنیشت خورەپەر بە فراو و داربەپووھ پتەوە کانىدا، پىگەپەر بە هېز و فراوانبۇو، وردە وردە كاركرا بۇ كەمكەرنەوەي فشارەكان لە سەر دۆلى ئاوازە ئازادە كان.

شەپىتكى نوى دەستى پىتىرىدەوە. ژەنەرالەكان بە نيازى بېرىنى هيلى نىوان قەندىل و شەمزىيان، هيلى نىوان قەندىل و پۇزىشاوا، سوپايان جولاند. هېزەكانى بارزانى بە زانىارى و چاوساغىيان ھاوکارىيان كىرىدىن. لە سەر ئەو نەخشەپەر بە ژەنەرالەكان بە نيازبۇون پىگەپەر بە ھۆيە دابىرپەن، شەپى چەند مانگە كرا. كۆمەلىك بىنكەپەر بازى لە سنوورەكانى باشۇور دانران، تىمە سىخورپىيەكان گوازراپەوە بۇناو شارەكانى ھەولىر و دەقىق و سليمانى. بەناوى چىشتىخانە و كۆمپانىا و پىستورانتەوە، دەزگا سىخورپىيەكان چەندىن شوينيان لە شارەكان كىرىدىن بۇ چاودىرىيەكىرىدىن و گواستنەوەي زانىارى.

پەيوەندىيەكانى بەشىتكى باشۇور لەگەل تۈركىيا چووه ئاستىتكى فراوانەوە. بازركانى قاچاخى نەوت و خۇراك گەشەپەر كىرىدى. سزاي ئابلوقەپەر عىراق بەرددەوامبۇو. زلهېزەكە چاوى بېرىپە نەوتى عىراق. بە بىانۇوی چەكى كوشىنە، بەرددەوام ھەرەشەپە لە عىراق دەكىرد. لەناو خىزىانى سەرقاپىيەتىدا كىشە دروست بۇو. دوو لە زاوا و نزىكەكانى سەرقى عىراق بەبىن ھىچ پۇونكەرنەوەيەك ولايتىان بە جىئەپەشت و چوونە لای دراوسىتكەيان. مىدىاكان لىيان كۆبۈونەوە، دەستەپە دەنگۇي كودەتاي سەربازىي لەناو سوپادا بلاوکراپەوە، دەستەپە سەرقاپىيەتى عىراق، هېزە تايپەتىيەكانىيان بەكارهيتا بۇ پاكتاوكەرنى كومانلىكراوانى ناو سوپا. مىدىاپە جىهانى بەرددەوام ھەوالى جىاجىيائى پەخشىدەكەر و شەپىتكى گەورەپەر بە ھەرەشەپە لەگەل كۆمارى عىراقدا دەستپىنگەرەتى.

بەبىن ھۆكەر، دوو زاواكەپە سەرقى كۆمار گەپانەوە. بە ياساپەتكى كۆمارى بە خىشىران، لەناو خىلدە كۆبۈونەوەيەك كرا، بېرىاردەرا وەك خىلە

لیيان خوش نه بن، کۆى ئەندامانى خىلى سەرۆكايەتى چەكىان ھەلگەن
مندال و چەكانى سەرۆك كۆماريان گواستنەوە بۆ كۆشكىكى تايىەن
چەك نىردرە بۆ دوو زاواكەي سەرۆك بەرگرى لە خۇيان بىن
لە نيوەشەويىكدا چەكدارانى خىل ھەلىانكوتايە سەريان، تا كوتاييان
پىنه‌ھەيتان دەستيان ھەلنى گرت، ھەوالى كودەتاي سەربازى كوتايى
ھات.

كۆمەلگەي باشۇور، بەھۆى ئالوگۆرى بازركانى و قاچاخىي سەر
سنۇورەكانەوە كەمىك بوزايىھە، شارەكان بەرەو فراوانبۇون پەليان
ھاوېشت، كۆكردنەوەي سامان و بە ھەدەردان، گەيشتە لوتكە، دوو
بنەمالە دەسەلاتدارەكە، حکومەتىكى نيوە بە نيوەيان پىكھەتى، پىسخۇرى
و زەۋى داگىركردن و فرقەتنى نەوت بە نزختى ھەرزان، قاچاخچىيەتى
گەشەي پىندرە. چىنىك دروست بۇون، ساماندار، لە بەرامبەرياندا چىنى
زۇرىنە ھەزار. ئاستى گۈزەرانى دووچىنەكە بەراورد نەدەكرا. دەزگا
سيخورپىيەكانى ئىران و تۈركىا و دەولەتكانى دىكە، باشۇوريان كرد
بە گۇرەپانى يارىيەكانىان.

لە باکوور شەرەكە بەرددەوام بۇو. ھېزە ئىسلامييەكان ئەركى
ڏەنەرالەكانىان بە بەرگى حوكومەتەوە بەرىيە دەبرىد، جاوازىيەك
لە دىدى ھەردوولاياندا نېبۇو بۆ پرسى كورد. بە ناچارى بۇ
دورخستنەوەي كوردانى باکوور لە پەرۋەزەكەي ئاپق، كۆمەلېك كەنالىيان
كىردىوە بىوانن بۇ ساتىكى ديارىكراو بە كوردى بدۇين. ھەولەكانى
ناوخۇ و جولەكانى سوپا، نەيانتوانى شۇرۇشەكە بەو ئاقارەدا بىن، كە
شۇرۇشەكانى پىشىوی پىتىدا تىپەپى بۇون.

ههقانى زيندان، كه سزاکهيان ته و او بwoo، له ژير ده سه لاتى توركيا خويان پزگار ده کرد.

ساکينه پاش دووهه ولی راکردن و شکست هيتنان، كوتايى به سزاکهى هيترا و گه رايده و مال. ههفتەيەك لە پيشوازى خەلکدا ماندووهيلاك، بير و خە يالى لاي خۆگەياندن بە ههقان ئوقرهى لى بريپيوو. گروپىكى پىكخستتەكان چوونه لاي، بەلىنيان پىدا بەزووترىن كات پهوانەي شويىنى مە بهستى بکەن، باوكى لە ئەلمانيا كارى ده کرد، بە گەنجى بىردىبوسى بىق گەپان، داواى كرد كچەكەي بېرىتە لاي، پىگەي پىدرىا گەشت بكتات. چووه ئەلمانيا، لەۋى پىكخستتەكان بە پېرىدە چوون. بە ناوىتكى خوازراو ئامادەسازىيان بۇكىد بەرھو سوريا گەشت بكتات. لە و سەرۇھختەدا، بەشىك لە بەرپرسەكانيان لە دادگاكانى خورئاوا دادگايى ده کران. توركيا فشارى لە هەموولايەك كرد، كوتاييان پى بھەننەت و كەسە ديارەكانيان دەستگىر بىرىن.

دەمەو بەيانىك لە فرۇكەخانەي ديمەشق دابەزى، دلە خورپى، بە پەلە، چاوى بە هەموولايەكدا دەگىرپا، كراس و پانتولىك لە بېرىدا، لېنى

نەدەھات، موستىلە و زنجىرىيکى ئالتون و گوارە لە گوئىدا، بۇئەوهى
ھەستى پېنەكەن. لە فرۇكەخانە چۈوە دەرەوە، ھەموويانى لىكىرەوە،
جە لە ئەلقەي پەنجەي. ھەۋالان پىشوازىيان لىكىرد، چاوهپروانىيەكى
زورى دىبۇو، ئەشكەنچەي زۇر، بەلام بەھىوابى بىنىنەوهى گروپەكەمى
ئەنقەرە، دلى پىر، حەزىدەكىردى بىرىت، جىتەيشتنى نىشتىمان، خىزان،
خوشك و برا، دۆست، ئەو ھەموو سالەي زىندان، ئەشكەنچە، دواجار
لەسەر خاکىتكى غەریب، لەناو كۆمەلېك ھەۋالدaiيە نايىان ناسىت، بەلام
ھەست بە ئازادى دەكەت.

لە ئۆتومبىلەكەدا بەردەوام پرسىيارى دەكىرى؟ موراد لە كويى؟
عەلى چى دەكەت؟ جەمەيل پېرنەبۇوە؟ دوران خەريكى چىيە؟
پېپەر لە كوى دادەنىشىت، بەدەم پرسىيارىكەنەوهە لە پەنجەرهى
ئۆتومبىلەكەوە تەماشاي بالەخانە و شەقامەكانى ديمەشقى دەكەد.
شارىك لەناو قولايىدا، كىتوھكان تاشراون، گەپەكە بەرزەكان خۇيان
داوه بە پال كىتوھكانەوهە و گەپەكە نزمەكان لە تەختايىكەدا راڭشاون.
دەنگى ھۆپىنى ئۆتومبىل و قسەكىرىن بە بەرزى لەلايەن دوكاندار و
مشتەرپەكانيانەوهە.

لەھەر گۇشە و چوار پىگايەك، وينەيەكى سەرۆكى پارتى بەعس
ھەلواسراوه، بە پوخسارە لاوازەكەي و قىزە كەمەكانىيەوهە، نە
زەردەخەنەي لىتىت، نە تورپەيى، دەمۇچاۋىيکى وەستاوى ھەيە، تىنەگەيت
لە ج دۆخىتكايە. پۆليس و سەرباز دەبىزىرەن. بارەگا زۇرەكانى بەعس
لە ھەموو شوينىك بە ئالاو وينەيى سەرۆكەوە خۇيان پىشان دەدەن،
تەماشاي كۈلان و مالەكان دەكەن. ئۆتومبىلەكان پەلهيانە، شەقامەكان
پېن لە پېپوار، لەچەندىن ديمەندا جە لە جلوبەرگى كوردى، ھەمۇر
جۇرە جلوبەرگىك دەبىنى، ھەستى دەكەد ديمەشق شارىكە تەنها بىز
كوردان قەدەغەيە خۇيانى تىدا پىشانبىدەن. تىپەپىن بەرەوشارىكى دېكە

پُويشتن، نيوه پُوكهٗ له سه رٽيگا نانينكيان خوارد، چيشتاخانه يه کي گهوره، موسافيره کان ليٽي داده به زين.

به ره و ئامانجي ديار يکراو كه وتنه وه پي. گه يشه شاريکي کون، نيوهی خانووه کانى ره نگيان پٽوه نه مابوو، قهلايٽي کي کون ديار بwoo. رو خسارى خله که ماندوو، عه ره بانهٗ ده ستگيٽر و له فه فروشنه کان نيوهی شه قامه کانيان گرت بwoo، دو كانداره کان نيوه کي ديكهٗ، پٽيوا رانى هاتو و چوچو كه ناچار به پريز به دواي يه کدا ده پُويشتن، يان ده چوونه سه ره جاده که، پٽيگهٗ ئوتومبٽلە کانيان ده گرت. ده نگى ماتور سواره کان ميشكى ده شله قاند. گه يشه کولانىکي باريک، له به ردهم باله خانه يه کي سى نهومى، دابه زين.

پٽشوازيکرا بق نهومى سيهٗم، به ته ما بwoo ئه وئى شويتنى پشودانى تاييهٗتى بيت، له ده رگاكه چوو يه ژووره وه، ئاپق به پٽوه و هستابوو، جانتاکه له دهستى كه وت. باوهشى بق كرده وه، باوهشى پٽاكرد، دهستيکرد به گريان. ئاپق ده يكيشا به پشتيدا: «سه ره به رزت كردين، نمونهٗ تيکوشەر و مرؤشي به ئيراده. شانازيت پٽوه ده كه م. تو هه قالى.» داي نيشاند، ئاويتكى خوارده وه، حه په سابوو، برواي نه ده كرد به و زوو يه و به و ئاسانييئه ئه و ديمه نه ببینيت. شه رمى كرد، ويستى ئه لقه کي بشاريته وه، به پٽيکه نينه وه پٽي گووت: «مه يشاره وه، ئه وه متمانهٗ نيتوان دوو كه سه، په يمانه، مرق ده بيت په يمان نه شكينيت.» هه ستيکرد شتنيک ده زانيت، خوى له باسه که لادا. ئاگادارنه بwoo ئه و كه سهٗ له زيندان متمانهٗ پٽي كردي بwoo، به لينى پٽابوو له گهلى بزيت، دواي ئازاد كردنى پُويشتبورو يه دولى ئاوازه ئازاده کان، پاشان نير درابوو بق ناو گه ريلا، له ويوه خوى كردي بwoo به ناو هيذه کانى بارزانيدا و، خانوويك و ئوتومبٽلە کيان پٽابوو، له يه كيک له گه ره که بور جوازييکانى هه ولير داده نيشت و پاسه وانى هه بwoo. چاو ساغى

بۇ دەزگا سىخورىيەكانى تۈركىيا دەكىرد، زانىارى و ناونىشانى گىرنىرى پىتىدەدان، لە پاي ئەوه پارە و خۆشگۈزەرانىيان بۇ فەراھەم دەكىر.

پىكەوە نانىيان خوارد. گفتۇگۆى گەرم لە نىتوانىياندا روویدا. باسى گروپى سەرەتا، ئەنقەرە، ژىرزەمینەكەى خارپىت. بى مالى و خۆشاردەنەوە، بەياننامە نووسىن، وتار بلاوكىدىنەوە، چوون بىز خۆپىشاندان، دروستكىرىنى پارتەكەيان لە گوندە بچوکەكە. گەمارۇدان و خائىنەكان لە تەنېشىتىان. تىكۈشانى زىندانى ئامەد و بەرخودانەكانى ھەۋالان. دروستكىرىنى ئەكادىميا، سەرقالبۇونەوە بە ناو مىژۇرى ھەشت ھەزارسالى مىزقۇپۇتاميا. پەرەرەدەكىرىن و بەرەھەمەيتانى گەريلاشەر و پۇوبەرۇو بۇونەوە. گواستنەوە بەشىتكى زۇرى ئەكادىميا بىز ناوجەيەكى گىرنگ. دابەشبوونى ھەۋالان. چۈن دووانىيان لە قەندىلەن و دووانىيان لە خۆرئاوا. فەرامۇشكىرىنى چىرقۇكى خۆشەويىستىيەكەى ئاپقۇ. چەندىن باسى دىكە، كە ھەرگىز بە پۇزىك و ھەفتەيەك تەواو نەدەبۈون. دوو گەنجى عەلەوى، لە دوو گوندى باکوورەوە لە مال چۈوبۇونە دەرەوە، لەگەل ھەۋالەكانىيان، خەونى كۆمارىيەكان شىواند، كە بەتەماپۇو بۇ ھەمېشە كوتايى بەو گەلە كە بەھېنیت ناوى كوردە.

پىكەوە رۇيىشت بۇ دۆلى ئاوازە ئازادەكان. بە دەيان گەنج بەرپىز، لەمبەر و ئەوبەرەوە وەستابۇون، چەپكە گول بەدەستىيانەوە، چەپلەيان بۇ لىتىدەدا. دۆخىيىكى بۇ دروست بۇو، نەيدەزانى لە خۆشىدا فرمىسىك لەچاوى دىت، يان دلى ناسك بۇوهتەوە. ئەو ژنە ئاسىينەي بەرگەي ئەمۇو ئەشكەنجهيە گرت، كەچى بەرگەي ئەمۇو پىشوازىيە ھەگرت دەگریا. شىكۈمىندانە برايە ژۇورەوە، مىزىكى گەورە دانرابۇو، ئاپقۇ لە سەرەوە دانپىشت، لەپىشت سەرپىيەوە وىنەيەكى خۆى بىنى، ھېنە دلخۇش بۇو، نەيدەزانى چى بلىت. «ھەندىكىجار نزىكەكانىت وات لىتەكەن، تەنانەت زمانىشت دەشكىت.» لەبەرخۇيەوە ئەمۇو قىسىمەيەي كىرد.

برایه ناو وانه کانه وه، له سه ر سه کوکه دانرا، ئاپق پی گووت: «تو عه شتاري، ئينانايٽ، هه مهو پياوان هيِرش ده کنه سه رت، به رگري له خوت بکه.» سه رهتا نيگه ران، به داد گا ييكردنی ده زانی، هه ڦالان بويان پوونکرده وه، وانه يه کي بنه په تى په خنه له خوگرنه. چيروکي زيندان. چيروکي گروپه که، هله کان، راستييه کان، لاوازييه کانی گيپايه وه. پرسيا و په خنه گرتن ليٽي دهستي پيکرد. له چهندين لاوه تهنجي پي هه لچنرا. يه کيک له هه ڦالان، چيروکي ئه و که سه ي بو گيپايه وه له زيندان متمانه ي پيکردوه و، ئيستا هه لھاتووه. وه ک ئاويکي ساردي پيدابکهن. زانی بوچي له ماله سى نهومييکه ئاپق ته ماشاي ئه لقه که کرد و باسي په يمانی بوکرد. دوش داما، تاویک و هستا، نه یتواني وهلام بداته وه، سه کوکه جيھيٽشت، گه راييه وه ژووره وه.

هه ستي به لاوازى کرد، له خوئي ده پرسى بوچي ئه و هنده لاوازووه متمانه م پيکرد. ئه لقه که ي له دهستي ده رهينا، به بئي ئه و هي به که س بليت، له ناخى خويٽا: «من ئيٽر هي گلم، هي که س نيم، ئه و ڇيانه ي ماومه، بو گله، بو که س نيءه.» خوئي گوري، جلى سه ربارزي له به رکرد، چووه مهشقى سه ربارزيه وه، له وانه کان دوا نه که وت، پرسيا ر ده کرد و ده گه پا. ده يخويٽنده وه. له ناو ڇيانه پر ئازاره که يدا هله کانی ده دوزيي وه، به هيزتر بولو، په خنه ليٽگرتنه کانی به هيزى کرد، ده ي گووت: «ئه ز ده ردم هه يه، ده رد، بو يه و هک مه زلوم منيش ئاپق چيم، هيج که س ناتوانيت لهم پو ماننو و سينه بمکاته ده ره وه، ده بيٽ يه کيک له کاره کته ره سه ره کييه کان بـم.» به رگري له خوئي کرد، بو چوونى چهند که سينک وابوو، خوئي ناگريٽ، هه لـدـيـت بو لـاي خـوـشـهـوـيـسـتـهـ کـهـيـ. هـهـلـهـهـاتـ، خـوـيـ گـرـتـ، پـرـسـيـ هـيـنـانـهـ پـيـشـهـوـهـيـ ڏـنـيـ کـرـدـ بـهـ بـاـبـهـتـيـ سـهـ رـهـ کـيـ، پـهـ خـنـهـيـ لـهـ پـيـبـهـ رـايـهـتـيـ گـرـتـ، هـيـشـتـاـ کـارـيـ مـهـزـنـيـ بوـ ڏـنـ نـهـکـرـدوـهـ. پـهـ خـنـهـ کـهـيـ وـهـ رـگـيرـاـ.

بېپياردرا يەكىنەكانى ژنان پىتكىخرىتەوه، داواى لىكرا بچىتە قەندىل، لەۋى لەگەل ھەۋالان يەكىنەكانى ژنان دروست بکات. بە خرۇشەوه لەگەل گروپىك چوو بۇ قەندىل، شەويىكى درەنگ گەيشتە مەكان. ل ئامىرى پەيوهندى كردنەوه ئاگايىانلىقىوو، پىشىۋوازىيەكى گەورەيان لىتىرد، ئاسمان سامال، بەلام مانگ بە ئاسماňەوه نەبوو، وەك موراد گۇوتى: «مانگ لەسەر زەۋىيە.» چاوى بە دوو ھەۋالەكە كەوتەوه، سەرقالى يەكىنەكان بۇو، دوران و عەلى گەرانەوه، كەيفى زۇر پىتىدەهاتن. بە گالتەكردنەكانى عەلى دەيدايە قاقايى پىتكەنин. كۆبۈونەوه لەسەر كۆبۈونەوه كرا، يەكىنەكان دروستكىران. لە پال گروپە كور و كچە گەريلاكاندا، يەكىنەكانى ژنان چالاکى دىكە و كارى دىكەيان ئەنجامدا.

ماوهىيەكى زۇر لەۋى بۇو، تەنها يەكجار گەپايەوه دۇلى ئاوازە ئازادەكان. لهناو شاخەكاندا، فەرمانى پىكرا يادەوهرييەكانى بنووسىتەوه. شەوان لەھەر شوينىك دانىشتتايە بۇ پشۇو، دەستى دەكىد بە نووسىنەوه. كۆلە پشتەكەى خۆى و ھەۋالىيەكى پېر لە لاپەرە و دەستنۇوس. دۆخى دەررونى زۇر باش، سروشت و بۇنى خاڭەكە، ئارامىي پىتىدەبەخشى. وىنەكانى لهناو شۇرۇشكىزەكاندا بلاوكرانەوه، بە پەمىزى بەرخودان و دەسەلات شكىن ناسرا. بەلام بە جۇرييە ھەستى ناسكبوویەوه، بە قىسى ھەۋالىيەك دلتەنگ دەبۇو، بەرگەى نەدەگرت، زۇرجار لە تەنلىك دادەنىشت و بەتەنلى دەگرىيا.

ھىشتا بەرگى يەكەمى يادەوهرييەكانى تەواو نەكربۇو، بانگرايەوه بۇ دۇلى ئاوازە ئازادەكان، خۆى ئامادەكىد بۇ دىدارى پىتەرەكەى. دروشىمەكەى مەزلومى ھەلگرت، ھەمووان دەيانگۇوت: ئەوە ئاپىز چىيەكە هات، عەلى قەيتان بە پىتكەنинەوه، بۇ مەگەر ئىمە چىن؟ دەستى دەخستە سەرشانى، ئىپوھ پەكەكەن، بەس ئەز ئاپقىم.

گه رايەوە ئەكاديمىا، لە بارەي يەكىنەكانەوە راپورتى خۆى خويىندەوە. سەرنج لەسەر راپورتەكەي خرايە پۇو، كەلىتنەكانى پېركرانەوە و نىزىدرانەوە بۇ قەندىل. بەرگى يەكەمىي ياداشتەكانى لەوى تەواوکىد، فەرمانى پېتكرا بەرەو خۆرئاوا بىروات، لەوى بىبىتە بەرپرسى جولانەوەكە، تىمەنلىكى سى كەسى بۇ ئامادە كرا. پېتىخوش نەبوو بىروات، مەيلى زىياتر بۇ گەريلايى دەجوولى، بەلام ئەركەكەي بەسەردا درا، رەختەي لە رېبەرايەتى گرت بۇيە دەينىزە خۆرئاوا، بۇئەوەي دوورى بخەنەوە لە گەريلايى. بۇي پۇونكرايەوە، «ئەركى گەريلا لە شاخەكان و پۇوبەرپۇوبۇونەوە لەگەل شەپە تايىھەتكەي تۈركىا گەورەترە. گەريلا مەرقۇقىنى نوتىي پۇزەھەلاتى ناوينە، كورد دەكتات بە چەقى كىشەكان، لە رېتگاي ئەو ميراسە گەورەيە گەلهەيەوە، چارەسەرى بۇ پرسى گەلهەكانى دىكە دەخاتە پۇو. پۇزەھەلات لەناو دەولەت نەتهوەدا ھىلاك بۇوە، بەرگىكى كۈنكىتى كراوەتە بەر، بەرگەكەي نەگۇپىت، بەرەو پاشەكشەيەكى گەورە دەچىت، ئەركى گەريلا ئەمەيە، جىهان بە سەنگەرى گۇرانكارىيە ھزرىيەكان بىزانىت.» وەلامەكانى قبولكىد.

لە فرۇڭەخانەي دىمەشقەوە بەرەو پاريس پۇي. لەوى سى هەڤال پېشوازىييان لىتكىد. لە بالەخانەيەكى چەند نەۋمى شويىنيان ئامادەكىد. دەستىكىد بە بىننى كوردەكان، سەردانىكىد، ھەولدان بۇ ناسىنى سىاسييەكان بۇ ھەيتانى پالپىشتى، دروستكىدى خۆپىشاندان و ناپەزايەتى، دىز بە ھەر دەستىدىرىيەكى دراوسى كوردەكان. كۆكىدەوەي سامان، لەو شويىنانە خرابوونە كارەوە بۇ بەرەم ھەيتان. نامە ناردن بۇ ھەڤالان، چ لە قەندىل چ لە دۆلى ئاوازەكان. دەستىكىد بە نۇوسىنى بەرگى دووهەمىي يادەوەرەيەكان. بەشى زىندان و شىوهى ئەشكەنجه، ئەو دۆخە خراپانەي لەبەرەم

ئازارەكىھ ئورقا

زىانىدابوون، تروسکايى ئومىدەكە، چاوبىرىن لە دەرەوە، كە كورد و
تىكۈشانەكەي بەرەو كوى دەگات. بپوابوون بەسەركەوتىن و هاتىه
دەرەوە بۆ سەرزەمىنىكى ئازاد. شەوان تا درەنگانىك لەناو كۆلانەكانى
يادەوەريدا دەگەر، دىمەنەكان بەبىرى دەھاتنەوە و ياداشتى دەكردىن.
بە پۇزىش كاركىردىن بۆ پارت.

فشارهکان ئەنجامى بەدەست ھىتا. دەولەتى سورىا ئاگادارى ئاپقى
 كرددوھ سنورى ولاتهكەيان جىيەتلىكت. پەيوەندى بە ھەۋالانەوە
 كرد، داوايانكىردى بچىتە قەندىل، بە پېتەننەوە: «بۇچى بىمە ھۆكارى
 سوتاندى شاخەكانى كوردىستان، لە كاتىكدا ھەموو گەنجىم تىپەراند
 بۇ ئەوهى بىانپارىزم. پېتەننەكى دىكە دەگرمە بەر، جىهان دەخەمە ناو
 تاقىگەوە، بىزام چۈن لە كورد دەپوانىت، گەرچى چارەنۇسەكە بۇمن
 نا، بۇ ئىتوھ خەمەتىنەربىت. پەيوىستە ئەم جولەيە وەك جولەكانى پېشىو،
 لە منهوھ دەست پېتىكەت.» لە پېتەننەكەنەوە، يۇنانىيەكان
 پازىكىران بچىتە خاكەكەيان، پېتەننەكەنەوە، سوريايى جىيەتلىكت. گەشتە
 ئەسيناي يۇنان. لە پۇزى يەكەمدا ھەستى كرد، ئەو يۇنانەي ئەو
 لەناو فەلسەفەدا دىوييەتى، كۆتايى هاتووھ. لەو مالەيى لىتى دانىشتبوو،
 دەستىكىرد بە نووسىن: «ئەز والە يۇنانم روانى، ھىشتا فەزىلەتى
 ھاپرىيەتى سوکرات و ئەفلاتونى تىدا ماوە، بەلام نە ئەو فەزىلەتە
 ماوە، نە دەبىت جارىكى دىكە لە خاكى يۇناندا بەشۈن ھاپرىيەتىدا
 بگەرىين.» دركى بەوهىكىرد، ناھىيلن بەيتىتەوە.

توركىا فشارى خسته سەر، حوكومەتى يۇنان هوشدارى پىدا ناتوانىت لەو زياتر لەخۆى بگىرىت. پۇسەكان داوايانىكىد بچىتە ولاتەكەيان، گېشته ropyia، بەكۆى دەنگى ئەنجومەنى ropyia قبولكرا مافى پەناھەندەيى پى بدرىت. بەلام حوكومەتى ropyia دەرى ئەنجومەن وەستايەوە و مانەوهەكەي رەدكردەوە. كۆمارى توركىا بە ھەمۇ تونانى خۆيەوە بەشويىندا دەگەران، بىروايەك لە كۆماردا دروست بۇو، گەر مامۇستاكە لەناو بېرىت، يان بگىرىت، پرسى كورد كوتايى دىت، ئاگادارنەبوون پرسى كورد لە كەسىكەوە گوازراوەتەوە بۇناو ھزر.

كۈرە كۆچەرييەكەي گوندى ئامارا، لەو ھاتتو چۆيەدا، ئەو پۇرۇشانى بىردىكەوتەوە، تويىشۇويىكى دەدا بە كۆلىدا و ھەسارە خاتۇونى دايىكى دەستى ليپەر نەدەدا، لە پىتىگا خۆلەكە بەدەم پىكەنин و گالتەكردىنەوە بۇ شار دەپقىشتن. تىمىك لەگەلى بۇون، لە ولاتىكەوە دەنیىردا بۇ ولاتىكى ديكە، كۆمەلېك پۇرۇنامەنۇوسى جىهانى بە شويىنېوە، كەسايەتى و پارىزەرەكان سەردانىان دەكرد. ھەرجىڭايەكى دەست نىشان دەكرد، پەد دەكرايەوە. كۆچەرييەك بۇو، چارەنۇوسەكەي بى شويىنى و بى مالى. چۆن كوردەكان چەند سەدەيەكە لە مالەكانى خۆيان ھەلدەكەنران و بى شوين دەبوون لە جىهاندا، شازادەكەي شەوى بەفرە زۇرەكە، زۇربەي تەمنى بەو كۆچەرى بۇون و بى شويىنې گۈزەراند.

بىيارى حوكومەتى ropyia لە بەرژەنەنلى توركىا درا، ئەنجومەن نارەزايەتى دەربېرى، بەلام ھىزى كشانەوهى بىيارەكەيان نەبوو ropyia جىهېشىت، گېشته ئىتالىيا. دەورى مالەكەي گەمارق درا، لەناو كۆشكىكى تايىبەت دانرا، تىمى كۆثارى دىشىپىگلى ئەلمانى سەردانىان كە دىدارىكىان لەگەلەيدا سازدا، سەرنجى خستە سەر ھەولە جىهانىيەكە: «جىهان سىستەمەتكى پىكەوهىيە، جەستە و بۇونى كورد بەو سىستەمە

نامقیه، ئەز نوينه رايەتى ئە و بۇونە دەكەم، ئەم گەشتم بە و جۇرە دەبىئىم، ھەولى كوردە بۇ چۈونە ناو جىهانە وە، دەمە وىت ئەزمۇونى بکەم، بىزانم جىهان كورد قبول دەكتات، يان دەيخاتە دەرە وە خۆي. يان وەك سەردەمى كۆلۇنىيالىزم زىندانى دەكتات.» پرسەكەي نەكىد بە پرسى تاکە كەسى، بەستىيە وە بە گەلىك و جىهانە وە.

مېدىاكان شوين پىيان ھەلگرت، سىخورەكان بەھەمان شىتوھ بازنه يەكى بەھىز لە دەورى، ھەۋالانى دلسۇز، پىكخستە كانى خۆرئاوا، چاودىرىيى توندىيان دەخستە سەر ئە و جىڭگايانە بقى دەچوو، بەناو شوينه دىاريکراوه كاندا بلاوبۇونە وە. دۆلى ئاوازە ئازادەكان، كەمترىن كەسى ليمايە وە، بارگەي خۆيان پىتچايمە وە بەرەو ئەكادىمياي دووهەم پۇيىشتەن. گروپە ھەۋالە نزىكە كانى سەرەتاي دەستېتك، لە ناو شاخە كاندا دانىشتەن، چاودىرىيى پىتەرە كەيان دەكىد، بە مېدىاكان و پەيوەندى بە پىكخستە كانى خۆرئاوا، دەيانزانى دۆخە كە گەشتۈوه تە چ ئاستېتك.

شارى پۇما، ئىمپراتورييە تە زەبەلاھە كەي سەدەكانى پىشىو، كە بىرپاى وابۇو، ھەموو رىنگاكان دەچنە وە پۇما، بەرگەي مىواندارىي ئاپقى نەگرت. ھىچ دەولەتىك ئامادە نەبۇو لە پىتناوى كوردىتك، پەيوەندىيە كانى خۆي لەگەل تۈركىبا بخاتە بارگىرژىيە وە. كۆدەنگىيە كى لە سەر دروستبۇو، ئە و مەرقە غەرېيە، بە خۆي و توېشۇوه كەيە وە، لە گوندىكە وە گەشتىكىد، بە نىازى گۇرپىنى سىستەمى جىهان، دەبىت وەرنە گىرىت و سىستەم بکە وىتە بەرگىرېيە وە؟ چۈن ھەۋالە كانى لە زىندانى ئامەددا لە بەردىم كۆماردا كەوتتە بەرگىرېيە وە، جىهان لە بەردىم پىتەرە كەيان دۆخى بەرگرى بۇ خۆي دروستىكىد.

كەپىنرايە وە بۇ يۇنان، بە پىنى ياساكانى خۆرئاوا، كەسى كۆچەر دەگەپىنرىتە وە ئە و شوينە لىتىيە وە هاتووھ. يۇنان نەيدە توانى بىخاتە وە ناو سنورى سورىا، فشارى ليكرا جىڭگا يە كى دىكە بىدقۇزىتە وە،

فرۆكەكەي بەرهە روسيادا دوو بۆچوونى دژ بەيەكى دروستبۇون، دەزگا سىخورىيەكان و دەولەت دژى مانەوهى بۇون، تەنانەت رېنگەيان نەدەدا لە فرۆكەخانە بچىتە ناو خاكى روسياوه، ئەنجومەن بە پىچەوانەوه، داواى كرد پىز لە بپيارەكەيان بىگىرىت و قبول بىرىت لە روسيا بمىتىتەوه. كىشەسى دوو بۆچوونەكە بەو ئاراستەيە شكايدەوه، پىويستە بنىزدىرىتەوه يۇنان و كىشە بنەرەتىيەك لەويۇھ دەستى پىتكىردوھ.

لەناو تۈركىا، مىدىاكان زانىارى جۆراو جۇريان بلاودەكردەوە، كوردانى باکور بىتەنگ، تەماشاي ھەوالەكانيان دەكىردى و بۇ چارەنۇوسى پىتەرەكەيان دەگەران. لە يۇنان راگىرا. پەيوەندىيەكان ئامازەيان بە ولاتىكى دىكە كرد، كە ئاماذهەيە پىشوازى لى بىكەت. كىنيا ئەو ولاتە بۇو، باوهشى بۆ دەكاتەوه.

لە يۇنانەوه بەرهە كىنيا پۇيىشت. فرۆكەخانەي كىنيا دەرگاي بۇ نىشتەوهى فرۆكەكە كردەوە. دابەزى. برايە بەشى پىشوازىيەوه كۆمەلتىك ئەفسەر و چاکەت و پانتۇل لەبەرى پەش پىست، لە دەورى كۆبۇونەوه. داوايانلىكى دەكىردى لە بەشى پىشوازى بمىتىتەوه، تاكو فەرمانى سەررووى خۇيان پىتەگات. پاشان گواستىيانەوه بۆ بالىۆزخانەي يۇنان.

متمانەي نەما، لەگەل ھەۋالەكانى بە چەپەوه قىسەي دەكىردى: «ھېزى نەمرودەكانى جىهان بەدواي ئىبراھىمەوهن. لە ھەرشۇينىكى ئەم سەرزەمینە دانىشىم، يۇمن جىاوازىي نىيە، دەيکەم بە قەلەمبازى سىتەم. ئەو نەمرودانە، لاوازن، بچوکن، مەرۆف بەشۇين دەپىتون، نازانن مەرۆف مانا بەشۇين دەدات، چ زىندان بىت يان دۇنيايدەكى ئازاد، گىنگ ئەوهىيە تو چى دەخولقىنىت. پارچە زەھرىيەك دەبىت تىيدا دانىشىم، كە دانىشىم، تىياندەگەيەنم چى بەرھەم دەھىتىم. ھەنگاوى سىتەم قۇلتىرىن و چارەنۇوس سازترە. «لەو قىسە كەردىنانەدا، زەرددەخەنەيەكى كەد».

هه والى هه ڦالانى ديكهی پرسى، پڙڻامه نووسه کان هه ولياندا بيدويتن، ماندوونه بُوو، به لام تيبينى جيهانى دهره وهى كرد، كه چون باس له ئازادى و ماف ده كهنه، ده بيت ئازادى و ماف له ديدى ئه واندا چى بيت؟ دونيا بيئي په گه زپه رستانه کهيان بهو جوره له ئازادى و ماف تيگه يشتوون، بو ڪولتوروه کهی خويان بيت، نهك بو پڙهه لات.

له وهاهن و چوونه دا، ته نهها يه ڪجار توروه بُوو، پڙڻامه نووسه ٻيک لي پرسى: بهو دو خهوه چون ڪيشهى كورد چاره سهه ده كهيت؟ به وشهى ڪيشه توره بُوو، به ده نگى به رز بؤئه وهى جاريڪى ديكه دووبارهى نه كاته وه: «كورد ڪيشه نبيه، پرسه، پرسى ڪى مه زنى پڙهه لاته، تو ناتوانيت له پوکه شىي بيته دهره وه، بؤييه نابينيت ئه و پرسه چهند مه زنه. ته ماشاي ئه ز بکه، به مندا نازاني پرسه که چهند مه زنه، چون جيهان له سهه رى كوكه دڙي پرسه که بيت؟ جيهانى ڪى نه توانيت پرسى پي به رى ڪى سياسي چاره بکات و قبولى مانه وه بکات، ئيدي چون ده توانيت پرسى گاهي چاره بکات؟ من نويته راي هتي ئه و پرسه ده كهه، هه تا پرسى گهلى كورد چاره سهه نه كريت، پڙهه لات ئaram نابيته وه، پڙهه لات ئaram نه بيت جيهان ئaram نبيه، چونکه دلى جيهانه، سه رچاوه هى وزه هى، سه به تهى خوراکه، سه رزه ميني ڪى زيرينه. چيتر كورد به ڪيشه ناومه به، ئه وهى ڪيشه يه توركه، فارسه، عره به، ئوانن هاتونه ته سه رخاکى كوردان. كورد خاوهن خاک و پرسى ڪى ميزووبيه، بچو له ڪيشه کان بپرسه، نهك خاوهن ماف به ڪيشه نابهينيت.»

پيئنه ده چوو پڙڻامه نووسه که تييگات، سه رى بادا. له گوش يه کي چوکه وه ڪوچه کهى هه لى سه نگاند. تيمه کهى بو ساتي ڪ جييان نه هيشت. دهره وهى باليو زخانه په بُوو له و مرق قانه هى چاوي ڪي يه کي پهش ده كهنه چاويان و چاڪهت و پانتولي ڪيان له بارديه. له په نجه ره که وه که مينك

تەماشى كىردىن، لە نويتنەرەكەي كىنييائى پرسى: ئەو پوخسارانە سېپىن، لەگەلى ئىتوھ ناچىن؟ چىدەكەن لىتە؟ نويتنەرەكە شلەزى، كەمىك پۇونكىرىدىنەوهى دا، پىتكەنیناواي بۇو، گوايە كۆمپانىيائى پاسەوانىيان ھەيە، لە خۇرئاواوه كۆمپانىياكە هاتوووه و ئەركى چاودىرى و پاسەوانى دەكەن، بەشىكىيان يۇنانىن، سەر بە بالىۋىزخانەكەن.

يەكىك لە ھەفالەكانى بانكرد: «ھەرشتىكى نەخوازراو پوويدا، كارى مەكە لەناو بچىت. پىتەچىت ئىمە كەوتىبىنە ناو تۈرپىكەوه، گەر لىتە دەرچىن، ھەلىتكى باشە بۆمان.» بىرى لە تەكىنەكەي سەردىمى دەرچوونى سەرسىنور كردىوه، بۆچى ھەمان تەكىنەكەي سەردىمى ئاللۇزى نەكىردى، ئەو پووبەر ووبۇونەوهى، بە ھەلسەنگاندىنى جىهانەوه تەماشا كىرد، خۆشحالبۇو تەكىنەكى پىشىوئى كۆمارى، لەگەل جىهاندا بەكارنەھىتناو راستەوخۇ بەرىكەوت.

پىزىك ئۆتۈمبىلى جام پەش گەيشتن، لەبەردىم بالۇيىزخانەكە وەستان، میوانەكان كرانە دەرەوه، تەنها كارمەندەكان لەۋى مانەوه. دەنگى كۆپتەر دەھات بەسەر بالۇيىزخانەكەوه. ئارام لەسەر تاك قەنەفەيەك دانىشتىبوو. تىنۇي بۇو، داواي ئاويكىرد، يەكىك لە ھەفالان ئاوهكەي بۆھىتىنامى. نويتنەرەكەي كىنيا يارمەتى خواست دەچىتە دەرەوه، لەگەل ھەفالەكانى لە ژۇورى پىشوازى مايەوه، دووانىيان بەردىرگاڭەيان گرت، يەكىك دانىشت.

بىتەنگى، بىتەنگىيەكى قول. دەستىھىتىنابە سەمەيلىدا. لە پەنجەرەكەوه سەيرى دەرەوهى دەكىرد. سەبازى دەمامكىدار، ئۆتۈمبىلى جام پەش، دەنگى كۆپتەر، دۆخىتكى سەربازى دەورى بالۇيىزخانەي دابۇو. زۇرى پېتەچوو، تىمېكى دىكە دەركەوتىن، كراسى پەش لەبەريان د پانتۇلى خاڭى، لەلايەن كەسىكى چاڭەت و پانتۇل لەبەرەوه پىشوازى كران. شىۋەيان لە پۇزەھەلاتى دەچوو، خۇى تىك نەدا، چاودىرىنى

چاره‌نووسٽيکي ده‌كرد، بانگى نويته‌ره‌كه‌ي كرد، داواي ليکرده‌ريکه بدنه ولاته‌كه‌يان جيبيهيلان و بگه‌ريته‌وه يقنان، نويته‌ره‌كه ده‌سه‌لاتي فه‌رماندانى نه‌بوو، بق په‌يوه‌ندىكردن به‌سه‌رووی خويه‌وه، ژووره‌كه‌ي جيبيهيشت. چاوه‌ري‌ي نه‌ده‌كرد بگه‌ريته‌وه، گرجى يه‌كتىك له هه‌فالان گووتى: «ئىمە ده‌توانىن لىرە ده‌رت بکەين، يان ده‌كۈزۈرىنىن، يان سەرده‌كه‌وين.»

تەماشايەكى ده‌ره‌وهى كرد، په‌نجەي راكيشا: «دەبىنى، چۇن ده‌رەچىت؟ پېتاكچىت بە‌وجوره‌ئاسان بىت لە هىزرى تۇدا هەيە. ئەو نويته‌ره ناگه‌ريته‌وه، ئىمە بانگ نەكراوين بق ئەوهى لە ولاته‌كه‌يان بەيىنەوه، بانگراوين بق ئەوهى بماندەن بە دەسته‌وه. بىزانىن ئەو جىهانە بق‌گەنەي سەرمایه‌دارى، چۇن لە ئىمەي كورد دەپروانىت.»

بە‌ھەمان شىتوه، نويته‌ره‌كه نەگە‌رايەوه، كتوپر سەربازەكان لە په‌نجەرەكە نزىك كەوتتەوه، لولەي تفەنكەكانيان پوو تىكىردن. لە دەرگاكەوه گروپىك چوونە ژووره‌وه، سى هەقالە‌كه‌يان دەستىگىركىد. خەرىكبوو ورده ورده بە‌رچاوى تارىك دەبwoo. هەستىكىد سەرى گىز دەخوات. لەو كاتەدا هاتبۇونە ناو ژووره‌كه‌وه، لە هەقالە‌kehى پرسى: «ئەو ئاوهت لە كوى هيتنى؟» وەلاميدايەوه، لە بەشى ئىدارە.

بە تەواوى بە‌رچاوى تارىك بwoo، لەسەر قەنەفەكە شل بwoo، ئاگاى لە خۆى نەما. هەقالە‌kanى دەستىگىركان، تىمىكى سىخورى ئەمرىكى و توركى و ئىسرائىلى لە بەردهم ژووره‌كه وەستان. دەستى يەكتريان گوشى بق سەركەوتتى كارەكە. بە زمانى ئىنگلىزى لە نىوان خۇياندا قسەيان كرد، گوايە زۆر ماندوو بwoo، بەلام لە كۆتايدا هەقى ماندووبۇونە‌kehى يان بە‌دەست هيتنى.

لناو فرقه يه که و ه ده رکه و ت ...

چاوی به سترابوو، بیهقش، ئاگای لە خۆی نەبوو. ملى پى رانە دەگىرا.
بەرچاوی تارىك، دەستى لە دواوه بە سترابوو. دەنگى گرمەي بزوئىنەرى
فرۇكەكە زىاتر ئازارى سەرى دەدا. گوئى لە چەند دەنگىك بۇو بە^١
تۈركى پرسىياريان لىتەكرد. نەيدەزانى دەمامكىيان پۇشىوھ بۇ ئەوهى
نەناسرىتەوھ و دواتر تولەپان لېتكىرىتەوھ.

له پرسیاره کان باش تینه ده گه یشت، نه یده توانی به باشی قسه بکات،
ده رمانی ناو ئاوه که هینده فشاری خستبوویه سهر، ته نانه ت ئاگای له وه
نه بیو دهستی به ستر اووه. گروپی ناو فرۆکه که وینه یان ده گرت، تو ماریان
ده کرد، خوشحال بیون و پەنجەی سەرکەوت تیان بەرزدە کرده وه. له ناو
میدیا کان دیمه نه که بلاو کرايە وه. هەفاله دیرینه کانی گروپی سەرەتايى
بىنيان، له ناخه وه ئاگریان تىبەربۇو، توند و پەق لە بەردەم دیمه نه کەدا
وەستان. هەوايە کى سارد لە قەندىلە وە ھەلیکرد، تەزویکى ھينا بە
گيانى هەفاله کانىدا. تە ماشاي دیمه نه کەيان كرد و تە ماشاي يەكترى،
عەلى قەيتان ھەموو گالتە و پىتكەنинە کانى نېوان خۆي و ئەوي ھاتە وه

به رچاو، جه میل شه و هکان و پرچه سه خته کان، دوران عه ره بانه هی کوبه
فرقوشیه که و یه که مین دیدار، موراد ئه و ساتانه هی ده که و ته گفتونگووه و
به پژدیه و ده چووه ناو با سه کانه و ه. ساکینه له فرهنگا، فرمیسک له
چاوی نه و هستا، زوو زوو، ده یکیشا به سه ری خویدا، به هیزبه، مه گری،
له هه رشوینیک بیت ریشه ره.

له شاره‌کانی باشورو، خه‌لکتیکی زور بؤی گریان، به‌شیکی دوو
هیزه‌که‌ی بارزانی و تاله‌بانی خوشحال. له پوژه‌هلاات وینه‌کانی
به‌رزکرانه‌وه، وەک پیتەریکی گه‌ورهی گهنجان و پیران برایه سه‌رشه‌قام،
ستایشیان کرد و دروشمیان بق گووت. له تورکیا کومار ئاهه‌نگی
سەرکەوتتى گىپرا، سەرۆک کومار وتاریکی بق جەماوەری تورک دا،
دەستى پاوه‌شاند و ئامازەھی سەرکەوتتى دا به بىنەر و گوینگەکانی.
ڙەنەپالەکان له ئاهه‌نگىکى گه‌ورهدا کوبۇونەوه، بەخۇشى كوتايى
ھېنان به پرسى كورده‌وه، پىتکى شەرابەکانیان به‌رزکرده‌وه و نۇشیان.
دەزگا سىخورپىيەکان خەلاتکران. پۇچنامەنۇوس و مىدىاكارەکان كەوتتە
شەرقەی چالاکىيەکە، چەندىن شارەزاي سىخورپىي بانگكران باس له
جولەی سەرکەوتتەکە بکەن. گروپە چەپە هەلھاتووه‌کان، بىتەنگ، نە
بەرگىييان لىتكىد، نە دىزى بۇون. ئەو خويىندكارەی ناو زانكۇ كە له
گوشەيەك دادەنىشىت و بە گوشەگىرەكە ناويان دەھينا، خەونەكەی
کوماري پوچەلكرده‌وه، له ناخه‌وه نەياندەتوانى خوشیان بویت و دانى
پىدا بىنەن.

له خورئاوا کوردان رژانه سه‌رشه قامه‌کان، خوپیشاندان دهستی پیکرد، په لاماری نوینه‌رایه‌تیبه‌کانی تورکیا درا، گهنجانی دهمامک پوش هلیانکوتایه سه‌ریان و باله‌خانه‌کانیان سوتاند، ئالاکه‌ی تورکیايان هینایه خواره‌وه و، گپیان تیبه‌ردا. له باکوور سه‌ره‌تا بیده‌نگی، پاشان چالاکی شهوانه دهستی پیکرد، به تەقەکردن و ئاگر تیبه‌ردان،

ئۇتۇمبىلەكانى دەزگاكانى پوليس و جەندرەم، بە مۇلۇتۇف بۆمباران كران و سوتىنرا. ھەموو شەويك لە چەندىن شوين و لە چەندىن شار، شەپى كۈلانە و كۈلان دەستى پىتىرىد. چەندىن سىخور و بەكىرىگىراو لەو نىوانەدا كوزران، رەشىبىگىرى دەستى پىتىرىد، ھېزەكان دايىان بەسەر شارو لادىكاندا و گەنجانىان دەستىگىر دەكىرد، ھەرەشەيان لە خەلک دەكىرد.

لە چەند خۇپىشاندىنىكى خۇرئاوا، كۆمەلىك گەنج خۇيان سوتاند، جىهان سەرسام بۇو، مىدىاكانى خۇرئاوا دەستىيانكىردى بە باسکىرىنى ديموکراسى و مافى مرۆڤ، رەخنهيان لە سىستەمە سىاسىيەكان گىرت، بۇچى نەياتوانىيە خۇپىشاندەران كۆنترۇل بىكەن و دۇخى ديموکراسى خۇرئايان شىتواندۇ، مافى پەناھەندەكان زىادكراوه و بۇونەتە مەترسى بۇ مافى گشتى. ديمەنلى خۇسۇتاندىكانىيان بە نا ديموکراسى و دىزە ماف پىشان دا.

لە ناوجەي شەمىزىنان لە چەند لايەكەوە شەر سەرى ھەلدا، كەريلاكان ھەلىانكوتايە سەر سەربازگەكان و تاروماريان كردى. سەركىرىدەي ولاتە ديموکراتەكان كۆبۈونەوە، بەدەم پىكەنин و پىكىختىنى بۇينباخەكەي مiliانەوە، پرسى ھاوكارىكىرىدىنى گەلانى بى تەۋەرەيەكى سەرەكى گفتۇرگەيان بۇو، داوايان لە ھاولاتىان كرد كەر ناتوانى دەست لە گۆشت خواردىن ھەلگرن و بىن بە پۇوهە خۇر، با بتوانى بە شىۋەيەكى سىستەماتىك خۇراك بەكار بېتىن، بىز ئەوهى مافى ئازەلەكان پىشىل نەكىرىت.

لە فرۇڭەخانە دەركەوت، مىدىاكان ديمەنەكانىيان گواستەوە. كەمىك ھۆشى ھاتبۇوهە بەر، دەيتوانى پىيكتە، پەرۇڭەي سەرچاوبان لادابۇو، دوو دەمامكىدار ئەملاو ئەولايىان گرتبوو، پۇزىنامەنۇوسەكان

له دووره و هاواريان ده کرد، سه رکه و توبن، ئه وانيش دهستيان بۆ به رز ده کردنەوە. خرايە ناو ئۆتۆمبيلىكەوە، له پيوره سميکي توندى پاسه وانيدا به ره و شويينيکي ناديار برا.

هه ساره خاتوونى دايکى هه والى پىدراء، شازاده شەوه به فرينه كەى دهستگير كراوه. له ناخه وە نىگەران، به لام به زمان و شىوه، سنگى خۆى ده رپەراند: «كۈرپەكەم وەك هەموو كۈرپە كورده كانى دىكە، جياوازى نىيە.» حەواي خوشكى هاو سەرگىرى كردىبوو، به مندالىك لە باوهشىيەوە چوو بۆ گوندى ئامارا، هيئىدە گريما چاوى سوور هەلگەران.

دايکى دلنه وايى دايىه وە. به لام بىرى نەچوو، گووتى: «دەمزانى لە كوتايىدا تەنيا دەمىنېتەوە.» جىهان تەنيايى كرد، به تەنيا له ناو سەرزە مىنېتكى گەورەدا جىيانھېشت. ويئە كەى لە دیوارى ژوورەكە هەلواسرابوو، هەلېگرت بىردى به كۆلە كەى هەيوانە كەوە هەلپەواسى دپۇويىركەد دەرەوە. كۈرى ئاغا و كۈرى موختار، له ويتوه تىپەپىن، تەماشايەكى ويئە كەيان كرد دپۇبە دەرەوە بىوو تا خەلک بىيىت، نەيانوپىرا هىچ بلىن، له ناخه وە دلخوش، پىنكەوە باسيان لەوە كرد، «سەرددەمى ئىمە دەگەپەتەوە.»

بۇ به يانىيە كەى بە هەزاران كەس، له گوندەكان و له شارەكانەوە، به ره و گوندى ئامارا پۇيىشتەن. بە شايى و هەلپەپكى، بە وتنەوەي سروود و دروشم، دەورى مالى ئاپى ئۆجه لانىاندا. هه ساره خاتوون لە سەر سەربانە كەيان كۆمەلەتكى قىسى دايكانە بۇ كردى: «پىڭاكەي ون مەكەن، زيانى لەپىناو پىڭاكەيدا دانا، هەريە كە تان بىنە كۈرى مالى ئىمە، شويىنى بىگرنەوە، كاتىك ئاسودە دەبم، پىڭاكەي ون نەكراپىت.» چەپلەپەكى قايمىان بۇ لىتدا. كۈرى ئاغا و كۈرى موختار لە دوورەوە تەماشايان كرد، بە يەكتريان گووت: «سەرددەمى ئىمە هەرگىز ناگەپەتەوە.»

ھەفتەيەكى نەبرىد، دادگايكىرىدى دەستى پىتىرىد، نمايشىنىكى كۇن، لەناو شوشەيەك دانرابۇو، چاكەتىنلىكى قاوهىسى و پانتولىتكى رەساسى، سەرو قىزى جوان داهىنرابۇو، بەپىز و بە دىسپلېن وەستا. كۆمەلېك دايىك و خوشك و كەسى سەربازە كۈزراوهكانيان دانىشاندۇبوو، لەناو دادگا دەگرىيان و هاتوهاواريان دەكرد، ھىچ دايىك و خوشك و برايمىكى كۈزراوه كوردهكان لەۋى نەبۇون، دادگا تەنها ئەوانەمى بە ماف دەزانىن خويىنەكەيان توركە. دادگاكە بە چەند دانىشتنىك بەرەۋام بۇو، ئامانجەكەى پىشاندانى كۆمار بۇو، وەك كۆمارىتكى ياسايى. بە چاوه بىزەكانى تەماشاي دادوھەكانى دەكرد، سەرى سۈرپەمان لە بى تواناينەكەيان.

قەندىل سەرلەنوئى خۆى دارپشتەوە، ئەكاديميا و بەشەكانى خستەوە بەر لېكۈلىنەوە. پرسى كورد و پرسى پېيەريان گرىدا بەيەكتەرەوە. دۇرى دەستىگىركردنەكەى و گوشەگىركردنى، چالاکى جۇراو جۇريان ئەنجامدا، وزەيان دايەوە بە گەريلا پرۇژە فيكىرىيەكەى گەشە پىيدەن و فراوانى بىكەن. لە پۇزئاواي كوردىستان، بنكەى پىكخىستان دانرا، تۈرەكان دەستىيان كرد بە جولە و چالاکى، ھىزىتكى توكمە بۇ پۇژەلاتى كوردىستان دروستكرا، لەگەل حىزبە ناپازىيەكانى كۆمارى ئىران كۆبۈونەوەيان كرد، ھەولىاندا پىكەوە بەرەيەك دروستىكەن و بىانبەنە ناو ھەريمى قەندىلەوە، حىزبە پۇژەلاتىيەكان ئامادە نەبۇون ئوردوگاكانى ژىر دەسەلاتى بارزانى و تالەبانى جىبەيلەن دامەزراوهىكى نوييان بۇ باشۇور دروستكىردى، ھەولى پىكخىستان لەناو گەلى باشۇوردا.

برايمى زىندان، داواي كتىپ و تىانووس و پىتىنوسى كرد. بۇي ھېندا بە ھەمان رەوت و ھىزى گەنجىيەتىيەوە كەوتە خويىندەوە و تىپىنى نووسىن. دانىشتنەكانى دادگا كۆتايان هات، سزايمىكى ھەميشەيان بۇ

نھبھز گۇزان

بېرىيەوە، بەلايەوە گىرنگ نەبوو. سى ھەۋالەكەى بىرانە لاي، دلخۇشبوو بە گەيشتىيان. لە ناوجەي ئىمرالى زىندانىيەكىان بۇ دروستىردى، تەماشايەكى ھەۋالەكانى كرد و ئەو چىرۇكەى بۇ گىرانەوە: «حەوت براكەي يوسف، لە بەرئەوەي ھېزى گەورەي براكەيان دەبىنى، خستيانە بېرىيەكەوە، بەلام لەو بىرە ھاتە دەرەوە، سىستەمە جىهانىيەكەى ئەوکاتى گۇپى، فيرۇعەونى لە سىتەمكارىكەوە كرد بە دەسەلاتدارىكى بەخشىنده. پىتەھچىت ئەم شويىنە ھەمان بېرىبىت. حەوت براكە دەولەتە نەتەوەيىەكان و زلھېزەكان، ئىمە يوسفەكەين، چۈن لەم بىرە بىتىنە دەرەوە؟ چۈن فيرۇعەونەكانى ئەم چەرخە بگۇپىن؟ بە بىرواي ئىتوھ چى بکەين؟»

نەيانتوانى وەلامى پرسىيارەكەى بىدەنەوە، دەستىركىد بە پىتكەنин. لەسەر تىانووسىك ئەو رىستەيە نووسى: «ھېزى وشە.» پاشان بۇى شرقە كردىن، «ھېزى وشە ھاتنە دەرەوەي يوسفەكەى ئەم چەرخە و گۇپىنى سىستەمە جىهانىيەكەيە. ھېزى وشە دەتوانىت قالبەكە تىك بىدات، پانتايىھەكى گەورە بکاتەوە، ئاگەرەكەم ناكۈزىتەوە، دلىنام لەوە، بەلام ئەم بىرە شويىنەكى زۆر مەزنە، يوسف ئەوھەيە لەم شويىنە بچىتە دەرەوە، ھزراندىن، پلىكانەي ھاتنە دەرەوەيە لە بىرەكە، ھزرت بچىتە ناو گەلەوە، زۆر گىنگترە لەوەي خۇت بچتە ناو گەلەوە. ھزر تەنها بە وشە رېڭايى گەيشتن بە گەل دەدۇزىتەوە، كەواتە با بچىنە دەرەوە، بەپلىكانەي وشەدا.»

سەرى خۇيان راوهشاند، گوايە تىدەگەن. دەستىركىد بە چىرۇكە تازەكە. لە سەردىمى گروپەكان، دروستىردىنى پارتەكەدا، لە ئەكاديميا، لە كۆي قۇناغەكاندا، ھېندهى ئىمرالى كاتى نەبوو بۇ پۇچۇون و بېركىردىنەوە. كاتەكانى بە ھەدەر نەدا، بەھاواكارىسى رېتكخراوە جىهانىيەكان خىزانەكەى نامەيان بۇ نارد، لە نامەكەياندا ئاگاداريان

کردبوویه و به زووانه سه ردانی ده که ن، و هلامی نامه کانی دایه و،
داوای وینه‌ی لیکردن. له‌گه ل خۆیاندا وینه کانیان برد، هه ساره خاتون،
جلیکی کوردیی له بەرد، حەوا بەهه مان شیوه. له ژووریکی سپیدا
پیشوازییان لیکرد، پاک و خاوین و جوست و چالاک، پووخوش و دەم
بە پیکه‌نین. نەیده‌ویست دایک و خوشکەکەی نیگه‌ران بن. پرسیاری ل
دۇخى ژیانیان و گوند کرد، پرسیاری کوردەکان و پیره عەله‌وییه کانی
گوندەکەیان، پرسیاری گەنجان و کشتوكاللردن، دۇخى کەشوھەواو
ئاودىتى، شیوه‌ی خانووه‌کان و پیگا خۇلاوییه‌کە.

وەکجاران، قسە کانیان له چوارچیوه‌ی باسى گوندەکەیان مايە و،
هه ساره خاتون وەک سەردەمی مندالى، ورەی پیتا به‌ھېز بىت و
ئە و قوناغه تىپه‌پىتىت. گفتوجوکەیان نیو کاتز مىرى خایاند، زىندانیان
پۇزانه و شەوانه‌ی دانا، چوویه ناو دونیای نووسىنە و. بەرگرىي
نامەی ئەسیناى تەواو کرد، پرسى ديموکراسى و ماف، له ناو
سيستەمە جىهانىيەکەدا خستبۇويه بەر پەخنە و. پرسى ھاپىتى
و نەمانى فەزىلەت له خۆرئاوا. پرسى ھەلھاتن له بەرگىردن و
بىزگرتى میوان. هەمان ئە و پرسانەی گرىيدابوو بە و مىۋۇوە دېرىنى
کوردە و، كە ھىشتا ئە و ئاكارانەی لەناودا ماوە، بۆيە جىهان بە
بۇونىكى نەناس تەماشاي دەکات، چونكە سىستەمە جىهانىيەکە مىع
لەن او سىستەمەکەدا قبول نەکات، كە خاوهنى بەما بەرزەكانە.

(زستانی ۱۹۹۹)

به فریتکی زور باری بوو.

ئاسمان سامال، كه تەماشات دەكىد ھەموو شويىنېك سېپى دەنواند،
 جە لە سەگە پاسەوانەكانى زىندانى ئىمپالى، گۈيت لە هىچ دەنگىكى دىكە
 نەبوو. كراسىتكى شىنى كال لەبەريدا، لاچانگەكانى سېپى بۇون، وەك بەفرە
 زورەكەي شەوى لە دايىبۇونەكەي. لەسەر جىڭەكەي راڭشا، كىتىيەكى
 شىعرى شىرکۆ بىتكەس، كه تازە لە شىوهزارى سورانىيەوە گۇرپىبويان
 بۆ كرمانجى، بە دەستىيەوە. بەرگى كىتىيەكە سوور، بە وىنەي ئەو پەرق
 سوورەي شەوى يەكەمى لە دايىبۇونى خستيانە ژىرىيەوە. وىنەيەكى
 ھەسارە خاتۇونى دايىكى لە پشت سەرەيەوە ھەلۋاسرابۇو، وىنەيەكى
 ئاپىن ئۆجهلان و حەواى خوشكى لەسەر پەفەي كىتىيەكان دانراپۇو. پاش
 كەمىك دەنگى پېتى پاسەوانىكەنەت، دەرگاكەي كرددەوە، ھەلسا چوويم
 دەرەوە، لە حەوشەي زىندانەكە دەركەوت، سەگەكان بىتەنگ بۇون.

چاوهپىي دوو ھەۋالەكەي كرد، تامەززوقى قىسىملىكىن بۇو بەدەم
 پىاسەوە، ئەوانىش چۈونە حەوشەكە، پېتكەوە نەرم نەرم ھەنگاوابىان

دهنا و له زیر پیاندا خرمەی بەفرەکە دەھات. هەناسە یەکى هەلکىشا
کتىبەکەی لەناو دەستىدا لۇولىرىد، دەستى راکىشا بۇ زەۋىيەکە و
گۇوتى: «ئىرە قەلە مبارى سېتەمى منە. زىندان دەكەمە ئەكادىميا
دونىايى دەرەوه دژى كەسىكە لەناو سېستەمە كەيان جىڭاى نەپەتەوه
جىهان چوارچىوهى تايىھەت بە خۆى ھەيە، ئىمەمە كوردى لە دەرەوهى
چوارچىوهى كەين، كەواتە دەبىت پەخنەى خۆمان و جىهان بەكەين.»
پاسەوانە كان چاودىرىيەن دەكىرد. بەناو بەفرەکەدا بەدەم گفتوكۇوه
قسەيان دەكىرد. «كورد يەك پاكىتجە، جياكىرىدە وەئىشى دوژمنە كانە،
ئەو خەم و ئازارەى باكۈرۈيەك ھەيەتى، ئەو خەونەى پۇزەلەتىيەك
ھەيەتى، جىاواز نىيە لە باشۇور و پۇزئاوا.» كتىبە شىعرىيەكەي
پىشانى دوو ھەقەلەكەي دا: «ئەمە شاعيرىيەكى باشۇورە، نىشتە جىنى
ناو تراژىدىا كانە، بانگى ھەموومان دەكەت بۇ يەك مال، ئەويش مالى
كوردە. زمان و شىعە دەكەت بەسەر زەمینى ناساندى كوردى، پابردووى
كورد، بەچوار بەشەكەوه لەناو يەك مىزۇودايە، ئىمە ناكەوينە يارىيى
دابەشبوونەكەوه، لەم ئەكادىميا يەدا بۇ پرسەكە دەپوانىن، شاعيرەكەمان
گەورە بىردىكەتەوه، دەبىت بانگەوازەكەي لەپىرنەكەين، لە ھەمان
بانگەوازى ئەندىشەى من لە شىعرەكانىدا ھەيە.»

داوايى كۆمەلتىك كتىبى كىرد، بەشىكىيان پىنگە پىتنە دراو بۇون. لە
ڈورەكەي تەله فزىيۇنىكى بچوک، تەنها چەند كەنالىكى دىاريىكراوى
وەردىگەرت بۇي دانرا. پۇزىنامە دەولەتىيەكانى بۇ دەچوو. پارىزەرەكانى
پىنگەيان پىدرە بۇكاتىكى دىاريىكراو بىيىن. لىيۇنەى مافى مەرۆف
بەھەمان شىتوھ. دەم بەپىكەنин و پۇزىتىر لە جاران، دىيسپلىنەكانى
تۆكمەتر كردىبوو. سەرقال بە خويىندەوه و نووسىن، پەرپۇزەي بەرگرى
نامەكانى دارشت، لە يۇنانەوه بۇ نورفا، لە سۆمەرەوه بۇ سەردەمى
سەرمایەدارى. بەرگرى لە ئازادى خۆى نا، بەرگرى لە ئازادى گەلتىك
چەقى ناو نووسىنەكانى بۇو.

لصصر لُران

له تیانووسه نوییه که دا تیبینیه کانی تو مارده کرد. پزیشکیکی دهولهت
ئه رکی چاودیریکردنی تهندروستی که وتبوروه سهه. ئامؤژگاری دهکرد
پوژانه پیویستی به جولهیه، زورمانه وه له ژووره که جهسته و
میشکی ماندوو دهکات. پینماییه کانی بنهند و هرگرت، بیری له و
فهرمانهی کرده وه بق ریکخستنے کانی سهرهتای پارتە کهی دیاری
کردبون: «مانه وه گرنگتره له چالاکییه ک.» به جوریکی دیکه
چوویه ناو دونیای کورده وه: خۆی گووتەنی: «پاش خۆم میراسینک
به جىدەھىلەم، هەرگیز ئاگرە که خاموش نەکات.»

دوای يەک دوو دانیشتني دادگا، بەرگرینامەی يەکەمی چووه
دهره وه، و هرگىز درايە سهه زمانه جياجيakan، جيهانى خۇرئاواو
زلهىزەكان گوييان لىته گرت، لەپىناو بەرژە وەندىيە کانيان به كوماري
توركياوه بەتنىا مايە وه. هەسارە خاتۇون پېشتر ھەستى كردبۇو،
كورد ھەميشە بەتنىا دەمەننە وه و كورە کەی، چونكە خەمى گەورەي
بووه بە رەگویشە و ماف و ئازادى گەلى كورد، لە كوتايىدا جيهان
دەستى لېيەر دەدا.

دۇخىيکى نوى پووه لە تۈركىا كرد، گروپە ئىسلامىيە کانى ناو
دەسەلات بە دواي مانه وه و درېزى كردنە وھى دەسەلاتدا دەگەران،
پرسى ئاشتىيان خستە ناوە وھ، لەبارەي كورد و تۈركىاوه نامە يەكى
نووسى، سەرهتاي و هارزى بەھار. كوردانى باکوور لە دياربەكر
بۇ پېرۇز پاڭرتنى نەورۇز كۆبۈونە وھ، لە يادى ئاگرە دېرىنە کە و
ئاگرە کەي مەزلۇم لە زىندانى ئامەد، ستران و ھەلپەرکى، ھاوار و
دەنگ بەرزى كردنە وھ بە زمانى كوردى، ملىونانى كوردى كۆ كرده وھ.
كاتى خويىندنە وھى نامە کەي، ملىونان گەنج و پير، كور و كچ، ڏن و
پياو و مندال، لە بەردهم دەنگى بىزەرە کەدا كپ و بىتەنگ گوييان گرت،
بىانن پېيەرە کەيان چىدەلىت.

كتوپر وينه يەكى كەوتە سەر شاشەي پشتى بىزەرەكەوە، بە جاريک ملىونان كەس چەپلەيان لىتداو هاواريان بۆكرد. لە زىندانەوە بە جىهانى راگەياند، چارەنۇوسى گەل ھەميشە لاي كەسانىتكە، گەل بە سەرچاوەي ژيان و سەركەوتتى بىزانن. دەزگا ميدياى كوردى كرانەوە، چاپەمنىيەكان دەستيان بەكاركردەوە، چالاكى سياسى گەشەي كرد، توركىا لە دۆخىكىدابۇو كەمىك دەرگاكانى خۆى كردەوە تابزانىت گەلى سەركوتكرادە بەرەو كوى دەپروات و نيازى چىيە. لە بەرگىينامەكەيدا ئاماژەي بەو تەكニكەي كومار كرد، كە پىويىستە گەل هوشياربىت لەبارەيەوە.

نه يانهېشت ئەو دىمەنانە بىيىتت، لە پىتگاي گىزانەوەي پارىزەرەكانييەوە كەمىك لە وينه يە پشتىگيرىكىدەكەي بەدەست گەيشت. ئالوگورپىكى بە سەر پرسى كورددا هيتن، بە كتىيەكانى قولتر و فراواتلىرى كرد. كومار ھەلوەستەيەكى كرد، پۇزگارەكە بەو ئاراستەيەدا دەرپۇيىشت لە بەرژەوەندى كوردبىت. گفتۇرگۈكانى ئاشتى وەستىنرا، گەمارقى خرايە سەر زىندانى ئىمپالى، وەك نەريتە كۆنەكەي عەلەوييەكان، بەردىك لە بەردهم دەرگاي ئىمپالى چەقىنرا، بۆكەس نەبوو سەردانى بکات، ئاگاي لىتى بىتت، بىيىتت، گوشەگىر كرا.

چالاكوان و پارتە كوردىيەكانى باكبور كەوتتە بەر ھەپەشە و گرتەن. بەلام ئىدى جاريکى دىكە كومار نەيتوانى بگەپىتەوە بۇ راپىردوو، زمانى كوردى و كولتوورى كوردى جىنۋسايد بکات. لە ھەزاران شويىتەوە ستران، ھونەر، كتىب، بلاوكرانەوە، پارتى نوى، چالاكى، جلوپەرگى كوردى، كەلەپور، زىندۇو كرانەوە و لە گۇپەكە ھېنڑانە دەرەوە.

سەركوتكردن و پەلاماردان دەستى پىكىرد. پارتەكان داخران، كارەكتەرە سياسييەكان دەستىگيرىكىان، بەهاوکارى چاوساغەكانى

باشور، سوپا و ده‌زگا سیخورییه‌کان که‌وتنه گه‌ران به‌دواي گه‌ريلakan. بومباران و کوشتن، تيرورکردن و فراندن. هيرشي سه‌ربازی به چاو‌ساغى هىزه‌کانى بارزانى و تاله‌بانى لە باشور، بوسه‌ر سنه‌نگه‌ره‌کانى گه‌ريلاد، هه‌والى يه‌كەمى ميديا‌کانى توركيا بون. باکووریيە‌کان توروپ لە باشور، رۆزه‌لاتييە‌کان و رۆزئاواييە‌کان به‌همان شىوه، دوزمنه‌کانى كورد توانىيان بەو ليكترازانه بچنە ناوه‌وھ و گورزىتى دىكە لە پرسەكە بوهشىتن.

لە تەله‌فزيونه بچوکەكەوھ بەشىك لەو هه‌والانه‌ى دەبىنى، لە بەرخوييەوھ: «بەسەر ئەم قۇناغەدا سەردەكەوين، گەل زىندوو بۇوه‌تەوھ، شۇرۇشكىتەر و نوكەر لەيەك جيادەكاتەوھ، رۆحى نوكەرايەتى نويىنەرى ئەم گەلە نىيە، رۆحە شۇرۇشكىتەر كە نويىنەرايەتى گەل دەكات. نوكەره‌كان لەناو مىژۇودا ناگەرېن وىنەى خويان بىبىنەوھ، بەلام مىژۇو وىنە راستەقىنەكەيان بق نەوه‌کانى داھاتوو دەخاتە روو.» ھەم نىگەران، ھەم بە ئومىد.

متمانه‌ى بە هەۋالە‌کانى بۇو لە شاخ، متمانه‌ى بە گەلەكەى، تۈويىكى چاند، گىلگەكەى بە سەۋىزى هىشتەوھ. لە ھەر ھەوالىكدا پەيوەندى بە كورده‌وھ ھەبوو، بق ساتى پوودانى ھەوالەكە نەدەگەرا، بىنەوانى پوودانەكەى مەبەست بۇو، بىزانتىت بۆچى رۇويداوھ، لە كويى پابردوودا دەتوانىت بىدۇزىتەوھ. كتىب دواي كتىب دەينووسى و دەيناردىنە دەرھوھ، لە برى ئامادەيى خوى، بىركردنەوه‌کانى ئامادە بۇون. هەۋالە‌کانى لەناو شاخە‌كان ئەكاديمياكەيان گەشە پىدا، وىنەيەكىان لە شويىنى وانە‌كان ھەلواسى، ئەستىرە سوورەكەى خوداوه‌نە دايکيان لە پشت سەرييەوھ دانا. كەوتنه كەركىدى بىرۇكەكەكىنى، لە بەشىكى نووسىنەكائىدا رەمز ھەبوو، رەمزە‌کانىيان دەشكاند، هىز و وزھى پارتەكەيان لەسەر بونىاد نا.

لەناو ئەشکەوتەكەی مىترادا، ئاگرېكەی كردىبوويمەوه، بانگى دەكردن بگەرىنەوه بۇ بنەچە بەشكۆكە، بە زمانىكى پاكەوه، بە بىركردنەوهىكى پاكەوه، بە ئاكارىكى پاكەوه، مرۇقى ناو شارستانىيەتە دىرىنەكەي گرىندا بەو سى كولەكەيە لە زەردەشتەوه بۇيان نووسراپوو. جە لەوە نەريتىنەكى نويىي خستە ناو بىركردنەوهكانەوه، مندالى و پەيوەندى خىزانى خۆى، كرده سەكۆيەك بۇ پەخنەكەن، ورد بۇويەوه، گۈيكان، خەوشەكان، ھەلەكانى دەرخست.

زىندان گۇرا، لە دىلكردنەوه بۇو بە بەرھەمەنەرى بىرۇكەي زۇرتىر. گەمارقى دووهەم دەستى پىتىرىد، ترسان لە كتىبەكانى بۇو بە كفتوكۇي نىوان مىدىاكارەكان. پىنگىركىردن لە چۈونە دەرھەۋى كتىبەكان، كارى دووهەمى كۆماربۇو. شەپە تايىبەتىبەكەي توركان لەگەل كورد بە شىۋازىكى دىكە سەرى ھەلدايەوه. ھەولەكان بۇ تىگەيشتن فەرامۆشكىران، دەنگى سەربازەكان بەسەر دەنگى كفتوكۇكەراندا سەركەوت.

بەو شەپە نويىي، گروپە ئىسلامىيەكان پىيگەي خۆيان لەناو دەسەلاتى توركىيادا بەھېزىكىردى. گروپى بەرگىركىردن لە پىتكەوتىن لە دەسەلات دوورخرانەوه. سىستەمى كۆمارىي بە شىۋەيەكى ئايىنى گەپايەوه سەر مۇدىلە سەرەتايىبەكەي. دۆستەكانى توركىيا لە باشۇور، لە كەمپىنى ھەلبىزاردىنەكاندا لە پىتشى پاسەكانەوه دانىشتن، بەناوچە كوردىيەكانى باكىوردا دەگەپان، دەنگ بۇ سىستەمە داپلۇسىتەرەكەي دەز بە كوردان كوبكەنەوه. لە كۆشكە گەورەكان پىشوازىييان لېڭرا، بەشەرمىكى خزمەتكارانەوه لە بەردهم سولتانە نويىيەكەدا دەھەستان و زەردەخەيان بۇ دەكىردى. زىندانەكان پېپكىرانەوه لە كوردانى باكىور، پۇزىنامەكان داخران، ژەنەرالەكان بە بەرگى مەدەننېيەوه لەسەر كورسىيەكان دانىشتنەوه. جىهان بە بىدەنگى تەماشىي وينەكانى دەكىردى.

ئاپؤى ٻڀر، له زيندانه کهدا ماندوو نه بwoo، جگه له دوو هه ڦاله کهئي،
هيج کهسيٽکي ديكهئي نه ده بىنى. هه موو پڙڙيٽک پيٽش چوونه ده ره وهی
بو حوشئ زيندان، سه گه پاسه وانه کان ده وهرين، که ده رده که وت
بيدهنگ ده بوون. جهندرمه پاسه وانه کان چاويان تيٽه بېرپي. ئويش
دهستي ده خسته پشتى و به ئه سپايي هنگاوی دهنا، که ميٽک كيشى زور
بwoo، هه ڦاله کان به هه مان شيوه. نيكه ران له وهی كتibe دلخوازه کانى
بز ناهيئن، به ده نگيٽکي که ميٽک له خو ٻازى بوونه وه: «دهست له ڦيان
هه لده گرم، به لام هه رگيز دهست له خويته ربوبون هه لنا گرم. نزيكىي له
كتib، واي ليڪريدين سئ قهله مبارزى گهوره بخولقينين.»

گهنجاني نوى په يوهندىييان به پارتئه کهيءوه کرد، ئه کاديمياي ناو
شاخه کانى ئاوه دانتر له جاران. له ناو ئه شكه وته کاندا ئاگريان کرده وه
و هه والى مانه وهی نه وهی ميتراييه کانيان به دراوسيٽکان دا. ده نگى
سترانه کرمانجييه کان له گشت بازار و کولانتكى شاره کاندا بىسترا.
ئه مرؤفه نوييئه ته واوى ته منه نى خوئي ته رخانکرد بز دروستکردنى،
دروست بwoo. په يامه کهئي سه رده مى پيٽخستنه کان که ده ڳووت:
«ميٽقولقڙيايه کى نوى ده نووسينه وه.» دهستکرا به نووسينه وه.

ŞAZADEKEYÎ URFA NABAZ GORAN

بەفرىيکى زۇر بارى بۇو.

ئاسمان سامال، سەر لە ئىوارە كە تەماشات دەكىد ھەممو شويىنىك سېي دەنۋاند، تارىك داھات، ئەستىزەكان دەركەوتىن، جىڭە لە دەنگى وەرىنى سەگەكانى مالى ئاغا و كويىخا، لە گوندى ئامارا كۆيت لە دەنگىكى دىكە نەددىبۇو. كتوپر، نىوهشەو، چرايەك ھەلکرا، ھاوارى ڏىنېك بىسترا، دواى ھاوارەكە، چرايەكى تر ھەلکرا، دەنگىكى تر بىسترا، گۈندەكە لە كېيى و خاموشىي بەناكا ھات، چراكان داگىرسان، خەلکەكە بەرەد ڕۇوى يەكم ھاوار رۇيىشتىن، زۇرى ئەبرىد دانىشتوانى گوند، لەبەردەم مالى ئابى ئۆچەلان كۆبۈونمۇو، ھەوالى لە دايىكبوونى كورىك گەيشتە كۆپى ھەمۈوان. لەناو ئەو بەفر و سەرمایەدا، گەرمىيەك كەوتە دلى خەلکەكەوە. پىاوان پىكەنин، ڏنان بەھەمان شىوه، مەنلاان لەبەردەم شەوقى چراكاندا، دەستىانكىد بە يارىكىردن. لە درەنگانىكى ئەو شەوددا، شازادەي شەوە بەفرىنەكە، لە دايىك بۇو.